

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O IZVRŠBI IN ZAVAROVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1 Ocena stanja

1.1.1 Zakon o izvršbi in zavarovanju

Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)¹, ki je začel veljati leta 1998 in je bil do zdaj večkrat noveliran, določa pravila postopka, po katerem sodišča opravljajo prisilno izvršitev terjatev na podlagi izvršilnih naslovov in verodostojnih listin, pravila za zavarovanje terjatev in ureja službo izvršitelja.

Z zadnjo novelo ZIZ² so bile določene rešitve, ki so namenjene uresničitvi ustavnega načela socialne države v postopku izvršbe, in sicer:

- omejitev stroškov izvrševalcev sklepa o izvršbi v primeru nerubljivih prejemkov,
- sprememba ureditve omejitve izvršbe tako, da je minimalni varovani znesek, ki mora dolžniku ostati v primeru izvršbe, znesek v višini, ki ni nižji od minimalne neto plače (izpolnitev zaveze iz Socialnega sporazuma),
- izvzetje veteranskega dodatka in enkratnega prejemka ob namestitvi otroka v rejniško družino iz izvršbe,
- sprememba ureditve uveljavljanja višjih omejitev zaradi vzdrževanih družinskih članov,
- sprememba ureditve omejitve izvršbe v primeru, ko dolžnik prejme prejemke za več mesecev.

1.1.2 Pravo Evropske unije

Sodna odločba lahko učinkuje samo na ozemlju države sodišča, ki jo je izdalo, s čemer se kaže suverenost držav in pravica izvajati sodno oblast na svojem ozemlju. Kljub temu države zaradi medsebojnega zaupanja in sodelovanja, pa tudi zaradi ekonomskih razlogov, pod določenimi pogoji priznavajo in izvršujejo odločbe tujih sodišč. S tem, ko se omogoči izvršba na podlagi sodbe, izdane v drugi državi, je strankam zagotovljeno učinkovitejše varstvo njihovih pravic.

V Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: RS) veljajo različna pravila glede priznanja in izvršitve za sodne odločbe, ki izvirajo iz držav članic Evropske unije (v nadaljevanju: EU) in za sodne odločbe, ki izvirajo iz drugih držav. Za sodne odločbe iz držav članic EU se priznavanje in izvrševanje sodnih odločb ureja na ravni EU, za sodne odločbe, ki izvirajo iz drugih držav, pa se uporabljajo določbe Zakona o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (ZMZPP)³ in ratificirane mednarodne pogodbe.

Po temeljnem načelu mednarodnega zasebnega prava, ki ga vsebuje tudi ZMZPP, se v državi izvršbe tujo sodno odločbo prizna in izvrši le, če izpolnjuje pogoje za priznanje. Zato so sodbe iz drugih držav v državi izvršbe podvržene preverjanju, ali so podani pogoji za priznanje tuje sodne odločbe.

¹Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15 in 76/15 – odl. US.

²Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju, Ur.l. RS, št. 54/15.

³Uradni list RS, št. 56/99 in 45/08 – ZArbit.

Zametki nastajanja evropskega civilnega prava segajo v leto 1968, ko je bila sprejeta Bruseljska konvencija o pristojnosti in izvršitvi sodb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki jo je nadomestila Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljevanju Uredba 44/2001/ES)⁴, za področje zakonskih sporov in starševske odgovornosti pa je ista vprašanja uredila Uredba (ES) št. 1347/2000, razveljavljena in nadomeščena z Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (v nadaljevanju Uredba 2201/2003/ES)⁵.

Pred letom 2000 so področje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah urejale mednarodne pogodbe, saj je bilo to področje v izključni pristojnosti držav članic. Leta 1992 je bilo področje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah opredeljeno kot področje skupnega interesa (Maastrichtska pogodba), leta 1997 pa je bila sprejeta odločitev o prenosu področja v pristojnost Evropske skupnosti (Amsterdamska pogodba). Od leta 2000 dalje so bili na tej podlagi sprejeti številni pravni akti (uredbe, direktive, sklepi, odločbe itd.).

Na področju pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah se v EU lahko sprejmejo ukrepi, potrebni za pravilno delovanje notranjega trga, katerih cilj je zagotoviti:

- a) vzajemno priznavanje in izvrševanje sodnih odločb in odločb v izvensodnih zadevah med državami članicami;
- b) čezmejno vročanje sodnih in izvensodnih listin;
- c) združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in sporov o pristojnosti;
- d) sodelovanje pri pridobivanju dokazov;
- e) učinkovit dostop do sodnega varstva;
- f) odpravo ovir za nemoten potek civilnih postopkov, po potrebi s spodbujanjem združljivosti predpisov o civilnih postopkih, ki veljajo v državah članicah;
- g) oblikovanje alternativnih načinov reševanja sporov;
- h) pomoč pri usposabljanju sodnikov in sodnega osebja.

Uredba 44/2001/ES, ki jo je kasneje nadomestila Uredba 1215/2012/EU, je temeljni akt, ki na ravni EU ureja priznanje in izvršitev sodnih odločb iz drugih držav članic. Uredba se nanaša na celotno področje civilnih in gospodarskih zadev, razen za tista področja, za katera se uredba na podlagi drugega odstavka 1. člena ne uporablja. Ta uredba v primerjavi z ZMZPP olajšuje vsebinske pogoje za priznanje ter postopek priznanja, ohranja pa temeljno načelo mednarodnega zasebnega prava, da se v državi izvršbe tujo sodno odločbo prizna in izvrši le, če izpolnjuje pogoje za priznanje. Stranka, ki želi v določeni državi članici EU doseči izvršitev sodbe iz druge države članice, mora zato pred izvršbo v državi izvršbe najprej izpeljati delibacijski postopek priznanja in izvršljivosti, v katerem se presoja obstoj pogojev za priznanje tuje sodne odločbe (eksekvatura). To je razlika do priznanja in izvršitve po ZMZPP, kjer se lahko o priznanju odloča kot o predhodnem vprašanju s sklepom o izvršbi (incidenter priznanje).

Uredba 2201/2003/ES se uporablja v civilnih zadevah, ki se nanašajo na razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze (zakonski spori) ter na podelitev, izvrševanje, prenos, omejitev ali odvzem starševske odgovornosti. Uredba v 1. členu posebej opredeljuje spore v zvezi s starševsko odgovornostjo, med katere na primer spadajo zadeve, ki se nanašajo na pravico do varstva in vzgoje otroka in pravico do stikov z otrokom, skrbništvo in rejništvo. Uredba pa se denimo

⁴ UL L št. 12 z dne 16.01.2001, str. 1.

⁵ UL L št. 338 z dne 23.12.2003, str.1.

ne uporablja za ugotavljanje ali izpodbijanje očetovstva ali materinstva ali za posvojitve. Ta uredba je prvi instrument prava EU, ki je delno odpravil postopek eksekvatur v civilnih zadevah, in sicer glede določb o pravici do stikov z otrokom in odločb o vrnitvi otroka v primeru mednarodne ugrabitve.

Uredba je pravni akt EU, ki od 1. maja 2004 v RS velja v skladu z načeloma primarnosti in neposredne uporabnosti.

Pravni red EU na področjih, ki so urejena z uredbami, državam članicam ne dopušča selektivnega oziroma zgolj delnega izvajanja določb uredbe. To pomeni, da države članice ne smejo sprejemati pravnih aktov, ki bi bili v nasprotju z vsebino uredbe oziroma bi njeno vsebino povzemali, čeprav dobesedno. Sodišče Evropskih skupnosti je namreč v več primerih ugotovilo, da tudi dobesedno povzemanje določb uredb v nacionalnih predpisih ni dopustno.

Navedeno ne pomeni, da države članice na nacionalni ravni ne smejo oziroma jim ni treba urejati ničesar na področjih, ki so urejena z uredbami. Ne glede na to, da se uredbe neposredno uporabljajo, njihovo izvajanje pogosto ni mogoče brez sprejetja nacionalnih pravnih aktov, v katerih je na primer določen pristojni organ, ki mora izvajati nadzor, izdajati odločbe in potrdila oziroma opravljati druge naloge, ki so nujne za učinkovito izvajanje določb uredbe.

Pogosto pa je tudi nujno, da države članice uredbi ustrezno prilagodijo svoje predpise oziroma sprejmejo pravne akte na področjih, ki jih uredba ureja ali se na njih posredno nanaša. Pri sprejemanju aktov, ki zagotavljajo učinkovito izvajanje določb uredbe na nacionalni ravni, lahko države članice izjemoma tudi povzemajo dele besedil uredb, vendar samo toliko, kolikor je to potrebno za zagotovitev notranje doslednosti in usklajenosti besedila pravnega akta ter razumljivosti vsebine pravnega akta za uporabnika.⁶

Kljub temu torej, da se uredbe EU uporabljajo neposredno, je treba v določenih primerih slovensko zakonodajo dopolniti, in sicer če to zahteva uredba sama ali ker se sicer uredba ne bi mogla izvajati.

ZIZ je bil zaradi izvajanja nekaterih uredb EU dopolnjen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (ZIZ-C)⁷. Kot je razvidno iz obrazložitve predloga novele ZIZ-C⁸, je bil ZIZ dopolnjen zaradi izvajanja naslednjih uredb:

- Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti, ki je bila razveljavljena z Uredbo Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (v nadaljevanju: Uredba 207/2009/ES)⁹;
- Uredbe 44/2001/ES;
- Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (v nadaljevanju: Uredba 6/2002/ES)¹⁰;
- Uredbe 2201/2003/ES ter
- Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (v nadaljevanju: Uredba 805/2004/ES)¹¹.

⁶ Navodila za pripravo nacionalnih predpisov, s katerimi se izvajajo uredbe, odločbe in sklepi evropske unije ter prenašajo določbe direktiv Evropske unije v pravni red Republike Slovenije, Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo, december 2006.

⁷ Uradni list RS, št. 17/06.

⁸ Poročevalec št. 107, 1. december 2005.

⁹ UL L 78, 24.3.2009, str. 1.

¹⁰ UL L št. 3 z dne 5. 1. 2002, str. 1.

¹¹ UL L št. 143 z dne 30.04.2004, str. 15.

Zaradi izvajanja navedenih uredb sta bila z novelo ZIZ-C spremenjena 13. in 17. člen, ki urejata izvršitev tujih odločb in tujih javnih listin ter izvršilni naslov, dodane pa so bile tudi nove določbe, ki urejajo potrdilo o izvršljivosti oziroma verodostojnosti na podlagi pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno (42.a člen), priznanje in izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine (42.b člen) ter popravek in razveljavitev potrdila o izvršljivosti oziroma verodostojnosti (42.c člen).

Evropski nalog za izvršbo, ki ga ureja Uredba 805/2004/ES, je potrdilo, ki spremlja sodbo, sodno poravnavo ali javno listino in ji omogoča, da prosto kroži po EU. To potrdilo pomeni evropski pravosodni potni list za sodne odločbe, sodne poravnave in javne listine.¹² Postopek je neobvezen za upnika, ki lahko namesto tega izbere sistem priznanja in izvršitve v skladu z Uredbo Bruselj I ali drugim pravnim aktom Skupnosti.¹³ Po Uredbi 805/2004/ES se lahko potrdijo tudi izvršilni naslovi, ki izhajajo iz domačih zadev. Uredba se uporablja za nesporne zahtevke za plačilo določenega zneska denarja. S to Uredbo, ki se je začela uporabljati 21. oktobra 2005, se nadaljuje odprava postopka eksekviture v čezmejni izvršbi v EU. Uredba velja za vse države EU, razen za Dansko.

V času od sprejema novele ZIZ-C so bile navedene uredbe spremenjene in dopolnjene oziroma so bile sprejete še nekatere druge uredbe EU, katerih ureditev bi bilo treba ustrezno upoštevati v ZIZ, in sicer:

- Uredba (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (v nadaljevanju: Uredba 1896/2006/ES)¹⁴;
- Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (v nadaljevanju: Uredba 861/2007/ES)¹⁵;
- Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (v nadaljevanju: Uredba 4/2009/ES)¹⁶;
- Uredba (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah (v nadaljevanju: Uredba 606/2013/ES)¹⁷;
- Uredba 1215/2012/EU;
- Uredba (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljevanju Uredba 655/2014/EU)¹⁸;
- Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema (v nadaljevanju: Uredba 2016/103/EU)¹⁹ in
- Uredba Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopравnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (v nadaljevanju: Uredba 2016/1104/EU)²⁰.

¹² Praktični vodnik za uporabo Uredbe o evropskem nalogu za izvršbo.

¹³ Uvodna določba št. 20 Uredbe 805/2004/ES.

¹⁴ UL L št. 399 z dne 30.12.2006, str. 1.

¹⁵ UL L 199, z dne 31.7.2007, str. 1.

¹⁶ UL L št. 7 z dne 10.1.2009, str. 1.

¹⁷ UL L št. 181 z dne 29.06.2013, str. 4.

¹⁸ UL L št. 189 z dne 27.06.2014, str. 59.

¹⁹ UL L št. 183 z dne 8. 7. 2016, str.1.

²⁰ UL L št. 183 z dne 8. 7. 2016, str.30.

Uredba 1215/2012/EU, ki se je začela uporabljati 10. januarja 2015, je nadomestila Uredbo 44/2001/ES in velja za celotno področje civilnega in gospodarskega prava. Ostale navedene uredbe urejajo ožja področja.

Uredba 1896/2006/ES upnikom omogoča hitro in učinkovito izterjavo neporavnanih, a nespornih dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah na podlagi enotnega postopka z uporabo standardnih obrazcev. Uredba se je začela uporabljati 12. decembra 2008. Uporablja se le v čezmejnih sporih in določa minimalne standarde, katerih upoštevanje povzroči nepotrebnost eksekviture v državi članici izvršbe pred izvršbo. Uredba velja za vse države EU, razen za Dansko.

Namen Uredbe 861/2007/ES je izboljšanje in poenostavitev postopkov v civilnih in gospodarskih zadevah, pri katerih vrednost zahtevka ne presega 2000 evrov.²¹ Uredba se je začela uporabljati 1. januarja 2009. Uporablja se le v čezmejnih sporih (2. člen Uredbe). Uredba 861/2007/ES in Uredba 1896/2006/ES sta prvič uvedli unificiran evropski postopek, v katerem se izda nadnacionalni izvršilni naslov, ki je izvršljiv v državah članicah brez potrebe po razglasitvi izvršljivosti v vsaki posamezni državi izvršbe.

Uredba 4/2009/ES določa vrsto ukrepov, katerih cilj je olajšati plačevanje preživalskih zahtevkov v čezmejnih primerih. Takšni zahtevki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze ali svaštva. Uredba določa pristojnost, pravo, ki se uporablja, priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, sodnih poravnav in javnih listin v preživalskih zadevah ter sodelovanje med osrednjimi organi, ki jih imenujejo države članice. Uredba se uporablja od 18. junija 2011.

Uredba 606/2013/EU vzpostavlja mehanizem, ki omogoča neposredno priznavanje civilnopравnih zaščitnih ukrepov med državami članicami. Na ta način lahko žrtve nasilja, predvsem nasilja v družini in nadlegovanja, uživajo enako raven zaščite pred napadalci v katerikoli državi EU. V slovenski zakonodaji je to področje urejeno v Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (ZPND).²² Zaščitni ukrepi se priznajo brez posebnega postopka in so izvršljivi brez razglasitve izvršljivosti (4. člen). Uredba se uporablja od 11. januarja 2015.

Kot bo podrobneje predstavljeno v nadaljevanju, je cilj Uredbe 655/2014/EU olajšati čezmejno prisilno zavarovanje terjatev z evropskim nalogom za zamrznitev bančnih računov.

Uredba 2016/1103/EU ureja izvajanje okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema. Uredba se bo začela uporabljati 29. 5. 2019, uporabljala pa se bo v državah, ki so vključene v okrepljeno sodelovanje na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti, kakor so dovoljene na podlagi Sklepa Sveta (EU) 2016/954 z dne 9. junija 2016 o odobritvi okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij mednarodnih parov, ki zajema tako področje premoženjskih razmerij med zakoncema kot premoženjskopravne posledice registriranih partnerskih skupnosti (v nadaljevanju Sklep 2016/954/EU). Med navedenimi državami je tudi Republika Slovenija.

Uredba 2016/1104/EU ureja izvajanje okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic

²¹ Od 14. 7. 2017 se navedena uredba uporablja v zadevah, pri katerih vrednost zahtevka ne presega 5000 EUR.

²² Uradni list RS, št. 68/16.

registriranih partnerskih skupnosti. Uredba se bo enako kot Uredba 2016/1103/EU začela uporabljati 29. 5. 2019 v državah, navedenih v Sklepu 2016/954/EU.

Nekatere spremembe na področju čezmejne izvršbe sta prinesli noveli ZIZ-F²³ in ZIZ-H²⁴. Z novelo ZIZ-F je bila spremenjena pristojnost za razveljavitev potrdila o izvršljivosti, z novelo ZIZ-H pa je bilo s spremembo 40.c člena jasno določeno, da je sodišče, ki je sicer že po veljavni ureditvi pristojno v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi, ne glede na drugi odstavek 42.c člena zakona pristojno tudi v postopku razveljavitve potrdila o pravnomočnosti oziroma izvršljivosti sklepa o izvršbi.

Uredbe druge generacije in odprava eksekvatur

Uredba 44/2001/ES in Uredba 2201/2003/ES z izjemo sodnih odločb o vrnitvi otroka in odločb o pravici do stika z otrokom, zahtevata priznanje in izvršitev (tj. eksekvatur) kot pogoj za začetek dejanske izvršbe na dolžnikovo premoženje v državi izvršbe. To pomeni, da je po teh uredbah eksekvatura pogoj za izdajo sklepa o izvršbi.

Tako imenovane uredbe druge generacije²⁵ pa za razliko od prej navedenih uredb na ravni EU odpravljajo potrebo po eksekvaturi pred dejansko vložitvijo predloga za izvršbo. Med uredbe druge generacije spadajo Uredba 805/2004/ES, Uredba 1896/2006/ES, Uredba 861/2007/ES in Uredba 4/2009/ES.

Uredbe druge generacije tudi načeloma ne predvidevajo, da bi bilo v državi izvršbe mogoče vložiti kakršnokoli pravno sredstvo, na podlagi katerega bi potem, ko se je v državi izvršbe že začel izvršilni postopek, mogoče preverjati tujo sodno odločbo glede določenih predpostavk priznanja. Edini razlog za neizvršitev tuje sodne odločbe po Uredbi 805/2004/ES, Uredbi 1896/2006/ES, Uredbi 861/2007/ES in Uredbi 4/2009/ES je, da lahko zainteresirana stranka (to bo praviloma dolžnik) v državi izvršbe po začetku postopka izvršbe na njegovo premoženje vloži pravno sredstvo, s katerim zahteva zavrnitev izvršbe, ker je sodna odločba, ki se na podlagi uredb druge generacije izvršuje v državi izvršbe, nezdružljiva s prejšnjo sodbo, izdano v katerikoli državi članici, kot to na primer določa 21. člen Uredbe 805/2004/ES.

Uredbe druge generacije predstavljajo izjemen prelom s prejšnjim sistemom po Uredbi 44/2001/ES oziroma Uredbi 2201/2003/ES, razen že navedenih izjem, po katerih je eksekvatura pogoj za začetek dejanske izvršbe na dolžnikovo premoženje v državi izvršbe in po kateri se v postopku eksekvatur preverja, ali obstajajo razlogi za zavrnitev priznanja tuje sodne odločbe (ti razlogi so naštetih npr. v 34. in 35. členu Uredbe 44/2001/ES). Ne le da uredbe druge generacije odpravljajo postopek eksekvatur kot pogoj za dejansko izvršbo, temveč tudi onemogočajo dolžniku oziroma zainteresirani stranki, da bi v državi izvršbe na kakršenkoli način preprečila priznanje tuje sodne odločbe oziroma izvršitev sodne odločbe, sodne poravnave oziroma javne listine s sklicevanjem na klasične razloge mednarodnega zasebnega prava za zavrnitev priznanja oziroma za zavrnitev izvršitve tujih sodnih odločb (javni red ipd.). Izjema velja za ugovor nezdružljivosti sodnih odločb (glej npr. določbo 21. člena Uredbe 805/2004/ES), ki ga je mogoče uveljavljati tudi v državi izvršbe in s tem preprečiti izvršitev tuje sodne odločbe, ki je bila izdana ali potrjena za izvršljivo na podlagi uredb druge generacije.

Uredba Bruselj I bis (Uredba 1215/2012/EU) in Uredba 606/2013/EU

²³ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju, Uradni list RS, št. 93/07.

²⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju Uradni list RS, št. 51/10.

²⁵ Primerjaj Aleš Galič, Nina Betetto, Evropsko oblikovalni procesno pravo I, GV Založba, 2011, str. 20-21.

Namen Uredbe 1215/2012/EU (Uredba Bruselj I bis) je olajšati dostop do sodnega varstva, zlasti z določitvijo pravil o pristojnosti sodišč ter pravil o hitrem in enostavnem priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, izdanih v državah članicah. Uredba nadomešča Uredbo 44/2001/ES (Uredba Bruselj I), ki pa se še naprej uporablja za postopke, ki so bili začeti pred 10. januarjem 2015, ko se je začela uporabljati Uredba 1215/2012/EU.

Uredba se uporablja v vseh državah članicah EU, vključno z Dansko, ki je leta 2005 sklenila Sporazum med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Dansko o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah.

Uredba določa, katera sodišča v kateri državi članici so pristojna za odločanje v civilnih in gospodarskih sporih z mednarodnim elementom. Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo treba za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek. Sodna odločba, izdana v eni državi članici in izvršljiva v tej državi, je izvršljiva tudi v drugih državah članicah, ne da bi jo bilo treba razglasiti za izvršljivo (to je, brez izvedbe postopka eksekviture pred dovolitvijo in opravo izvršbe).

Uredba 1215/2012/EU je v primerjavi z opisano ureditvijo v uredbah druge generacije izvršitev sodnih odločb uredila na drugačen način. Res je, da po tej uredbi eksekvatura za razliko od Uredbe 44/2001/ES ni več pogoj za vložitev predloga za izvršbo, vendar to ne pomeni, da v državi izvršbe v skladu z nacionalnimi pravili ni mogoče priznanju oziroma izvršitvi tuje sodne odločbe nasprotovati. Četrti odstavek 45. člena in prvi odstavek 47. člena Uredbe 1215/2012/EU izrecno predvidevata, da se lahko zavrnitev priznanja tuje sodne odločbe oziroma zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine zahteva pri pristojnem sodišču države izvršbe, če obstaja eden od razlogov za zavrnitev priznanja iz prvega odstavka 45. člena uredbe. To pomeni, da Uredba 1215/2012/EU tako kot uredbe druge generacije sicer odpravlja postopek eksekviture v državi izvršbe kot pogoj za izvršitev tuje sodne odločbe (tj. za izdajo sklepa o izvršbi), vendar za razliko od uredb druge generacije dolžniku še vedno omogoča, da v državi izvršbe v nekem drugem postopku (ne v postopku eksekviture) uveljavlja razloge proti priznanju in izvršitvi tuje sodne odločbe, ki so taksativno naštet v prvem odstavku 45. člena uredbe.

Uredba 1215/2012/EU predvideva ex-lege priznanje sodne odločbe, izdane v drugih državah članicah, ne da bi bilo za priznanje potrebno začeti poseben postopek. Hkrati pa uredba v drugem odstavku 36. člena določa, da lahko vsaka zainteresirana stranka v skladu s postopkom, ki je določen za zavrnitev izvršitve tujih sodnih odločb (46. do 51. člen uredbe) predlaga izdajo sklepa, da ni razlogov za zavrnitev priznanja iz 45. člena te uredbe. Navedena določba s svojim dvojnem zanikanjem (»ni razlogov za zavrnitev«) praktično pomeni, da lahko vsaka zainteresirana stranka predlaga, da se tuja sodba prizna v skladu s pravili, ki so določena za postopek zavrnitve izvršitve (46. do 51. člen Uredbe 1215/2012/EU). Hkrati pa navedena uredba v 45. členu predvideva tudi možnost vložitve zahteve za zavrnitev priznanja, ki se prav tako obravnava v skladu s postopkom zavrnitve izvršitve. RS je v skladu s prvim odstavkom 75. člena Uredbe 1215/2012/EU notificirala Evropski komisiji²⁶, da je za vložitev zahteve za zavrnitev izvršitve kot tudi zahteve za zavrnitev priznanja oziroma zahteve za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja po prvem odstavku 47. člena, četrtem odstavku 45. člena oziroma drugem odstavku 36. člena Uredbe 1215/2012/EU v RS pristojno okrožno sodišče.

²⁶Notifikacija je dostopna na spletni strani e-pravosodje (https://e-justice.europa.eu/content_brussels_i_regulation_recast-350-si-sl.do?member=1)

Enaka ureditev kot po Uredbi 1215/2012/EU velja tudi po Uredbi 606/2013/ES, ki v 4. členu določa, da se zaščitni ukrep, ki se odredi v državi članici, v drugih državah članicah prizna brez kakršnega koli posebnega postopka in je izvršljiv brez razglasitve izvršljivosti. Po 13. členu te uredbe se lahko priznanje in izvršitev zaščitnega ukrepa zavrneta, kolikor je tako priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v zaproseni državi članici ali je nezdržljivo s sodbo, izdano ali priznано v zaproseni državi članici.

Zakonodaja RS posebej ne ureja postopka po pravnih aktih EU, kjer podelitev eksekvatur (tj. razglasitev izvršljivosti) sicer ni pogoj za dovolitev in opravo izvršbe na podlagi tujega izvršilnega naslova (tj. sodne odločbe, sodne poravnave ali tuje javne listine), vendar ima dolžnik oziroma zainteresirana stranka v državi izvršbe pravico vložiti predlog za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine. Zato je po mnenju Vlade RS treba ureditev v ZIZ, četudi se uredbe uporabljajo neposredno, ustrezno dopolniti.

Uredba o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba 655/2014/EU)

Cilj Uredbe 655/2014/EU je olajšati čezmejno izterjavo dolgov z uvedbo enotnega evropskega postopka, v okviru katerega je izdan evropski nalog za zamrznitev bančnih računov. Ta evropski postopek je na voljo državljanom in podjetjem kot alternativna možnost, ne nadomešča pa nacionalnih postopkov. V poštev bo prišel tako fizičnim kot pravnim osebam, največjo dodano vrednost pa naj bi imel za mala in srednja podjetja. Uredba se je začela uporabljati 18. 1. 2017.

Pri postopku za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov gre za vrsto zavarovalne začasne odredbe za zamrznitev sredstev. Uredba ne ureja učinkov zamrznitve, temveč je to prepuščeno nacionalnemu pravu, na primer glede vprašanja, ali se na podlagi naloga za zamrznitev pridobi zastavna pravica. Tak nalog za zamrznitev prepreči prenos ali dvig sredstev, ki jih ima dolžnik na bančnem računu v drugi državi članici, če obstaja tveganje, da bi bila kasnejša izvršba upnikovega zahtevka ogrožena.

S tem postopkom je upnik dobil možnost, da z vlogo na standardnem obrazcu pri sodišču pridobi nalog za zamrznitev, s katerim lahko sredstva na dolžnikovem bančnem računu v drugi državi članici blokira; dolžnik tako ne bi mogel dvigniti teh sredstev in s tem upniku onemogočiti, da izterja dolg.

Postopek se uporablja samo v čezmejnih primerih. Za namene te uredbe velja, da gre za čezmejni primer takrat, kadar je sodišče, ki obravnava vlogo za izdajo naloga za zamrznitev, v eni državi članici, bančni račun, ki je predmet naloga, pa v drugi državi članici. Da gre za čezmejni primer velja tudi, kadar ima upnik stalno prebivališče v eni državi članici, sodišče in bančni račun, ki ga je treba zamrzniti, pa sta v drugi državi članici.

Postopek v zvezi z nalogom za zamrznitev je na voljo upniku, ki želi zagotoviti izvršitev poznejše odločbe o glavni stvari pred začetkom postopka v glavni stvari in v kateri koli fazi takega postopka. Na voljo je tudi upniku, ki je že pridobil sodno odločbo, sodno poravnavo ali javno listino, ki določa, da mora dolžnik poravnati upnikov zahtevke.

Da se zagotovi učinek presenečenja naloga za zamrznitev, je ta izdan po ex parte postopku, tj. brez predhodnega zaslišanja dolžnika. Kot protiutež odpravi predhodnega zaslišanja dolžnika je v skladu z uredbo dolžniku na voljo več varovalk. Eden takih ključnih zaščitnih ukrepov je možnost, da se od upnika zahteva varščina, s katero se zagotovi, da bo dolžniku pozneje mogoče nadomestiti morebitno

škodo, ki jo utrpi zaradi naloga za zamrznitev. Drug pomemben dejavnik pri zagotavljanju ustreznega ravnotežja med interesi upnika in dolžnika pa je pravilo o odgovornosti upnika za vsakršno škodo, ki jo dolžnik utrpi zaradi naloga za zamrznitev. V zvezi s tem dokazno breme nosi dolžnik.

Za zagotovitev pravilne uporabe Uredbe 655/2014/EU je bila sprejeta Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1823 z dne 10. oktobra 2016 o določitvi obrazcev iz Uredbe (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah²⁷.

1.1.3 T2S – Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje

Leta 2008 je Evrosistem, ki ga sestavljajo Evropska centralna banka in centralne banke držav članic Evropske monetarne unije, sprejel odločitev o vzpostavitvi sistema TARGET 2 – Securities (v nadaljevanju: T2S). Gre za sistem, ki predstavlja enotno panevropsko informacijsko platformo za izvajanje poravnav poslov z vrednostnimi papirji in ki ga upravlja Evrosistem. V njem posamezni državni centralni depozitarji (angl. Central securities depository – CSD), med katere spada tudi Klirinško depotna družba d.d. (v nadaljevanju: KDD), na enotno platformo tehnično prenesejo račune vrednostnih papirjev, preko katerih potekala poravnava poslov z vrednostnimi papirji, medtem ko so ti računi pravno še vedno v domeni državnih CSD-jev.

Cilj vzpostavitve sistema T2S je zagotoviti enotno in učinkovito poravnavo poslov z vrednostnimi papirji v centralno bančnem denarju v vsej EU, kar naj bi bilo doseženo s pogodbenim prenosom izvajanja poravnav poslov z vrednostnimi papirji s strani CSD-jev na Evrosistem kot enotnega skupnega zunanjega izvajalca teh poravnav. Zagon sistema T2S naj bi zmanjšal transakcijske stroške čezmejnih poravnav poslov z vrednostnimi papirji ter obenem pripomogel k razvoju enotnega kapitalskega trga v EU.

T2S je projekt Evrosistema, katerega cilj je vzpostavitev enotne tehnične rešitve za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji, na katero centralne depotne družbe prenesejo poravnavo poslov z vrednostnimi papirji, centralne banke pa poravnavo denarnega dela poslov z vrednostnimi papirji. To je mogoče na podlagi prenosa računov vrednostnih papirjev iz centralnih depotnih družb in denarnih računov iz centralnih bank na T2S, pri čemer sta ti dve temeljni sestavini T2S formalno še naprej del posameznega poravnalnega sistema v pristojnosti centralnih depotnih družb in del posameznega plačilnega sistema v pristojni centralni banki. Zato T2S ne moremo imenovati sistem, temveč je ustreznejši izraz enotna tehnična rešitev, ki povezuje različne sisteme.

KDD je dne 28. 6. 2012 z Evrosistemom, ki ga je zastopala Banka Slovenije, podpisala T2S Framework Agreement (v nadaljevanju: krovni dogovor), ki predstavlja pravno podlago za vključitev KDD v sistem T2S. KDD se je v sistem T2S operativno vključila v februarju 2017.

Zaradi potrebe po harmonizaciji pravnih pravil je Slovenija sprejela nov Zakon o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP-1)²⁸.

Harmonizacija pravnih pravil zaradi vključitve v sistem T2S zahteva določene prilagoditve tudi v ZIZ, in sicer v delu, ki ureja izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje. KDD je namreč v skladu s krovnim dogovorom zavezana implementirati mednarodne standarde za korporacijska dejanja

²⁷ UL L št. 283 z dne 19.10.2016, str. 1

²⁸ Uradni listu RS št. 75/2015.

CASG/CAJWG (Corporate Actions Sub-Group / Corporate Actions Joint Working Group; glej tudi drugi odstavek 38. člena ZNVP-1). V skladu z navedenimi standardi mora denarni in informacijski tok od izdajatelja do končnega upravičenca iz vrednostnega papirja (ter obratno) teči preko centralnega depozitarja (v slovenskem primeru: KDD) in članov centralnega depozitarja (v slovenskem primeru: pooblaščenih udeležencev trga vrednostnih papirjev). Denarni tok vključuje tudi morebitna izplačila, ki jih izdajatelj opravlja v korist upravičencev iz vrednostnih papirjev. Navedeno pomeni, da mora za vsakega končnega upravičenca iz vrednostnega papirja v vsakem trenutku obstajati pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev, preko katerega lahko steče morebitni denarni ali informacijski tok.

Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje, ki kotirajo na borzi, za izterjavo denarne terjatve se opravi z rubežem in prodajo nematerializiranih vrednostnih papirjev ter s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo. Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o izvršbi vpisan v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev. Kadar teče izvršba za izterjavo oziroma zavarovanje upnikove denarne terjatve, pridobi upnik z vpisom sklepa o izvršbi zastavno pravico na vrednostnih papirjih, ki so predmet izvršbe. Zastavno pravico vpiše KDD hkrati z vpisom sklepa o izvršbi (prvi in drugi odstavek 163.c člena ZIZ). V skladu z 224. členom Obligacijskega zakonika²⁹ lahko upnik, ki ima zastavno pravico na vrednostnem papirju, izvršuje vse pravice, ki iz njega izvirajo. To pomeni, da lahko zastavni ali izvršilni upnik, ki je pridobil zastavno pravico na vrednostnem papirju (in sicer izvršilni upnik z rubežem), izterjuje plodove (dividende, druge donose), ki bi jih sicer bil upravičen izterjati imetnik vrednostnega papirja. V veljavnem ZIZ ni izrecno določeno, kako ravnati z dividendami iz zarubljenega vrednostnega papirja, v praksi pa KDD oziroma izdajatelj nematerializiranih vrednostnih papirjev ravna v skladu z določilom 224. člena Obligacijskega zakonika in dividend ne nakaže na dolžnikov račun, temveč na račun izvršilnega sodišča, da poplača upnika. To je tudi v duhu določbe 182. v zvezi s 189. členom Stvarnopravnega zakonika (SPZ)³⁰, v skladu s katero mora zastavni upnik civilne plodove, ki jih daje vrednostni papir (obresti ali druge občasne dajatve, npr. dividende) izterjati, kar pomeni, da pripadajo dividende zastavljenega vrednostnega papirja zastavnemu upniku, ne pa dolžniku. Vsebinsko isto pravilo vsebuje tudi drugi odstavek 30. člena ZNVP-1.

Po veljavni zakonski ureditvi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev sodišče ne določi že v sklepu o izvršbi, temveč šele pozneje, po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (tretji odstavek 163.c člena ZIZ). Taka ureditev bi v okolju T2S pomenila, da morebitnega izplačila dividend iz vrednostnih papirjev, ki ga opravlja izdajatelj, v času od njihovega rubeža do pravnomočnosti sklepa o izvršbi ne bi bilo mogoče izvesti v korist upnika, ker ne bi bil določen pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev, prek katerega kogentno poteka poplačilo zastavnega upnika. Da bi to omogočili, je treba ustrezno novelirati člene ZIZ, ki urejajo vsebino sklepa o izvršbi, kakor tudi samo izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje.

De lege lata izplačilo dividend iz zarubljenega nematerializiranega vrednostnega papirja opravi izdajatelj vrednostnega papirja, ki pridobi informacije o zastavnem upniku iz delniške knjige, v katero vpogleda pri KDD. Z uveljavitvijo sistema T2S izdajatelju vrednostnega papirja ne bo več dovoljeno izplačati dividend neposredno upravičencu, temveč bo moral izplačilo opraviti: 1) preko računa (angl. dedicated cash account – DCA), ki ga ima KDD v T2S, in 2) preko DCA računa, ki ga ima pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev v T2S. To pomeni, da bo dividende na upravičenčev transakcijski račun lahko nakazal le pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev, ki ga je določil upravičenec pravice iz vrednostnega papirja (na primer upnik v predlogu za izvršbo).

²⁹ Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US.

³⁰ Uradni list RS, št. 87/2002 in 91/2013.

1.1.4 Javna dražba

Na javnih dražbah se prodajajo premičnine in nepremičnine. Po veljavni ureditvi javne dražbe ni mogoče izvesti prek spleta.

Premičnine

Izvršba na premičnine se po veljavni ureditvi opravi z rubežem in cenitvijo stvari, s prodajo stvari in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo (81. člen ZIZ). Zarubiti se smejo stvari, ki jih ima v posesti dolжник, kot tudi njegove stvari, ki jih ima v posesti upnik. Dolžnikove stvari, ki jih ima v posesti kdo tretji, se smejo zarubiti samo s privolitvijo le-tega (83. člen ZIZ). Upnik pridobi z rubežem zastavno pravico na zarubljenih stvareh (87. člen ZIZ).

Hkrati z rubežem stvari se opravi tudi njihova cenitev, razen če te zaradi posebne vrednosti zarubljene stvari ni mogoče opraviti hkrati z rubežem. Cenitev opravi izvršitelj, ki opravlja rubež. Na zahtevo in na stroške stranke opravi cenitev sodni cenilec, ki ga izbere stranka (89. člen ZIZ). Prodaja zarubljenih stvari se sme opraviti šele po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, razen če dolжник privoli, da se stvari prodajo prej, če gre za stvari, ki se hitro kvarijo, ali če je nevarnost, da bi cena zarubljenih stvari občutno padla (92. člen ZIZ).

Stvari se prodajo na javni dražbi ali z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem, oziroma prek osebe, ki opravlja komisijske posle. Način in datum prodaje stvari določi in zabeleži v rubežnem zapisniku izvršitelj takoj po opravljenem rubežu, pri tem pa pazi, da se doseže najugodnejše unovčenje (93. člen ZIZ). Če izvršitelj kot način prodaje določi prodajo stvari na javni dražbi, v zapisniku določi datum in kraj javne dražbe. Izvršitelj stranke o načinu in datumu prodaje stvari obvesti s posebnim obvestilom, ki ga vroči upniku in dolžniku (82. člen Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja (v nadaljevanju: Pravilnik)³¹).

Če je izvršitelj določil, da se stvari prodajo na javni dražbi, razglasi javno dražbo z oklicem na sodni deski in na spletni strani sodišča oziroma na oglasni deski in na spletni strani drugega pristojnega organa, ki je izdal akt o določitvi. Izvršitelj mora zahtevati objavo oklica javne dražbe tudi v uradnem registru, če se v njem vodijo podatki o oklicanih javnih dražbah. Na predlog upnika ali dolžnika lahko izvršitelj objavi oklic javne dražbe na stroške predlagatelja tudi v sredstvih javnega obveščanja. V oklicu javne dražbe mora izvršitelj določiti kraj, dan in uro dražbe, vrsto in opis stvari, ki se bodo prodajale, ter navedbo, kje si je stvari mogoče ogledati do dneva dražbe (89. člen Pravilnika).

Pred začetkom naroka za javno dražbo mora izvršitelj odločiti, ali bo glede na naravo in vrednost posameznega predmeta od udeležencev javne dražbe zahteval plačilo varščine, ki pa ne sme biti višja od 10% izklicne cene predmeta.

Javno dražbo in narok vodi izvršitelj, ki za draženje stvari lahko na svoje stroške pooblasti izklicatelja, če je to glede na število in kakovost blaga potrebno. Narok za javno dražbo je javen (92. člen Pravilnika).

Na prvi dražbi zarubljenih stvari ni dovoljeno prodati pod ocenjeno vrednostjo. Če na prvi dražbi ni dosežena cena, enaka ocenjeni vrednosti, določi izvršitelj na predlog stranke novo dražbo, na kateri se smejo stvari prodati pod ocenjeno vrednostjo, vendar ne pod tretjino te vrednosti (94. člen ZIZ).

³¹Uradni list RS, št. 18/03, 83/06, 59/11 in 35/16.

Po preteku najmanj petnajst minut od začetka dražbe izvršitelj pozove udeležence javne dražbe k dajanju ponudb (draženju). Dražba traja, dokler udeleženci javne dražbe podajajo nove ponudbe za nakup stvari po višji ceni. Izvršitelj domakne stvar najboljšemu ponudniku, če tudi po dvakratnem pozivu na morebitno višjo ponudbo slednja ni podana. Če kupec do konca dražbe ne plača kupnine, lahko izvršitelj stvar takoj proda naslednjemu najboljšemu ponudniku, če v to privoli upnik s podpisom na zapisniku o dražbi. Če upnik na dražbi ni navzoč, lahko izvršitelj stvar takoj proda naslednjemu najboljšemu ponudniku, če njegova ponudba ni nižja od 50% vrednosti najboljše ponudbe, vendar višja od izklicne cene, sicer izvršitelj na istem dražbenem naroku stvar ponudi v draženje. Pri ponovnem draženju najboljši ponudnik ne sme sodelovati.

Kupec mora položiti kupnino in prevzeti stvari takoj po koncu dražbe. Izvršitelj je dolžan kupcu izdati dokument, iz katerega morajo biti razvidni podatki o opravljeni prodaji, za premičnine, za katere se vodi register, pa tudi podatki iz tega registra. Izvršitelj na podlagi tega dokumenta zahteva od pristojnega organa, ki vodi register, da opravi izbris vseh bremen in prepovedi na prodani premičnini, ter vpis novega lastnika, če se lastninska pravica vpisuje v register. Izvršitelj lahko izroči stvari kupcu, čeprav ni položil kupnine, če v to na svojo nevarnost privoli upnik v mejah zneska, ki bi mu šel iz dosežene kupnine. Če kupec ne položi kupnine, pa upnik ne privoli v izročitev stvari, lahko izvršitelj proda stvari naslednjemu najboljšemu ponudniku. Kupec pridobi stvar prosto vseh bremen in postane lastnik stvari tudi v primeru, ko dolжник ni bil njen lastnik. Kupec nima pravic iz jamčevanja za napake stvari (96. člen ZIZ).

Nepremičnine

Izvršba na nepremičnino se po veljavni ureditvi opravi z zaznambo sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi, z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine, s prodajo nepremičnine in s poplačilom upnikov iz zneska, dobljenega s prodajo (167. člen ZIZ).

Vrednost nepremičnine lahko ugotovi sodišče še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi. Vrednost nepremičnine ugotovi sodišče na podlagi cenitve sodnih cenilcev po tržni ceni na dan cenitve. Pri ugotavljanju vrednosti se upošteva morebitno zmanjšanje vrednosti zaradi tega, ker ostanejo na njej tudi po prodaji določene pravice, npr. služnosti (178. člen ZIZ). Vrednost nepremičnine ugotovi sodišče s sklepom, zoper katerega je možna pritožba (179. člen ZIZ).

Po pravnomočnosti sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine izda sodišče odredbo o prodaji nepremičnine; v njej določi način in pogoje za prodajo ter čas in kraj prodaje, če naj bo nepremičnina prodana na dražbi. Prodaja nepremičnine se opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi in po pravnomočnosti sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine. Odredbo o prodaji razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način, odredbo za prodajo kmetijskega zemljišča pa sodišče razglasi tudi na oglasni deski upravne enote, lahko pa tudi na spletni strani upravne enote, kjer nepremičnina leži. Upnik lahko objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja. Stroški objave bremenijo upnika. Od razglasitve odredbe o prodaji na sodni deski do dneva prodaje mora preteči najmanj trideset dni. Odredbo o prodaji vroči sodišče strankam, zastavnim upnikom, drugim udeležencem postopka, osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in pristojnemu upravnemu organu (181. člen ZIZ).

Nepremičnina se praviloma proda na javni dražbi, ki jo vodi sodnik v sodnem posloplju, če ne odloči drugače. Upniki, zastavni upniki in upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, da se nepremičnina proda na podlagi prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb ali z neposredno pogodbo (183. člen ZIZ).

Odredba o prodaji nepremičnine vsebuje:

1. natančnejši opis nepremičnine s pritiklinami;
2. služnosti stavbne pravice in stvarna bremena, ki jih mora kupec prevzeti;
3. vrednost nepremičnine, ki jo je s sklepom ugotovilo sodišče;
4. ceno, za katero se sme nepremičnina prodati;
5. rok, v katerem mora kupec položiti kupnino;
6. način prodaje;
7. znesek varščine, ki jo mora položiti dražitelj (184. člen ZIZ).

Sodišče tistemu, ki se zanima za nakup nepremičnine, na njegovo zahtevo in stroške dovoli, da si jo ogleda. Čas in način ogleda ter morebitno navzočnost izvršitelja določi sodišče v odredbi o prodaji nepremičnine (176. člen ZIZ).

Javne dražbe se smejo udeležiti le tisti, ki najpozneje tri delovne dni pred dražbo položijo varščino, ki znaša desetino ugotovljene vrednosti nepremičnine. Varščine so oproščeni upnik, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo in zastavni upnik oziroma upnik zemljiškega dolga, če njihove terjatve dosegajo varščino in če se da glede na njihov vrstni red in ugotovljeno vrednost nepremičnine varščina poravnati iz kupnine. Ponudniki, katerih ponudbe niso bile sprejete, dobijo varščino na njihov transakcijski račun nakazano nazaj v 15 dneh po koncu javne dražbe ali naroka za odpiranje ponudb razen, če zakon ne določa drugače (185. člen ZIZ).

Na prvem prodajnem naroku nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot 70 % ugotovljene vrednosti. Če nepremičnine na prvem naroku ni bilo mogoče prodati, razpiše sodišče na predlog upnika drugi narok, na katerem nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot polovico ugotovljene vrednosti. Od prvega do drugega naroka mora preteči najmanj trideset dni. Z izjavo, ki jo dajo na zapisnik pri sodišču, pred katerim teče izvršilni postopek, ali pri kakšnem drugem sodišču, se stranki in zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga lahko sporazumejo, da sme biti nepremičnina prodana na dražbi tudi za ceno, nižjo od 70 % ugotovljene vrednosti, oziroma nižjo od polovice ugotovljene vrednosti (188. člen ZIZ).

Ko sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za narok, razglasi, da se začne dražba. Dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Ponudnik je na svojo ponudbo vezan, dokler ni dana višja ponudba (nasprotna ponudba). Na prošnjo enega ali več ponudnikov lahko sodišče dovoli krajši premor za premislek. Dražba se konča, ko ponudniki kljub dvakratnemu pozivu sodnika ne ponudijo višje cene. Ko je dražba končana, sodišče ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno, in razglasi, da je temu ponudniku domaknjena nepremičnina (dodelitev nepremičnine). O domiku nepremičnine izda sodišče sklep, ki ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter vsem udeležencem dražbe. Zoper sklep o domiku ni pritožbe. Nepravilnosti pri dražbi se lahko uveljavljajo v pritožbi zoper sklep o izročitvi nepremičnine kupcu (189. člen ZIZ).

Po domiku (dodelitvi) mora kupec položiti kupnino v roku, ki je določen v odredbi o prodaji (191. člen ZIZ). Ta tok ne sme biti daljši od šestih mesecev od dneva prodaje, ne glede na to, ali plačuje kupnino naenkrat ali v obrokih (184. člen ZIZ).

Po izdaji sklepa o domiku in po položitvi kupnine izda sodišče sklep, da se nepremičnina izroči kupcu (prenos) in po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi vpiše nanj lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, za katere je to določeno s sklepom o domiku. V sklepu sodišče tudi odloči, kdaj se je dolžnik dolžan izseliti iz družinske stanovanjske hiše ali stanovanja oziroma

izprazniti poslovni prostor. Sklep o izročitvi je tudi izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine in postane izvršljiv po njegovi pravnomočnosti (192. člen ZIZ).

Kot že rečeno, V RS po veljavni zakonodaji javne dražbe ni mogoče izvesti prek spleta, je pa spletna dražba v izvršilnem postopku že mogoča na Hrvaškem, v Avstriji in Nemčiji, Estoniji, na Finskem, na Madžarskem, v Italiji, na Portugalskem, v Španiji, v Latviji in na Nizozemskem.

Na Hrvaškem je z novelo Zakona o izvršbi (Ovršni zakon, NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16; v nadaljevanju OZ) iz leta 2014 postala Finančna agencija (FINA, Agencija) pristojna za spletno prodajo premičnin in nepremičnin v izvršilnih postopkih, ki so bili začeti po 1.1.2015. Prve javne dražbe so bile izvedene v septembru 2015. Medtem ko je elektronska dražba nepremičnin pravilo, je elektronska dražba premičnin ena izmed možnosti za premičnine.

Prodajo nepremičnine opravi Agencija na podlagi zahteve sodišča, ki mu je priložen sklep o izvršbi, zemljiškoknjižni izpisek in odredba o prodaji. Agencija lahko zahteva od upnika položitev predujma za stroške prodaje. Če upnik predujma ne položi, Agencija o tem obvesti sodišče, ki ustavi izvršbo (95.a člen OZ).

Nepremičnina se proda na elektronski (spletni) javni dražbi, ki se začne z objavo poziva na sodelovanje na dražbi. Poziv, ki se objavi na spletni strani Agencije, vsebuje način in pogoje prodaje, datum in čas začetka in konca elektronske javne dražbe, čas ogleda nepremičnine in druge potrebne podatke. Na strankin predlog se poziv objavi tudi v sredstvih javnega obveščanja, če stranka položi predujem. Od objave poziva do začetka dražbe mora preteči najmanj 60 dni. Če se stranke in zastavni upniki tako sporazumejo, se nepremičnina ne proda na spletni dražbi, temveč z neposredno pogodbo preko nepremičninskega posrednika, sodnega izvršitelja, notarja ali na drug način.

Elektronske javne dražbe se smejo udeležiti le tisti, ki pred dražbo položijo varščino in se prijavijo k prodaji. Na podlagi prijave pridobijo enolični identifikator, s katerim anonimno sodelujejo na dražbi.

Ponudbe se dajejo v elektronski obliki, lahko tudi v poslovnih enotah Agencije. Zbiranje ponudb traja 10 delovnih dni, v tem času lahko ponudniki svoje ponudbe višajo za dražbeni korak (npr. višanje ponudbe za najmanj 1.000,00 kun). Če se v tem času ne poda nobena ponudba, se druga elektronska dražba začne prvega dne po koncu prve elektronske dražbe, in sicer z objavo poziva na sodelovanje na drugi elektronski dražbi. Če tudi na drugi elektronski javni dražbi ni dana nobena veljavna ponudba, Agencija o tem obvesti sodišče, ki ustavi izvršbo, sodišče pa na predlog izvršilnih upnikov, ki mora biti vložen najkasneje tri dni po koncu druge elektronske dražbe, njihovo poplačilno pravico spremeni v zastavno pravico. Ustavitev izvršbe na nepremičnino ni ovira za začetek novega postopka izvršbe na isto nepremičnino zaradi poplčila iste terjatve (102. člen OZ).

Določba 103. člena OZ ureja konec elektronske dražbe in domik. Le-ta se konča v trenutku, ki je določen v pozivu na sodelovanje (tj. v 10 delovnih dneh od trenutka, ko je možno podajati ponudbe). Po koncu elektronske javne dražbe Agencija nemudoma obvesti sodišče o opravljeni dražbi, danih ponudbah in drugih potrebnih podatkih. Po prejemu obvestila Agencije sodnik ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno in da so izpolnjene predpostavke za domik ter mu s sklepom domakne nepremičnine.

Kupec je dolžan plačati kupnino na poseben račun Agencije, odprt za ta namen, v roku, ki je določen v odredbi o prodaji. Po pravnomočnosti sklepa o razdelitvi kupnine Agencija na podlagi odredbe sodišča poplača upnike.

Po podatkih Statističnega urada RS ima dostop do interneta 78 % gospodinjstev, 64% oseb pa uporablja internet vsak dan ali skoraj vsak dan. Prek spleta nakupuje 39% ljudi.³²

Kljub temu, da se odredba o javni prodaji nepremičnine ali oklic javne dražbe premičnin objavi na spletni strani sodišča, predlagatelj meni, da potencialni kupci o prodaji ne dobijo dovolj informacij. Informacije o dražbah so razpršene, saj so objavljene po spletnih straneh posameznih sodišč, in premalo dosegljive, zato je manjša realizacija prodaje, prodajna cena je nižja. Potencialni kupci se morajo fizično oglasiti na sodišču. Cilj javne dražbe je, da se doseže čim višja cena, k temu pa prispeva čim večje število potencialnih kupcev. Podatki o dražbah bi morali biti podani na enem mestu, pregledno in strukturirano. Dražbe nepremičnin so lahko tudi premet zlorab, saj pred vrati sodne dvorane prihaja do medsebojnega dogovarjanja nekaterih dražiteljev, izsiljevanja ali odvrčanja drugih potencialnih dražiteljev od nakupa.

1.1.5 Varstvo dolžnika

Po podatkih Vrhovnega sodišča je bilo v zadnjih 10 letih (tj. med letoma 2005 in 2015) vloženih:

- 7246 predlogov za izvršbo na nepremičnine zaradi izterjave terjatev pod 100 evrov s pripadki, od tega je do prodaje nepremičnine prišlo v 1,42 % primerih;
- 49.566 predlogov za izvršbo na nepremičnine zaradi izterjave terjatev med 100 in 1000 evrov s pripadki, od tega je do prodaje nepremičnine prišlo v 1,44 % primerih;
- 41.920 predlogov za izvršbo na nepremičnine zaradi izterjave terjatev med 1000 in 5000 evrov s pripadki, od tega je do prodaje nepremičnine prišlo v 2,85 % primerih.

Če je upnik vložil predlog za izvršbo na dolžnikovo nepremičnino, ni nujno da do prodaje nepremičnine na javni dražbi sploh pride. Najprej mora izvršilno sodišče upnikovemu predlogu za izvršbo na dolžnikovo nepremičnino sploh ugoditi (dovoliti izvršbo). Če se to zgodi, sodišče pozove upnika na plačilo predujma (v višini okoli 600,00 EUR) za stroške cenilca, ki ga sodišče postavi po plačilu predujma. Če upnik predujma ne založi, se izvršba ustavi. Ko cenilec izdela cenitveno poročilo o tržni vrednosti nepremičnine (to traja praviloma več kot mesec dni), ga vloži pri sodišču, ki cenitveno poročilo vroči strankama, da v določenem roku (običajno 14 dni) podata morebitne pripombe na cenitev. Šele po pridobitvi izjav strank o cenitvi lahko sodišče izda sklep o tržni vrednosti nepremičnine. Ko postane ta sklep pravnomočen, lahko sodišče razpiše dražbo nepremičnine, če je pravnomočen tudi že sklep o dovolitvi izvršbe na nepremičnino. Na prvi javni dražbi se nepremičnina prodaja za 7/10 ocenjene vrednosti. Če je prva javna dražba neuspešna, sodišče v roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni, razpiše drugo javno dražbo, na kateri se nepremičnina prodaja za 5/10 ocenjene vrednosti. Če je tudi druga javna dražba neuspešna, se izvršba ustavi, tretje javne dražbe ni. Glede na zapisano je očitno, da je postopek izvršbe na nepremičnino dolgotrajen (do razpisa prve javne dražbe praviloma mine leto dni ali več) in sorazmerno drag. Zaradi tega se ga upniki praviloma poslužujejo kot skrajno sredstvo, ko z izvršbo na plačo (oziroma pokojnino) ali z izvršbo na bančni račun ni mogoče izterjati terjatve. Poleg tega se lahko ves čas tekom izvršilnega postopka upnik in dolžnik dogovorita za obročno odplačilo dolga in odlog izvršbe, ki je ovira za razpis dražbe. Do takšnih dogovorov in odlogov izvršbe na predlog upnikov v praksi zelo pogosto prihaja.

Nadalje poznamo v izvršilnem pravu pravilo o pristopu k prej začeti izvršbi (171. člen ZIZ). To pravilo uporabimo, ko upniki v več izvršilnih zadevah zaradi poplačila različnih dolgov predlagajo izvršbo s prodajo iste dolžnikove nepremičnine. V takem primeru se torej zaradi izterjave terjatev več upnikov ali izterjave več terjatev istega upnika vsi izvršilni postopki združijo in se dolžnikova nepremičnina prodaja

³² <http://www.stat.si/StatWeb/pregled-podrocja?idp=8&headerbar=16>.

na javni dražbi le enkrat. Iz izkupička od prodane nepremičnine se poplačajo terjatve vseh izvršilnih upnikov.

Podatek o več kot 50.000 nepremičninskih izvršbah je torej le podatek o tem, koliko izvršb na nepremičnine je bilo v zadnjih 10 letih predlaganih s strani upnikov zaradi izterjave terjatev, ki so nižje od 1.000,00 evrov. Ta podatek pa ne pove, koliko od teh 50.000,00 izvršilnih postopkov je bilo združenih v en postopek (zaradi pristopa k vodilni izvršilni zadevi). Ko se zaradi izterjave več terjatev istega upnika ali različnih upnikov prodaja dolžnikova nepremičnina, skupni znesek dolžnikovih dolgov do upnikov praviloma preseže znesek 1.000,00 evrov, izjeme so izredno redke. Pogosto pride do situacij, ko dolžniki ne plačuje mesečnih stroškov upravniku stanovanjske stavbe in ter ne poravnajo vplačil v rezervni sklad ali pa ne plačujejo stroškov toplotne oskrbe, upnik pa te storitve kljub neplačilom mora zagotavljati (drugače je v primeru neplačevanja elektrike, kjer je prva upnikova sankcija za neplačevanje odklop iz električnega omrežja). Če se neplačevanje ponavlja več let, skupni seštevek terjatev upnikov hitro naraste na 10.000,00 evrov ali več.

V zadnjem času so znova oživel pozivi k določitvi najnižje vrednosti terjatve, ki jo je mogoče poplačati s prodajo dolžnikove nepremičnine. Čeprav se ta zamisel zdi na prvi pogled zelo všečna, je treba biti do nje zadržan, saj so primeri iz prakse zelo različni. Različnih problemov pa se je treba lotevati z različnimi pristopi. Po eni strani velja izpostaviti, da dolžniki pogosto ne plačujejo relativno nizkih mesečnih obveznosti upravniku stanovanjske stavbe (npr. v višini 90,00 evrov), vendar pa lahko ti dolgovi skozi leta skupaj z obrestmi in stroški zelo narastejo, zato upniki predlagajo, da se več izvršilnih postopkov zaradi izterjave več terjatev združi v en postopek prodaje dolžnikove nepremičnine in se iz izkupička poplačajo vsi dolžnikovi dolgovi, katerih višina na koncu ni zanemarljiva. Po drugi strani velja poudariti, da ni vsaka nepremičnina, ki se v izvršilnem postopku prodaja na javni dražbi, stanovanje ali stanovanjska hiša, v kateri dolžnik (ali dolžnica) živi in predstavlja njegov ali njen dom. Na javnih dražbah se zaradi poplačila dolgov upnikov prodajajo tudi nezazidana stavbna zemljišča, kmetijska zemljišča (njive, gozdovi), poslovni prostori, gospodarski objekti, vikendi ipd. Zatorej so tržne vrednosti nepremičnin, ki se prodajajo na dražbah, zelo različne, od 500,00 evrov pa preko 500.000,00 evrov. Nadalje se na javnih dražbah prodajajo tudi solastni deleži na nepremičninah, ne glede na vrsto nepremičnin. Dražitelji za nakup solastnih deležev na nepremičninah po navadi niso zainteresirani, če pa do take prodaje pride, ostali solastniki pogosto izkoristijo svojo predkupno pravico.

Žal se v praksi prepogosto dogaja, da ljudje zaradi finančne stiske ne zmorejo plačevati rednih mesečnih obveznosti. Do tega običajno pride zaradi izgube zaposlitve, bolezni, prenizkih pokojninskih prejemkov ali zaradi kombinacije vseh teh dejavnikov. Dolžniki, ki se znajdejo v socialni stiski, so ob začetku izvršbe na njihovo stanovanje ali stanovanjsko hišo pogosto otopeli in kot pravni laiki ne vedo, kaj storiti. Pripovedi dolžnikov kažejo, da je pomoč humanitarnih organizacij v takih primerih zelo potrebna in pomembna.

Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju: Sodišče) je 25. aprila 2017 objavilo sodbo v zadevi Vaskrsić proti Sloveniji (pritožba št. 31371/12), v kateri je ugotovilo kršitev 1. člena Protokola št. 1 (pravica do mirnega uživanja premoženja).

Sodišče ugotavlja, da je bil pritožnik v postopku izvršbe pasiven in ni izkoristil različnih procesnih možnosti, ki so mu bile na voljo, da bi se izognil prodaji nepremičnine, čeprav so mu bile vročene vse sodne odločbe in je bil vabljen na javno dražbo. Šele po prodaji nepremičnine se je pritožil, sklicujoč se na svoje finančne težave in na to, da bo njegova družina ostala brez doma, če javna dražba ne bo razveljavljena. Slovensko sodišče teh okoliščin ni raziskalo, res pa je tudi, da pritožnik ni izkazal finančnih težav, ki naj bi mu preprečevale plačati dolg. Na drugi strani je pritožnikov dolg znašal 124

EUR, skupaj z obrestmi in stroški pa je narasel na približno 500 EUR. Izvršba na premočnine ni bila uspešna, pritožnikova nepremičnina pa je bila nato prodana na drugi javni dražbi, po polovični tržni vrednosti. Izvršilno sodišče ni preverilo alternativnih možnosti izvršbe, čeprav se zdi, da je bil pritožnik zaposlen in je imel dohodek. Domača zakonodaja izvršilnega sodišča ne zavezuje, da bi moralo po svoji presoji uporabiti milejše izvršilno sredstvo ali zavrniti predlog na izvršbo v primeru nesorazmernosti. Domača zakonodaja izvršbe na nepremičnino tudi ne omejuje z opredelitvijo zneska, pod katerim takšna izvršba ne bi bila dopustna. Domača sodišča so zakonske določbe razlagala tako, da zaradi varstva kupca ni bilo mogoče razveljaviti prodaje nepremičnine na javni dražbi zaradi plačila dolga, ki je bilo izvedeno po dražbi. Sodišča bi morala skrbno in natančno upoštevati druge primerne, milejše alternative. Upnik je skoraj mesec dni pred drugo javno dražbo predlagal izvršbo na dolžnikova sredstva na bančnem računu in na njegovo plačo. Izvršilno sodišče bi moralo pravočasno odločiti o teh predlogih in ukrepati v smeri odložitve ali odpovedi javne dražbe. Ni izkazano, da je bila prodaja pritožnikove nepremičnine nujen ukrep za zagotovitev izvršbe. Glede na nizek znesek dolga in glede na to, da domače oblasti niso upoštevale drugih primernih in milejših sredstev, Sodišče zaključuje, da v predmetni zadevi ni bilo zagotovljeno pravično ravnanje med zasledovanim ciljem in ukrepom, ki je bil v postopku izvršbe uporabljen zoper pritožnika. Zato je bil kršen 1. člen Protokola št. 1, pritožbe pa ni treba obravnavati še po 13. členu Konvencije.³³

Pri premočninski izvršbi nastajajo stroški izvršitelja, ki jih sprva krije upnik (na izvršiteljev poziv založi varščino), po opravljenih izvršilnih dejanjih pa bremenijo dolžnika, če jih je upnik na sodišču pravočasno priglasi in če so bili potrebni za izvršbo (38. člen ZIZ). Če je bil v izvršilnem postopku, ki teče na predlog kateregakoli upnika, proti dolžniku v zadnjem letu dni opravljen neuspešen rubež (tj. če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe, obstaja velika verjetnost, da bo ponoven rubež neuspešen. Treba bi bilo upoštevati interese dolžnika in preprečiti, da bi mu nastajali izvršilni stroški brez njegove krivde, o čemer lahko govorimo takrat, ko izvršitelj pri njem vedno znova ne more najti rubljivih predmetov iz razloga, ker jih (pošten) dolžnik ne poseduje.

1.1.6 Učinkovitost izvršilnega postopka

Stanje na področju izvršbe se sicer iz leta v leto izboljšuje, saj se je glede na podatke in ugotovitve Vrhovnega sodišča RS, objavljenih v Javni otvoritvi sodnega leta 2016 (v nadaljevanju: *JOSL 2016*)³⁴, število nerešenih izvršilnih zadev izrazito znižalo. Konec leta 2014 je bilo nekaj več kot 149.000 nerešenih zadev, konec leta 2015 pa le še okoli 98.000. Takšno znižanje gre deloma pripisati spremembi Sodnega reda glede odčitavanja premočninske izvršbe, saj se sedaj tovrstne zadeve odčitajo prej kot pred spremembo. Po drugi strani pa lahko znižanje števila nerešenih zadev pripišemo tudi upadu pripada izvršilnih zadev³⁵ in uvajanju novih funkcionalnosti (pošiljanje po poštni cesti, digitalizacija povratnic) ter posledično večjim časovnim prihrankom, na podlagi česar se lahko zaposleni bolj posvetijo reševanju zadev. Bistveno se je izboljšal tudi pričakovani čas rešitve zadev, in sicer z 8,6 mesecev na 5,3 mesece. Najmanj se je pričakovani čas rešitve skrajšal pri nepremičninskih zadevah (z 20,4 mesecev na 19,3 mesece). Izvršilne zadeve predstavljajo daleč največji delež vseh nerešenih zadev na slovenskih sodiščih.

1.1.7 Seznam dolžnikovega premoženja

³³ Kratek povzetek sodbe na spletni strani Državnega pravobranilstva Republike Slovenije

http://www.dprs.si/si/splosno/cns/novica/news_article/1344/613/?cHash=da888085c31844cecd97a431767c1f1d

³⁴ http://www.sodisce.si/mma_bin.php?static_id=20160209122253

³⁵ Pripad se je v primerjavi z letom 2014 znižal za 12 odstotkov.

Če upnik verjetno izkaže, da s predlaganimi sredstvi izvršbe ne bo mogel biti v celoti poplačan, lahko po veljavni ureditvi predlaga, da dolžnik predloži seznam o stanju vsega svojega premoženja z vsemi dokazili. Na podlagi predloženega seznama lahko upnik predlaga druga sredstva izvršbe in s tem doseže poplačilo svoje terjatve (31. člen ZIZ).

Če dolžnik seznama ne predloži v roku, ali če tako zahteva upnik, sodišče razpiše narok, namenjen ugotavljanju dolžnikovega premoženja. Če dolžnik ne pride na narok, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo. Sodišče mora dolžnika, ki ne poda seznama svojega premoženja ali ne pride na narok za seznam premoženja, najprej denarno kaznovati, podrejeno pa lahko odredi zaporno kazen (uklonilni zapor)³⁶. O skladnosti uklonilnega zapora v izvršbi je ustavno sodišče že odločalo in ugotovilo, da ne gre za nedopusten poseg človekove pravice³⁷. Enako je ugotovilo tudi Evropsko sodišče za človekove pravice³⁸.

V praksi se je institut seznama dolžnikovega premoženja pogosto izkazal za neučinkovitega, saj upniki v postopku velikokrat ne dobijo uporabnih informacij o dolžnikovem premoženju, na katerega bi z izvršbo lahko posegli (npr. ker dolžnik rubljivih predmetov in pravic nima), po drugi strani pa se izvršilni postopek zaradi tega zavleče in draži,³⁹ zaposleni na sodiščih pa z ukvarjanjem s temi postopki, ki so dokaj številčni, izgubljajo precej časa in energije.⁴⁰ Poleg tega stroški izterjave denarne kazni, ki jo je treba po uradni dolžnosti izterjati na podlagi petega odstavka 33. člena v zvezi s sedmim odstavkom 31. člena ZIZ, pogosto celo presegajo sam znesek denarne kazni.⁴¹ Na Okrajnem sodišču v Novem mestu se je po neuradnih podatkih iz leta 2013 na odredbo za predložitev seznama premoženja odzvalo približno 10 odstotkov dolžnikov, na vabilo na narok za seznam premoženja pa približno ena četrtnina vabljenih.⁴² Podobno odzivnost dolžnikov so po neuradnih podatkih v letu 2015 zaznali tudi na Okrajnem sodišču v Mariboru.⁴³

1.1.8 Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin

Vpise v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin (RZPP) urejata Zakon o izvršbi in zavarovanju (zarubljene premičnine) in Stvarnopravni zakonik (sporazumna neposestna zastavna pravica na premičninah), vpise vanj pa urejajo tudi področni predpisi (Zakon o davčnem postopku). Uredba o registru neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin natančneje določa vrste premičnin, ki se vpisujejo v register, njihovo enolično identifikacijo, postopek in vsebino vpisov v register ter druge uradne evidence in listine, ki so podlaga za vpis v register. V register se vpisujejo zaloge, oprema, motorna in tirna vozila, motorna kolesa ter prikolice in polprikolice ter živali (govedo in kopitarji). Register vodi Agencija RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES), in sicer od 1. julija 2004 dalje.

³⁶ Ustavno sodišče RS je sicer v prekrškovnih zadevah inštitut uklonilnega zapora razveljavilo (odločba opr. št. U-I-12/12-22 z dne 11. 12. 2014).

³⁷ Odločba U-I-344/06 z dne 20. novembra 2008.

³⁸ Göthlin proti Švedski, št. 8307/11, 16. oktober 2014.

³⁹ Franci Krivec, Neučinkovitost inštituta seznama dolžnikovega premoženja v izvršilnem postopku, Pravna praksa 16-17/2013, str. 11 in naslednje; Mojca Strašek-Dodig, Odvzem prostosti v postopku odvzema dolžnikovega premoženja, Pravna praksa 21/2013, str. 10 in naslednje; Tatjana Kamenshek-Krajnc, Preglednost dolžnikovega premoženja, Podjetje in delo 6-7/2010, str. 1162 in naslednje.

⁴⁰ Andrej Ekart, Seznam dolžnikovega premoženja, Pravosodni bilten 2/2016, str. 253.

⁴¹ Mojca Strašek-Dodig, Odvzem prostosti v postopku odvzema dolžnikovega premoženja, Pravna praksa 21/2013, str. 10 in naslednje.

⁴² Prav tam.

⁴³ Andrej Ekart, Seznam dolžnikovega premoženja, Pravosodni bilten 2/2016, str. 254.

Register omogoča vsakemu potencialnemu pridobitelju, da se enostavno, zanesljivo in brez velikih stroškov seznani z (ne)obstojem neposestne zastavne pravice na premičnini. Vpogled v podatke o vpisanih pravicah na premičninah je mogoč brezplačno na spletnem portalu AJPES, informacije so brezplačno dostopne na vseh izpostavah AJPES (12 izpostav na območju Republike Slovenije), kjer se lahko proti plačilu zaprosi za uraden izpis iz registra. Cilj registra so povečanje pravne varnosti upnikov, varnosti pravnega prometa, zagotavljanje lažjega dostopa do sredstev zastavnim dolžnikom in pozitiven vpliv na ekonomske koristi celotnega gospodarstva. Glede na trenutno gospodarsko situacijo je zato pravilnost in ažurnost podatkov v registru zelo pomembna.

Po veljavni ureditvi vpise v register opravlja AJPES na podlagi zahteve upravičenca, ki je notar, izvršitelj, davčni izterjevalec, sodišče. Upravičenci zahtevo za vpis v register predložijo z uporabo informacijske tehnologije. AJPES upravičence opozarja na morebitna neskladja vpisanih podatkov s podatki v referenčnih registrih in listinah, ki so podlaga za vpis. AJPES zahteve za vpis ne sme zavrniti, saj ni pooblaščen za odločanje o upravičenosti posameznih vpisov v register. O dopustnosti in upravičenosti vpisa v register odločajo notariji, izvršitelji, davčni izterjevalci in sodišča. Ti tudi odgovarjajo za morebitno škodo, ki bi bila posledica neutemeljenega vpisa.

V sistem RZPP trenutno zahteve za vpis izvaja 766 upravičencev, od tega je 595 uporabnikov na strani javnih organov (sodišča, davčni organi), ostali uporabniki pa so iz skupine notarjev in izvršiteljev. Preden lahko upravičenec začne upravljati vpise v register, mora AJPES kot skrbnik v sistem ročno vnesti podatke o uporabniku (uslužbencu) na podlagi pisne vloge upravičenca, s katero le-ta zaprosi za dodelitev pravice vlaganja zahteve za vpis v register. AJPES nudi pomoč pri namestitvi aplikacije (odjemalec) na računalnik upravičenca. Vpisi se lahko izvajajo le na računalniku, kjer je nameščena aplikacija. Postopek vpisa pri upravičencu je zaradi tehnološko zastarele aplikacije neprijazen in dolgotrajen, podatki tistih referenčnih registrov, s katerimi je aplikacija povezana, se ne prenesejo samodejno, ampak je potrebnih več ročnih posegov. Ob pregledu prejete zahteve mora AJPES preveriti skladnost vpisanih podatkov s podatki na listinah, ki so podlaga za vpis, ter skladnost vpisanih podatkov s podatki v uradnih evidencah oz. referenčnih registrih. Uslužbenec AJPES lahko pridobi in vpiše le tiste manjkajoče podatke, ki jih je moč po uradni dolžnosti pridobiti iz referenčnih registrov (Poslovni register Slovenije, matični register vozil in listin - MRVL in Centralni register prebivalstva). Na vpisana neskladja se upravičenca opozori najprej neformalno (elektronska zavrnitev znotraj aplikacije), če pa se na poziv po odpravi neskladja upravičenec ne odzove, ga AJPES na odpravo oziroma dopolnitev manjkajočih podatkov pozove pisno (priporočeno s povratnico). V primeru, da upravičenec v predpisanem roku zadeve ne dopolni, jo AJPES izbriše po uradni dolžnosti. Dokument razveljavitve vpisa uslužbenec AJPES pripravi ročno in ga pripne v aplikacijo. Za vse, v prejeti zahtevi, vpisane premičnine, uslužbenec AJPES preveri, ali se je vzpostavil pravilni vrstni red (ročno preveri, ali je premičnina z istimi identifikatorji že vpisana) ter v primeru, da je vpisana enaka premičnina, upravičenca pozove k ponovni preverbi in izvedbi morebitnih popravkov. Po potrditvi vpisane zadeve uslužbenec AJPES kreira potrdilo o opravljenem vpisu. Potrdila se skladno z veljavno ureditvijo posredujejo vsem udeležencem v zadevi (upnik, dolžnik, zastavitelj, upravičenec). Uslužbenec AJPES pripravi obvestilo registrskemu organu za premičnino, kadar je bil opravljen vpis motornih vozil ali živali. Obvestilo se pošlje po elektronski pošti na uraden naslov organa (oziroma upravnih enot za vozila).

Po vpisu pravice na premičnini v register lahko vsi zainteresirani brezplačno na portalu AJPES preverijo, ali je neka premičnina vpisana v register, torej zastavljena ali zarubljena. Iskati je moč le preko identifikatorja posamezne premičnine.

Na izpostavah AJPES se lahko naroči in proti plačilu pridobi uraden izpis iz registra.

AJPES po desetih letih vodenja registra ugotavlja, da bi se s prenovo predpisov, ki urejajo to področje, ter sistema, vpisi v register lahko opravljali hitreje in učinkoviteje, obenem pa bi se lahko z vzpostavitvijo novega sistema upravičencem zagotovila prijaznejša aplikacija za izvajanje vpisov, javnosti pa boljši vpogled v podatke registra.

1.2 Razlogi za sprejem predloga zakona

Sprejem zakona je potreben zaradi učinkovitega izvajanja Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 655/2014/EU in drugih pravnih aktov EU, ki se v RS uporabljajo neposredno na področju izvršbe.

V predlog zakona so poleg rešitev, povezanih z ureditvijo iz Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 655/2014/EU in drugih pravnih aktov EU, ki se v RS uporabljajo neposredno na področju izvršbe, vključene tudi druge spremembe in dopolnitve, ki so se ob izvajanju veljavne ureditve pokazale za potrebne, predvsem na področjih ureditve, ki so bile izpostavljene v obrazložitvi ocene stanja.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj izvršilnega postopka je poplačilo upnika, ki ima na podlagi izvršilnega naslova pravico do poplačila. Izvršba mora:

- biti učinkovita, da privede do poplačila upnika,
- biti stroškovno-účinkovita (sorazmernost stroškov in koristi),
- vsebovati sorazmerne posege v dolžnikovo sfero (privilegiranost upnikovega položaja, vendar upoštevanje legitimnih interesov dolžnika in tretjih oseb),
- biti hitra,
- biti formalna (zaradi hitrosti odločanja) – dejstva naj se pretežno ugotavljajo na podlagi kvalificiranih listin (načelo formalne legalitete).

Temeljni cilji tega predloga zakona so:

- omogočiti učinkovito izvajanje Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 655/2014/EU in drugih pravnih aktov EU, ki se v RS uporabljajo neposredno, in s tem pospešitev, poenostavitev in izboljšanje pravosodnega sodelovanja med sodišči držav članic EU;
- harmonizacija pravnih pravil ZIZ o izvršbi na nematerializirane vrednostne papirje zaradi vključitve v sistem T2S;
- uvedba spletnih dražb zaradi doseganja boljše realizacije prodanih premičnin in nepremičnin ter preprečitve zlorab;
- varstvo dolžnika pri premičninski in nepremičninski izvršbi;
- pospešitev in hitrejši zaključek izvršilnih postopkov;
- spremembe ureditve seznama dolžnikovega premoženja;
- prenova registra neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na:

- načelu dispozitivnosti;
- načelu hitrosti;
- načelu stroge formalne legalitete, po katerem izvršilno sodišče upniku ne more prisoditi kaj drugega, kot izhaja iz izvršilnega naslova, prav tako pa tudi ne more presoјati njegove pravilnosti in zakonitosti

ter vanj posegati (izvršilni postopek je v tem smislu namenjen le realizaciji upnikove terjatve, ki je ugotovljena v predhodnem pravnem postopku);

- prednostnem (prioritetnem) načelu;
- načelu privilegiranega položaja upnika in načelu varstva dolžnika (načelo sorazmernosti, 3. člen ZIZ).

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Odprava pomanjkljivosti veljavne ureditve, povezane s pravnim redom EU in usklajitev z določbami novih pravnih aktov EU, ki se v RS uporabljajo neposredno

Izvršitev tujih odločb, poravnav in javnih listin (13. člen) ter priznanje in izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine (42.b člen)

Veljavni 13. člen ZIZ ureja izvršitev tujih odločb in tujih javnih listin. Določba prvega odstavka 13. člena ne ločuje med primeri, ko je treba priznati in izvršiti tujo sodno odločbo, sodno poravnavo ali javno listino po zakonu (praviloma ZMZPP) ali ratificirani in objavljeni mednarodni pogodbi, od zadev, ko se priznanje in izvršitev izvede na podlagi pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno. S predlogom zakona se določba oblikuje tako, da se navedene zadeve jasno razlikujejo.

S predlogom zakona se tudi popravlja dikcija drugega odstavka 13. člena zakona, ki se nanaša na uredbe EU, pri katerih eksekvatura ni pogoj za dovolitev izvršbe tako, da je jasno razvidno, da je tudi v teh primerih potreben sklep o dovolitvi izvršbe.

Veljavni 42. b člen ureja priznanje in izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine in določa, da je v primeru, ko je za izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine v RS po določbah zakona, ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe ali pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno, treba izvesti postopek priznanja in izvršitve tuje odločbe oziroma tuje javne listine, za izvedbo postopka pristojno okrožno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče.

Uredba 44/2001/ES, ki jo je nadomestila Uredba 1215/2012/EU, se pa še naprej uporablja za postopke, ki so bili začeti pred 10. januarjem 2015, v 38. členu predvideva, da je razglasitev izvršljivosti tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine (t.i. eksekvatura) pogoj za njeno izvršitev v državi izvršbe. To pomeni, da je treba glede na uredbo 44/2001/ES, preden se v Sloveniji vloži predlog za izvršbo na podlagi tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine (npr. notarskega zapisa), začeti pred okrožnim sodiščem poseben delibacijski postopek, v katerem okrožno sodišče razglasi tuj izvršilni naslov za izvršljivega v RS in mu s tem podeliti učinek izvršljivosti na slovenskem ozemlju. Glede na določbo 38. člena Uredbe 44/2001/ES je bila v Sloveniji sprejeta implementacijska določba prvega odstavka 42.b člena ZIZ.

Tako imenovane uredbe druge generacije na ravni EU odpravljajo potrebo po eksekvaturi, Uredba 1215/2012/EU pa sicer enako kot uredbe druge generacije odpravlja postopek eksekvature v državi izvršbe kot pogoj za izvršitev tuje sodne odločbe (tj. izdajo sklepa o izvršbi), vendar za razliko od uredb druge generacije dolžniku še vedno omogoča, da v državi izvršbe v nekem drugem postopku (ne pa v postopku eksekvature) uveljavlja razloge za nepriznanje oziroma neizvršitev tuje sodne odločbe, ki so taksativno naštet v prvem odstavku 45. člena uredbe.

V uvodni določbi št. 30. Uredbe 1215/2012/EU, ki je bila v uredbo vnesena zaradi negodovanja nekaterih držav članic nad sodbo v zadevi Prism Invest⁴⁴ je predvideno, da bi morale biti stranki, ki izpodbija izvršitev tuje sodne odločbe po prvem odstavku 47. člena Uredbe 1215/2012/EU omogočeno, da se, kolikor je mogoče, in v skladu s pravnim sistemom države izvršbe, v istem postopku poleg razlogov za zavrnitev izvršitve iz prvega odstavka 45. člena uredbe odloča tudi o razlogih za zavrnitev izvršbe, ki jih predvideva nacionalno pravo in v rokih, ki jih predpisuje to pravo. Glede na 30. točko preambule bi bilo sicer smiselno, da bi dolžnik razloge za zavrnitev izvršitve oziroma za neizvršitev tuje sodne odločbe ali sodne poravnave ali javne listine po prvem odstavku 47. člena Uredbe 1215/2012/EU uveljavljal v ugovoru zoper sklep o izvršbi po 53. oziroma 55. členu ZIZ, torej v postopku pred okrajnim sodiščem. V praksi se namreč pogosto zgodi in se bo nedvomno dogajalo, da bo dolžnik v ugovoru zoper sklep o izvršbi navajal tako razloge, ki se tičejo same terjatve (npr. delno poplačilo dolga, pobot, dogovor o obročnem ali odloženem plačilu ipd., kar predstavlja klasičen ugovorni razlog po 55. členu ZIZ), kakor tudi razloge, ki se nanašajo na neizvršitev tuje sodne odločbe (očitna kršitev javnega reda, kršitev načela kontradiktornosti v primeru zamudnih sodb in druge razloge iz prvega odstavka 45. člena Uredbe 1215/2012/EU. Vendar pa bi bilo nesistematično, da bi se zakonodajalec odločil za to rešitev, ker četrti odstavek 45. člena Uredbe 1215/2012/EU izrecno predvideva, da se tudi predlog za zavrnitev priznanja tuje sodne odločbe vloži in obravnava v skladu s postopki, ki so predvideni za zavrnitev izvršitve oziroma za izvršitev tuje sodne odločbe. Seveda ne bi bilo smiselno, da bi o predlogih za nepriznanje tuje sodne odločbe odločala posamezna okrajna sodišča, še posebej z ozirom na to, da ugovorni postopek izvršbe med okrajnimi sodišči ni prilagojen postopku z ugotavljanjem nepriznanja tuje sodne odločbe, po drugi strani pa so okrožna sodišča že po veljavni ureditvi specializirana za odločanje v delibacijskih postopkih o priznanju in izvršitvi tujih sodnih odločb. Uredba 1215/2012/EU sicer v drugem odstavku 36. člena predvideva, da lahko vsaka zainteresirana stranka v skladu s postopkom, ki je določen za zavrnitev izvršitve tujih sodnih odločb, predlaga izdajo sklepa, da ni razlogov za zavrnitev priznanja iz 45. člena te uredbe. Navedena določba s svojim dvojnim zanikanjem (ni razlogov za zavrnitev) praktično pomeni, da lahko vsaka zainteresirana stranka v skladu s postopkom, ki je predviden za zavrnitev izvršitve tujih sodnih odločb, predlaga, da se tuja sodba prizna v skladu s pravili, ki so določena za postopek neizvršitev oziroma nepriznanja tujih sodnih odločb (46. do 51. člen Uredbe 1215/2012/EU).

Glede na vse navedeno je sprejemljiva možnost, ki jo je Slovenija tudi notificirala⁴⁵ Evropski komisiji v skladu s prvim odstavkom 75. člena Uredbe 1215/2012/EU, da je sodišče, pri katerem se vloži zahteva za priznanje ali zahteva za zavrnitev izvršitve oziroma priznanja, v Sloveniji okrožno sodišče, v tej smeri pa je predlagana tudi dopolnitev določbe 42.b člena zakona.

S predlogom zakona se dosedanji 42.b člen ZIZ razdeli na dva dela, in sicer na člen 42.b in člen a42.b.

42.b člen, ki se s predlogom zakona tudi spreminja, kot dosedaj ureja pristojnost in postopek za priznanje in izvršitev tuje odločbe, poravnave ali javne listine v primerih, ko je pred dovolitvijo in opravo izvršbe na podlagi tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine treba izvesti postopek priznanja in izvršitve (t.j.eksekvatur). Spremenjena določba 42.b člena se uporablja za postopek eksekvatur po uredbah 44/2001/ES, 2201/2003/ES (razen glede stikov in ugrabitve otrok, 40. – 45.

⁴⁴ Sodba Sodišča EU z dne 13. oktobra 2011 v zadevi Zadeva C-139/10, Prism Investments BV proti Jaap Anne van der Meer, Zbirka odločb sodne prakse 2011 I-09511. Z navedeno sodbo je Sodišče EU odločilo, da sodišče, pri katerem se vloži pravno sredstvo iz člena 43 ali 44 te uredbe, ne sme zavrniti oziroma preklicati razglasitev izvršljivosti neke odločbe na podlagi razloga, ki ni naveden v členih 34 in 35 uredbe 44/2001, kot je izpolnitev te odločbe v državi članici izvora. To pomeni, da v delibacijskem postopku ni dovoljeno uveljavljati opozicijskih ugovorov, ki jih poznamo v izvršilnem pravu (npr. ugasnitev dolga, odlog plačila ipd.).

⁴⁵ https://e-justice.europa.eu/content_brussels_i_regulation_recast-350-si-sl.do?member=1

člen Uredbe 2201/2003/ES), Uredbi 4/2009/ES (glede odločb iz držav, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, 17. – 22. člen Uredbe 4/2009/ES), Uredbi 2016/1103/EU in Uredbi 2016/1104/EU.

Novi a42.b člen ureja delibacijski postopek priznanja in izvršitve po uredbah 1215/2012/EU in 606/2013/EU, kjer podelitev eksekvature (tj. razglasitev izvršljivosti) sicer ni pogoj za dovolitev in opravo izvršbe na podlagi tujega izvršilnega naslova (tj. sodne odločbe, sodne poravnave ali tuje javne listine), vendar ima dolžnik oziroma zainteresirana stranka v državi izvršbe pravico vložiti predlog za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine.

Postopek za nepriznanje tuje sodne odločbe oziroma neizvršitev tuje sodne odločbe po četrtem odstavku 45. člena oziroma prvem odstavku 47. člena Uredbe 1215/2012/EU je postopek, s katerim se napada tuj izvršilni naslov. Lahko ga primerjamo z neke vrste izrednim pravnim sredstvom proti izvršljivemu tujemu izvršilnemu naslovu. Zato je smiselno, da se v primeru vložitve predloga za nepriznanje oziroma neizvršitev tuje sodne odločbe po četrtem odstavku 45. člena oziroma prvem odstavku 47. člena Uredbe 1215/2012/EU, za kar je glede na določbo 42.b člena ZIZ pristojno okrožno sodišče, ki odloča v delibacijskem postopku, določi, da je vložitev takega pravnega sredstva lahko razlog za omejitev izvršbe oziroma odlog izvršbe v skladu s prvim odstavkom 44. člena Uredbe 1215/2012/EU. Glede na 26. točko uvodnih določb k Uredbi 1215/2012/EU je treba tujo sodno odločbo (sodno poravnavo in javno listino) obravnavati, kot da je bila izdana v državi izvršbe, torej kot da gre za domač izvršilni naslov. Zato je smiselno, da se za odlog izvršbe, ki se je začela na podlagi tuje sodne odločbe (sodne poravnave in javne listine) uporabijo iste predpostavke, ki so določene v prvem odstavku 71. člena ZIZ. Te so, da po eni strani dolžnik vloži pravno sredstvo zoper tujo sodno odločbo (tj. pravno sredstvo po prvem odstavku 47. člena Uredbe 1215/2012/EU) in obenem izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo utrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku.

Glede na navedeno se predlaga dopolnitev 71. člena zakona tako, da se razlogi za odlog na predlog dolžnika dopolnjujejo z novim razlogom – če je dolžnik vložil predlog za neizvršitev tuje sodne odločbe na podlagi pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno, ki ne zahteva priznanja in izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine kot pogoja za izvršitev tuje sodne odločbe.

Potrdilo o verodostojnosti na podlagi pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno (drugi odstavek 42.a člena ZIZ)

Drugi odstavek 42.a člena ZIZ ureja izdajanje potrdila o verodostojnosti tuje odločbe oziroma tuje javne listine na podlagi določb pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno, ter določa, da navedeno potrdilo izda na zahtevo stranke minister, pristojen za pravosodje.

Kot je razvidno iz obrazložitve predloga novele ZIZ-C⁴⁶, s katero je bil ZIZ dopolnjen z 42.a členom, so podlago za drugi odstavek 42.a člena predstavljali:

- 82. člen Uredbe o znamki (Uredba 40/94/ES; sedaj 86. člen Uredbe 207/2009/ES) in 71. člen Uredbe o modelih (Uredba 6/2002/ES),
- 18. in 164. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (Uradni list RS, št. 27/04),

⁴⁶ Poročevalec št. 107, 1. december 2005.

– prejšnji 244. in 256. člen PES (sedaj 280. in 299. člen Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 83 z dne 30. 3. 2010, str. 47).

Navedena določila opredeljujejo, da so izvršljive naslednje odločbe:

- dokončne odločbe Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli), izdane o stroških,
- dokončne odločbe Arbitražnega odbora, delujočega v okviru EURATOM,
- sodbe Sodišča EU in akti Sveta, Komisije in Evropske centralne banke, ki nalagajo denarno obveznost osebam.

Določbe, ki so podlaga drugemu odstavku 42.a člena ZIZ, dejansko ne terjajo potrditve ali overitve verodostojnosti odločb oziroma aktov, ampak terjajo potrditev izvršljivosti, pri čemer je edini test, ki ga organ izvede pred potrditvijo izvršljivosti, test verodostojnosti oziroma avtentičnosti (pristnosti) odločbe ali drugega akta. Primerjava različnih jezikovnih verzij predpisov, ki so podlaga drugemu odstavku 42.a člena ZIZ, pokaže, da le slovenska jezikovna verzija omenja overitev verodostojnosti, vse ostale jezikovne verzije pa govorijo o testu (preverjanju, kontroli) pristnosti kot edini formalnosti, ki jo organ izvede, ko potrjuje izvršljivost. Podzakonski predpis, izdan na podlagi tretjega odstavka 42.a člena ZIZ – Pravilnik o postopku za izdajo potrdila o izvršljivosti oziroma verodostojnosti tuje odločbe oziroma tuje javne listine⁴⁷ pravilno v skladu z navedenimi pravnimi akti EU določa potrdilo o izvršljivosti, ZIZ pa, kot opisano, uporabi neustrezen pojem »potrdilo o verodostojnosti«. Do danes je Ministrstvo za pravosodje izdalo tri potrdila po drugem odstavku 42.a člena ZIZ.

Poleg tega drugi odstavek 42.a člena ZIZ govori o »tujih odločbah oziroma tujih javnih listinah«, kar ni ustrezno, saj je iz zgoraj navedenih določb aktov EU, ki so podlaga ureditve v drugem odstavku 42.a člena, razvidno, da gre za dokončne odločbe (Urada za usklajevanje na notranjem trgu; Arbitražnega odbora), sodbe Sodišča EU in akte Sveta, Komisije, Evropske centralne banke, torej ne gre za »tuje sodne odločbe in tuje javne listine«, ampak za akte institucij EU in nekaterih v okviru EU ustanovljenih organov.

S predlogom tega zakona se predlaga odprava pomanjkljivosti v drugem odstavku 42.a člena tako, da bo upoštevano, da določbe, ki predstavljajo podlago tej določbi, dejansko ne terjajo potrditve ali overitve verodostojnosti odločb oziroma aktov, ampak terjajo potrditev izvršljivosti, pri čemer je edini test, ki ga organ izvede pred potrditvijo izvršljivosti, test verodostojnosti oziroma avtentičnosti (pristnosti) odločbe ali drugega akta ter da se potrdilo dejansko ne izdaja za (tuje) sodne odločbe in (tuje) javne listine, ampak za akte institucij EU in nekaterih v okviru EU ustanovljenih organov.

Poleg tega se s predlogom zakona spreminja tudi prvi odstavek 42.a člena, in sicer glede izdajatelja potrdila o izvršljivosti odločbe ali javne listin. Po veljavni ureditvi potrdilo o izvršljivosti odločbe oziroma javne listine na podlagi določb pravnega akta EU, ki se v RS uporablja neposredno, izda na zahtevo stranke organ, ki je odločal o terjatvi na prvi stopnji oziroma je sestavil javno listino. V veljavnem prvem odstavku 42.a člena ZIZ torej ni izrecno določeno, da to listino izda notar. Treba je povedati, da potrdila o evropskem izvršilnem naslovu na primer po Uredbi 805/2004/ES ne izdajajo le državni organi, temveč tudi notarji, ki so zasebniki z javnimi pooblastili. Zato nemška in avstrijska ureditev predvidevata, da so za izdajo potrdil poleg sodišč oziroma državnih organov pristojni tudi notarji (glej paragraf 1079 nemškega Zivilprozessordnung in paragraf 7a avstrijskega Exekutionsordnung). Posledično je iz terminoloških razlogov smiselno dodati, da potrdila o izvršljivosti izdajajo tudi notarji, ki so sestavili javne listine (tj. notarske zapise o pravnih poslih, s katerimi se stranke zavežejo k določeni dajatvi). V sedaj veljavnem prvem odstavku 42.a člena ZIZ tudi niso izrecno omenjene sodne

⁴⁷ Uradni list RS, št. 98/07.

poravnave, ki se tudi lahko potrdijo za izvršljive po pravnih aktih EU (npr. po uredbah št. 44/2001, 805/2004, 861/2007, 4/2009, 1215/2012).

Popravek in razveljavitev potrdila o izvršljivosti (42.c člen)

Veljavna ureditev 42.c člena ZIZ predvideva, da je za popravo in razveljavitev potrdil o evropskem izvršilnem naslovu pristojen organ, ki je potrdilo izdal, potrdilo pa se razveljavi oziroma popravi s sklepom. Ureditev je neustrezna v primeru, ko potrdilo o evropskem izvršilnem naslovu po Uredbi 805/2004/ES ali potrdilo o izvršljivosti po Uredbi 1896/2006/EU, Uredbi 861/2007/ES, Uredbi 4/2009/ES ali Uredbi 1215/2012/EU izda notar. Po veljavni ureditvi je v takem primeru tudi za popravo in razveljavitev potrdila pristojen notar, ki je potrdilo o izvršljivosti izdal, vendar notarji niso osebe, ki bi lahko tako kot sodišče odločali s sklepom, ampak kot osebe javnega zaupanja sestavljajo javne listine o pravnih poslih, izjavah volje oziroma dejstvih, iz katerih izvirajo pravice po določbah Zakona o notariatu⁴⁸ (2. člen).

Zato je primerneje po nemškem zgledu (prvi odstavek paragrafa 1081 ZPO) za popravo in razveljavitev potrdila o evropskem izvršilnem naslovu določiti pristojnost okrajnega sodišča, na območju katerega ima notar, ki je potrdilo izdal, svoj sedež. Podobna je tudi ureditev v Avstriji, kjer je za razveljavitev potrdila o evropskem izvršilnem naslovu v skladu s tretjim odstavkom paragrafa 7a EO pristojno sodišče, ki je po splošnih predpisih pristojno za tožbo v sporu o pravnem poslu iz notarskega zapisa. Predlagana ureditev omogoča, da bi bilo zoper sklep o popravi ali razveljaviti potrdila o evropskem izvršilnem naslovu mogoče vložiti tudi pritožbo, s čimer bi bila odločitev sodišča o popravi in razveljavitvi potrdila o evropskem izvršilnem naslovu ali potrdila o izvršljivosti tudi predmet instančne presoje. Glede na to, da je krajevno pristojnost za razveljavitev notarskih potrdil po nemški rešitvi lažje določiti, se je predlagatelj odločil za slednjo možnost. Za sodno pristojnost za popravo in predvsem razveljavitev potrdil o evropskem izvršilnem naslovu v zvezi z notarskimi zapisi se je v preteklosti zavzemala tudi pravna teorija⁴⁹.

Uredba o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba 655/2014/EU)

Za učinkovito izvajanje Uredbe 655/2014/EU se z novim 25.a poglavjem določa uporaba določb postopka o začasnih odredbah, pristojnost za izdajo naloga za zamrznitev bančnih računov, pristojnost za pridobivanje informacij po 14. členu Uredbe 655/2014/EU, preklic naloga za zamrznitev ali ustavitev njegovega izvrševanja, pristojnost za izvršitev tujega naloga za zamrznitev, izvršitev naloga za zamrznitev ter pristojnost za odločitev o pravnih sredstvih.

T2S – Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje

Po veljavni zakonski ureditvi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev sodišče ne določi že v sklepu o izvršbi, temveč šele pozneje, po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (tretji odstavek 163.c člena ZIZ). Takšna ureditev bi v okolju T2S pomenila, da morebitnega izplačila dividend iz vrednostnih papirjev, ki ga opravlja izdajatelj, v času od njihovega rubeža do pravnomočnosti sklepa o izvršbi ne bi bilo mogoče izvesti v korist upnika, ker ne bi bil določen pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev preko katerega kogentno poteka poplačilo zastavnega upnika. Da bi to omogočili, se s predlogom zakona ustrezno spreminjajo določbe ZIZ, ki urejajo vsebino sklepa o izvršbi, kakor tudi

⁴⁸ Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08 in 91/13.

⁴⁹ Primerjaj Aleš Galič, Nina Betetto, Evropsko civilno procesno pravo I, GV Založba, 2011, str. 168 ter Ekart, Rijavec, Čezmejna izvršba v EU, GV Založba, 2010, stran 237 in 238).

samo izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje. V obstoječem besedilu ZIZ ni izrecno določeno, kako ravnati z dividendami iz zarubljenega vrednostnega papirja, zato se ureditev s predlogom zakona ustrezno dopolnjuje.

Uvedba spletnih dražb premičnin in nepremičnin

S predlogom se ureja zakonska podlaga za spletne oziroma elektronske dražbe premičnin in nepremičnin. Ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji za začetek izvajanja spletnih dražb, bo minister za pravosodje izdal sklep o začetku uporabe predmetne določbe.

Predlog zakona uvaja spletni iskalnik javnih dražb, s katerim lahko zainteresirani kupci iščejo stvari, ki so predmet javne dražbe. Možno bo iskanje glede na vrsto stvari npr. nakit, računalniki, avdio in video aparati; bela tehnika, avtomobili, umetnine oziroma glede na vrsto rabe nepremičnine – stanovanje, hiša, poslovni prostor itd.; glede na čas in kraj dražbe oziroma spletni naslov, na katerem poteka spletna javna dražba ali glede na pristojno sodišče. Iskalnik javnih dražb vzpostavi, upravlja in vzdržuje Vrhovno sodišče.

Pri izvršbi na premičnine bo način prodaje tako kot do sedaj izbral izvršitelj. Če se bodo stvari prodajale na javni dražbi, izvršitelj razglasi javno dražbo z oklicem na sodni deski in na spletni strani sodišča najmanj sedem dni pred začetkom javne dražbe. Na spletni javni dražbi bo lahko sodeloval tisti, ki se v roku 24 ur pred začetkom spletne dražbe prijavi. Po prijavi pridobi enolični znak, pod katerim anonimno sodeluje na dražbi. Spletna dražba traja najmanj tri in največ osem dni.

Spletne javne dražbe nepremičnin se sme udeležiti le tisti, ki se prijavi najpozneje tri delovne dni pred dražbo. Po prijavi in plačilu varščine pridobi enolični znak, pod katerim anonimno sodeluje na dražbi. Spletna javna dražba traja 48 ur.

Z uvedbo spletne javne dražbe se bo zaradi boljše predstavitve predmeta dražbe ter sodelovanja širokega kroga dražiteljev povečala uspešnost prodaje, možno pa bo tudi doseči optimalnejšo ceno, kar je v interesu tako upnika kot dolžnika. Z uvedbo spletne dražbe bodo zaradi prekinitve stika med dražitelji tudi zmanjšana tveganja medsebojnih dogovarjanj in izsiljevanj med ponudniki, ki so prisotna pri izvršbi na nepremičnine.

Varstvo dolžnika pri izvršbi na premičnine in nepremičnine

Kot je predstavljeno v obrazložitvi ocene stanja, se v praksi pogosto dogaja, da ljudje zaradi finančne stiske ne zmorejo plačevati rednih mesečnih obveznosti. Dolžniki, ki se znajdejo v socialni stiski, so ob začetku izvršbe na svoje stanovanje ali stanovanjsko hišo pogosto otopeli in ne vedo, kaj storiti. Pomoč humanitarnih organizacij je v takih primerih potrebna in pomembna. Zato bi bilo primerno, da bi izvršilno sodišče o začetku izvršbe na dolžnikovo stanovanje ali stanovanjsko hišo obvestilo Center za socialno delo in bi se lahko v takšnih socialnih primerih izvršba na nepremičnino, ki predstavlja dolžnikov dom odložila. Center za socialno delo bi skupaj s humanitarnimi organizacijami dolžnikom nudil finančno, čustveno in svetovalno podporo, ki bi se kazala v pripravi načrta odplačila dolga (ob pomoči sorodnikov, sosedov in humanitarnih organizacij ipd.), vzpostavitvi stikov z upnikom, da se doseže dogovor o obročnem odplačilu oziroma delnem odpisu dolgov in odlogu izvršbe. Na ta način bi bilo mogoče preprečiti prodaje stanovanj in stanovanjskih hiš v primerih, ko so dolžnikovi dolgovi relativno nizki in torej obvladljivi. Država bi lahko na ta način prispevala k zaščiti dolžnikovega doma in varstvu družin v socialni stiski, ki bi sicer lahko ostale brez strehe nad glavo. Pri nepremičninski izvršbi za izterjavo majhnih zneskov se tako s predlagano ureditvijo določa podlaga za preprečitev takojšnje

izvršbe in prodaje nepremičnine, ki je dolžnikov dom, kadar je mogoče dolžniku omogočiti dodaten rok (v okviru nove možnosti odloga izvršbe) in pomoč, da poplača dolg.

V luči odločitve Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Vaskrsić proti Republiki Sloveniji, ki je opozorilo, da slovenska zakonodaja izvršilnega sodišča ne zavezuje, da bi moralo po svoji presoji uporabiti milejše izvršilno sredstvo ali zavrniti predlog na izvršbo v primeru nesorazmernosti med terjatvijo in vrednostjo nepremičnine, se s predlogom zakona v primerih, ko sodišče dovoli izvršbo na stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki predstavlja dolžnikov dom, zaradi izterjave denarne terjatve, ki je nesorazmerna glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine določa, da lahko sodišče samo, po uradni dolžnosti, določi drugo, sorazmernješe sredstvo ali predmet izvršbe.

S problematiko primernosti ureditve veljavne izvršilne zakonodaje, ki glede na uveljavljeno načelo proste izbire izvršilnih sredstev ne glede na višino upnikove terjatve omogoča, da je izvršba na nepremičnino lahko prvo in edino izvršilno sredstvo, se že dalj časa ukvarja Varuh človekovih pravic.

V zvezi z ugotovitvijo Varuha človekovih pravic v letnem poročilu za leto 2016, da dolžniki, kadar je v izvršilnem postopku predlagana izvršba na nepremičnino, ustrezno (pravno) pomoč poiščejo šele tedaj, ko so zamujene ključne faze v izvršilnem postopku, ko lahko tudi dolžnik kot stranka vpliva na to, s katerim sredstvom in na katere predmete se bo opravila izvršba, se spredlogom zakona določa, da lahko dolžnik v primeru izvršbe na dolžnikov dom za poplačilo nesorazmerne terjatve predlaga drugo sredstvo izvršbe tudi po poteku roka osmih dni po vročitvi sklepa o izvršbi. S predlagano ureditvijo pa bo drugo sredstvo oziroma predmet izvršbe po uradni dožnosti določilo tudi izvršilno sodišče.

Predlagatelj meni, da je na ta način ustrezno urejeno vprašanje sorazmernosti prodaje nepremičnine, ki pomeni dom dolžnika in zagotovljeno ustrezno uravnoteženo varstvo upnika, da z izvršbo doseže poplačilo svoje terjatve na eni strani in dolžnika, da z izvršbo ni ogrožena njegova eksistenca, na drugi strani.

Omogočeno bo tudi varovanje dolžnika pri premočinski izvršbi, kjer ni izgledov za uspeh, s prepovedjo ponovnih rubežev zaradi preprečitve nastajanja nepotrebnih stroškov. Stroški postopka o zahtevi, da o stroških izvršitelja odloči sodišče, po predlogu zakona ne bodo bremenili dolžnika.

Pospešitev in hitrejši zaključek izvršilnih postopkov

Po vzoru Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPIPP)⁵⁰ (128. člen) se s predlogom zakona uvaja možnost, da sodišče prve stopnje po vloženi pritožbi samo popravi lastno odločitev, če po vloženi pritožbi ugotovi, da je odločitev napačna. Taka rešitev bo razbremenila pritožbeno sodišče in hkrati omogočila hitrejše reševanje zadev na prvi stopnji.

S predlaganimi spremembami glede razveljavitve potrdila o pravnomočnosti in izvršljivosti se preprečujejo zlorabe, ko dolžniki v izvršilnem postopku zahtevo za razveljavev potrdila o pravnomočnosti in izvršljivosti uporabljajo z namenom zavlačevanja postopka.

Nadalje se s predlogom zakona jasneje ureja odlog izvršbe na predlog upnika, v zvezi s katerim so se v praksi pojavila določena vprašanja.

⁵⁰ Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US in 63/16 – ZD-C.

Določa se tudi možnost, da sodišče na predlog stranke za ugotovitev tržne vrednosti nepremičnine ne postavi sodnega cenilca, temveč uporabi cenitev iz drugega sodnega postopka, ki ni starejša od dveh let, ki jo predloži stranka.

Izboljšanje instituta seznama dolžnikovega premoženja

Zaradi izboljšanja instituta seznama dolžnikovega premoženja, ki se je v praksi pogosto izkazal za neučinkovitega, se s predlogom zakona po zgledu informativnega izračuna dohodnine določa t.i. informativni seznam premoženja. Na predlog upnika ali po oceni sodišča sodišče dolžniku in upniku na podlagi nadgrajenega procesnega dejanja 713 pošlje vnaprej izpolnjeno izjavo o seznamu premoženja (informativni seznam), ki vsebuje podatke o dolžnikovem premoženju iz sodišču elektronsko dosegljivih evidenc, in dolžnika ga pozove, naj informativni seznam dopolni ali spremeni, lahko pa označi tudi, da nima drugega premoženja. V informativnem seznamu mora biti tudi opozorilo, da se bo v primeru, da bo dolžnik pasiven (tj. če seznama ne bo dopolnil ali spremenil), štelo, da so podatki o premoženju, ki izhajajo iz informativnega seznama, resnični (analogija načelo afirmativne litiskontestacije pri zamudni sodbi) in da je kriva izpovedba kaznivo dejanje.

V primeru, če dolžnik dopolni ali popravi informativni seznam, se informativni seznam vroči upniku, ki lahko predlaga izvedbo naroka za ugotavljanje dolžnikovega premoženja.

Po veljavni ureditvi ima izvršitelj možnost, da lahko neposredno na kraju rubeža ali drugega izvršilnega dejanja pozove dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela njegovega premoženja. Izvršiteljev poziv torej ni obvezen, izvršitelji pa se v praksi možnosti, da na podlagi enajstega odstavka 31. člena ZIZ pozovejo dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela svojega premoženja, niso posluževali.

S predlagano spremembo se izvršiteljev poziv dolžniku, da poda izjavo o stanju vsega ali dela njegovega premoženja določa kot obvezen.

Druge spremembe

S predlogom zakona se določajo zakonske podlage za prenovo RZPP, po kateri se bodo vpisi v register lahko opravljali hitreje in učinkoviteje, obenem pa se bo lahko z vzpostavitvijo novega sistema upravičencem zagotovila prijaznejša aplikacija za izvajanje vpisov, javnosti pa boljši vpogled v podatke registra (sprememba 81. člena ter 96., 248., 260, 271. in 273. člena zakona).

S predlogom zakona se urejajo tudi nekatere spremembe na področju delovanja izvršiteljev, in sicer:

- ustrezno se ureja trenutek, v katerem izvršitelj po razrešitvi ne sme več opravljati dejanj izvršbe (287. člen zakona),
- ureja se prevzem poslov umrlega izvršitelja (287. člen zakona),
- določa se, da mora sodišče v primeru razrešitve ali smrti izvršitelja slediti upnikovemu predlogu za določitev drugega izvršitelja (287. člen zakona),
- spreminja se ureditev disciplinske odgovornosti izvršiteljev v zvezi s pomočniki izvršiteljev (298.č člen zakona); javni del evidence izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev, ki jo vodi Ministrstvo za pravosodje, pa se širi še na podatke o pomočnikih izvršitelja (295. člen zakona).

b) Način reševanja:

Vprašanja oziroma rešitve, ki izhajajo iz predloga zakona, se bodo reševala izvajanjem zakona v praksi.

c) Normativna usklajenost predloga:

Predlog zakona je usklajen z obstoječim pravnim redom, s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo RS.

č) Usklajenost predloga predpisa:

- **S samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:**

Predlog zakona ne posega v področje lokalne samouprave, zato usklajevanje ni bilo potrebno.

- S civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj):
- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti):

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost ureditve pravu EU

Predlog zakona je prilagojen pravu EU. Z njim se odpravljajo nekatere pomanjkljivosti, ZIZ se glede postopkovnih rešitev prilagaja Uredbi 1215/2012/EU oziroma se določajo druga potrebna pravila, ki so potrebna zaradi učinkovitega izvajanja uredb EU, ki se na tem področju v RS uporabljajo neposredno.

5.2. Dokumenti Sveta Evrope

Postopek izvršbe ni zgolj predmet urejanja nacionalnih zakonodajalcev, temveč se z njim ukvarja tudi Svet Evrope, ki preko svojih teles izdaja priporočila tudi glede izvršilnega postopka. Gre za dva dokumenta:

- Council of Europe Recommendation (2003)17 of the Committee of Ministers to member states on enforcement (adopted by the Committee of Ministers on 9 September 2003 at the 851st meeting of the Ministers' Deputies), v nadaljnjem Priporočila Sveta Evrope,
- Guidelines for a better implementation of the existing Council of Europe's Recommendation on Enforcement adopted by the CEPEJ at its 14th plenary meeting (Strasbourg, 9 – 10 December 2009), European Commission on the efficiency of Justice (CEPEJ), CEPEJ (2009) 11 REV, v nadaljevanju Smernice CEPEJ.

Priporočila Sveta Evrope državam pogodbenicam med drugim nalagajo:

- učinkovito izvršbo na podlagi sodnih in izvensodnih izvršilnih postopkov, ki je povezana z razumnimi stroški,
- pravice in obveznosti strank in drugih udeležencev izvršbe morajo biti jasno določene,
- zakonodaja mora biti dovolj določna, da zagotavlja pravno predvidljivost in preglednost,
- stranke in drugi udeleženci morajo imeti dolžnost ustrezno sodelovati v postopku,
- dolžniki morajo posredovati ažurne informacije o svojem premoženjskem stanju,
- države morajo ustvariti pogoje, da se zlorabe v izvršbi preprečijo; prav tako pa izvršba ne sme predstavljati ponovnega odločanja o tožbenem zahtevku;
- praviloma ne sme biti odloga izvršbe, razen če obstajajo za to razlogi, ki jih predvideva zakon. Odlogi izvršbe morajo biti podvrženi sodnemu nadzoru,
- med interesi upnika in dolžnika je treba vzpostaviti primerno ravnotežje, prav tako pa je treba upoštevati interese tretjih oseb,
- določeno osnovno premoženje dolžnika in določeni njegovi prihodki (npr. gospodinjstva oprema, socialno zavarovanje, oprema za delo ipd.) morajo biti zaščiteni pred posegi upnikov itd..

Smernice CEPEJ podrobneje razčlenjujejo zgoraj navedena priporočila in usmerjajo države pogodbenice k ustrezni prilagoditvi nacionalne zakonodaje in primernemu postopanju izvršilnih organov.

5.3 Prikaz ureditve v državah članicah Evropske unije

5.3.1 Avstrija

Splošno

Postopek izvršbe in zavarovanja je v Avstriji urejen v Izvršilnem postopniku iz leta 1896 (Exekutionsordnung –EO), glede vprašanj, ki z EO niso urejena, se uporabi Civilni postopnik – Zivilprozessordnung (§ 78 EO). Postopek izvršbe je sodni postopek, za katerega so pristojna okrajna sodišča (Bezirksgerichte, § 17 EO). Enako kot v Sloveniji je postopek izvršbe razdeljen na dve fazi, fazo dovolitve in fazo oprave izvršbe.

Izvršba se začne na upnikov predlog (§ 3 EO) na podlagi izvršilnega naslova (npr. izvršljive sodne odločbe, sodne poravnave, notarskega zapisa ipd., § 1 EO). Sodišče s sklepom o izvršbi dovoli izvršbo v enostranskem pisnem postopku (§ 3 EO). Izvršilni naslov mora biti primeren za izvršbo. Izvršilni naslov je primeren za izvršbo, če so v njem navedeni upnik in dolžnik ter predmet, vrsta, obseg in čas izpolnitve obveznosti (§ 7 EO).

V izvršilnem postopku odločajo sodniki in pravosodni uradniki (Rechtspfleger-ji), ki niso pravniki. Pravosodni uradniki vodijo premoženjsko izvršbo in izvršbo na dolžnikovo denarno terjatev (vključno s plačo in denarnimi sredstvi pri bankah ali hranilnicah), izdajajo predhodne odredbe, na zapisnik jemljejo seznam dolžnikovega premoženja, odločajo o nekaterih predlogih za odlog izvršbe in odločajo o zahtevah za odpravo nepravilnosti (Vollzugsbeschwerde) pri izvršbi na dolžnikove premoženjske terjatve. Delno odločajo tudi v postopku nepremičninske izvršbe in sicer v fazi ustanovitve prisilne hipoteke (drugi odstavek § 17 Rechtspflegergesetz – RpflG). O ostalih zadevah v izvršbi odloča sodnik, ki vodi postopek nepremičninske izvršbe. On tudi odloča o razglasitvi izvršljivosti tujih izvršilnih naslovov in vodi postopek do pravnomočnosti tega sklepa vključno z dovolitvijo izvršbe ter odloča o višini škode in denarni kazni za upnika, ki je zlorabil postopek poenostavljene dovolitve izvršbe (tretji odstavek § 17 RpflG). Izvršbo na premoženje, izpraznitev prostorov ipd. opravljajo sodni izvršitelji (§ 24 EO).

Sklep o dovolitvi izvršbe

Predlog za izvršbo se praviloma vloži v pisni obliki in mu je treba priložiti izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti (§ 54 EO). Vendar pa je bil v letu 1995 zaradi uvedbe informatizacije postopka izvršbe uveden t.i. poenostavljen postopek dovolitve izvršbe, v katerem izvršilnega naslova s potrdilom o izvršljivosti predlogu za izvršbo ni treba priložiti (drugi odstavek § 54b EO), temveč sodišče o predlogu odloči zgolj na podlagi podatkov, ki jih navede upnik v predlogu za izvršbo. Postopek poenostavljene dovolitve izvršbe se lahko uporabi: če gre zaradi izterjave denarnih terjatev za izvršbo na premičnine in dolžnikove terjatve do tretjedolžnikov (npr. na plačo ali transakcijski račun), če vrednost upnikove terjatve ne presega 50.000,00 EUR in če predlog za izvršbo temelji zgolj na izvršilnem naslovu in ne na kakšni dodatni listini - npr. pravno nasledstvo se praviloma dokazuje z javno listino, zato se ne more uveljavljati v poenostavljenem, temveč v rednem postopku dovolitve izvršbe (prvi odstavek § 54b EO). Zoper sklep o izvršbi, izdan v poenostavljenem postopku dovolitve izvršbe, lahko dolžnik v roku 14 dni vloži ugovor (Einspruch) iz naslednjih taksativno naštetih razlogov, in sicer: da ne obstaja izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; da ne obstaja potrdilo o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; in da predlog za izvršbo ni skladen z izvršilnim naslovom s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik (§ 54c EO). Po vložitvi ugovora sodišče upnika pozove da predloži izvršilni naslov s klavzulo o izvršljivosti (§ 54d EO). Če sodišče ugovoru ugodí, izvršbo ustavi (§ 54e EO), upnik pa je dolžan dolžniku povrniti stroške izvršbe in nastalo škodo, o kateri po prostem preudarku odloči izvršilno sodišče (§ 54f EO). Izvršilno sodišče upnika tudi denarno kaznuje s kaznijo najmanj 100,00 EUR, če je zlorabil inštitut poenostavljene dovolitve izvršbe (§54g EO).

Pravna sredstva

V postopku izvršbe sodišče odloča s sklepi (§ 62 EO), proti katerim je praviloma v roku 14 dni mogoče vložiti pravno sredstvo rekurs (§ 65 EO), o katerem odloča instančno sodišče, tj. deželno sodišče (Landesgericht). Rekurs praviloma ne zadrži izvršbe (§ 67 EO). Zastopanje po odvetniku na prvi stopnji ni potrebno, na drugi stopnji pa je.

Če je bila izvršba dovoljena za izterjavo terjatve, ki je prenehala ali je njena izpolnitev ovirana (npr. zaradi odloga) in so ta dejstva nastala po izdaji izvršilnega naslova, lahko dolžnik vloži opozicijsko tožbo praviloma pri okrajnem sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če dolžnik z opozicijsko tožbo uspe, se izvršba ustavi (§ 35 EO). Možno jo je vložiti od izdaje sklepa o izvršbi dalje, ne glede na to, ali je le-ta že pravnomočen ali ne, pa vse do konca izvršilnega postopka. Če dolžnik uveljavlja ugovore proti sklepu o dovolitvi izvršbe (npr. terjatev še ni izvršljiva oziroma zapadla, obstoj pactuma de non petendo, neobstoj pravnega nasledstva, oblikovne pomanjkljivosti notarskega zapisa ipd.), jih lahko uveljavlja z impugnacijsko tožbo. Dolžnik vloži impugnacijsko tožbo praviloma pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če z impugnacijsko tožbo uspe, se izvršba ustavi (§ 36 EO).

Namesto da vloži opozicijsko ali impugnacijsko tožbo lahko dolžnik:

- ki zatrjuje, da je poravnal upnikovo terjatev ali z njim sklenil dogovor o odlogu izpolnitve, vloži na izvršilno sodišče predlog za ustavitev izvršbe (Oppositionsantrag, prvi odstavek § 40 EO);
- ki zatrjuje, da se je upnik začasno ali stalno odpovedal vložitvi predloga za izvršbo (pactum de non petendo), vloži na izvršilno sodišče predlog za ustavitev izvršbe (Impugnationsantrag, prvi odstavek § 40 EO).

Predlog za ustavitev izvršbe se vroči upniku, da se o njem izjavi, razen če so dejstva, na katera se sklicuje dolžnik, izkazana z listinami, glede katerih ni nobenih pomislekov (unbedenkliche Urkunden).

Če je odločitev o predlogu za ustavitev izvršbe odvisna od dejstev, ki so med strankama sporna, se dolжник napoti na pravdo (§ 40 EO).

Če tretji ugovarja, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži izločitveno tožbo (Drittwiderrspruchsklage ali Exszindierungsklage) zoper upnika ali obe stranki. Tožbo praviloma vloži pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če z njo uspe, se izvršba ustavi (§ 37 EO).

Zahtevo za odpravo nepravilnosti (Vollzugsbeschwerde) lahko vloži vsaka oseba, ki se čuti prizadeto v svojih pravicah pri opravi izvršbe, še posebej pri uradnih dejanjih izvršilnega organa ali z zavračanjem oprave izvršilnih dejanj (§ 68 EO).

Odlog izvršbe

V skladu s § 42 EO lahko izvršilno sodišče, če dolžniku grozi nenadomestljiva ali težko nadomestljiva škoda (§ 44 EO), na predlog odloži izvršbo:

- če je bila vložena tožba na ugotovitev ničnosti ali neveljavnosti izvršilnega naslova ali razveljavitev izvršilnega naslova (vključno z arbitražno odločbo),
- če je bil vložen predlog za obnovo postopka, predlog za vrnitev v prejšnje stanje ali izredna revizija v postopku, iz katerega izvira izvršilni naslov,
- če je bil na izvršilno sodišče vložen opozicijski ali impugnacijski predlog za ustavitev izvršbe (§ 40 EO) ali predlog za ustavitev izvršbe po § 39 EO;
- če je dolžnikova obveznost odvisna od sočasne izpolnitve upnika, ki je ni opravil ali je ni pripravljen opraviti ali zavarovati;
- če je bila vložena opozicijska, impugnacijska ali izločitvena tožba,
- če so bili upniki pozvani, naj prijavijo svoje terjatve do zapuščine po § 813 ODZ,
- če je bil proti sklepu o izvršbi vložen rekurs,
- če je bila vložena zahteva za odpravo nepravilnosti (Vollzugsbeschwerde), o kateri še ni odločeno,
- če je bil vložen predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti ali predlog za razveljavitev ali spremembo priznanja in razglasitve izvršljivosti tujega izvršilnega naslova.

V določenih primerih izvršilno sodišče za odlog izvršbe postavi pogoj, da dolжник položi varščino (primerjaj drugi odstavek § 44 EO). Predlog za odlog izvršbe, ki sta ga vložila dolжник ali tretji, se praviloma vroči upniku v izjavo (tretji odstavek § 45 EO). V sklepu o odlogu izvršbe sodišče navede, za koliko časa je izvršba odložena. Odložena izvršba se nadaljuje le na predlog (četrti in peti odstavek § 44 EO). Sodišče odloži izvršbo tudi na podlagi sporazuma strank, če sta dosegli dogovor o (obročnem) plačilu. Tako odložena izvršba se nadaljuje najmanj tri mesece od vložitve predloga za odlog. Če ni predlagano nadaljevanje odložene izvršbe v roku dveh let, se izvršba ustavi (§ 45a EO). Pri nepremičninski izvršbi je odlog na podlagi sporazuma strank možen vse do začetka dražbe (§ 200a EO). Nepremičninska izvršba se tudi odloži, če lahko dolжник iz svojih mesečnih prejemkov v roku enega leta poravnava upnikovo terjatev (§ 203 EO). Podobno velja za premožninsko izvršbo.

Seznam dolžnikovega premoženja

V Avstriji mora dolжник, če upnik ne predlaga drugače, v skladu s prvim odstavkom § 47 EO predložiti seznam svojega premoženja in navesti svoj rojstni datum, če:

- je bila premožninska izvršba neuspešna iz razloga, ker se pri dolžniku niso našle rubljive stvari ali najdene stvari niso zadoščale za poplačilo upnika oziroma so bile obremenjene z višjerangiranimi zastavnimi pravicami (v takem primeru mora seznam dolžnikovega premoženja na zapisnik povzeti sodni izvršitelj na kraju oprave neuspešnega rubeža – primerjaj § 253a EO) ali

– je upnik predlagal izvršbo na plačo in druge stalne prejemke in je sodišče po opravi poizvedb pri Zveznem zavodu za zdravstveno in socialno zavarovanje ugotovilo (§ 294a EO), da dolžnik ne prejema plače oziroma drugih stalnih prejemkov oziroma le ti ne bodo zadostovali za poplačilo upnika v obdobju enega leta.

Izjavo o seznamu premoženja poda dolžnik na zapisnik pri sodišču in jo podpiše (drugi odstavek § 47 EO). Sodišče pozove dolžnika, naj poda seznam svojega premoženja tudi, če tako zaprosi Finančna uprava, ker je bila davčna izvršba neuspešna (tretji odstavek § 47 EO). Če dolžnik ne pristopi na narok za seznam premoženja, sodišče odredi prisilno privedbo, ki jo izvrši sodni izvršitelj. Če dolžnik sodnemu izvršitelju na zapisnik ne poda seznama svojega premoženja, ga sodni izvršitelj prisilno privede na sodišče. Če dolžnik seznama svojega premoženja noče podati, odredi sodišče uklonilni zapor, ki traja največ 6 mesecev oziroma do takrat, ko dolžnik poda seznam svojega premoženja (§ 48 EO).

Izvršba na nepremičnine

Izvršba na nepremičnine se opravi ali z javno dražbo ali prisilno upravo (Zwangsverwaltung, § 97 in naslednji EO). Slednja ima manjši gospodarski pomen, zato v tem pregledu ne bo podrobneje obravnavana. Prvo izvršilno dejanje pri nepremičninski izvršbi je vknjižba prisilne zastavne pravice upnika in zaznamba izvršljivosti njegove terjatve na podlagi izvršilnega naslova, ki se opravi na upnikov predlog na podlagi določil Zakona o zemljiški knjigi - Allgemeines Grundbuchsgesetz (§ 88 EO). Če je v zemljiški knjigi že pred začetkom izvršbe vknjižena hipoteka za zavarovanje upnikove terjatve, se pri tej hipoteki zgolj zaznamuje izvršljivost terjatve, ki učinkuje tudi proti morebitnemu novemu lastniku nepremičnine (§ 89 EO). Ko je v zemljiški knjigi vknjižena (prisilna) hipoteka in zaznamba izvršljivosti terjatve lahko upnik predlaga izvršilnemu sodišču prisilno prodajo nepremičnine na javni dražbi (§ 133 EO). Sklep o dovolitvi javne dražbe se zaznamuje v zemljiški knjigi pri vknjiženi upnikovi hipoteki (§ 137 EO). Ta zaznamba ima učinek, da se lahko izvršba opravi proti vsakemu kasnejšemu pridobitelju nepremičnine (§ 138 EO). Poznejši izvršilni upniki pristopijo k že začeti nepremičninski izvršbi in jo prevzamejo po stanju, v katerem se nahaja (§ 139 EO). Po izdaji sklepa o dovolitvi javne dražbe sodišče pozove upnika na plačilo predujma (drugi odstavek § 136 EO) in po preteku treh tednov odredi cenitev nepremičnine, ki jo opravi sodni cenilec (§ 140 EO). Cenitev se pošlje strankam v izjavo (§ 144 EO). Ko preteče rok za izjavo strank o cenitvi in po pravnomočnosti sklepa o dovolitvi javne dražbe, sodišče določi čas in kraj javne dražbe (§ 169 EO). Sodišče izda razglas (edikt), v katerem med drugim opiše nepremičnino, ugotovi ocenjeno vrednost, določi višino varščine in izklicno ceno, čas in kraj draženja ipd. O ocenjeni vrednosti nepremičnine sodišče ne izda sklepa, temveč jo navede v dražbenem razglasu (§ 170 EO). Dražbeni razglas se vroči upniku, dolžniku, zastavnim upnikom, služnostnim in predkupnim upravičencem (§ 171 EO). Dolžnik mora potencialnim kupcem omogočiti ogled nepremičnine. Čas ogleda se določi v dražbenem razglasu. V zaprte prostore je za namene ogleda mogoče vstopiti tudi s silo (§ 176 EO).

Dražba je javna in se praviloma opravi v sodni zgradbi. Dražbo vodi sodnik. Morebitni dogovori med dražitelji, da ne bodo dražili ali da bodo dražili le do določene cene, niso veljavni. Na podlagi takega dogovora ni mogoče terjati plačila, je pa mogoče zahtevati vrnitev že danega (§ 177 EO).

Vsakdo, ki želi na dražbi dati veljavno ponudbo, mora plačati varščino v višini 10 odstotkov ugotovljene vrednosti nepremičnine (§ 147 EO). Kupec nepremičnine praviloma prevzame vse služnosti in realna bremena, ki so po rangi pred zastavno pravico izvršilnega ali zastavnega upnika, ostale nižjerangirane služnosti se ob prodaji brišejo iz zemljiške knjige (§ 150 EO). Najnižja cena za nakup nepremičnine na dražbi znaša $\frac{1}{2}$ ugotovljene vrednosti. Če je prva dražba neuspešna, se na upnikov predlog, ki ga lahko vloži v roku dveh let, opravi druga javna dražba (§ 151 EO).

Na začetku dražbe sodnik razloži pogoje draženja in daje pojasnila glede pravic na prodani nepremičnini (§ 178 EO). Nato sodnik pozove ponudnike k draženju. Sodnik lahko določi, za koliko je treba dvigovati vsakokratno ponudbo (dražbene stopnje). Dražbena stopnja lahko znaša največ 3 odstotke ocenjene vrednosti (§ 178 EO). Pri draženju ne smejo sodelovati dolžnik, sodnik in zapisnikar. Vsak ponudnik, ki je na naroku za dražbo dal veljavno ponudbo, je nanjo vezan, dokler drug ponudnik ne ponudi višje cene (§ 180 EO). O dražbi se vodi zapisnik (§ 194 EO). Dražba traja, dokler ponudniki višajo ponudbe. Na prošnjo enega ali več ponudnikov lahko sodnik dovoli krajši čas za premislek. Dražba se konča, če po dveh pozivih nihče od ponudnikov ne zviša ponudbe. Pred koncem dražbe sodnik razglasi, kdo je ponudil najvišjo ceno in v kakšni višini (§ 181 EO). Po sami dražbi sodnik pouči navzoče, iz kakšnih razlogov je mogoče ugovarjati domiku nepremičnine kupcu. Ugovor (Widerspruch) proti domiku nepremičnine kupcu je mogoče podati le na sami dražbi, kasnejši ugovori se ne upoštevajo (§ 182 EO). Udeleženci dražbe lahko v skladu s § 184 EO domiku ugovarjajo iz naslednjih razlogov:

- da od objave dražbenega razglasa do dražbenega naroka ni pretekel en mesec,
- da dražbeni razglas ni imel zakonsko predpisane vsebine ali ni bil pravilno objavljen,
- da na narok niso bili vabljeni osebe, ki bi jih sodišče na dražbeni narok moralo povabiti,
- da se je dražba nadaljevala kljub izdaji sklepa o ustavitvi,
- da sodnik ni zakonito vodil dražbe ali ponudniku neupravičeno ni dovolil, da bi zvišal ponudbo,
- da je bila najvišja ponudba v nasprotju z dražbenimi pogoji,
- da najboljši ponudnik nima pravne sposobnosti za pridobitev lastninske pravice na nepremičnini ali se zastopnik najboljšega ponudnika na dražbenem naroku ni izkazal z ustreznimi listinami.

O ugovoru proti domiku odloči sodnik s sklepom na sami dražbi ali v roku 8 dni. Če ugovoru ugodí, odloči, ali se bo dražba nadaljevala ali pa razpiše nov dražbeni narok. Ponudniki, ki so ponudbe dali, so nanje še vedno vezani (§ 185 EO). Sklep o domiku ali sklep o ugoditvi ugovora zoper domik je mogoče izpodbijati v roku 8 dni z rekurzom (§ 187 EO).

Če nihče ne poda ugovora, sodišče na sami dražbi razglasi sklep o domiku. Če gre za prodajo kmetijskega zemljišča, se domik izda s pridržkom in sicer pod pogojem, da bo pozneje odobren pravni posel za nakup kmetijskega zemljišča. Pisni odpravek sklepa o domiku se vroči upniku, dolžniku in najboljšemu ponudniku. Domik se javno objavi in zaznamuje v zemljiški knjigi. Pri javni objavi domika je treba navesti najvišjo ponudbo. Če je po domiku dovoljeno višati ponudbo (Überbot), se v javni objavi določi, v kakšnem roku je mogoče ponudbo višati in kakšen je najnižji znesek, za katerega se lahko ponudba po domiku zviša. Na predlog vabljenega na dražbo se lahko domik javno objavi v časopisu (§ 183 EO).

Po izdaji sklepa o domiku je mogoče v roku 14 dni od objave sklepa o domiku višati ponudbo (Überbot), če je bila nepremičnina na dražbi prodana za manj kot $\frac{3}{4}$ ocenjene vrednosti. S pravnomočno sprejetim višanjem ponudbe izgubi učinek prejšnja najvišja ponudba. Po domiku je mogoče ponudbo zvišati najmanj za $\frac{1}{4}$ najvišje ponujene cene. Sodišče takšno višanje upošteva, če nov ponudnik na sodišču ali pri notarju položi $\frac{1}{4}$ ponujene cene (§ 195 in 196 EO). Višanje ponudbe izgubi učinek, če prejšnji najboljši ponudnik v roku 3 dni ponudi vsaj isto ceno kot nov ponudnik (§ 197 EO).

Lastninska pravica na nepremičnini preide na kupca z domikom. Pravic, ki jih pridobi najboljši ponudnik s pravnomočnostjo sklepa o domiku, ni mogoče izpodbijati iz razloga, da je bil izvršilni naslov razveljavljen (§ 189 EO).

Kupec nepremičnine mora položiti kupnino najpozneje v roku dveh mesecev od pravnomočnosti sklepa o domiku (§ 152 EO). Če kupec pravočasno ne položi kupnine, se na kupčeve stroške in nevarnost izvede ponovna dražba (§ 154 EO). Če se pri novi dražbi doseže nižja cena, prvotni kupec jamči za plačilo razlike in stroškov s položeno varščino in vsem svojim premoženjem (§ 155 EO). Z dnem izdaje sklepa o domiku preide na kupca nevarnost naključnega uničenja nepremičnine. Od tega trenutka ima po eni strani pravico do pobiranja plodov in prihodkov nepremičnine, po drugi strani pa je dolžan plačati davščine, ki bremenijo prodano nepremičnino. Sodišče izroči nepremičnino kupcu, ko so izpolnjeni vsi pogoji nakupa iz odredbe o prodaji (§ 156 EO). V vmesnem času (od izdaje sklepa o domiku do izročitve nepremičnine kupcu) lahko upniki izvršilnemu sodišču predlagajo odreditev začasne uprave nepremičnine (§ 158 EO).

Po položitvi kupnine sodišče razpiše razdelitveni narok, na katerega povabi upnika in dolžnika in vse, ki imajo v zemljiški knjigi vknjižene stvarne pravice. Narok za razdelitev kupnine se javno objavi (§ 209 EO). Vsak, ima pravico biti poplačan iz kupnine, mora najpozneje v roku 14 dni pred razdelitvenim narokom prijaviti glavnico, obresti, stroške in ostale postranske terjatve ter jih izkazati z listinami, razen če se listine že nahajajo v sodnem spisu. V nasprotnem primeru se te terjatve upoštevajo le, če je njihova višina jasno razvidna iz zemljiške knjige. Sodišče upošteva tudi terjatve, ki so prijavljene kasneje, a najpozneje do razdelitvenega naroka. Vendar v takšnem primeru stranka, ki je prepozno prijavila terjatev, nosi separatne stroške preložitve ali nadaljevanja razdelitvenega naroka ob drugem terminu (§ 210 EO). Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahtevke. Na razdelitvenem naroku lahko upniki izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila (§ 213 EO). Če so med upniki sporna dejstva glede višine in vrstnega reda terjatve, jih izvršilno sodišče napoti na pravdo (§ 231-233 EO). O poplačilu iz kupnine odloči sodišče s sklepom (§ 214, 229 EO). V skladu s § 218 EO se iz kupnine poplačajo po naslednjem vrstnem redu:

- stroški začasne uprave nepremičnine po § 158 EO (v času od izdaje sklepa o domiku do izročitve nepremičnine kupcu v posest;
- davščine, ki bremenijo prodano nepremičnino;
- stroški upravljanja oziroma rezervnega sklada po stanovanjskem zakonu za obdobje zadnjih petih let od izdaje sklepa o domiku;
- terjatve upnikov po vrstnem redu, kot so pridobili zastavno pravico. Upnikovi pravnici in izvršilni stroški imajo isti vrstni red kot njegova glavnica.

Izvršba na premoženje

Izvršba na dolžnikove premoženje zaradi poravnave upnikove izvršljive terjatve se opravi z rubežem in prodajo stvari (prvi odstavek § 249 EO). Nalog za rubež premoženja vsebuje tudi nalog za pridobitev seznama dolžnikovega premoženja (drugi odstavek § 249 EO).

Sklep o dovolitvi izvršbe vroči sodni izvršitelj dolžniku ob opravi rubeža, razen če je bila izvršba dovoljena v poenostavljenem postopku. V slednjem primeru je praviloma treba počakati 14 dni od vročitve sklepa o izvršbi dolžniku (tretji odstavek § 249 EO). Preden začne z opravljanjem izvršbe, sodni izvršitelj pozove dolžnika na plačilo dolgovane zneska (§ 25a EO). Če se dolžnik pri poskusu oprave rubeža ne najde, ga lahko sodni izvršitelj pozove, naj se javi pri njem (§ 25c EO). Sodni izvršitelj mora o opravi izvršbe sodišču in upniku poročati v roku največ 4 mesecev od prejema naloga za opravo izvršbe (§ 25d EO).

Sodni izvršitelj lahko po neuspelem rubežu dolžnikove prostore tudi nasilno odpre, za kar mora upnik v roku, ki ga določi sodni izvršitelj, založiti predujem. Upnik lahko sodnemu izvršitelju tudi sporoči, da bo zagotovil delovno silo za nasilno odpiranje vrat. Stroške ključavničarja predhodno nosi upnik (§ 26a

EO). Sodni izvršitelji opravljajo izvršbo praviloma ob delavnikih med 6.00 in 22.00 uro, v izjemnih primerih med 22.00 in 6.00 uro in ob sobotah, nedeljah in praznikih (§ 30 EO). Pri opravljanju neposrednih izvršilnih dejanj sodnega izvršitelja sta lahko prisotni obe stranki (§ 32 EO).

Rubež premičnin se opravi z popisom stvari in vpisom v zapisnik (§ 253 EO). Z rubežem pridobi upnik na stvareh zastavno pravico (§ 256 EO). Na podlagi rubežnega zapisnika se rubež stvari vpiše v register zarubljenih premičnin (§ 254 EO). Informacije iz tega registra lahko dobi vsakdo, ki izkaže za verjetno, da potrebuje te informacije za potrebe začetka izvršilnega ali pravnega postopka proti dolžniku, za potrebe uveljavljanja ugovorov proti že začeti izvršbi ali iz drugih tehtnih razlogov (§ 255 EO).

Zarubljene stvari ostanejo pri dolžniku, ali se na upnikov predlog se hranijo v sodnem pologu, če so za takšno obliko hrambe primerne, oziroma so v hrambi pri javni inštituciji ali pri upniku. Za prevoz stvari v hrambo mora poskrbeti upnik (§ 259 EO). Pri izvršbi na premičnine se lahko zarubljene stvari hranijo tudi v dražbenih halah (§ 23 EO), za najem katerih je treba plačati najemnino (§24 EO). Dražbeni razglas se objavi na spletni strani, kupci pa lahko ponudbo posameznih stvari spremljajo na spletnem iskalniku, kjer je mogoče iskati po ključnih besedah in deželah oziroma krajih, kjer se dražbe opravljajo. Iskalnik glede na rezultate iskanja izvrše čas in kraj dražbe premičnin.

Prodaja stvari se praviloma opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, razen če gre za pokvarljive stvari ali stvari, ki hitro izgubljajo vrednost, in upnik položi varščino (§ 259 EO). Stvari se praviloma prodajo na javni dražbi (§ 270 EO). Če imajo stvari borzno ceno, se prodajo na trgu (§ 268 EO). Kraj in čas dražbe se objavi v dražbenem razglasu (§ 272a EO). Dražba se opravi preko interneta, v dražbeni hiši, v dražbeni hali ali na kraju, kjer se zarubljene stvari nahajajo (§ 274 EO). Na sami dražbi stvari oceni sodni cenilec (§ 275 EO). Stvari se lahko prodajo na dražbi za polovico ocenjene vrednosti (§ 277 EO). Najboljšemu ponudniku se domakne premičnina, če po dveh pozivih nihče od dražiteljev ne ponudi višje cene (§ 278 EO). Če se stvari na dražbi ne prodajo, lahko dražbena hala ali dražbena hiša zarubljene stvari v roku enega ali treh mesecev proda z neposredno pogodbo, ali pa upnik predlaga, da se razpiše druga dražba. Če je druga dražba neuspešna, se opravi še tretja. V primeru neuspešnosti tretje dražbe se premičninska izvršba ustavi, dolžnik pa ima pravico prevzeti zarubljene stvari (§ 278 EO). Iz izkupička od prodaje se po poplačilu stroškov cenitve in dražbe poplača upnikova terjatev s pripadki (§ 283 EO). Če je upnikov več, sodišče razpiše razdelitveni narok (§ 285 EO) in s sklepom o poplačilu odloči o razdelitvi kupnine med upnike (§ 287 EO).

Če se v izvršilnem postopku pri rubežu niso našle stvari, ki so lahko predmet izvršbe, lahko upnik predlaga ponovno izvršbo na premičnine šele po preteku pol leta od neuspešnega rubeža, razen če upnik izkaže za verjetno, da je dolžnik pred potekom tega roka pridobil novo premoženje ali če upnik navede nov kraj oprave rubeža (ponovni rubež po izvršiteljevem poročilu, § 252e EO). Če se v kateremkoli izvršilnem postopku proti dolžniku pri rubežu niso našle stvari, ki so lahko predmet izvršbe, lahko upnik predlaga izvršbo na premičnine ali ponovni rubež premičnin šele po preteku pol leta od neuspešnega rubeža, razen če izkaže za verjetno, da je dolžnik pred potekom tega roka pridobil novo premoženje (obdobje blokade, allgemeine Sperrfrist, § 252f. EO).

Izvršba na terjatve

Izvršba na dolžnikove terjatve (v praksi najpogosteje na plačo ali pokojnino) se opravi z rubežem in prenosom (§ 294 EO). S sklepom o izvršbi sodišče prepove tretjedolžniku izplačati terjatev dolžniku, dolžniku pa prepove z njo razpolagati. Z vročitvijo sklepa o izvršbi je rubež opravljen. Z rubežem pridobi upnik na dolžnikovi terjatvi zastavno pravico. Sklep o izvršbi se lahko vroči tudi podjetju v koncernu, ki ni tretjedolžnik. V takem primeru koncernsko podjetje, ki mu je bil vročen sklep o izvršbi,

le-tega pošlje drugemu koncernskemu podjetju, ki je tretjedolžnik. Tretjedolžnik lahko z rekursom izpodbija prepoved izplačila dolžniku ali sodišče obvesti, da je izvršba na dolžnikovo terjatev nedopustna (§ 294 EO). Tretjedolžnik si lahko zaračuna stroške obračuna terjatve, glede katere veljajo omejitve izvršbe (npr. na plačo, pokojnino ipd.), in sicer:

- pri prvem nakazilu upniku 2 odstotka izplačanega zneska oziroma največ 8,00 EUR,
- pri drugem in vsakem naslednjem nakazilu 1 odstotek izplačanega zneska oziroma največ 4,00 EUR (§ 292h EO).

Če upnik ne predlaga drugače, sodišče ob vročitvi sklepa o izvršbi tretjedolžniku naloži, da se o zarubljeni terjatvi izjavi. Tretjedolžnik navedeno izjavo pošlje izvršilnemu sodišču in upniku ali jo poda na zapisnik pri sodišču (§ 301 EO). Za to izjavo si lahko tretjedolžnik zaračuna stroške, in sicer 25,00 EUR, če gre za rubež občasne terjatve (npr. plače), in 15,00 EUR v drugih primerih. Te stroške predhodno krije upnik (§ 302 EO).

Prenos dolžnikove terjatve na upnika se opravi v izterjavo ali namesto plačila. Upnik lahko v predlogu za izvršbo predlaga zgolj rubež terjatve, lahko pa ga združi s predlogom za prenos terjatve. O tem odloči sodišče z enim sklepom (§ 303 EO). V poenostavljenem postopku dovolitve izvršbe lahko tretjedolžnik izpolni terjatev upniku oziroma jo položi na sodišču šele po preteku štirih tednov od vročitve sklepa o dovolitvi izvršbe (§ 303a EO).

Uredba 1215/2012/EU

Avstrijski zakonodajalec ni sprejel posebnih izvedbenih predpisov za implementacijo Uredbe 1215/2012/EU. Zaradi tega je treba glede priznanja in izvršitve tujega izvršilnega naslova, ki se izvrši po Uredbi 1215/2012/EU, uporabiti siceršnja pravila avstrijskega izvršilnega prava.

Po mnenju prevladujočega dela avstrijske pravne teorije se predlog za zavrnitev izvršitve po 47. členu Uredbe 1215/2012/EU v Avstriji uveljavlja s predlogom za ustavitev izvršbe (§ 39 EO), ki se vloži pri sodišču, ki je dovolilo izvršbo. Če sodišče predlogu ugodí, razveljavi že opravljena izvršilna dejanja (prvi odstavek § 39 EO). V tej smeri gre tudi novela avstrijskega izvršilnega reda iz leta 2016 (nem. EO-Novelle 2016), ki predvideva nov § 418, v skladu s katerim se v primerih, ko pred dovolitvijo izvršbe ni treba izvesti postopka razglasitve izvršljivosti tujega izvršilnega naslova, razlogi za zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe uveljavljajo s predlogom za ustavitev izvršbe. Predlog se vloži v roku 4 tednov od vročitve sklepa o dovolitvi izvršbe, razen če temelji predlog za ustavitev na dejstvih, ki so nastala po vročitvi sklepa o dovolitvi izvršbe. V takem primeru začne 4-tedenski rok teče od takrat, ko je stranka za takšna dejstva izvedela, kar je treba v predlogu za verjetno izkazati.⁵¹

Avstrijski zakonodajalec tudi ni posebej prilagodil predpisov avtonomnega nacionalnega prava potrebam 44. člena Uredbe 1215/2012/EU (omejitev ali prekinitev izvršbe). Kljub temu je mogoče navedeno določbo implementirati v avstrijski pravni red ob smiselni uporabi določb EO o odlogu izvršbe (§ 42 – 45 EO).

Uredba 655/2014/EU

Avstrijski zakonodajalec namerava z novelo EO-2016 v avstrijski pravni red implementirati Uredbo 655/2014/EU. Navedena novela naj bi uvedla nov § 422 EO, v skladu s katerim se glede evropskega naloga za zamrznitev bančnih računov (v nadaljevanju ENZBR) uporabljajo določbe zakona o začasnih odredbah, v kolikor ni v EO ali Uredbi 655/2014/EU drugače določeno (prvi odstavek § 422

⁵¹ Dne 23.11.2016 dosegljivo na: https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXV/ME/ME_00226/fname_552782.pdf.

EO-novele 2016). Če upnik že ima sodno odločbo, sodno poravnavo ali javno listino, s katero je dolžniku naloženo plačilo zneska, ki naj bi se zavaroval s sklepom o zamrznitvi bančnih računov, z vročitvijo tega sklepa banki upnik pridobi zastavno pravico (prvi odstavek § 422 EO-novele 2016), sicer pa se banki zgolj prepove izplačati znesek dolžniku (kot po 4. točki prvega odstavka 271. člena ZIZ). Določbe Uredbe 655/2014/EU se uporabljajo tudi, če ima upnik svoje bivališče v Avstriji (tretji odstavek § 422 EO-novele 2016).

Za izdajo sklepa o zamrznitvi bančnih računov je v primeru, ko je že uveden pravnomočni ali kakšen drug sodni postopek, pristojno sodišče, pred katerim teče postopek. Če pravnomočni ali drug sodni postopek še ni bil uveden ali je že pravnomočno končan, je za izdajo sklepa o zamrznitvi bančnih računov pristojno Okrajno sodišče na Dunaju – notranje mesto (nem. das Bezirksgericht Innere Stadt Wien) (prvi odstavek § 423 EO-novele 2016).

Za izvršitev sklepa o zamrznitvi bančnih računov, ki ga je izdalo tuje sodišče, je pristojno Okrajno sodišče na Dunaju – notranje mesto (drugi odstavek § 423 EO-novele 2016). To sodišče je v skladu s tretjim odstavkom 28. člena Uredbe 655/2014/EU tudi pristojno, da v primeru, ko ima dolžnik stalno prebivališče v državi članici, ki ni država članica izvora, posreduje nalog za zamrznitev pristojnemu organu države članice, v kateri ima dolžnik stalno prebivališče, da ta organ nemudoma sprejme potrebne ukrepe, s katerimi omogoči vročitev naloga za zamrznitev in ostalih dokumentov dolžniku v skladu s pravom države članice, v kateri ima dolžnik stalno prebivališče (drugi odstavek § 423 EO-novele 2016).

V skladu s prvim odstavkom 14. člena Uredbe 655/2014/EU lahko upnik, ki je v eni državi članici pridobil (izvršljivo ali neizvršljivo) sodno odločbo, sodno poravnavo ali javno listino, ki določa, da mora dolžnik poplačati upnikov zahtevke, in ki utemeljeno domneva, da ima dolžnik pri banki v določeni državi članici enega ali več računov, ne pozna pa niti naziva in/ali naslova banke niti IBAN, BIC ali druge številke banke, ki bi omogočala identifikacijo banke, od sodišča, pri katerem je vložena vloga za izdajo naloga za zamrznitev, zahteva od informacijskega organa države članice izvršitve pridobitev informacij, ki so potrebne, da se banka oziroma banke in dolžnikov račun oziroma računi identificirajo. Avstrijski zakonodajalec namerava za informacijski organ v primerih, ko je Avstrija država članica izvršitve, določiti:

- okrajno sodišče, na območju katerega ima dolžnik prebivališče ali običajno bivališče,
- Okrajno sodišče na Dunaju – notranje mesto (nem. das Bezirksgericht Innere Stadt Wien), če dolžnik v Avstriji nima niti prebivališča niti običajnega bivališča (prvi odstavek § 424 EO-novele 2016).

V takem primeru okrajno sodišče s sklepom pozove dolžnika, naj razkrije svoje bančne račune v Avstriji. S sklepom se dolžniku prepove razpolagati z denarnimi sredstvi na bančnem računu v znesku, na katerega se glasi sklep o zamrznitvi bančnega računa, da se zagotovi učinkovitost tega sredstva zavarovanja (drugi odstavek § 424 EO-novele 2016). Če ima dolžnik v Avstriji prebivališče ali običajno bivališče, pred sodiščem ali izvršilnim organom (sodnim izvršiteljem) v seznamu premoženja navede svoje bančne račune oziroma izjavi, da jih nima. Izvršilni organ (sodni izvršitelj) pozivni sklep vroči dolžniku in ga pozove, naj poda seznam svojega premoženja (tretji odstavek § 424 EO-novele 2016).

5.3.2. Nemčija

Postopek izvršbe in zavarovanja je v Nemčiji v prvi vrsti urejen v osmi knjigi Civilnega postopnika (Zivilprozessordnung – ZPO), tj. v paragrafih 704 do 945. Poleg navedenega predpisa postopek izvršbe ureja tudi Zakon o prisilni javni dražbi in prisilni upravi (Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung – ZVG), ki ureja prisilno javno dražbo in prisilno upravo nepremičnin ter prisilno javno dražbo ladij in letal.

Izvršba v Nemčiji se začne na podlagi izvršilnega naslova na upnikov predlog. Za postopek izvršbe so pristojna okrajna sodišča (Amtsgericht), na katerih postopke izvršbe (vključno z izvršbo na nepremičnine) praviloma vodijo t.i. pravosodni uradniki (Rechtspfleger-ji), sodni izvršitelji pa opravljajo premožninsko izvršbo, deložacije, na zapisnik sprejemajo seznam dolžnikovega premoženja ipd. Pri vsakem okrajnem sodišču je običajno zaposlenih več sodnih izvršiteljev, za posamezno premožninsko izvršbo pa je krajevno pristojen tisti sodni izvršitelj, ki je za imenovan določen okraj, kjer dolжник živi. Izvršitelj ni pravnik, temveč po srednji šoli opravi dvoletni program na višji strokovni šoli, ki je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela. Prav tako ni pravnik pravosodni uradnik (Rechtspfleger), ki po zaključeni maturi konča visoko strokovno šolo (Fachhochschule) za program Rechtspfleger-ja, kjer je triletni študijski program sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela.

Za razliko od slovenskega prava v Nemčiji ne poznajo faze dovolitve izvršbe. Zatorej izvršilno sodišče ne izda sklepa o izvršbi, temveč se izvršba začne na podlagi izvršilnega naslova, ki vsebuje t.i. izvršilno klavzulo (Vollstreckungsklausel, § 725 ZPO), kar imenujemo izvršljivi odprek izvršilnega naslova (vollstreckbare Ausfertigung, § 724 ZPO), ki ga izda sodišče, ki je izdalo dajatveno sodno odločbo (praviloma pravdno sodišče). Pri notarskih zapisih izvršilno klavzulo nadomešča dolžnikovo soglasje z neposredno izvršljivostjo notarskega zapisa (klavzula o neposredni izvršljivosti). Izvršilna klavzula ni popolnoma primerljiva s slovenskim potrdilom o izvršljivosti (42. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju - ZIZ), ampak se z njo odloči tudi o nekaterih pravnih vprašanjih, glede katerih v Sloveniji sodišče odloča s sklepom o izvršbi, npr. o pravnem nasledstvu ali o izvršljivosti pogojnih terjatev. V takih primerih pravdno sodišče izda t.i. kvalificirano izvršilno klavzulo, ki izkazuje pravno nasledstvo (titelergänzende Klausel, § 726 ZPO) ali nastop odložnega pogoja (titelübertragende Klausel, § 727 ZPO). Nastop teh dejstev mora stranka praviloma izkazati s kvalificirano listino, tj. javno listino ali po zakonu overjeno zasebno listino. Podrejeno se pravno nasledstvo ali nastop odložnega pogoja dokazuje s sodbo, ki jo pravdno sodišče izda na podlagi tožbe na izstavitev izvršilne klavzule (Klage auf Erteilung der Vollstreckungsklausel, § 731 ZPO).

Nemška izvršba je decentralizirana in formalizirana. Decentralizacija izvršbe se kaže v tem, da se izvršba z različnimi sredstvi vodijo v ločenih spisih, da jo obravnavajo različne osebe in da vsaka od teh oseb posebej preveri, ali so podane predpostavke izvršbe. Zaradi formaliziranosti nemškega postopka izvršbe izvršilni organ pred začetkom opravljanja izvršilnih dejanj zgolj preveri, ali so podane naslednje formalne predpostavke izvršbe: izvršilni predlog upnika, obstoj izvršilnega naslova, obstoj izvršilne klavzule in vročitev izvršilnega naslova (npr. sodne odločbe z izvršilno klavzulo) dolžniku. Materialnih predpostavk izvršbe sodišče oziroma izvršitelj ne preverja, temveč je na dolžniku breme, da neobstoj materialnih predpostavk izvršbe (npr. poplačilo dolga ali odlog plačila) uveljavlja s pravnimi sredstvi izvršilnega prava (npr. s tožbo na nedopustnost izvršbe, § 767 ZPO).

Upnik, ki ima v rokah izvršilni naslov, brez dolžnikovega sodelovanja težko pridobi pregled nad njegovim premoženjem. Postopek pridobivanja informacij o dolžnikovem premoženju je po navadi tak, da upnik predlaga sodnemu izvršitelju, naj dolжник poda seznam svojega premoženja (§ 802c, 807 ZPO), če sodni izvršitelj pri dolžniku ob opravljanju premožninske izvršbe ne najde rubljivih predmetov. Če dolжник seznama svojega premoženja ne poda, lahko upnik izvršilnemu sodišču predlaga, da se za dolžnika izda priporni nalog (Haftbefehl, § 802g ZPO), ki ga izvrši sodni izvršitelj. Pripor traja, dokler dolжник ne poda izjave o seznamu svojega premoženja (drugi odstavek par. 802i ZPO) oziroma največ 6 mesecev (par 802j ZPO). Seznami dolžnikovega premoženja se vodijo v registru, ki ga v elektronski obliki upravlja eno od deželnih sodišč. Posamezni seznam premoženja se po dveh letih iz registra briše. Do registra imajo elektronski dostop izvršitelji, izvršilna sodišča, stečajna sodišča in nekateri drugi državni organi (par 802k ZPO). Od 1.1.2013 velja nova ureditev, po kateri lahko sodni izvršitelj pridobiva podatke iz javnih evidenc glede dolžnikovih vozil, bančnih računov in zaposlitve, in sicer pod

pogojem, da izvršitelj ob opravljanju premožninske izvršbe ugotovi, da dolžnik nima ručljivih predmetov ali noče podati izjave o seznamu svojega premoženja (§ 802I ZPO).

Upnik praviloma kot prvo izvršilno sredstvo predlaga izvršbo na dolžnikove premožnine, saj pogosto ne ve, kakšno premoženje dolžnik poseduje. Izvršba na premožnine se opravi z ručezem in prodajo dolžnikovih premožnin ter poplačilo upnika. Stroški izvršitelja znašajo približno 27,00 EUR, kar je taksa za njegovo delo. Sodni izvršitelji so finančno stimulirani. Izvršiteljeva plača je namreč sestavljena iz fiksnega in variabilnega dela, ki trenutno znaša 48 odstotkov takse za posamezno izvršilno dejanje. Okrajno sodišče pri izvršitelju večkrat letno opravi nadzor nad njegovim poslovanjem in ga po potrebi tudi razreši, če se ugotovijo večje nepravilnosti pri opravljanju njegove službe.

Pri izvršbi na terjatve (npr. na dolžnikovo plačo ali denarna sredstva na banki) okrajno sodišče (§ 828 ZPO) na upnikov predlog izda sklep o ručezu terjatve (Pfändungsbeschluss, § 829 ZPO), ki ga pošlje tretjedolžniku (npr. delodajalcu ali banki). Ko je sklep o ručezu vročen tretjedolžniku, je terjatev zarubljena. V enem mesecu po izdaji sklepa o ručezu lahko upnik predlaga izdajo sklepa o prenosu terjatve (Überweisungsbeschluss). Prenos terjatve na upnika se izvede bodisi v izterjavo bodisi namesto plačila. Predlog za ručez in predlog za prenos je mogoče tudi združiti v eno vlogo (tretji odstavek § 829 ZPO).

Izvršba s prodajo nepremičnin poteka dvofazno. Če v zemljiški knjigi še ni vknjižena zemljiška zastava (hipoteka ali zemljiški dolg), upnik na podlagi izvršilnega naslova vloži na zemljiško knjigo, ki jo vodi okrajno sodišče, predlog za vknjižbo prisilne hipoteke (Zwangssicherungshypothek). Zemljiška knjiga prisilne hipoteke ne vpiše, če vrednost terjatve ne presega 750,00 EUR na posamezno nepremičnino (prvi odstavek § 866 ZPO). Če je predlagana izvršba na več nepremičnin, mora znesek terjatve za vsako nepremičnino znašati vsaj 750,00 EUR. Če ima upnik več izvršilnih naslovov proti dolžniku, lahko terjatve iz teh izvršilnih naslovov sešteje (po potrebi prišteje tudi obresti in stroške) in tako doseže vpis prisilne hipoteke v zemljiško knjigo (tretji odstavek § 866 ZPO). Meja 750,00 EUR je uvedena, da se prepreči nepreglednost zemljiške knjige zaradi vpisa velikega števila hipotek majhne vrednosti.

Ko je upnikova prisilna hipoteka vknjižena v zemljiško knjigo, lahko upnik predlaga opravo prisilne javne dražbe nepremičnine (Zwangsversteigerung). Predlog vloži pri izvršilnem oddelku okrajnega sodišča (Amtsgericht). Celoten postopek, vključno z javno dražbo, vodi pravosodni uradnik (Rechtspfleger), ki v enostranskem postopku izda sklep o odreditvi javne dražbe (Anordnungsbeschluss, § 17 in 19 ZVG) oziroma sklep o pristopu (Beitrittsbeschluss, § 27 ZVG), če je že v teku postopek izvršbe na isto nepremičnino. Proti obema sklepoma lahko dolžnik vloži pravno sredstvo opomin (Errinerung, § 766 ZPO). Z vročitvijo sklepa o odreditvi javne dražbe dolžniku je nepremičnina zarubljena (§ 20 ZVG), zaradi česar je dolžniku prepovedano odtujiti nepremičnino (§ 24 ZVG). Sklep o odreditvi javne dražbe se zaznamuje v zemljiški knjigi (Versteigerungsvermerk).

Dolžnik lahko po vročitvi sklepa o odreditvi javne dražbe predlaga odlog nepremičninske izvršbe za 6 mesecev, če izkaže, da bo v navedenem obdobju lahko dolg poravnal ali če to glede na premoženjske in osebne razmere dolžnika ustreza pravičnosti (§ 30a ZVG). Tak odlog je možen največ dvakrat (§ 30c ZVG). Če je postopek javne dražbe odložen in upnik v roku 6 mesecev ne predlaga nadaljevanja, se postopek ustavi (§ 31 ZVG).

Po izdaji sklepa o odreditvi javne dražbe sodišče postavi cenilca, da oceni zarubljeno nepremičnino. Sodišče vroči cenitveno poročilo strankama, da nanj podata pripombe. Potem izda sodišče sklep o tržni vrednosti, proti kateremu je možna pritožba (sofortige Beschwerde, peti odstavek § 74a ZVG). Po njegovi pravnomočnosti sodišče razpiše narok za prvo javno dražbo, ki ne sme biti opravljen pred

potekom 60 dni od izdaje odredbe o prodaji. Sodišče odredbo o prodaji vroči strankam, objavi na sodni deski, v uradnem listu posamezne dežele ter na svetovnem spletu (§ 39, 40 in 41 ZVG).

Na prvem naroku za javno dražbo nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot polovico ocenjene vrednosti (§ 85a/1 ZVG). Vendar pa lahko upnik, čigar terjatev presega polovico ocenjene vrednosti nepremičnine, predlaga, da na prvem naroku nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot 7/10 ocenjene tržne vrednosti (§ 74a ZVG). Na drugi dražbi je mogoče prodati nepremičnino vsaj za ceno najnižje ponudbe (geringstes Gebot, § 44 ZVG). Znesek najnižje ponudbe je odvisen od tega, ali je izvršbo na nepremičnino predlagal upnik, ki je prvorangiran v zemljiški knjigi, ali kak nižjerangirani izvršilni upnik. V prvem primeru mora znesek najnižje ponudbe kriti vsaj stroške izvršbe na nepremičnino in znesek davščin (javnih dajatev), ki bremenijo nepremičnino (kritno načelo, Deckungsgrundstatz, § 44 ZVG). V drugem primeru, ko izvršbo na nepremičnino predlaga upnik, ki ima v zemljiški knjigi drugi ali nižji rang, mora znesek najnižje ponudbe poleg stroškov nepremičninske izvršbe in javnih dajatev kriti tudi terjatve višjerangiranih upnikov. Na drugi dražbi se nepremičnina sicer prodaja za najnižjo ponudbo (§ 44 ZVG), vendar pa lahko izvršilno sodišče na dolžnikov predlog izvršilno dejanje (sklep o domiku) razveljavi, če bi bila nepremičnina prodana za nesorazmerno nizko ceno in bi takšna ponudba glede na vse okoliščine primera nasprotovala morali (§ 765a ZPO). Če na drugi dražbi ni ponudnikov, se izvršba na nepremičnino ustavi (drugi odstavek § 77 ZVG).

Dražba, ki jo vodi pravosodni uradnik, traja najmanj 30 minut (prvi odstavek § 73 ZVG). Kot ponudnik lahko na dražbi sodeluje vsakdo, tudi tisti ponudnik, ki varščine ni plačal. Vendar pa lahko izvršilni upnik ob ponudbi dražitelja zahteva, naj z bančnim potrdilom izkaže, da je plačal varščino, ki znaša 10 % ocenjene vrednosti nepremičnine (§ 67 in 68 ZVG). Po preteku 30 minut pravosodni uradnik ugotovi, kateri dražitelj je ponudil najvišjo ceno, in razglasi: "prodano prvič, drugič in tretjič". Če tekom tega štetja nekdo ponudi višjo ceno, pravosodni uradnik to zabeleži in začne znova šteti. Če prešteje do tri, ne da bi kdo dvignil ponudbo, ugotovi, kateri dražitelj je oddal najvišjo ponudbo, in konča dražbo (drugi odstavek § 73 ZPO).

Na sami dražbi pravosodni uradnik razglasi sklep o domiku (§ 89 ZVG), ki se udeležencem postopka vroči v pisni obliki. Lastninska pravica na nepremičnini preide na kupca že s samim sklepom o domiku (sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu v Nemčiji ne poznajo) pod razveznim pogojem, da pritožbeno sodišče sklepa o domiku ne bo razveljavilo (prvi odstavek § 90 ZVG). Vendar dokler kupec ne izkaže, da je plačal celotno kupnino, izvršilno sodišče sklepa o domiku ne pošlje zemljiški knjigi, da na kupce vpiše lastninsko pravico. Sklep o domiku je izvršilni naslov, na podlagi katerega lahko kupec predlaga prisilno izpraznitev nepremičnine. Pri prodaji nepremičnine velja izbrisno načelo le delno, saj zemljiška knjiga na podlagi sklepa o domiku izbriše le tiste zemljiške zastave (hipoteke, zemljiške dolgove, realna bremena ipd.), ki so po rangi za zastavno pravico upnika, ki je predlagal izvršbo. Izvršilno sodišče razpiše razdelitveni narok po pravnomočnosti sklepa o domiku (§ 105 ZVG). V času priprav na razdelitveni narok lahko sodišče upnike, ki so upravičeni do poplačila iz kupnine, pozove, da v roku 14 dni prijavijo svoje terjatve in pri tem natančno navedejo višino stroškov, obresti in glavnice po stanju na dan razdelitvenega naroka (§ 106 ZVG). Če upniki tega ne storijo, se ne poplačajo po rangi, temveč na koncu, če se kaj ostane od izkupička prodaje (§ 110 ZVG).

Poleg prisilne prodaje na javni dražbi poznajo v Nemčiji še drugo sredstvo izvršbe na nepremičnine, tj. prisilno upravo nepremičnine (Zwangsverwaltung, § 146 ZVG). Gre predvsem za primere, ko je dolžnik najemodajalec (ali zakupodajalec) ene ali več nepremičnin (predvsem stanovanj). V takem primeru pravosodni uradnik na podlagi izvršilnega naslova na predlog upnika postavi (praviloma iz vrst odvetnikov) prisilnega upravitelja (Zwangsverwalter), ki za račun upnika izterjuje najemnine (ali zakupnine) vse do dokončnega poplačila terjatve.

V izvršbi poznajo več pravnih sredstev. Če je bila izvršilna klavzula neutemeljeno izdana (npr. zaradi neizvršljivosti sodbe, neizkazanega pravnega nasledstva ipd.), lahko dolžnik vloži na pravdno sodišče opomin (Erinnerung gegen Erteilung der Vollstreckungsklausel, § 732 ZPO) ali vloži proti upniku tožbo proti izstavitvi izvršilne klavzule (Klauselgegenklage, § 768 ZPO). Zaradi formalnih nepravilnosti pri opravljanju izvršbe (npr. izvršitelj opravi rubež ponoči, izvršitelj ali delodajalec ne upošteva omejitev izvršbe ipd.) kakor tudi zaradi neobstoja formalnih predpostavk izvršbe (neobstoj predloga za izvršbo, neobstoj izvršilnega naslova ali izvršilne klavzule, nevročitev izvršilne klavzule dolžniku, nepristojnost sodišča ipd.) lahko dolžnik vloži na izvršilno sodišče opomin (Erinnerung, § 766 ZPO). Opomin je mogoče vložiti proti sklepom izvršilnega sodišča, ki so izdani v enostranskem postopku (ex parte), npr. sklep o odreditvi javne dražbe (Anordnungsbeschluss), sklep o pristopu (Beitrittsbeschluss) ali sklep o rubežu terjatve (Pfändungsbeschluss, § 829 ZPO). Proti sklepom, ki jih izvršilno sodišče izda v kontradiktornem postopku (npr. sklep o tržni vrednosti nepremičnine ipd.) in proti sklepom, s katerimi je izvršilno sodišče v enostranskem postopku delno ali v celoti zavrnilo predlog upnika (npr. sklep, s katerim sodišče zavrne upnikov predlog za rubež dolžnikove terjatve), je v roku 14 dni dovoljena takojšnja pritožba (sofortige Beschwerde, § 793 ZPO) o kateri odloča Deželno sodišče (Landgericht). Dolžnik lahko opozicijske in impugnacijske ugovore uveljavlja s tožbo na nedopustnost izvršbe (Vollstreckungsabwehrklage oziroma Vollstreckungsgegenklage, § 767 ZPO), ki se vloži pri pravdnem sodišču, ki je na prvi stopnji izdalo izvršilni naslov. Ob vložitvi tožbe na nedopustnost izvršbe lahko dolžnik na pravdno sodišče vloži predlog za odlog izvršbe, ki mu sodišče ugotovi v primeru položitve varščine ali brez položitve varščine, če je dolžnik ni zmožen plačati, in z verjetnostjo izkaže, da bo s tožbo uspel (einstweilige Anordnungen, § 769 ZPO). Vendar dolžniku opozicijskih razlogov za ugovor ni treba vedno uveljavljati pred pravdnim sodiščem (s tožbo na nedopustnost izvršbe po § 767 ZPO), temveč lahko vloži na izvršilno sodišče predlog za ustavitev ali omejitev izvršbe (Antrag auf Einstellung oder Beschränkung der Zwangsvollstreckung, § 775 ZPO), če predloži javno listino ali s strani upnika izstavljeno zasebno listino, iz katere izhaja, da je bil upnik poplačan oziroma je privolil v odlog plačila (4. točka § 775 ZPO) ali z dokazilom o nakazilu, ki ga izda banka ali hranilnica, izkaže, da je poplačal upnika (5. točka § 775 ZPO).

Pravno sredstvo tretjega v izvršbi je izločitvena tožba (Drittwiderspruchsklage, § 771 ZPO), s katero tretji uveljavlja materialnopravne zahtevke proti izvršbi na določen predmet (npr. leasing-podjetje uveljavlja lastninsko pravico na delovnem stroju, ki ga je zarubil sodni izvršitelj). Tožba, s katero tretji uveljavlja nedopustnost izvršbe na določen predmet, se vloži pri pravdnem sodišču v okraju, kjer je prišlo do nedopustnega izvršilnega dejanja. Hkrati z vložitvijo tožbe lahko tretji pravdnemu sodišču predlaga odlog izvršbe na stvar, ki je predmet izločitvene tožbe, če položi varščino ali z verjetnostjo izkaže, da bo s tožbo uspel (einstweilige Anordnungen, tretji odstavek § 771 ZPO, § 769 ZPO).

Razen odloga izvršbe na predlog dolžnika ali tretjega v primeru vložitve tožbe na nedopustnost izvršbe ali izločitvene tožbe (§ 769 ZPO) in razen odloga za 6 mesecev na predlog dolžnika v primeru nepremičninske izvršbe (§ 30a ZVG), je mogoče odložiti premičninsko izvršbo za obdobje največ 12 mesecev tudi v primeru, ko se sodni izvršitelj (po pooblastilu upnika) z dolžnikom pred opravo rubeža dogovori za obročno odplačilo dolga (Vollstreckungsaufschub bei Zahlungsvereinbarung, 802b ZPO). Nadalje, izvršilno sodišče v posebej upravičenih primerih iz razloga varstva dolžnika na njegov predlog razveljavi ali prepove določeno izvršilno dejanje ali dovoli odlog izvršbe (Vollstreckungsschutz, § 765a ZPO). Tak odlog traja, dokler ga sodišče na predlog stranke ne razveljavi zaradi spremembe okoliščin (četrti odstavek § 765a ZPO). Poleg tega je dovoljen vsaj en odlog izvršbe v primeru, ko stranka predloži javno listino ali s strani upnika izstavljeno listino, iz katere izhaja dogovor o odlogu izvršbe (4. točka § 775 ZPO). V takem primeru ostanejo že opravljeni rubeži v veljavi (§ 776 ZPO). Če stranka predlaga ponovni odlog izvršbe na podlagi 4. točke § 775 ZPO, lahko izvršitelj ali izvršilno sodišče tehtata, ali bosta nadaljnji odlog izvršbe dovolila. Pri tem vzameta v poštev organizacijsko obremenjenost sodišča in interese dolžnika. In nenazadnje v postopku prisilne javne dražbe

nepremičnine lahko upnik največ dvakrat predlaga odlog izvršbe, tretji upnikov predlog za odlog pa se šteje za umik predloga za izvedbo javne dražbe (§ 30 ZVG).

Seznam dolžnikovega premoženja

V Nemčiji je do leta 2013 upnik lahko pridobival podatke o dolžnikovem premoženju le preko inštituta seznama dolžnikovega premoženja. Komaj s 1. januarjem 2013 je bilo nemškimi sodnim izvršitelji omogočeno, da v primeru, ko dolžnik nima rubljivih predmetov ali noče podati izjave o seznamu svojega premoženja, pri upraviteljih zbirk podatkov preverijo, kje je dolžnik zaposlen, pri kateri banki ali hranilnici ima odprt račun in ali je lastnik kakšnega vozila (§ 802l Civilnega postopnika, nem. Zivilprozessordnung - ZPO). Nadalje, če sodni izvršitelj ob poskusu rubeža pri dolžniku ne najde rubljivih predmetov ali zarubljeni predmeti ne zadoščajo za poplačilo, lahko na upnikov predlog dolžnika pozove, naj poda seznam svojega premoženja (§ 807 ZPO). V kolikor dolžnik seznama svojega premoženja ne poda, lahko upnik izvršilnemu sodišču predlaga, da se za dolžnika izda nalog za uklonilni pripor (Erzwingungshaft, § 802g ZPO), ki ga izvrši sodni izvršitelj. Dolžnik se lahko uklonilnega pripora reši s tem, da poda izjavo o svojem premoženjskem stanju (§ 802i ZPO). Če dolžnik noče podati seznama svojega premoženja ali če poda izjavo o seznamu svojega premoženja, pa je iz nje razvidno, da njegovo premoženje ne zadošča za poplačilo upnika, se uvrsti na centralni seznam dolžnikov (Schuldnerverzeichnis, § 882b ZPO), ki ga vodi centralno sodišče v vsaki posamezni deželi (§ 882h ZPO). Elektronski vpogled preko spleta ima v seznam dolžnikov vsak upnik za potrebe izvršilnega postopka in tudi potencialni dolžnikovi pogodbeni partnerji, ki preverjajo njegovo kreditno sposobnost (§ 882f ZPO). Gospodarski pomen seznama dolžnikov je izjemno velik, saj lahko gospodarski subjekti (predvsem kreditne institucije) še pred sklenitvijo pravnega posla preverijo, ali je njihov poslovni partner solventen in kakšna je kreditna sposobnost morebitnih prihodnjih strank. Na ta način se preventivno pristopa k temu, da ne bi nastajali neizterljivi dolгови.

Uredba 1215/2012/EU

Izdaja potrdila o izvršljivosti v Nemčiji kot državi izvora

Za izdajo potrdil po 53. in 60. členu Uredbe 1215/2012/EU (potrdila o izvršljivosti in drugi podatki o terjatvi) so pristojna sodišča ali notarji, ki so dolžni izdati izvršljiv izvod izvršilnega naslova (§ 1110 ZPO).

Potrdila o izvršljivosti iz 53. in 60. člena Uredbe 1215/2012/EU se izdajo v enostranskem postopku, ne da bi imel dolžnik možnost, izjaviti se o predlogu za izdajo potrdila. Izjema velja za primere pogojnih terjatev in pravnega nasledstva (§ 726 in 727 ZPO), kjer je treba dati dolžniku pred izdajo potrdila možnost, da se o tem izjavi. Izvod potrdila o izvršljivosti se vroči dolžniku (prvi odstavek § 1111 ZPO). Za izpodbijanje odločitve o izdaji potrdila o izvršljivosti iz 53. in 60. člena Uredbe 1215/2012/EU se smiselno uporabljajo določbe o izpodbijanju izvršilne klavzule (drugi odstavek § 1111 ZPO). Izvršilna klavzula (nem Vollstreckungsklausel) je inštitut nemškega prava, ki predstavlja »mešanico« inštitutov, ki jih poznamo v slovenskem in avstrijskem izvršilnem pravu, tj. potrdila o izvršljivosti in sklepa o izvršbi. Z njo se potrjuje izvršljivost sodne odločbe (kot pri slovenskem potrdilu o izvršljivosti), pa tudi pravno nasledstvo in nastop pogoja, če gre za pogojno terjatev (kar se v slovenskem pravu presoja v fazi dovolitve izvršbe).

Priznanje in izvršitev tujih izvršilnih naslovov v Nemčiji

Izvršilni naslov, ki je izvršljiv v drugi državi članici, se v Nemčiji izvrši, ne da bi bila potrebna podelitev izvršilne klavzule (§ 1112 ZPO). To je glavna razlika do razglasitve izvršljivosti po 38. členu Uredbe 44/2001/ES, kjer je treba v Nemčiji v delibacijskem postopku izdati izvršilno klavzulo (glej § 4 AVAG).⁵²

Če je treba opraviti prevod ali transliteracijo izvršilnega naslova oziroma potrdila o izvršljivosti, se besedilo prevede ali transliterira v nemški jezik, kar mora opraviti oseba, ki je za to pooblaščen v eni od držav članic (§ 1113 ZPO).

Po prvem odstavku 54. člena Uredbe 1215/2012/EU se v primeru, ko tuja sodna odločba vsebuje ukrep ali odredbo, ki je pravo države izvršbe ne pozna, ta ukrep ali odredba, kolikor je najbolj mogoče, prilagodi ukrepu ali odredbi, ki obstaja v pravu države izvršbe in ima enakovredne učinke ter je namenjena izpolnjevanju podobnih ciljev in interesov. Taka prilagoditev ne sme imeti učinkov, ki bi presegali učinke, določene v pravu države članice izvora. Drugi odstavek 54. člena Uredbe 1215/2012/EU predvideva, da lahko vsaka od strank pred sodiščem izpodbija prilagoditev zadevnega ukrepa ali odredbe. Nemški zakonodajalec je v § 1114 ZPO določil, da se za izpodbijanje prilagoditve ukrepa ali odredbe smiselno uporabi:

- § 766 ZPO, če gre za neposredno izvršilno dejanje izvršitelja ali izvršilnega sodišča. Navedena določba ureja pravno sredstvo opomin (Erinnerung), ki je primerljivo s zahtevo za odpravo nepravilnosti (52. člen ZIZ), saj se s tem pravnim sredstvom, uveljavljajo pomanjkljivosti pri načinu oprave izvršbe (neposrednih izvršilnih dejanj).⁵³ O tem pravnem sredstvu odloča izvršilno sodišče, ki lahko izvršbo odloči (s pogojem dolžnikove položitve varščine ali brez nje) ali pogojuje nadaljevanje izvršbe z upnikovo položitvijo varščine (prvi odstavek § 766 ZPO);
- § 793 ZPO, če gre za odločbo izvršilnega sodišča ali za izvršilno dejanje pravnega sodišča. Določba § 793 ZPO predvideva, da je mogoče zoper odločbe, ki so v izvršilnem postopku izdane brez ustne obravnave, vložiti takojšnjo (nem. sofortige Beschwerde), o kateri odloča instančno sodišče (tj. deželno sodišče, če gre za odločbe okrajnega sodišča, ali višje deželno sodišče, če gre za odločbe deželnega sodišča);
- § 71 Zakona o zemljiški knjigi (Grundbuchordnung),⁵⁴ če gre za izvršilna dejanja zemljiške knjige. Navedena določba določa, da je mogoče odločbe zemljiške knjige izpodbijati s pritožbo. O pritožbi odloča višje deželno sodišče (§ 72 Grundbuchordnung).

Predlog za zavrnitev priznanja ali izvršitve tuje sodne odločbe se vloži pri deželnem sodišču (prvi odstavek § 1115 ZPO). Krajevno pristojno je deželno sodišče, na območju katerega ima dolžnik prebivališče. Če dolžnik v Nemčiji nima prebivališča, je krajevno pristojno deželno sodišče, na območju katerega bi se morala opraviti izvršba. Sedež družb in pravnih oseb je enakovreden prebivališču (drugi odstavek § 1115 ZPO). Predlog za zavrnitev priznanja ali izvršitve se vloži pisno ali ustno na zapisnik (tretji odstavek § 1115 ZPO). Za odločanje o predlogu je funkcionalno pristojen predsednik senata, ki odloči v obliki sklepa. Sklep je treba obrazložiti in je lahko izdan tudi brez ustne obravnave. Pred izdajo sklepa je treba dati nasprotni stranki možnost, da se o predlogu izjavi (četrti odstavek § 1115 ZPO). Zoper sklep je v roku enega meseca dovoljeno vložiti takojšno pritožbo, o kateri odloča višje deželno sodišče.⁵⁵ Zoper odločitev o pritožbi je dovoljeno vložiti Rechtsbeschwerde (peti odstavek § 1115 ZPO), o kateri odloča nemško Zvezno vrhovno sodišče (BGH), če gre za

⁵² Gesetz zur Ausführung zwischenstaatlicher Verträge und zur Durchführung von Abkommen der Europäischen Union auf dem Gebiet der Anerkennung und Vollstreckung in Zivil- und Handelssachen (Anerkennungs- und Vollstreckungsausführungsgesetz - AVAG) - Anerkennungs- und Vollstreckungsausführungsgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 30. November 2015 (BGBl. I S. 2146).

⁵³ Ekart, Rijavec, Čezmejna izvršba, GV Založba, Ljubljana 2010, str. 139.

⁵⁴ Grundbuchordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 26. Mai 1994 (BGBl. I S. 1114), die zuletzt durch Artikel 3 des Gesetzes vom 3. Dezember 2015 (BGBl. I S. 2161) geändert worden ist", neugefasst durch Bek. v. 26.5.1994 I 1114, zuletzt geändert durch Art. 3 G v. 3.12.2015 I 2161.

⁵⁵ Schlosser, Hess, EuZPR 2015, str. 251.

načelno pravno vprašanje, razvoj prava ali zagotavljanje enotne sodne prakse (§ 574 ZPO).⁵⁶ O predlogu za odlog ali omejitev izvršbe in o predlogu, naj se izvršba nadaljuje ob pogoju pozitivne varščine (prvi odstavek 44. člena Uredbe 1215/2012/EU), se odloči z začasno odredbo. Odločitve ni mogoče izpodbijati (šesti odstavek § 1115 ZPO).

Drugi odstavek 44. člena Uredbe 1215/2012/EU predvideva, da pristojni organ v državi izvršbe na predlog dolžnika (začasno) prekine (tj. odloži) postopke izvršitve, če se izvršljivost sodne odločbe začasno prekine v državi izvora. Nemški zakonodajalec je v § 1116 ZPO določil, da mora v takem primeru dolžnik predlogu priložiti odločbo sodišča izvora o neizvršljivosti ali omejitvi izvršljivosti tujega izvršilnega naslova. Po potrebi sodišče zahteva prevod odločbe. V takem primeru sodišče ustavi ali odloži izvršbo. V primeru ustavitve izvršbe se razveljavijo opravljena izvršilna dejanja. Na primer, Ustavno sodišče RS lahko v skladu s 58. členom Zakona o ustavnem sodišču⁵⁷ (ZUstS) na podlagi sprejete ustavne pritožbe zadrži izvršitev dajatvene sodne odločbe, ki se z ustavno pritožbo spodbija, če bi z izvršitvijo lahko nastale težko popravljive s kodljive posledice. V takem primeru sodna odločba začasno ne more biti izvršena na ozemlju RS. Če je bila pred odločitvijo Ustavnega sodišča RS o zadržanju izvršitve že bila začeta izvršba proti dolžniku v Nemčiji in je nemški sodni izvršitelj zarubil dolžnikove premičnine, lahko dolžnik na nemško izvršilno sodišče vloži predlog, da se izvršba na premičnine v Nemčiji odloži.

Impugnacijski in opozicijski ugovori se v Nemčiji uveljavljajo s tožbo na nedopustnost izvršbe (Vollstreckungsgegenklage oziroma Vollstreckungsabwehrklage; prvi odstavek § 767 dZPO). Za odločanje o tožbi je pristojno sodišče, na območju katerega ima dolžnik prebivališče. Če dolžnik v Nemčiji nima prebivališča, je krajevno pristojno deželno sodišče, na območju katerega bi se morala opraviti izvršba. Sedež družb in pravnih oseb je enakovreden prebivališču (prvi odstavek § 1086 in prvi odstavek § 1117 ZPO). Če se tožba na nedopustnost izvršbe (§ 767 ZPO) vloži proti izvršbi, ki poteka na podlagi sodne poravnave ali javne listine, se ne uporabi drugi odstavek § 767 ZPO, ki določa prekluzije glede dejstev, ki so zajeta s časovnimi mejami pravnomočnosti sodnih odločb (drugi odstavek § 1117 ZPO). Kajti po nemškem pravu, za razliko od slovenskega, sodna poravnava nima učinka pravnomočnosti (enako velja za javno listino – npr. notarski zapis).

Uredba 655/2014/EU

V Nemčiji je zakonodajalec s posebnim zakonom⁵⁸ (v nadaljevanju EuKoPfVODG) v nemški pravni red implementiral uredbo 655/2014 tako, da je dopolnil ZPO. Za izdajo sklepa o zamrznitvi bančnih računov je pristojno sodišče, ki je pristojno odločati o glavni stvari. Če je upnik že pridobil javno listino, s katero je dolžniku naloženo izpolniti upnikovo terjatev, je za izdajo sklepa o zamrznitvi bančnih računov pristojno sodišče, na območju katerega je bila javna listina sestavljena (nov § 946 ZPO).

Upnik lahko v postopku predlaga vsa dokazna sredstva kakor tudi prisego. Dovoljen je le takšen dokaz, ki ga je mogoče takoj izvesti. Sodišče informacije o bančnem računu, ki jih je pridobilo od informacijskega organa v državi članici izvršitve (šesti odstavek 14. člena uredbe 655/2014), hrani, posreduje (upniku) in uporabi. Čim informacije o bančnem računu niso več potrebne za izdajo sklepa o zamrznitvi bančnih računov, se uničijo (§ 947 ZPO).

⁵⁶ Schlosser, Hess, EuZPR 2015, str. 253.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12.

⁵⁸ Entwurf eines Gesetzes zur Durchführung der Verordnung (EU) Nr. 655/2014 sowie zur Änderung sonstiger zivilprozessualer Vorschriften - EuKoPfVODG (dne 1.12.2016 dosegljiv na: <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/18/075/1807560.pdf>).

Če je Nemčija država članica izvršitve, je informacijski organ po 14. členu uredbe 655/2014, ki da sodišču izvora informacije o dolžnikovem bančnem računu, Zvezni urad za pravosodje (nem. Bundesamt für Justiz, prvi odstavek § 948 ZPO). Z namenom pridobitve informacij o dolžnikovem bančnem računu sme Zvezni urad za pravosodje zaprositi Zvezni centralni urad za davke (nem. das Bundeszentralamt für Steuern), da pridobi pri kreditnih inštitutih (bankah in hranilnicah) podatke o bančnih računih (drugi odstavek § 948 ZPO). Zvezni urad za pravosodje si pridobljene informacije o bančnih računih zapiše, jih posreduje sodišču, ki je za informacije zaprosilo, ter jih po opravljenem posredovanju izbriše (tretji odstavek § 948 ZPO).

Če nemško sodišče, ki je izdalo sklep o zamrznitvi bančnih računov, v roku 14 oziroma 30 dni ne prejme dokazila o začetku postopka, s sklepom prekliče nalog za zamrznitev (prvi odstavek § 949 ZPO). Kadar je treba preklic ali ustavitev naloga za zamrznitev izvesti v Nemčiji in Nemčija ni država članica izvora, sodišče izvora posreduje obrazec za preklic okrajnemu sodišču (nem. Amtsgericht), na območju katerega se izvršba opravlja ali naj bi se opravila. V takem primeru okrajno sodišče posreduje sklep o preklicu naloga za zamrznitev banki, ki je izvedla nalog za zamrznitev (drugi odstavek § 949 ZPO).

Sklep o zamrznitvi bančnih računov se izvrši tako, da se denarna sredstva na dolžnikovem bančnem računu zarubijo (§ 950 ZPO).

Če je treba sklep o zamrznitvi bančnih računov, ki ga je izdalo nemško sodišče, izvršiti v Nemčiji, vroči upnik, ki ima bivališče ali sedež v drugi državi članici, dolžnikovi banki. Če je treba sklep izvršiti v drugi državi članici, poskrbi upnik za vročitev naloga za zamrznitev banki (prvi odstavek § 951 ZPO). Nemško sodišče, ki je izdalo sklep o zamrznitvi bančnih računov, ga vroči dolžniku v skladu z 28. členom uredbe 655/2014 (drugi odstavek § 951 ZPO).

Kadar nalog za zamrznitev ni bil izdan v Nemčiji, ga pa je treba tam izvršiti, je pristojni organ države članice izvršitve v smislu tretjega, petega, šestega odstavka 23. člena, tretjega odstavka 25. člena in drugega odstavka 27. člena uredbe 655/2014/EU okrajno sodišče (nem. Amtsgericht), na območju katerega se izvršba opravlja ali naj bi se opravila (1. točka prvega odstavka § 952 ZPO). Če je treba dolžniku v skladu z 28. členom uredbe 655/2014/EU vročiti nalog za zamrznitev, je v Nemčiji organ, pristojen za vročitev naloga, okrajno sodišče, na območju katerega ima dolžnik bivališče ali sedež (2. točka prvega odstavka § 952 ZPO). Okrajno sodišče, ki je pristojno za izvršitev naloga za zamrznitev, ki ga je izdalo sodišče druge države članice, vroči nalog za zamrznitev dolžnikovi banki (1. točka drugega odstavka § 952 ZPO). Če je upnik na podlagi prvega odstavka 27. člena uredbe 655/2014/EU dolžan sprejeti ustrezne ukrepe za sprostitev morebitnega zneska, ki po izvedbi naloga za zamrznitev presega znesek, naveden v nalogu o zamrznitvi, mora nemškemu okrajnemu sodišču posredovati obrazec o sprostitvi sredstev, okrajno sodišče pa upnikovo izjavo o sprostitvi vroči dolžnikovi banki (2. točka drugega odstavka § 952 ZPO).

Proti sklepu o zavrnitvi predloga za izdajo naloga za zamrznitev kakor tudi proti sklepu o preklicu naloga za zamrznitev je dovoljena takojšnja pritožba (sofortige Beschwerde, § 953 ZPO).

Če je Nemčija država članica izvora, o dolžnikovem predlogu za preklic ali spremembo naloga za zamrznitev po prvem odstavku 33. člena Uredbe 655/2014 odloči sodišče, ki je nalog za zamrznitev izdalo, s sklepom. Enako velja za dolžnikov predlog, naj se odločitev o varščini v skladu 12. členom Uredbe 655/2014 ponovno pregleda (prvi odstavek § 954 ZPO).

Če je Nemčija država članica izvršitve, odloča o dolžnikovem predlogu za omejitev ali ustavitev izvršbe po 34. členu Uredbe 655/2014, izvršilno sodišče, tj. okrajno sodišče, na območju katerega se

izvršba opravlja ali naj bi se opravila (drugi odstavek § 954 ZPO). Če je Nemčija država članica izvršitve, o predlogih po tretjem in četrtem odstavku 35. člena Uredbe 655/2014 odloča izvršilno sodišče (tretji odstavek § 954 ZPO). V Nemčiji je pristojni organ za odločanje v primerih iz drugega pododstavka petega odstavka 36. člena Uredbe 655/2014 okrajno sodišče, na območju katerega se izvršba opravlja ali naj bi se opravila. Le-to vroči sklep banki (četrty odstavek § 954 ZPO). Proti sklepom izvršilnega sodišča je dovoljena takojšnja pritožba (§ 956 ZPO).

Če je Nemčija država izvršbe, odloči o dolžnikovem predlogu po točki b) prvega odstavka 38. člena Uredbe 655/2014, da ustavi izvrševanje naloga za zamrznitev, če dolžnik temu sodišču oziroma organu zagotovi varščino v znesku, zamrznjenem v tej državi članici, izvršilno sodišče s sklepom (§ 955 ZPO). Proti takšnemu sklepu je dovoljena takojšnja pritožba (§ 956 ZPO).

V postopkih po Uredbi 655/2014 dostop do nemškega Zveznega vrhovnega sodišča (BGH) ni mogoč, ker t.i. pritožba o pravnih vprašanjih (nem. Rechtsbeschwerde) ni dovoljena, ne glede na to, ali je Nemčija država izvora ali država izvršitve (§ 957 ZPO).

Nemške dežele imajo možnost, da v primerih, ko je Nemčija država izvršitve, kot pristojno izvršilno sodišče po Uredbi 655/2014 določijo eno izmed okrajnih sodišč, ki je pristojno za odločanje v okrajih več izvršilnih sodišč (§ 958 ZPO).

5.3.3. Hrvaška

Na Hrvaškem je postopek izvršbe in zavarovanja v pretežnem delu urejen v Izvršilnem zakonu (Ovršni zakon – OZ), ki se uporablja od 15. 10. 2012, posebne določbe o izvršbi na denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet pa vsebuje tudi zakon o opravi izvršbe na denarnih sredstvih (Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvih – ZPONS), ki se uprablja od 1. 1. 2011, s 15. 10. 2013, ko je stopil v veljavo OZ, pa so se začele uporabljati tudi spremembe ZPONS.

OZ ureja postopke izvršbe na podlagi izvršilnih naslovov ali verodostojnih listin in postopke zavarovanja. Za te postopke so pristojna sodišča in notarji (1. člen OZ). Začnejo se praviloma na upnikov predlog izjemoma po uradni dolžnosti (3. in 22. člen OZ). Sodna odločba postane praviloma izvršljiva po pravnomočnosti, razen v sporih v vrednosti do 10.000,00 kun, kjer pritožba ne zadrži izvršitve (26. člen OZ).

Sodišče lahko dolžniku drugim udeležencem postopka izreče denarno kazen, če se ne ravna po nalogu sodišča ali izvršitelja. Denarno kazen izterja sodišče in jo ponovno izreka tako dolgo, da začnejo kaznovane osebe ravnati po nalogu sodišča, lahko pa jo zamenja tudi z zaporno kaznijo (16. člen OZ).

Če je bila izvršba za izterjavo denarne terjatve neuspešna, lahko upnik sodišču predlaga, da dolžniku naloži, naj poda seznam svojega premoženja na naroku, ki ga razpiše sodišče, sicer ga lahko denarno kaznuje. Sodišče lahko z namenom ugotavljanja dolžnikovega premoženja zasliši tudi tretje osebe. Nepopolna ali netočna izjava o seznamu premoženja se šteje za krivo izpovedbo pred sodiščem (17. člen OZ). Upnik lahko na podlagi izvršilnega naslova še pred začetkom izvršilnega postopka pri hrvaškem Zavodu za pokojninsko zavarovanje (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) pridobi podatke o dolžnikovi zaposlitvi, pri ministrstvu za notranje zadeve podatke iz registra registriranih motornih vozil, pri davčni upravi podatke o EMŠO dolžnika in pri organu, ki je pristojen za kataster, podatke o dolžnikovih nepremičninah (18. člen OZ). Glede vprašanj, ki z OZ niso urejena, se smiselno uporablja hrvaški zakon o pravnem postopku (21. člen OZ).

Za dovolitev in opravo izvršbe so praviloma pristojna občinska sodišča (37. in 43. člen OZ). Postopek vodi sodnik posameznik. Odločbe v postopku izvršbe in zavarovanja izdaja sodišče v obliki sklepa ali odredbe. Z odredbo sodišče naloži sodnemu izvršitelju, da opravi določena izvršilna dejanja ter odloča o upravljanju postopka in o drugih vprašanih (10. člen OZ). Na podlagi upnikovega predloga za izvršbo izda sodišče sklep o izvršbi (39. in 41. člen OZ). Izvršba na podlagi izvršilnega naslova se začne opravljati še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi, izvršba na podlagi verodostojne listine pa šele po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (42. in 44. člen OZ).

Zoper sklep, izdan na prvi stopnji, je dovoljena pritožba, razen če zakon določa drugače. Pravno sredstvo zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine je ugovor (57. člen OZ). Pritožbo je treba vložiti v osmih dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje, če ni v zakonu drugače določeno. Pritožba načeloma ne zadrži postopka – v skladu s 26. členom OZ pritožba ne zadrži izvršitve sodb in sklepov sodišč glede terjatev, ki so nižje od 5.000 kun (za fizične osebe) oziroma 10.000 kun (za pravne osebe in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost na trgu). Zoper odredbo ni pravnega sredstva. O pritožbi praviloma odloča sodišče druge stopnje (11. člen OZ), razen kadar gre za pritožbo zoper sklep o izvršbi, za katerega prvostopenjsko sodišče oceni, da je delno ali v celoti utemeljen. V tem primeru prvostopenjsko sodišče sklep o izvršbi spremeni ali razveljavi in predlog za izvršbo zavrne ali zavrže (prvi odstavek 51. člena OZ). V postopku izvršbe in zavarovanja ni dovoljena revizija, razen kadar gre za revizijo iz drugega odstavka 382. člena hrvaškega zakona o pravnem postopku (Zakona o parničnem postopku, Narodne novine, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11. i 148/11), kjer gre za revizijo, ki je primerljiva z dopuščeno revizijo po 367.a slovenskega Zakona o pravnem postopku. Vrnitev v prejšnje stanje je dovoljena samo, če je zamujen rok za pritožbo ali ugovor (12. člen OZ). Stranka ali udeleženec v postopku lahko z vlogo zahteva od sodišča, naj odpravi nepravilnost, ki jo je sodni storil pri opravljanju izvršbe (zahteva za odpravo nepravilnosti). Sodišče z odredbo razveljavi nezakonita postopanja sodnega izvršitelja (49. člen OZ).

Zoper sklep o izvršbi je dovoljena pritožba iz praktično istih razlogov za ugovor, kot so naštet v 55. členu ZIZ (primerjaj 50. člen OZ). Če je odločitev o opozicijskih ali impugnacijskih razlogih za pritožbo odvisna od dejstva, ki je med strankama sporno, sodišče napoti dolžnika, da v petnajstih dneh vloži tožbo na ugotovitev nedopustnosti izvršbe. Do napotitve na pravdo pa ne pride in izvršilno sodišče samo odloči o ugovoru, če dolжник zatrjevana dejstva dokaže z javno ali po zakonu overjeno listino ali če so ta dejstva splošno znana ali temeljijo na zakonskih domnevah (52. člen OZ).

Kdor zatrjuje, da ima na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo, lahko vloži ugovor zoper izvršbo in v njem zahteva, naj sodišče izvršbo na ta predmet izreče za nedopustno (ugovor tretjega). Ugovor se lahko vloži do konca izvršilnega postopka. Sodišče ga vroči upniku in dolžniku, da se o njem izjavita (59. člen OZ). Če se upnik v roku ne izjavi o ugovoru ali mu nasprotuje, sodišče tretjega napoti na pravdo za ugotovitev nedopustnosti izvršbe, razen če tretji zatrjevana dejstva dokaže z javno ali po zakonu overjeno listino ali če so ta dejstva splošno znana ali temeljijo na zakonskih domnevah. V takem primeru izvršilno sodišče o ugovoru tretjega samo odloči (60. člen OZ).

V 62. členu OZ je urejena nasprotna izvršba. V primeru, ko je izvršba že opravljena, lahko dolжник vloži pri izvršilnem sodišču predlog za nasprotno izvršbo in zahteva, naj mu upnik vrne tisto, kar je z izvršbo dobil:

- če je bil izvršilni naslov pravnomočno odpravljen, spremenjen, razveljavljen ali izrečen za neveljavnega;
- če je tekom izvršilnega postopka izvensodno poravnal upnikovo terjatev, zaradi česar je prišlo do dvojnega poplačila dolga;
- če je bil sklep o izvršbi pravnomočno v celoti ali delno razveljavljen ali spremenjen;

– če je sodišče izreklo za nedopustno izvršbo na določen predmet, ki je že bila opravljena.

Postopek s predlogom za nasprotno izvršbo je podoben kot v Sloveniji (primerjaj člene 62 do 64 OZ).

Hrvaški zakon predvideva odlog izvršbe na dolžnikov ali upnikov predlog in na predlog tretjega. Na dolžnikov predlog sodišče odloži izvršbo v praktično istih primerih, ki so naštetih v 71. členu ZIZ (primerjaj 65. člen OZ). Izrecno je predvideno tudi, da lahko dolžnik predlaga odlog tudi, če je vložil tožbo na ugotovitev ničnosti ali razveljavitev sodne poravnave ali notarske listine, na osnovi katere je bila dovoljena izvršba (primerjaj 4. točko prvega odstavka 65. člena OZ). O odlogu sodišče odloči potem, ko je upniku dana možnost, da se o njem izjavi, razen če okoliščine primera terjajo drugačno postopanje. Na upnikov predlog sodišče odlog izvršbe veže na dolžnikovo plačilo varščine (drugi in tretji odstavek 65. člena OZ). Na upnikov predlog sodišče odloži izvršbo v celoti ali deloma le enkrat, če se oprava izvršbe še ni začela, in sicer za čas, ki ga določi sodišče (66. člen OZ). Na predlog tretjega, ki je zahteval, naj se izvršba na določen predmet izreče za nedopustno, odloži sodišče izvršbo glede tega predmeta, če tretji za verjetno izkaže tako obstoj svoje pravice na predlaganem predmetu izvršbe kakor tudi, da bi z opravo izvršbe pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo, in v roku vloži tožbo na ugotovitev nedopustnosti izvršbe, na katero ga je napotilo izvršilno sodišče. Na upnikov predlog sodišče odlog na predlog tretjega pogoji s plačilom varščine (67. člen OZ). Sodišče zavrne predlog za odlog dolžnika ali tretjega, če upnik položi varščino za škodo, ki bi jo dolžnik ali tretji utrpela zaradi oprave izvršbe (68. člen OZ). Sodišče odloži izvršbo tudi na podlagi sporazuma strank (69. člen OZ). Če je izvršba odložena zato, ker je dolžnik ali tretji vložil kakšno tožbo ali pravno sredstvo, traja odlog do konca postopka o pravnem sredstvu. Če sodišče odloži izvršbo na dolžnikov predlog iz kakšnega drugega razloga, določi čas odloga glede na okoliščine primera. Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče odloži za največ 6 mesecev. Če upnik pred potekom šestih mesecev ne predlaga nadaljevanja izvršbe, sodišče izvršbo ustavi (70. člen OZ).

Zaradi izterjave upnikove denarne terjatve sodišče dovoli izvršbo na dolžnikovih premočninah, nepremičninah, terjatvah, vrednostnih papirjih ipd.

Za odločitve o predlogu za izvršbo na nepremičnino in za samo izvršbo je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je nepremičnina (79. člen OZ). Izvršba na nepremičnino se opravi z zaznambo sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi, z ugotovitvijo vrednosti nepremičnine, s prodajo nepremičnine in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo (80. člen OZ). V 80.a členu so določeni roki za postopanje sodišča ali Agencije (FINA), in sicer je instrukcijski rok za dovolitev izvršbe 15 dni, sicer pa so instrukcijski roki dolgi 30 dni.

Ko izda sklep o izvršbi na nepremičnino, ga sodišče pošlje zemljiški knjigi, da se tam sklep o izvršbi zaznamuje. S to zaznambo pridobi upnik zastavno pravico na nepremičnini z učinki tudi proti tistemu, ki pozneje pridobi lastninsko pravico na tej nepremičnini. Po zaznambi sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ni dovoljen vpis lastninske pravice ali druge stvarne pravice na podlagi dolžnikovega pravnoposlovnega razpolaganja, ne glede na to, kdaj je dolžnik pravni posel sklenil (84. člen OZ).

V 84.a členu je predviden izjemen odlog izvršbe na nepremičnino, v kateri dolžnik živi sam ali z osebami, ki jih je po zakonu dolžan preživljati. Tak odlog izvršbe lahko predlaga dolžnik v roku 8 dni od vročitve sklepa o izvršbi. Predlogu mora priložiti dokaz o stanju svojega premoženja, s katerim bo lahko v celoti poplačal upnika. Sodišče dolžnik predlog za odlog izvršbe vroči upniku, da se o njem izjavi. Sodišče ugotovi dolžnikovemu predlogu za odlog izvršbe, če gre za izvršbo na nepremičnino, v kateri dolžnik živi sam ali z osebami, ki jih je po zakonu dolžan preživljati, in če se lahko upnikova terjatev v celoti poplača iz drugega dolžnikovega premoženja. Vendar sodišče dolžnikov predlog za odlog zavrne, če bi se zaradi odloga izvršbe poplačalo upnika otežilo ali znatneje oddaljilo oziroma če

bi upnik zaradi tega utrpel znatnejšo škodo. Če dolžnik izkaže obstoj svoje denarne terjatve do tretjedolžnika, ugotovi sodišče predlogu za odlog izvršbe le, če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poravnana v enem letu od izdaje sklepa o odlogu izvršbe. Če sodišče ugotovi odlog izvršbe, ostane zaznamba sklepa o izvršbi na nepremičnino v veljavi, dokler upnikova terjatev ni poplačana. Če dolžnik v roku, določenem v sklepu o odlogu izvršbe, ne plača na račun sodnih pologov zneska za popolno poplačilo upnikove terjatve, sodišče nadaljuje nepremičninsko izvršbo (glej 84.a člen OZ).

Po zaznambi sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi sodišče ne more za poravnavo kakšne druge terjatve istega ali drugega upnika opraviti posebnega postopka izvršbe na isto nepremičnino. Upnik, za čigar terjatev je sodišče pozneje izdalo sklep o izvršbi na isto nepremičnino, pristopi k že začeti izvršbi. K začeti izvršbi je mogoče pristopiti do pravnomočnosti sklepa o domiku nepremičnine kupcu (85. člen OZ).

Na nepremičnini vknjižena zastavna pravica ugasne z dnem, ko postane sklep o izročitvi nepremičnine kupcu pravnomočen, čeprav zastavni upniki niso popolnoma poplačani. Kupec nepremičnine in zastavni upnik se lahko do izdaje sklepa o domiku sporazumeta, da ostane zastavna pravica na nepremičnini tudi po pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine, kupec pa prevzame toliko dolžnikovega dolga proti temu upniku, kolikor bi mu ga pripadlo v izvršilnem postopku. V tem primeru se kupnina zmanjša za prevzeti dolg (86. člen OZ).

Stvarne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice na nepremičnini z njeno prodajo ne ugasnejo. S prodajo nepremičnine tudi ne ugasnejo osebne služnosti, ki so bile vpisane v zemljiški knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo. Druge osebne služnosti in stvarna bremena s prodajo nepremičnine ugasnejo (87. člen OZ).

Najemno ali zakupno razmerje, ki je bilo sklenjeno in vpisano v zemljiško knjigo pred pridobitvi upnikove zastavne pravice na nepremičnini, ne preneha s prodajo nepremičnine, ki je predmet najema ali zakupa. Kupec stopi v pravice in obveznosti najemodajalca oziroma zakupodajalca. Najemno ali zakupno razmerje, ki ni vpisano v zemljiško knjigo pred pridobitvijo upnikove zastavne pravice na nepremičnini, preneha s pravnomočnostjo sklepa o domiku. V slednjem primeru najemniku in zakupniki nimajo pravice uveljavljati povrnitve škode v izvršilnem postopku (88. člen OZ).

Sodišče v odredbi o prodaji določi čas, ko si lahko osebe, ki se zanimajo za nakup nepremičnine, ogledajo nepremičnino ob asistenci sodnega izvršitelja, ki ga sodišče prav tako že določi v odredbi o prodaji. Iz upravičeni razlogov lahko sodišče tistemu, ki se zanima za nakup nepremičnine, na njegovo zahtevo in stroške dovoli, da si jo ogleda tudi izven časa, ki je določen v odredbi o prodaji. Če dolžnik ali druge osebe ovirajo ogled nepremičnine, sodišče s sklepom odredi, da se te osebe odstranijo iz nepremičnine. Sklep izvrši sodni izvršitelj, po potrebi tudi ob pomoči policije. Poleg tega sodišče dolžnika in druge osebe, ki ovirajo ogled nepremičnine, kaznuje z denarno kaznijo (89. člen OZ).

Da se prepreči poškodovanje nepremičnine, oviranje cenitve in ogleda nepremičnine, lahko sodišče na upnikov predlog odredi, da se dolžnik in druge osebe začasno ali trajno odstranijo iz nepremičnine, da se posest nepremičnine prenese na upnika ali treje osebo in druge ustrezne ukrepe. Predujem za stroške teh dejanj zavarovanja plača upnik. Sodišče osebe, ki ovirajo ogled oziroma cenitev nepremičnine oziroma poškodujejo nepremičnino, denarno kaznuje (90. člen OZ).

Predmet izvršbe ne morejo biti kmetijska zemljišča in gospodarska poslopja kmeta, kolikor jih potrebuje za lastno preživljanje in za preživljanje članov svoje ožje družine ter drugih oseb, ki jih je po zakonu dolžan preživljati. Enako velja, če je s posebnih zakonom omejena izvršba na nepremičnine.

Vendar omenjeni pravili o izvzetju o izvršbe ne veljata za izvršbo za uveljavitev denarnih terjatev, zavarovanih s pogodbeno zastavno pravico na nepremičninah (91. člen OZ).

Sodišče ugotovi tržno vrednost nepremičnine z odredbo o prodaji. Vrednost nepremičnine ugotovi sodišče po prosti presoji na podlagi mnenja in izvida sodnega cenilca na naroku, potem ko je bilo strankam, zastavnim upnikom, predkupnim upravičencem in drugim udeležencem postopka omogočeno, da se o tržni vrednosti izjavijo. Pri ugotavljanju vrednosti se upošteva morebitno zmanjšanje vrednosti zaradi tega, ker ostanejo na njej tudi po prodaji določene pravice in bremena. Če je na nepremičnini ustanovljena hipoteka in sta stranki v pogodbi o ustanovitvi hipoteke ugotovile vrednost nepremičnine, vzame sodišče to vrednost kot merodajno tržno vrednost nepremičnine, razen če se stranke (in morebitni drugi zastavni upniki) do izdaje odredbe o prodaji ne dogovorijo drugače (92. in 93. člen OZ).

Tudi na Hrvaškem velja kritno načelo, v skladu s katerim lahko vsak, ki ima pravico biti poplačan iz zneska, dobljenega s prodajo nepremičnine, pa je po vrstnem redu pred upnikom, ki je predlagal izvršbo, predlaga, naj sodišče ustavi izvršbo, če ugotovljena vrednost nepremičnine niti delno ne krije terjatve upnika, ki je predlagal izvršbo. Ustavitev izvršbe se lahko predlaga najpozneje na naroku, na katerem sodišče z odredbo ugotovi tržno vrednost nepremičnine. Sodišče presodi glede na okoliščine primera, ali je glede na verjetno višino delnega poplačila upnika, ki je predlagal izvršbo, prodaja smotna. Če sodišče predlogu ugotovi, ustavi izvršbo, upnik, ki je izvršbo predlagal, pa nosi stroške postopka (94. člen OZ).

Po izvedbi postopka za ugotovitev vrednosti nepremičnine izda sodišče odredbo o prodaji nepremičnine, v kateri določi vrednost nepremičnine ter način in pogoje za prodajo (89. člen OZ).

Kdor ima zakonito ali vknjiženo pogodbeno predkupno pravico na nepremičnini, ki je predmet izvršbe, ima prednost pred najugodnejšim ponudnikom, če sodišču v treh dneh po končani dražbi izjavi, da kupuje nepremičnino pod enakimi pogoji. Če je bila nepremičnina prodana z neposredno pogodbo, sodišče predkupnega upravičenca pozove, naj se v določenem roku izjavi na zapisnik pri sodišču, ali želi izkoristiti svojo pravico (96. člen OZ).

Z novelo OZ iz leta 2014 je postala Finančna agencija (FINA, Agencija) pristojna za spletno prodajo premičnin in nepremičnin v izvršilnih postopkih, ki so bili začeti po 1.1.2015. Prve javne dražbe so bile izvedene v septembru 2015. Medtem ko je elektronska dražba nepremičnin pravilo, je elektronska dražba premičnin ena izmed možnosti za pravilo premičnin.

Prodajo nepremičnine opravi Agencija na podlagi zahteve sodišča, ki mu je priložen sklep o izvršbi, zemljiškoknjižni izpisek in odredba o prodaji. Agencija lahko zahteva od upnika položitev predujma za stroške prodaje. Če upnik predujma ne položi, Agencija o tem obvesti sodišče, ki ustavi izvršbo (95.a člen OZ).

Nepremičnina se proda na elektronski (spletni) javni dražbi, ki se začne z objavo poziva na sodelovanje na dražbi. Poziv, ki se objavi na spletni strani Agencije, vsebuje način in pogoje prodaje, datum in čas začetka in konca elektronske javne dražbe, čas ogleda nepremičnine in druge potrebne podatke. Na strankin predlog se poziv objavi tudi v sredstvih javnega obveščanja, če stranka položi predujem. Od objave poziva do začetka dražbe mora preteči najmanj 60 dni. Če se stranke in zastavni upniki tako sporazumejo, se nepremičnina ne proda na spletni dražbi, temveč z neposredno pogodbo preko nepremičninskega posrednika, sodnega izvršitelja, notarja ali na drug način. Sporazum, da naj se nepremičnina proda z neposredno pogodbo, mora biti sklenjen v pisni obliki in overjen pri notarju.

Pogodba o neposredni prodaji ima učinek od dneva, ko postane sklep o domiku pravnomočen (97. člen OZ).

V skladu s prvim odstavkom 98. člena OZ morajo pogoji za prodajo morajo poleg drugih podatkov navajati:

1. natančnejši opis nepremičnine s pritisklinami;
2. pravice, ki jih mora kupec nepremičnine prevzeti (npr. stvarne služnosti);
3. podatek o tem, ali je nepremičnina prosta oseb in stvari, ali dolžnik v njej živi z družino ali je dana v najem ali zakup,
4. vrednost nepremičnine, ki jo je s sklepom ugotovilo sodišče;
5. ceno, za katero se sme nepremičnina prodati, ter podatke o tem, kdo je dolžan plačati davščine;
6. rok, v katerem mora kupec položiti kupnino;
7. način prodaje;
8. znesek varščine, tok v katerem mora biti varščina plačana in kako je treba plačati,
9. posebne pogoje, ki jih mora kupec izpolniti za nakup nepremičnine.

Rok, v katerem mora kupec položiti kupnino, ne sme biti daljši od treh mesecev od dneva prodaje, ne glede na to, ali plačuje kupnino naenkrat ali v obrokih. V pogojih prodaje sodišče tudi določi, da se bo nepremičnina ponudila kupcu, ki ni ponudil najvišje cene, če kupec, ki ponudi najvišjo ceno, ne plača kupnine (drugi in tretji odstavek 98. člena OZ).

Elektronske javne dražbe se smejo udeležiti le tisti, ki pred dražbo položijo varščino. Višino varščine določi sodišče v odredbi o prodaji. Če se sklene neposredna pogodba, položi kupec varščino v sodni ali notarski polog. Ponudniki, katerih ponudbe niso bile sprejete, dobijo varščino vrnjeno s strani Agencije na podlagi odredbe sodišča po koncu elektronske javne dražbe (99. člen OZ).

Elektronska javna dražba nepremičnine se opravi, tudi če v njej sodeluje le en sam ponudnik (100. člen OZ).

Kupec ne more biti dolžnik, sodnik ali kdo drug, ki uradno sodeluje pri prodaji. Kupec tudi ne more biti nekdo, ki po zakonu ne more pridobiti nepremičnine, ki je predmet izvršbe (101. člen OZ).

Na prvi spletni dražbi nepremičnina ne sme biti prodana pod štirimi petinami ugotovljene vrednosti. Na drugi spletni dražbi nepremičnina ne sme biti prodana za manj kot za tri petine ugotovljene vrednosti. Zbiranje ponudb traja 10 delovnih dni, v tem času lahko ponudniki svoje ponudbe višajo za dražbeni korak (npr. višanje ponudbe za najmanj 1.000,00 kun). Če se v tem času ne poda nobena ponudba, se druga elektronska dražba začne prvega dne po koncu prve elektronske dražbe, in sicer z objavo poziva na sodelovanje na drugi elektronski dražbi. Če tudi na drugi elektronski javni dražbi ni dana nobena veljavna ponudba, Agencija o tem obvesti sodišče, ki ustavi izvršbo, sodišče pa na predlog izvršilnih upnikov, ki mora biti vložen najkasneje tri dni po koncu druge elektronske dražbe, njihovo poplačilno pravico spremeni v zastavno pravico. Ustavitev izvršbe na nepremičnino ni ovira za začetek novega postopka izvršbe na isto nepremičnino zaradi poplačila iste terjatve (102. člen OZ).

Določba 103. člena OZ ureja konec elektronske dražbe in domik. Le-ta se konča v trenutku, ki je določen v pozivu na sodelovanje (tj. v 10 delovnih dneh od trenutka, ko je možno podajati ponudbe). Po koncu elektronske javne dražbe Agencija nemudoma obvesti sodišče o opravljeni dražbi, danih ponudbah in drugih potrebnih podatkih. Po prejemu obvestila Agencije sodnik ugotovi, kateri ponudnik je ponudil najvišjo ceno in da so izpolnjene predpostavke za domik ter mu s sklepom domakne nepremičnine. Sklep o domiku se objavi na sodni deski in spletni strani Agencije. Šteje se, da je sklep o domiku vročen vsem osebam, ki jim mora biti vročen, po preteku treh dni od nabitja na sodno desko.

Te osebe imajo pravico zaprositi, da se jim izroči odpravek sklepa o domiku. V sklepu o domiku sodišče tudi določi, da se bo nepremičnina domaknila tudi kupcem, kis o ponudili nižjo ceno, če kupci, kis o položili višjo ceno, ne položijo kupnine v postavljenem roku. V takem primeru sodišče izda poseben sklep o domiku vsakemu naslednjemu kupcu (tj. tistemu, ki je ponudil drugo najvišjo ceno), in mu določi rok za plačilo kupnine (103. člen OZ).

Sodišče izda sklep, s katerim domakne nepremičnino, prodano z neposredno pogodbo, ko ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za veljavnost prodaje. Sklep o domiku nepremičnine, prodane z neposredno pogodbo, sodišče razglasi na sodni deski in ga vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, ter kupcu (104. člen OZ).

Zoper sklep o domiku (tako na podlagi elektronske javne dražbe kakor tudi na podlagi neposredne pogodbe) se lahko pritožijo stranke. Če je bila izvedena dražba, se lahko na sklep o domiku pritožijo tudi osebe, ki so na dražbi sodelovale kot ponudniki (105. člen OZ).

Kupec je dolžan plačati kupnino na poseben račun Agencije, odprt za ta namen, v roku, ki je določen v odredbi o prodaji. Če kupec v določenem roku ne položi kupnine, sodišče s sklepom prodajo razveljavi in odredi novo prodajo. Iz položene varščine se poravnajo stroški za novo prodajo in nadomesti razlika med ceno, doseženo pri prejšnji in pri novi prodaji. Odločitev o tem sprejme sodišče in jo vroči Agenciji zaradi prenosa denarnih sredstev (106. člen OZ).

Predlagatelj izvršbe, ki je kupec in edini upnik, je lahko oproščen polozitve kupnine, če je kupnina nižja od zneska njegove terjatve. Če je kupnina višja od zneska njegove terjatve, je kupec dolžan položiti razliko. Polozitve kupnine je delno oproščen tudi upnik, ki ima pravico do prvenstvenega poplačila, če položi znesek kupnine, ki ustreza znesku stroškov postopka, ki se iz kupnine poplačajo najprej. O delni ali popolni oprostitvi polozitve varščine odloči sodišče na predlog, ki ga mora kupec vložiti najpozneje do konca elektronske javne dražbe, v sklepu o domiku (107. člen OZ).

V sklepu o domiku sodišče odredi, da se po pravnomočnosti tega sklepa in po polozitvi kupnine v zemljiški knjigi vpiše na kupca lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, ki ugasnejo s prodajo. Pravice in bremena ne ugasnejo, če se kupec in oseba, v korist katere je pravica ali breme vpisano, tako sporazumeta. Zemljiška knjiga vpiše lastninsko pravico na nepremičnini v korist kupca na podlagi pravnomočnega sklepa o domiku in potrdila izvršilnega sodišča, da je kupec v celoti poravnal kupnino. Po pravnomočnosti sklepa o domiku in polozitvi kupnine sodišče izda odredbo o izročitvi nepremičnine kupcu (108. člen OZ). Razveljavitev ali sprememba sklepa o izvršbi po pravnomočnosti sklepa o domiku nima vpliva na pridobljene pravice kupca, tj. vknjižbo lastninske pravice in izbris bremen in zastavnih pravic (109. člen OZ).

Sodišče poplača upnike po pravnomočnosti sklepa o domiku in polozitvi kupnine (111. člen OZ). Iz kupnine se poplačajo upniki, na predlog katerih je sodišče dovolilo izvršbo; zastavni upniki, tudi če niso priglasili svojih terjatev; osebe, ki imajo pravico do nadomestila za osebne služnosti in stavbne pravice; država in samoupravne lokalne skupnosti za davščine (112. člen OZ). Iz zneska, dobljenega s prodajo se poplačajo po naslednjem vrstnem redu:

- stroški izvršilnega postopka (če so prijavljeni najkasneje na razdelitvenem naroku in izkazani z izvršilnim naslovom);
- za zadnje leto zapadle davščine, ki obremenjujejo prodano nepremičnino (če so prijavljene najkasneje na razdelitvenem naroku in izkazane z izvršilnim naslovom). Rok enega leta se šteje do dneva, ko je bil izdan sklep o domiku;
- terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico, terjatve upnikov, na katerih predlog je sodišče dovolilo izvršbo, ter nadomestila za osebne služnosti in druga bremena, ki s prodajo ugasnejo. Upniki s temi

terjatvami se poplačajo po poplačajo po vrsti, kot so pridobili zastavno pravico oziroma poplačilno pravico, oziroma po vrstnem redu, kot so bile osebne služnosti in druga bremena vpisana v zemljiški knjigi.

Upnik ali kdo drug, ki ima pravico biti poplačan iz kupnine, lahko najpozneje na razdelitvenem naroku izpodbija terjatev drugega upnika, njeno višino in vrstni red, po katerem ima ta pravico do poplačila, kolikor to vpliva na njegovo poplačilo (117. člen OZ). Tistega, ki izpodbija terjatev, sodišče napoti, naj v določenem roku začne pravdo, če je odločitev odvisna od spornih dejstev. Vendar do napotitve na pravdo ne pride, če stranka sporna dejstva dokaže s pravnomočno sodbo, javno listino ali zasebno listino, ki ima naravo javne listine. Če dejstva med strankami niso sporna, izvršilno sodišče samo odloči o višini in vrstnem redu izpodbijane terjatve (118. člen OZ).

Po pravnomočnosti sklepa o izročitvi domiku določi sodišče narok za razdelitev zneska, dobljenega s prodajo. Na narok povabi sodišče poleg strank tudi tiste, ki imajo po stanju spisov in po podatkih iz zemljiške knjige pravico do poplačila iz tega zneska. V vabilu opozori sodišče te osebe, da bodo terjatve upnikov, ki ne pridejo na narok, vzete po stanju, kot izhaja iz zemljiške knjige in spisov, in da lahko samo še na razdelitvenem naroku izpodbijajo obstoj drugih terjatev, njihovo višino in vrstni red, po katerem imajo pravico do poplačila. Na naroku se razpravlja o poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo poplačilne zahteve (124. člen OZ).

O poplačilu upnikov in drugih oseb, ki uveljavljajo pravico do poplačila odloči sodišče s sklepom po opravljenem razdelitvenem naroku. Pri tem upošteva stanje, kot izhaja iz spisov in iz zemljiške knjige, ter stanje, ki ga je ugotovilo na naroku. V sklepu o poplačilu upošteva sodišče samo tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen najkasneje na dan razdelitvenega naroka. Terjatve, glede katerih sklep o izvršbi ni postal pravnomočen najkasneje na dan razdelitvenega naroka, se poplačajo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi iz morebitnega preostanka kupnine, ostanek pa se vrne dolžniku. Zoper sklep o poplačilu se lahko pritožijo stranke in osebe, ki imajo pravico so poplačila iz kupnine. Pritožba zoper sklep o poplačilu zadrži njegovo izvršitev (125. člen OZ).

S prodajo nepremičnine izgubi dolžnik pravico do posesti in jo je dolžan predati kupcu takoj po vročitvi odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu, če ni v zakonu ali v sporazumu s kupcem drugače določeno (prvi odstavek 127. člena OZ). Vendar zakon omogoča dolžniku, da v roku osmih dni od vročitve sklepa o izvršbi vloži predlog, da ima pravico stanovati v hiši oziroma stanovanju kot najemnik še tri leta od dneva izdaje odredbe o izročitvi, če je predmet izvršbe družinska stanovanjska hiša ali stanovanje, v katerem stanuje sam ali z osebami, ki jih je po zakonu dolžan preživljati. Dolžnik, ki obdrži pravico stanovati na prodani družinski stanovanjski hiši ali stanovanju, je od dneva izdaje odredbe o izročitvi nepremičnine dalje dolžan plačevati najemnino za profitno stanovanje. Če se kupec in dolžnik o višini najemnine ne sporazumeta, jo določi sodišče v istem izvršilnem postopku po tržnih cenah v kraju, kjer nepremičnina leži. Sodišče zavrne dolžnikov predlog za prebivanje v stanovanju ali hiši še za eno leto, če upnik priskrbi drugo primerno nepremičnino za bivanje (drugi do četrti odstavek 127. člena OZ, ki so bili uvedeni z novelo OZ iz leta 2014).

Odredba o izročitvi nepremičnine kupcu je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine, razen če ima dolžnik na podlagi 127. člena OZ še eno leto pravico bivati v nepremičnini (128. člen OZ). Upnik lahko v predlogu za izvršbo ali kasneje tekom postopka predlaga, da se dolžnik izseli in se nepremičnina izroči upniku v hrambo še pred izdajo odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu, če položi varščino za škodo, ki bi dolžniku nastala zaradi nedopustne prodaje nepremičnine ali zaradi ustavitve izvršbe iz razloga, za katerega je odgovoren upnik. Višino varščine določi sodišče po prosti presoji, potem ko dolžniku omogoči, da se o tem v roku 8 dni izjavi (129. člen OZ). Po izdaji odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče na kupčev predlog naloži najemniku, da se v roku, ki ne sme biti krajši od

3 mesecev, izseli iz nepremičnine in z istim sklepom tudi dovoli izvršbo za primer, če se najemnik prostovoljno ne izseli (130. člen OZ). Po izdaji odredbe o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče na kupčev predlog tudi drugim osebam, ki ne razpolagajo z veljavnim pisnim pravnim naslovom za koriščenje nepremičnine, naloži izročitev nepremičnine kupcu in v istem sklepu dovoli izvršbo proti tem osebam. Pritožba zoper navedeni sklep ne zadrži izvršitve (131. člen OZ).

Postopek elektronske dražbe pred Agencijo je urejen v členih 132.a do 132.i OZ. Predlog za prodajo nepremičnine pošlje sodišče regionalni izpostavi Agencije, ki je pristojna glede na pristojnost sodišča, ki opravlja izvršbo (132.a člen OZ).

Agencija objavlja svoja pisanja (pozive, obvestila, zahteve ipd.) na svoji spletni strani. Šteje se, da je pisanje vročeno vsem osebam, na katere se nanaša, v roku 8 dni od objave pisanja na spletni strani Agencije. Agencija na vseh svojih izpostavah omogoča vpogled v javne objave, ki so objavljene na njeni spletni strani (132.b člen OZ).

Agencija je dolžna zaradi prodaje nepremičnin na javni dražbi odpreti posebne račune pri poslovni banki, na katere se plačujejo kupnine in varščine. Podatki o računih se objavijo na spletni strani Agencije. Banka Agenciji ne sme zaračunati odprtja, vodenja in zaprtja računa. Agencija je dolžna na podlagi odredbe sodišča nemudoma izvršiti prenos denarnih sredstev. Denarna sredstva na računu Agencije ne morejo biti predmet izvršbe (132.c člen OZ).

Agencija objavlja na svoji spletni strani pozive za plačilo predujma za stroške izvršilnih dejanj, ki jih bo Agencija imela s prodajo nepremičnine na javni dražbi. Minister s pravilnikom predpiše način določitve višine predujma in vsebino poziva (132.a člen OZ)..

V postopku elektronske dražbe lahko kot ponudniki nastopajo le osebe, ki so predhodno plačale varščino in se prijavile k sodelovanju na elektronski javni dražbi. Prijava na dražbo vsebuje: številko predmeta izvršbe, ponudnikove osebne in kontaktne podatke, način plačila varščine in druge podatke. Po plačilu kupnine in prijavi Agencija ponudniku dodeli identifikator, s katerim anonimno sodeluje na elektronski dražbi (132.e člen).

Na elektronski dražbi ponudniki dajejo ponudbe v elektronski obliki, med drugim tudi v poslovni enoti Agencije. Ponudba mora vsebovati ponudnikov anonimni identifikator (132.g člen OZ).

Pravnomočni sklep o domiku se objavi na spletni strani Agencije. Kupec nakaže kupnino na račun Agencije (132.h člen OZ). Agencija prenese kupnino na podlagi pravnomočnega sklepa o razdelitvi kupnine, ki ji ga pošlje sodišče (132.i člen OZ).

Izvršba na premičnine

Za dovolitev in opravo izvršbe na premičnine je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega se po podatkih predloga za izvršbo nahajajo dolžnikove premične stvari. Vendar lahko upnik predlaga, naj sodišče izda sklep o izvršbi na premičnine, ne da bi navedel, kje so stvari. Za odločitev o tem predlogu je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče oziroma sedež (133. in 134. člen OZ). Izvršba na premičnine se opravi z rubežem, cenitvijo, odvzemom, prevozom, hrambo stvari (na sodišču, pri upniku ali tretji osebi), s prodajo stvari in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo. Upnik je dolžan v predlogu za izvršbo navesti, ali predlaga da se zarubljene stvari poverijo v hrambo njemu ali tretji osebi, razen če gre za stvari, ki se lahko predajo v sodno ali notarsko hrambo. Nepopoln predlog za izvršbo na premičnine se zavrže (136. člen OZ).

Preden začne sodni izvršitelj z rubežem, vroči dolžniku sklep o izvršbi in ga pozove, naj poravna terjatev, za katero je bila dovoljena izvršba. Sodni izvršitelj obvesti upnika o času in kraju rubeža ter o tem, kaj je treba zagotoviti za odpremo in hrambo zarubljenih stvari. Če se upnik rubeža, na katerega je bil pravilno vabljen, ne udeleži, se rubež odloži za 60 dni. Če upnik ne pristopi na ponovni rubež, se prečišninska izvršba ustavi. Upnik je dolžan na rubež prnesti obračun svoje terjatve na dan rubeža (137. člen OZ).

O rubežu se napravi zapisnik. Zarubiti se smejo stvari, ki jih ima v posesti dolžnik, kot tudi njegove stvari, ki jih ima v posesti upnik. Dolžnikove stvari, ki jih ima v posesti kdo tretji, se smejo zarubiti samo s privolitvijo le-tega. V prvi vrsti se zarubijo stvari, ki jih predlaga upnik. Šteje se, da je dolžnik lastnik stvari, ki jih ima na sebi oziroma se nahajajo v njegovem stanovanju ali poslovnih prostorih. Šteje se, da sta zakonca solastnika vsak do ene polovice vseh prečišnin, ki se nahajajo v njuni hiši, stanovanju, poslovnem prostoru ipd. (138. člen OZ). Zarubi se toliko stvari, kolikor je potrebno za poplačilo upnikove terjatve in izvršilnih stroškov. Predvsem se zarubijo stvari, glede katerih ni pripomb o obstoju kakšne pravice, ki bi preprečevala izvršbo, in stvari, ki se dajo najlaže vnovčiti. Pri tem je treba upoštevati tudi izjave navzočih strank in tretjih (139. člen OZ). Z rubežem pridobi upnik zastavno pravico na zarubljenih stvareh (143. člen OZ).

Sodišče dovoli rubež motornega vozila na podlagi izvršilnega naslova ali verodostojne listine in izpiska iz evidence registriranih motornih vozil. Sodišče vroči odpravek sklepa o izvršbi policijski upravi, pri kateri je vozilo registrirano, da v register vpiše zaznambo izvršbe. Sodišče vroči sklep o izvršbi tudi "Registru sodnih in notarskih zavarovanj terjatev na prečišninah in pravicah" zaradi izvedbe ustreznega vpisa v register. Z zaznambo izvršbe v registru pridobi upnik zastavno pravico na motornem vozilu. Vrsten red zaznamb se določi po dnevu vročitve sklepa o izvršbi policijski upravi. Po zaznambi izvršbe v registru ni dopuščen vpis spremembe lastništva na motornem vozilu niti vpis bremen na podlagi pravnoposlovnih razpolaganj dolžnika, ne glede na to, kdaj je upnik z motornim vozilom razpolagal. Dolžnikova razpolaganja v nasprotju s to prepovedjo nimajo pravnega učinka (161. člen OZ). Potem ko je upnik na motornem vozilu pridobil zastavno pravico, sodišče dolžniku vroči sklep o izvršbi in mu naloži, naj motorno vozilo s pritisklinami in listinami izroči v hrambo osebi, ki je določena v sklepu o izvršbi (162. člen OZ).

Zarubljene stvari se odvzamejo dolžniku in v skladu s sklepom o izvršbi izročijo upniku ali tretji osebi. Nevarnost uničenja ali poškodovanja stvari, ki so v hrambi pri upniku ali tretji osebi, zadene upnika, razen če je uničenje ali poškodba posledica višje sile. Na zarubljenih stvareh, ki ostanejo v dolžnikovi posesti, je treba vidno označiti, da so zarubljene. Gotovina, vrednostni papirji in dragocenosti se položijo v sodno ali notarsko hrambo. Na ta način se lahko hranijo tudi prečišnine večje vrednosti (140. člen OZ). Dolžniku je prepovedano razpolagati z zarubljenimi stvarmi. V sklepu o izvršbi sodišče zapiše to prepoved in opozori dolžnika na kazenskopravne posledice, če bi dolžnik ravnal proti prepovedi (142. člen OZ).

Če se rubež ne more opraviti, ker dolžnik, njegov zakoniti zastopnik ali pooblaščenec, odrasel član gospodinjstva ali zastopnik pravne osebe ni navzoč ali noče odpreti vrat stanovanja ali poslovnih prostorov, je upnik dolžan takoj predlagati ponovni rubež s sodelovanjem dveh polnoletnih prič ali notarja ter drugih oseb, ki so potrebne za nasilen vstop v stanovanje ali poslovni prostor. Če upnik takšnega predloga na poda, se prečišninska izvršba ustavi. Ista posledica nastopi, če upnik predlog za ponovni rubež sicer poda, a ne zagotovi vsega potrebnega za nasilni vstop v stanovanje ali poslovni prostor. Če se pri rubežu ne najdejo prečišnine, ki bi lahko bile predmet izvršbe, sodišče izvršbo na prečišnine ustavi (144. člen OZ).

Hkrati z rubežem stvari se opravi tudi njihova cenitev, ki jo praviloma opravi sodni izvršitelj, ki opravlja rubež, razen če sodišče določi, da cenitev opravi sodni cenilec ali izvedenec. Če je določena prodaja premičnin preko javnega komisijonarja, cenitev opravi on. Stranke lahko predlagajo, da cenitev opravi izvedenec, tudi če sodišče tega ni odredilo. O tem predlogu sodišče odloči z odredbo. Stroške takšne cinitve nosi predlagatelj, ki mora tudi založiti predjem za cenilca v roku, ki ga določi sodišče. Če predjem v roku ni plačan, se šteje, da je stranka predlog za cenitev po izvedencu umaknila (145. člen OZ). O rubežu in cinitvi se napravi zapisnik. V zapisniku je treba med drugim posebej navesti posamezne zarubljene stvari z njihovo ocenjeno vrednostjo in zapisati izjave strank in udeležencev v postopku, kot tudi izjave tretjih oseb o obstoju pravic, ki preprečujejo izvršbo (146. člen OZ). Če po opravljenem rubežu sodišče dovoli izvršbo na zarubljene stvari za poplačilo kakšne druge terjatve istega upnika ali poplačilo terjatve kakšnega drugega upnika, sodni izvršitelj ne opravi novega rubeža in nove cinitve teh stvari, temveč zaznamuje v nadaljevanju zapisnika le podatke iz poznejšega sklepa o izvršbi (147. člen OZ).

Med dnevom rubeža in dnevom prodaje mora preteči najmanj petnajst dni (148. člen OZ). Stvari se prodajo na javni dražbi ali z neposredno pogodbo. Način prodaje določi sodišče z odredbo in pri tem pazi to, da se doseže najugodnejše vnovčenje. Javno dražbo vodi praviloma izvršitelj, lahko pa tudi notar, če sodišče z odredbo tako določi. Prodaja z neposredno pogodbo se sklene med kupcem in izvršiteljem oziroma osebo, ki opravlja komisijske posle. Prodaja na dražbi se opravi, če gre za stvari večje vrednosti in je mogoče pričakovati, da bodo prodane po ceni, večji od ocenjene vrednosti. Sodni izvršitelj sporoči upniku in dolžniku kraj, dan in uro prodaje. Prodaja premičnin se objavi na sodni deski ali na drug primeren način. Premičnine se na predlog upnika prodajo na elektronski javni dražbi. Za elektronsko javno dražbo premičnin se smiselno uporabljajo pravila o elektronski javni dražbi nepremičnin (149. člen OZ). Na dražbi zarubljenih stvari ni dovoljeno prodati pod polovico ocenjene vrednosti. Pod eno polovico ocenjene vrednosti se premičnine tudi ne smejo podati z neposredno pogodbo v roku, ki ga določi sodišče. Če stvari ni mogoče prodati na (prvi) dražbi ali z neposredno pogodbo, se premičninska izvršba ustavi. Po pravnomočnosti sklepa o ustavitvi izvršbe ima dolжник pravico prevzeti zarubljene stvari (150. člen OZ). Prodaja motornih vozil se opravi po podobnem postopku kot prodaja ostalih premičnin (163. in 164. člen OZ).

Kupec mora položiti kupnino in prevzeti stvari takoj po koncu dražbe oziroma ob prodaji z neposredno pogodbo. Če kupec takoj ne položi kupnine, se šteje, da dražba ni uspela, kupec pa je dolžan strankama povrniti škodo, ki sta jo stranki zaradi neplačila kupnine utrpeli. O tem odloči sodišče na predlog strank v izvršilnem postopku s sklepom, proti kateremu je dovoljena pritožba. Če se s tem strinja upnik, sodni izvršitelj izroči premičnine kupcu tudi v primeru, če ta ni položil kupnine. Če kupec tudi pozneje kupnine ne plača, lahko upnik predlaga sodišču, da v istem postopku naloži kupcu plačilo kupnine in dovoli izvršbo na kupčevo premoženje. Kupec postane lastnik stvari z izročitvijo. Kupec nima pravic iz jamčevanja za napake stvari (151. člen OZ).

Če je treba iz kupnine poplačati enega samega upnika, sodišče brez naroka s sklepom odloči, da se iz zneska, dobljenega s prodajo stvari, oziroma iz odvzete gotovine, poravnajo po vrsti: stroški izvršilnega postopka, stroški, določeni v izvršilnem naslovu, obresti do dneva vnovčenja stvari in glavna terjatev. Preostanek se izroči dolžniku (166. člen OZ). Več upnikov se poplača iz kupnine po vrstnem redu, kot so pridobili zastavno pravico, razen če zakon določa, da imajo določene terjatve pri poplačilu prednost. Upniki istega vrstnega reda, ki jih iz kupnine ni mogoče popolnoma poplačati, se poplačajo v sorazmerju s svojimi terjatvami. Stroški izvršilnega postopka, stroški, določeni v izvršilnem naslovu, ter obresti imajo isti vrstni red kot glavna terjatev. Pri izdaji sklepa o poplačilu sodišče upošteva le tiste terjatve, glede katerih je sklep o izvršbi postal pravnomočen do dneva prodaje zarubljenih stvari (167. člen OZ).

Agencija (prej Hrvaška gospodarska zbornica) vodi javni register nepremičnin in premičnin, ki se prodajajo v izvršilnih postopkih (dostopen tudi preko spleta). V register se vpišejo vse prodajane nepremičnine in premičnine večje vrednosti (nad 50.000,00 kun). Register nepremičnin vsebuje podatke o strankah, katastrski občini, površini in naslovu nepremičnine, opis nepremičnine, tržno vrednost in druge pogoje prodaje na dražbi. Podobne podatke vsebuje tudi register premičnin. V registru je navedeno, kdaj in kje si je mogoče premičnino ali nepremičnino ogledati (169. člen OZ).

Za odločitev o predlogu za izvršbo na denarno terjatev je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče. Če dolžnik nima niti začasnega prebivališča v Republiki Hrvaški, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče njegov dolžnik (171. člen OZ). Izvršba na dolžnikovo denarno terjatev se opravlja z rubežem in prenosom v izterjavo ali namesto plačila, če z zakonom ni drugače določeno (174 in 184. člen OZ). S sklepom, s katerim dovoli rubež denarne terjatve, prepove sodišče dolžnikovemu dolžniku poravnati terjatev dolžniku, dolžniku pa prepove terjatev izterjati. Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o rubežu vročen dolžniku. Z rubežem dolžnikove terjatve pridobi upnik na njej zastavno pravico (176. člen OZ). Na upnikov predlog (ki je lahko vsebovan tudi v predlogu za izvršbo) sodišče prenese terjatev na upnika bodisi v izterjavo bodisi namesto plačila (184. člen OZ). Prenos terjatve je opravljen, ko vroči sodišče dolžnikovemu dolžniku sklep o prenosu (186. člen OZ).

OZ vsebuje tudi posebne določbe o izvršbi na plačo in denarna sredstva pri bankah. S sklepom o izvršbi na plačo se zarubi določen del plače in naloži delodajalcu, da mora po pravnomočnosti sklepa o izvršbi plačati oziroma plačevati upniku denarni znesek oziroma denarne zneske, za katere je dovolilo izvršbo (197. člen OZ). S sklepom o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik na bančnem računu, naloži sodišče Finančni agenciji naj banki izda nalog, da znesek v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi izplača upniku. Sodišče hkrati vroči sklep o izvršbi strankama in Finančni agenciji (204. člen OZ). Finančna agencija po prejemu sklepa o izvršbi naloži bankam naj zarubijo dolžnikova sredstva na vseh računih v višini obveznosti iz sklepa o izvršbi. Z vročitvijo naloga banki pridobi upnik na zarubljenih denarnih sredstvih zastavno pravico (205. člen OZ). Banka izplača zarubljeni znesek upniku po prejemu naloga Finančne agencije. Če je sklep o izvršbi pravnomočen, Finančna agencija takoj naloži banki prenos denarnih sredstev na upnikov račun. Če sklep o izvršbi še ni pravnomočen, banka počaka 30 dni. V tem času lahko dolžnik v roku 8 dni od vročitve sklepa o izvršbi na sodišče vloži predlog za odlog izvršbe, o katerem mora sodišče odločiti v roku nadaljnjih 8 dni. Če sodišče predlogu ugodí, sklep o odlogu nemudoma pošlje Finančni agenciji po pošti, v nujnih primerih pa z uporabo telefaksa, elektronske pošte ali na drug primeren način. Če Finančna agencija v roku 30 dni, odkar ji je bilo vročen nepravnomočen sklep o izvršbi, ne prejme sklepa o odlogu izvršbe (ali sklepa o razveljavitvi sklepa o izvršbi oziroma o ustavitvi izvršbe), naloži banki, da zarubljeni znesek prenese na upnikov račun. Finančna agencija lahko da banki nalog za prenos sredstev še pred potekom 30 dnevnega roka, če dolžnik pisno izjavi, da se s tem strinja. Morebitni spori med strankama ali med strankama in Finančno agencijo ali banko glede vprašanja, ali je bil upnik v celoti poplačan, se rešujejo v pravdi (206. člen OZ).

Poleg klasične oblike izvršbe na dolžnikova denarna sredstva pri bankah, ko izvršbo s tem sredstvom dovoli sodišče s sklepom o izvršbi, poznajo na Hrvaškem še dva inovativna izvedsodna načina poplačila upnikov, kjer strankam ni treba plačevati sodnih stroškov izvršbe. Prvič, upnik, ki poseduje izvršljivo odločbo oziroma poravnavo sodišča ali upravnega organa ali obračun delodajalca o neizplačilu zapadlega zneska plače (ali nadomestila plače oziroma odpravnine), lahko na temelju teh listin neposredno pri Finančni agenciji vloži predlog za izterjavo na dolžnikovih denarnih sredstvih pri bankah. V takem primeru je postopek rubeža in prenosa denarnih sredstev na upnikov račun isti kot v situaciji, ko Finančna agencija prejme nepravnomočen sodni sklep o izvršbi. Predlagatelj mora predlogu priložiti izvirnik ali odpravek listine, na podlagi katere predlaga neposredno plačilo pri Finančni agenciji. Finančna agencija pošlje izvod upnikovega predloga za neposredno plačilo dolžniku

na naslov, ki je naveden v upnikovem predlogu. Ko banka na podlagi naloga Finančne agencije zarubi dolžnikova denarna sredstva, o tem nemudoma obvesti dolžnika in ga opozori, da lahko podatke o rubežu dobi pri ustrezni podružnici Finančne agencije. Če Finančna agencija v roku 30 dni od vložitve predloga za neposredno plačilo ne prejme sklepa sodišča o odlogu prenosa (ali sklepa o nedopustnosti takšne izvršbe), naloži bankam prenos dolžnikovih sredstev na upnikov račun (209. člen OZ). Ko dolžnik prejme obvestilo o predlogu za neposredno plačilo pri Finančni agenciji ali o tem izve na drug način, lahko na sodišče vloži predlog za odlog prenosa denarnih sredstev ali predlog, naj se rubež in prenos denarnih sredstev razglasita za nedopustna. Sodišče o teh predlogih odloči ob smiselni uporabi določb o odlogu izvršbe na dolžnikov predlog oziroma določb zakona o pritožbi zoper sklep o izvršbi. O predlogu za odlog izvršbe mora sodišče odločiti v roku 8 dni. Če predlogu ugodí, sklep o odlogu nemudoma pošlje Finančni agenciji na katerikoli primeren način. Če je prenos denarnih sredstev opravljen še preden sodišče vroči Finančni agenciji sklep o odlogu prenosa ali nedopustnosti rubeža in prenosa, dolžnik svoje (obogatitvene in odškodninske) zahtevke nasproti upniku uveljavlja s tožbo v pravnem postopku (210. člen OZ).

Uporaba zadolžnice (hr. zadužnica) je druga možnost za izterjavo dolžnikovih denarnih sredstev pri banki brez posredovanja sodišča. Upnik vloži predlog za neposredno plačilo na podlagi zadolžnice pri Finančni agenciji, ki s predlogom postopa kot s pravnomočnim sklepom o izvršbi (208. člen OZ). Zadolžnica je zasebna listina overjena pri notarju, na podlagi katere dolžnik soglaša, da se zaradi plačila upnikove terjatve zarubijo njegova denarna sredstva na računih pri bankah in da se denar s teh računov izplača upniku. Zadolžnica se izda v enem izvodu in ima učinek pravnomočnega sklepa o izvršbi. Upnik pošlje zadolžnico neposredno Finančni agenciji priporočeno po pošti s povratnico ali preko notarja. Na podlagi zadolžnice Finančna agencija da bankam nalog za rubež denarnih sredstev na dolžnikovih bančnih računih in izplačilo upniku (214. člen OZ). Dolžnik lahko izda tudi blanko zadolžnico, v katero upnik pozneje vpiše natančen znesek svoje terjatve (215. člen OZ). Zadolžnice se vpisujejo v register zadolžnic in blanko zadolžnic, ki ga vodi Hrvaška notarska zbornica (216. člen OZ). Izvršbo na podlagi verodostojnih listin dovoljujejo notarji (278. člen OZ). Če notar meni, da je treba predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine zavrniti ali zavreči ali če je dolžnik proti sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine vložil ugovor, o predlogu oziroma ugovoru odloča sodišče (281. in 282. člen OZ). Na pravnomočen in izvršljiv sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine notar odtisne potrdilo o izvršljivosti (283. člen OZ). S takšno listino lahko upnik predlaga izvedsodno izvršbo pri Finančni upravi (na denarna sredstva pri banki) ali pri delodajalcu (na plačo in druge stalne prejemke), glede ostalih izvršilnih sredstev pa lahko upnik vloži predlog za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova pri pristojnem sodišču (primerjaj 284. in 285. člen OZ).

Uredba 1215/2012/EU

Na Hrvaškem ni posebnih izvedbenih predpisov za implementacijo Uredbe 1215/2012/EU, zato je treba uporabiti splošna pravila. Glede evropskega plačilnega naloga in evropskega postopka v sporih majhne vrednosti je hrvaški zakonodajalec določil, da se predlog za zavrnitev izvršbe po 22. členu Uredbe 1896/2006/ES oziroma 22. členu Uredbe 861/2007/ES vloži pri okrajnem sodišču kot izvršilnem sodišču (prvi odstavek 507.nj člena in prvi odstavek 507.ž člena hrZPP). Glede predloga za prekinitev ali omejitev izvršbe po 23. členu Uredbe 1896/2006/ES oziroma 23. členu Uredbe 861/2007/ES je na Hrvaškem določeno, da se vloži pri okrajnem sodišču kot izvršilnem sodišču, da zoper sklep o prekinitvi ali omejitvi izvršbe ni posebne pritožbe, da ostane izvršba prekinjena oziroma omejena, dokler ni pri sodišču izvora odločeno o pravnem sredstvu dolžnika, če izvršilno sodišče na podlagi poznejšega predloga katerekoli stranke ne določi drugače (prvi odstavek 507.nj člena in prvi odstavek 507.ž člena hrZPP).

Zdi se, da je glede zavrnitve izvršitve po 47. členu Uredbe 1215/2012/EU in glede omejitve ali prekinitve izvršbe po 44. členu Uredbe 1215/2012/EU treba analogno uporabiti 507.nj in 507.ž člen hrZPP.

Uredba 655/2014/EU

Kadar je upnik pridobil javno listino, so za izdajo naloga za zamrznitev glede zahtevka, navedenega v tej listini, pristojna sodišča, ki bi bila pristojna za odločanje o glavni stvari (četrti odstavek 6. člena Uredbe 655/2014/EU, 1. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Upnik ima pravico, da se pritoži zoper katero koli odločitev sodišča, ki v celoti ali delno zavrača njegovo vlogo za izdajo naloga za zamrznitev. Taka pritožba se vloži v 30 dneh od datuma, ko je upnik obveščen o odločitvi, pri višjem sodišču, ki bi bilo pristojno za odločanje o pritožbi zoper sklep o zavrnitvi predloga za zavarovanje (prvi in drugi odstavek 21. člena Uredbe 655/2014/EU, 2. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Nalog za zamrznitev se pod določenimi pogoji na podlagi predloga dolžnika prekliče ali, kadar je ustrezno, spremeni. Tak predlog se vloži pri sodišču, ki je nalog za zamrznitev izdalo (prvi odstavek 33. člena Uredbe 655/2014/EU, 3. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Izvršitev naloga za zamrznitev se na Hrvaškem kot državi članici izvršitve pod določenimi pogoji na podlagi predloga dolžnika omeji ali ustavi. Tak predlog se vloži pri Občinskem mestnem sodišču v Zagrebu (prvi in drugi odstavek 34. člena Uredbe 655/2014/EU, 4. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Zoper odločitev, izdano v skladu s 33. ali 34. členom Uredbe 655/2014/EU je pristojno višje sodišče, ki bi bilo pristojno za odločanje o pritožbi zoper sklep o zavarovanju (37. člen Uredbe 655/2014/EU, 5. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Občinsko mestno sodišče v Zagrebu je pristojno za sprejem, posredovanje ali vročitev dokumentov v skladu s členom 10(2), členom 23(3), (5) in (6), členi 25(3), 27(2) in 28(3) ter drugim pododstavkom člena 36(5) Uredbe 655/2014/EU (14. točka 4. člena Uredbe 655/2014/EU, 6. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Informacijski organa države članice izvršitve, pri katerem se vloži prošnja za pridobitev informacij o dolžnikovem računu, je na Hrvaškem pristojna agencija FINA (14. člen Uredbe 655/2014/EU, 7. točka 364.b člena predloga novele OZ).

Za izvajanje naloga za zamrznitev (24. člen Uredbe 655/2014/EU) je pristojna agencija FINA (8. točka 364.b člena predloga novele OZ).

5.3.4 Poljska

Na Poljskem se v skladu z Zakonom o civilnem (pravdnem) postopku na predlog ali zahtevo za začetek izvršilnega postopka, ki se začne po uradni dolžnosti, izvršba dovoli na katerikoli način, ki je dovoljen z zakonom (s katerikoli sredstvom), razen z izvršbo ne nepremičnine.

Izvršba na nepremičnine dolžnika in na njegovo premoženje, za katero se določbe o izvršbi na nepremičnine smiselno uporablja, je možna samo na zahtevo upnika. Upnik lahko označi (določi) metodo (sredstvo) izvršbe.

Izvršilni organ uporabi sredstvo izvršbe, ki je za dolžnika najmanj obremenilno.

Če izvršba na določen del dolžnikovega premoženja zadostuje za poplačilo upnika, lahko dolžnik zaprosi za odlog izvršbe na drugo premoženje.

Na Poljskem ni minimalnega zneska nad katerim bi bila dovoljena izvršba na nepremičnine.

Sredstvo izvršbe, ki je najmanj obremenilno za dolžnika, ima prednost pred drugimi sredstvi, vendar pa izvršba na nepremičnine ni določena kot subsidiarno sredstvo izvršbe.

5.3.5 Češka

Na splošno sta na Češkem dve možnosti za izvršbo denarne terjatve v civilnem postopku, eno izvedejo sodišča, drugo pa sodni uradniki. Izvršba, ki jo izvedejo sodni uradniki je pogostejša, predvsem zato, ker imajo sodni uradniki več pooblastil, zlasti glede sodelovanja s tretjimi osebami.

Pri obeh možnosti je skupno to, da je seznam sredstev izvršbe predpisan z zakonom. Ne sodišče ne sodni uradniki ne smejo odstopiti od seznama, sicer izvršba ni veljavna.

Če si upnik izbere možnost izvršbe po sodišču, mora v predlogu za izvršbo navesti izvršilno sredstvo. Sodišče nadalje pregleda predlog, zlasti glede sredstev za poplačilo upnikove terjatve, sredstva morajo biti torej sorazmerna z denarno terjatvijo. V nasprotnem primeru sme sodišče, po zaslišanju upnika, izbrati drugo sredstvo izvršbe.

Drugače je pri izvršbi, ki jo izvedejo sodni uradniki, saj je izbira izvršilnega sredstva v rokah sodnega uradnika. Kljub temu je sodni uradnik omejen ne le z obsegom upnikove denarne terjatve (čeprav ne tako striktno kot sodišče; sodni uradnik mora izbrati tisto sredstvo, s katerim se lahko varno poplača upnikovo terjatev), ampak tudi z vrstnim redom sredstev, ki ga določa zakon. Po tem vrstnem redu so prioriteta izvršilna sredstva, s katerimi se poseže na dolžnikove denarna sredstva, kot na primer izvršba na plačo oz. stalne prejemke ali na terjatve, ki jim sledijo izvršilna sredstva na premično premoženje ali podjetje. Izvršba na nepremičnine je subsidiarno sredstvo izvršbe glede na navedena sredstva.

Vloga upnika, sodišča/sodnega uradnika pri izbiri izvršilnih sredstev je pojasnjena zgoraj, dolžnikova vloga pri tem pa je omejena; dolžnik lahko vloži pritožbo zoper nalog za izvršbo (sklep o izvršbi), ali predlaga odlog ali ustavitev izvršbe, ne sodeluje pa pri določitvi izvršilnega sredstva.

Kot je pojasnjeno zgoraj je izvršba na nepremičnine možna le, če je sorazmerna z denarno terjatvijo. V nasprotnem primeru izvršba ne bo opravljena. V primeru izvršbe, ki jo opravijo sodni uradniki, mora biti izvršba tudi v skladu z vrstnim redom izvršilnih sredstev, ki ga določa zakon. Na splošno kljub temu, da ni določen znesek nad katerim je mogoče opraviti izvršbo na nepremičnine, določene meje obstajajo.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic:

a) v postopkih ali poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Sodišča bodo imela po predlogu zakona naslednje administrativne posledice:

- vročanje pritožbe v odgovor
- iskanje (v elektronsko dosegljivih evidencah) in posredovanje podatkov o premoženju dolžnika
- preverjanje ujemanja naslova predlagane nepremičnine z naslovom dolžnika zaradi vročanja sklepa o izvršbi Centru za socialno delo.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Stranke bodo morale po predlogu zakona:

- v izvršilnem predlogu navesti pooblaščenega udeleženca trga vrednostih papirjev
- pri izvršbi na podlagi verodostojne listine dodatno opredeliti zahtevek
- pri izvršbi na podlagi izvršilnega naslova pri višji vrednosti terjatve prilagati izvršilni naslov k predlogu za izvršbo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona nima posledic na tem področju.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ima posledice za poslovne subjekte v smislu optimalnejših in s tem hitrejših in učinkovitejših izvršilnih postopkov, med drugim tudi z vzpostavitvijo spletnih dražb premičnin in nepremičnin.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona ima posledice za državljane v smislu optimalnejših in s tem hitrejših in učinkovitejših izvršilnih postopkov, med drugim tudi z vzpostavitvijo spletnih dražb premičnin in nepremičnin. Predlog zakona tudi določa dodatno varstvo dolžnika v izvršilnem postopku.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona nima posledic na tem področju.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona nima posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona

Sprejet zakon bo predstavljen prek spletne predstavitve.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Spremljanje izvajanja predpisa bo zagotovljeno predvsem prek spremljanja odzivov sodišč.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona: /

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles:

II. BESEDILO ČLENOV ZAKONA

1. člen

V Zakonu o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15 in 76/15 – odl. US) se za 1. členom doda nov 1.a člen, ki se glasi:

»1.a člen

(Izvajanje uredb Evropske unije)

S tem zakonom se določa pristojnost in postopek v primerih, ko je Republika Slovenija država izvora ali država izvršbe za izvajanje naslednjih uredb Evropske unije:

1. Uredba Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 12 z dne 16. 1. 2001, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2015/263 z dne 16. januarja 2015 o spremembi prilog I do IV k Uredbi Sveta (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 45 z dne 19. 2. 2015, str. 2), razveljavljena z Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (prenovitev) (UL L št. 351 z dne 20. 12. 2012, str. 1) zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2015/281 z dne 26. novembra 2014 o nadomestitvi prilog I in II Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 54 z dne 25. 2. 2015, str. 1); v nadaljnjem besedilu: Uredba 44/2001/ES;

2. Uredba Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL L št. 3 z dne 5. 1. 2002, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1891/2006 z dne 18. decembra 2006 o spremembi Uredb (ES) št. 6/2002 in (ES) št. 40/94 za uveljavitev pristopa Evropske skupnosti k Ženevskemu aktu Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov (UL L št. 386 z dne 29. 12. 2006, str. 14); v nadaljnjem besedilu: Uredba 6/2002/ES;

3. Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 (UL L št. 338 z dne 23. 12. 2003, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2116/2004 z dne 2. decembra 2004 o spremembi Uredbe (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in v sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 o pogodbah s Svetim sedežem (UL L št. 367 z dne 14. 12. 2004, str. 1); v nadaljnjem besedilu: Uredba 2201/2003/ES;

4. Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 805/2004 z dne 21. aprila 2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (UL L št. 143 z dne 30. 4. 2004, str. 15), zadnjič spremenjena z Uredbo (ES) št. 1103/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES, glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditev regulativnemu postopku

s pregledom – Tretji del (UL L št. 304 z dne 14. 11. 2008, str. 80); v nadaljnjem besedilu: Uredba 805/2004/ES;

5. Uredba (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L št. 399 z dne 30. 12. 2006, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2015/2421 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o spremembi Uredbe (ES) št. 861/2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti in Uredbe (ES) št. 1896/2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L št. 341 z dne 24. 12. 2015, str. 1); v nadaljnjem besedilu: Uredba 1896/2006/ES;

6. Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L št. 199 z dne 31. 7. 2007, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2015/2421 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o spremembi Uredbe (ES) št. 861/2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti in Uredbe (ES) št. 1896/2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L št. 341 z dne 24. 12. 2015, str. 1); v nadaljnjem besedilu: Uredba 861/2007/ES;

7. Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L št. 7 z dne 10. 1. 2009, str. 1), zadnjič spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2015/228 z dne 17. februarja 2015 o nadomestitvi prilog I do VII k Uredbi Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L št. 49 z dne 20. 2. 2015, str. 1); v nadaljnjem besedilu: Uredba 4/2009/ES;

8. Uredba Sveta (ES) št. 207/2009 z dne 26. februarja 2009 o blagovni znamki Skupnosti (Kodificirano besedilo) (Besedilo velja za EGP) (UL L št. 78, z dne 24. 3. 2009, str. 1), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2015/2424 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2015 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 207/2009 o blagovni znamki Skupnosti ter Uredbe Komisije (ES) št. 2868/95 za izvedbo Uredbe Sveta (ES) št. 40/94 o znamki Skupnosti in razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 2869/95 o pristojbinah, ki se plačujejo Uradu za harmonizacijo notranjega trga (blagovne znamke in modeli) (Besedilo velja za EGP) (UL L št. 341 z dne 24. 12. 2015, str. 21); v nadaljnjem besedilu: Uredba 207/2009/ES;

9. Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (prenovitev) (UL L št. 351 z dne 20. 12. 2012, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2015/281 z dne 26. novembra 2014 o nadomestitvi prilog I in II Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 54 z dne 25. 2. 2015, str. 1); v nadaljnjem besedilu: Uredba 1215/EU;

10. Uredba (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah (UL L št. 181 z dne 29. 6. 2013, str. 4); v nadaljnjem besedilu: Uredba 606/2013/EU;

11. Uredba (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L št. 189 z dne 27. 6. 2014, str. 59); v nadaljnjem besedilu: Uredba 655/2014/EU;

12. Uredba Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema (UL L št. 183 z dne 8. 7. 2016, str.1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2016/103/EU);

13. Uredba Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopравnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (UL L št. 183 z dne 8. 7. 2016, str.30; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2016/1104/EU).«.

2. člen

V petem odstavku 6. člena se četrta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– zoper sklepe v postopkih zavarovanja, razen sklepov o stroških.«.

3. člen

Četrty odstavek 9. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Pravočasna in dovoljena pritožba se vroči v odgovor nasprotni stranki, če ji je bil vročen tudi sklep sodišča prve stopnje, zoper katerega je bila vložena pritožba.«.

Za sedmim odstavkom se doda nov osmi odstavek, ki se glasi:

»Če sodišče prve stopnje ugotovi, da je pravočasna in dovoljena pritožba utemeljena, lahko z novim sklepom razveljavi ali nadomesti sklep, ki se izpodbija s pritožbo, če se s sklepom odloči o vlogi, ki se pred izdajo sklepa ne vroči drugi stranki ali udeležencu. O pritožbi zoper sklep, s katerim o pritožbi odloči sodišče prve stopnje, odloča višje sodišče.«.

Dosedanji osmi odstavek postane devety odstavek.

4. člen

Prvi odstavek 10. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Zoper pravnomočen sklep, izdan na drugi stopnji, s katerim se predlog za izvršbo zavrže ali zavrne, je dovoljena revizija pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja pravdni postopek.«.

5. člen

13. člen se spremeni tako, da se glasi:

»13. člen

(Izvršitev tujih odločb, poravnay in tujih javnih listin)

Izvršitev odločbe ali poravnave tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter izvršitev javne listine tujega upravnega in drugega organa se sme dovoliti in opraviti v Republiki Sloveniji, če:

- odločba, poravnava ali javna listina izpolnjuje z zakonom ali ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo predpisane pogoje za priznanje ali
- je bil na podlagi Uredbe 44/2001/ES, Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 2016/1103/EU ali Uredbe 2016/1104/EU v Republiki Sloveniji izveden postopek priznanja in izvršitve odločbe ali poravnave tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa oziroma tuje javne listine.

Če zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali Uredba 6/2002/ES, Uredba 2201/2003/ES, Uredba 805/2004/ES, Uredba 1896/2006/ES, Uredba 861/2007/ES, Uredba 4/2009/ES, Uredba 207/2009/ES, Uredba 1215/2012/ES, Uredba 606/2013/EU ali Uredba 655/2014/EU, določa, da se odločba ali poravnava tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter javna listina tujega upravnega in drugega organa izvrši brez postopka priznanja in izvršitve, se sme izvršitev odločbe ali poravnave tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter izvršitev javne listine tujega upravnega in drugega organa dovoliti in opraviti v Republiki Sloveniji, če odločba, poravnava ali javna listina izpolnjuje z zakonom, ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo ali s pravnim aktom Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, določene pogoje.«.

6. člen

V 16. členu se 10. točka spremeni tako, da se glasi:

»10. organizacija za plačilni promet« označuje banke, hranilnice, Upravo Republike Slovenije za javna plačila, Banko Slovenije in druge ponudnike plačilnih storitev, ki so v skladu z zakonom pooblaščen za vodenje transakcijskih računov oziroma podračunov, poravnalnih računov, ki so predmet poročanja v register transakcijskih računov, ali za opravljanje storitev sprejemanja depozitov;«.

V 11. točki pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 12. točka, ki se glasi:

»12. izraz »pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev« označuje člana klirinško depotne družbe, ki ima dovoljenje za trgovanje na organiziranem trgu ter vodi imetnikov račun vrednostnih papirjev razen če upnik predlaga drugače.«.

7. člen

V četrtem odstavku 29. člena se besedilo »podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »podpisana z elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu«.

V desetem odstavku se besedilo »jih podpisati s svojim varnim elektronskim podpisom ter priložiti vlogi« nadomesti z besedilom »elektronsko podpisati vlogo, h kateri jih prilaga«.

8. člen

Za petim odstavkom 31. člena se dodajo novi šesti do deseti odstavek, ki se glasijo:

»Sodišče dolžniku in upniku pošlje vnaprej izpolnjeno izjavo o seznamu premoženja (v nadaljevanju: informativni seznam), ki vsebuje podatke o dolžnikovem premoženju iz sodišču elektronsko dosegljivih evidenc, in dolžnika pozove, naj informativni seznam dopolni ali spremeni, lahko pa označi tudi, da nima drugega premoženja.

Informativni seznam vsebuje podatke:

1. o izplačevalcih plače in drugih osebnih prejemkov,

2. o številkah denarnih računov pri organizacijah za plačilni promet,
3. o številkah računov vrednostnih papirjev
4. o številkah drugih finančnih instrumentov,
5. o podatkih o delnicah in deležih v gospodarski družbi ali drugi udeležbi v pravni osebi,
6. o nepremičninah, na katerih ali glede katerih ima dolжник premoženjske pravice,
7. iz evidence registriranih motornih in priklopnih vozil,
8. iz registra plovil in letal,
9. iz drugih evidenc premičnega premoženja.

Za pridobivanje podatkov iz zemljiške knjige se za potrebe tega zakona omogoči računalniška povezava z zemljiško knjigo in se za ta namen ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja zemljiško knjigo, ki urejajo posredovanje podatkov informatizirane glavne knjige.

V primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine upniku podatke iz sedmega odstavka tega člena po pravnomočnosti sklepa o izvršbi posreduje sodišče, ki je krajevno pristojno za odločanje glede na dovoljena sredstva izvršbe.

Ko sodišče pošlje dolžniku informativni seznam, ga opozori, da se bo v primeru, če dolжник seznama ne bo dopolnil ali spremenil, štelo, da so podatki o premoženju, ki izhajajo iz informativnega seznama, resnični, in da je kriva izpovedba kaznivo dejanje. «.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane enajsti odstavek, se besedilo »Seznam iz prvega odstavka tega člena oziroma zapisnik iz enajstega« nadomesti z besedilom »V primeru, da dolжник dopolni ali popravi informativni seznam, se informativni seznam oziroma zapisnik iz šestnajstega«.

Dosedanji sedmi in osmi odstavek postaneta dvanajsti in trinajsti odstavek.

V dosedanjem devetem odstavku, ki postane štirinajsti odstavek, se besedilo »šestem, sedmem in osmem« nadomesti z besedilom » enajstem, dvanajstem in trinajstem«.

Dosedanji deseti odstavek postane petnajsti odstavek.

Dosedanji enajsti odstavek, ki postane šestnajsti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Če izvršitelj pri rubežu ne najde stvari, ki so lahko predmet izvršbe, oziroma zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, neposredno na kraju rubeža ali drugega izvršilnega dejanja pozove dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela svojega premoženja, predvsem pa da poda izjavo o pravnih poslih iz 19. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona. Na podlagi dolžnikove izjave izvršitelj sestavi zapisnik o seznamu dolžnikovega premoženja. Če dolжник noče podati izjave o stanju vsega ali dela svojega premoženja, izvršitelj o tem obvesti sodišče.«.

9. člen

V drugem in tretjem odstavku 33. člena se beseda »evrov« nadomesti z besedo »eurov«.

10. člen

V drugem odstavku 38.c člena se za drugim stavkom doda nov tretji stavek, ki se glasi: »Izvršitelj je dolžan upniku povrniti stroške, ki so mu nastali z utemeljeno zahtevo, da o obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja odloči sodišče.«. Dosedanji tretji stavek postane četrti stavek.

11. člen

Peti odstavek 40. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova mora upnik priložiti izvršilni naslov in potrdilo o izvršljivosti v izvirniku ali prepisu, tujemu izvršilnemu naslovu pa mora priložiti listine, iz katerih izhaja, da so izpolnjeni pogoji iz 13. člena tega zakona, razen če gre za izterjavo denarne terjatve, ki je nižja od 2.000 eurov. Pri izterjavi denarne terjatve, ki je nižja od 2.000 eurov, mora upnik le določno označiti izvršilni naslov in navesti, da je bilo izdano potrdilo o izvršljivosti, za tuji izvršilni naslov pa mora navesti, da so izpolnjeni pogoji iz 13. člena tega zakona.«.

12. člen

V tretjem odstavku 40.c člena se v drugem stavku za besedo »stanje« vstavi vejica in besedilo »ne glede na prvi odstavek 42.a člena v postopku izdaje potrdila o pravnomočnosti in izvršljivosti.«.

13. člen

V drugem odstavku 41. člena se za tretjo alinejo doda nova četrta alineja, ki se glasi:

»—opredelitev temelja zahtevka,«.

Dosedanje četrta do šesta alineja postanejo peta do sedma alineja.

14. člen

Za drugim odstavkom 42. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Stranka mora razveljavitev potrdila predlagati v tridesetih dneh, odkar je izvedela za izdano sodno odločbo.«.

15. člen

42.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»42.a člen

(Potrdilo o izvršljivosti na podlagi pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno)

Potrdilo o izvršljivosti odločbe, poravnave oziroma javne listine na podlagi Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 805/2004/ES, Uredbe 1896/2006/ES, Uredbe 861/2007/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 1215/2012/EU, Uredbe 606/2013/EU, Uredbe 2016/1103/EU in Uredbe 2016/1104/EU izda na zahtevo stranke sodišče ali organ, ki je odločal o terjatvi na prvi stopnji, ali notar, ki je sestavil javno listino.

Potrdilo o izvršljivosti odločb in aktov institucij Evropske unije in nekaterih v okviru Evropske unije ustanovljenih organov na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, zlasti na podlagi 86. člena Uredbe 207/2009/ES, 71. člena Uredbe 6/2002/ES, 18. in 164. člena Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (Uradni list RS, št. 27/04 z dne 23.3.2004) ter 280. in 299. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C št. 83 z dne 30. 3. 2010, str. 47) po preveritvi pristnosti izda na zahtevo stranke minister, pristojen za pravosodje.

Minister, pristojen za pravosodje, s podzakonskim predpisom predpiše postopek za izdajo potrdila iz prejšnjega odstavka.«.

16. člen

42.b člen se spremeni tako, da se glasi:

»42.b člen

(Priznanje in izvršitev tuje odločbe, poravnave ali javne listine)

Če je za izvršitev tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine v Republiki Sloveniji po določbah Uredbe 44/2001/ES, Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 2016/1103/EU ali Uredbe 2016/1104/EU, treba izvesti postopek priznanja in izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine, je za izvedbo postopka pristojno okrožno sodišče. Sklep o razglasitvi izvršljivosti se vroči stranki, ki je vložila predlog, in stranki, zoper katero se zahteva izvršitev.

O ugovoru zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti odloča sodišče, ki je izdalo sklep o razglasitvi izvršljivosti, v senatu treh sodnikov. Rok za odgovor na ugovor je 30 dni od vročitve ugovora. Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem naroku.

Zoper sklep, s katerim okrožno sodišče odloči o ugovoru, je dovoljena pritožba. Pritožba se vloži v 30 dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje. Rok za odgovor na pritožbo je 30 dni od vročitve pritožbe. O pritožbi odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

Glede postopka po prejšnjih odstavkih se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja mednarodno zasebno pravo in postopek, o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb, če ni v pravnem aktu Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, ali v tem členu drugače določeno.«.

17. člen

Za 42.b členom se doda nov a42.b člen, ki se glasi:

»a42.b člen

(Priznanje in izvršitev po Uredbi 1215/2012/EU in Uredbi 606/2013/EU)

Za izvedbo postopka izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine v Republiki Sloveniji, po določbah Uredbe 1215/2012/EU ali Uredbe 606/2013/EU, pri kateri ni treba izvesti postopka priznanja in izvršitve, dolžnik oziroma zainteresirana stranka pa ima v Republiki Sloveniji pravico vložiti predlog za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje odločbe, poravnave ali javne listine, je pristojno okrožno sodišče.

Za postopek iz prejšnjega odstavka je krajevno pristojno vsako stvarno pristojno sodišče.

V predlogu iz prvega odstavka mora stranka navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje in predložiti dokaze, sicer predlog šteje kot neutemeljen.

Pred izdajo sklepa sodišče vroči izvod popolnega, dovoljenega in obrazloženega predloga nasprotni stranki, da nanj odgovori v roku 30 dni, če ni s pravnim aktom Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, drugače določeno.

Sodišče odloča v senatu treh sodnikov.

Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem naroku.

Zoper sklep sodišča je dovoljena pritožba, o kateri odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

Pritožba se vloži v 30 dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje.

Rok za odgovor na pritožbo je 30 dni od vročitve pritožbe.

Glede postopka po prejšnjih odstavkih se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja mednarodno zasebno pravo in postopek, o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb, če ni s pravnim aktom Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, ali v tem členu drugače določeno.«.

18. člen

42.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»42.c člen

(Popravek in razveljavitev potrdila o izvršljivosti)

Za popravo ali razveljavitev potrdila iz prvega odstavka 42.a člena tega zakona je pristojno sodišče oziroma organ, ki ga je izdal. Če je navedeno potrdilo izdal notar, je za njegovo popravo ali razveljavitev pristojno okrajno sodišče, na območju katerega ima notar svoj sedež.

Pristojni organ na zahtevo stranke popravi ali razveljavi potrdilo s sklepom.

Potrdilo iz drugega odstavka 42.a člena tega zakona popravi minister, pristojen za pravosodje.«.

19. člen

Za prvim odstavkom 43. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Upnik lahko med postopkom z dolžnikovo privolitvijo v celoti ali delno umakne predlog za izvršbo, tako da upnik obdrži zastavno pravico na predmetu izvršbe, sodišče pa ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin.«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

20. člen

V drugem odstavku 44. člena se v prvem stavku za besedama »primeru iz« dodata besedi »petega in«.

21. člen

Za 44.a členom se doda nov 44.b člen, ki se glasi:

»44.b člen (Določitev udeleženca trga vrednostnih papirjev)

V sklepu, s katerim dovoli izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, sodišče določi tudi udeleženca trga vrednostnih papirjev, pooblaščenega za izvedbo posameznih opravil glede prodaje in unovčevanja pravic iz nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki so predmet izvršbe.

Kot pooblaščenega udeleženca sodišče določi tistega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga je navedel upnik v predlogu za izvršbo. Če ga ne navede v predlogu za izvršbo, ravna sodišče s predlogom kot z nepopolno vlogo.«.

22. člen

V tretjem odstavku 45. člena se za besedilom »klirinško depotni družbi« doda vejica in besedilo »pooblaščenemu udeležencu trga vrednostnih papirjev«.

V četrtem odstavku se za besedilom »dolžnikovega dolžnika« doda vejica in besedilo »pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev«.

V petem odstavku se za besedilom »klirinško depotni družbi« doda vejica in besedilo »pooblaščenemu udeležencu trga vrednostnih papirjev«.

23. člen

V 56.a členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(Ugovor zoper pravno nasledstvo)«.

Za besedilom člena, ki postane prvi odstavek, se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Dolžnik in prvotni upnik lahko v primeru spremembe upnika po tretjem odstavku 24. člena tega zakona izpodbijata sklep o spremembi upnika z ugovorom iz razloga po 12. točki prvega odstavka 55. člena tega zakona.«.

24. člen

V drugem odstavku 62. člena se v prvem stavku črta besedilo »v delu, v katerem je dovolilo izvršbo in določilo izvršitelja, in opravljena izvršilna dejanja«.

25. člen

Prvi odstavek 65. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če upnik v roku ne odgovori na ugovor ali če izjavi, da ugovoru ne nasprotuje, sodišče v celoti ali delno ustavi izvršbo.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Vložnik ugovora lahko v roku trideset dni od pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora iz prejšnjega odstavka ali iz petega odstavka 64. člena tega zakona začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna.«.

V petem odstavku se črta besedilo »in razveljavi sklep o izvršbi«.

26. člen

V prvem odstavku 71. člena se za 9. točko doda nova 10. točka, ki se glasi:

»10. če je dolжник vložil predlog za zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe na podlagi pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, in ki ne zahteva priznanja in izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine kot pogoja za dovolitev in opravo izvršbe;«.

Dosedanja 10. točka postane 11. točka.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Sodišče zavrne dolžnikov predlog za odlog iz prvega odstavka tega člena, če upnik položi varščino za škodo, ki bi jo dolжник ali tretji utrpela zaradi oprave izvršbe.«.

Za tretjim odstavkom se doda novi četrti in peti odstavek, ki se glasita:

»Če sodišče dovoli izvršbo na stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki predstavlja dolžnikov dom, zaradi izterjave denarne terjatve, ki je nesorazmerna glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine, sme ne glede na določbe prejšnjih odstavkov na predlog dolžnika ali centra za socialno delo, če predložita obrazloženo mnenje centra za socialno delo, ki upravičuje odložitev izvršbe, odložiti izvršbo na nepremičnino najdlje za šest mesecev in le enkrat.

Sodišče lahko odloži izvršbo, če so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka kljub temu, da ne prejme mnenja centra za socialno delo, vendar največ za tri mesece in le enkrat.«.

27. člen

V četrtem odstavku 72. člena se v drugem stavku pred besedo »obvesti« vstavi beseda »takoj«.

28. člen

Tretji odstavek 74. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče oziroma izvršitelj odloži za toliko časa, za kolikor je upnik predlagal, vendar največ za eno leto. Če upnik predlaga daljše obdobje, sodišče dovoli odlog izvršbe le za eno leto, v preostalem odlog izvršbe zavrne. Upnik lahko predlaga odlog izvršbe le

enkrat, lahko pa pred iztekom roka večkrat predlaga podaljšanje odloga, vendar odlog skupno ne sme trajati dlje od enega leta od izdaje sklepa o dovolitvi odloga. Če odloži izvršbo izvršitelj začne teči odlog od dne, ko izvršitelj v spisu in vpisniku evidentira čas odloga in o tem obvesti sodišče.«.

29. člen

Za prvim odstavkom 76. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Sodišče ustavi izvršbo tudi v primeru, ko dolžnikov dolжник obvesti sodišče, da je terjatev poplačana, upnik pa kljub obvestilu dolžnikovega dolžnika predloga za izvršbo ne umakne.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

30. člen

Naslov 80. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(Omejitve izvršbe proti pravnim osebam, podjetniku in zasebniku)

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Izvršbe proti pravni osebi, ki opravlja gospodarsko dejavnost, proti podjetniku in proti zasebniku, ki ni kmet, ni mogoče opraviti na stroje, orodje in druge delovne priprave, kolikor so te stvari nujno potrebne dolžniku za opravljanje njegove dejavnosti, ter na surovine, polizdelke, namenjene za predelavo, in pogonsko gorivo, kolikor ne presegajo količine, potrebne za enotedensko povprečno proizvodnjo.«.

31. člen

Tretji odstavek 81. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Rubež premočnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premočnin, se opravi z vpisom v ta register, ki ga upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Vpis rubeža in prepovedi razpolaganja v register opravi izvršitelj na podlagi sklepa o izvršbi.«.

V četrtem odstavku se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Po vpisu v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premočnin, se podatki o rubežu in prepovedi razpolaganja s premočnino, na katero se nanaša vpis, zaradi varnosti pravnega prometa avtomatično posredujejo organom, ki vodijo uradne evidence in jih potrebujejo za vpis v evidence in listine, s katerimi se dokazuje lastništvo premočnine.«.

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»V register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premočnin se poleg identifikacije premočnine, rubeža in prepovedi razpolaganja vpišejo podatki o izvršilni zadevi, poteku postopka ter identifikacijski podatki o dolžniku in upniku iz 16. člena tega zakona. Pri vpisu se na podlagi davčne številke ali EMŠO fizične osebe ter identifikacijskega znaka premočnine ali objekta, v katerem se premočnina

nahaja, ostali podatki avtomatično prevzamejo iz uradne evidence ali registra, v katerega je vpisana oseba, premočnina ali objekt oziroma nepremičnina, na kateri se objekt nahaja.«.

Za petim odstavkom se dodajo novi šesti do deveti odstavek, ki se glasijo:

»Vpis podatkov v register neposestnih zastavnih pravic iz prejšnjega odstavka opravijo osebe ali organi, ki jih za to pooblašča zakon. Pri vpisu se na podlagi enotne matične številke fizične ali matične ali davčne številke pravne osebe, ostali podatki avtomatično prevzamejo iz uradne evidence ali registra, v katerega je oseba vpisana. Iz drugih uradnih evidenc se na podlagi enoličnega identifikacijskega znaka premočnine ali objekta prevzamejo podatki o zarubljeni premočnini ali objektu, v katerem se zarubljena premočnina nahaja.

Register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premočnin je zaradi zagotavljanja namenov iz četrtega in šestega odstavka tega člena povezan s Poslovnim registrom Slovenije, s centralnim registrom prebivalstva, z davčnim registrom in z drugo uradno evidenco ali registrom.

Podatki iz registra, razen podatkov o enotni matični številki fizične osebe, so javni. Dostopni so prek spletnih strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

Rubež premočnin, ki se vpisujejo v slovenski ladijski register oziroma v register zrakoplovov Republike Slovenije, se opravi z vpisom sklepa o izvršbi v ta register.

Zarubljeno motorno ali priklopno vozilo se do prenehanja veljavnosti rubeža ne sme registrirati oziroma zanj podaljšati prometno dovoljenje brez overjenega dovoljenja upnika.«.

Dosedanji šesti odstavek postane deseti odstavek.

32. člen

88. člen se spremeni tako, da se glasi:

»88. člen (Neuspešen ali neizveden rubež)

Če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe (neuspešen rubež), sodišče po končanih izvršilnih dejanjih ustavi izvršbo.

Če upnik v treh mesecih od neuspešnega rubeža sodišču in izvršitelju posreduje podatke o novih dolžnikovih premočninah, sodišče razveljavi sklep o ustavitvi izvršbe oziroma izvršitelj ponovi rubež, če sklep o ustavitvi izvršbe še ni bil izdan.

Če izvršitelj rubeža ne more opraviti, na primer ker dolžnik ni navzoč ali prostora noče odpreti ali ker stvari ni naslovu, ki ga je navedel upnik (neizveden rubež), ali če zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, lahko upnik v treh mesecih od dneva njegovega poskusa rubeža izvršitelju neomejenokrat predlaga, da opravi ponovni rubež. Če upnik v tem roku ne predlaga ponovnega rubeža ali če rubež, predlagan do poteka tega roka, ni uspešen, sodišče ustavi izvršbo.«.

33. člen

V prvem odstavku 93. člena se na koncu doda nov stavek, ki se glasi: »Javna dražba se lahko opravi tudi na spletu (spletna javna dražba).«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Če izvršitelj določi, da se stvari prodajo na javni dražbi, najmanj sedem dni pred začetkom javne dražbe razglasi javno dražbo z oklicem na sodni deski in na spletni strani sodišča.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Za prodajo zarubljenih vrednostnih papirjev, ki ne kotirajo na borzi, lahko določi izvršitelj pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, da opravi prodajo, ali jih proda sam z neposredno pogodbo ali na javni dražbi ter določi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, da opravi prenos imetništva vrednostnih papirjev na kupca.«.

Za dosedanjim petim odstavkom, ki postane šesti odstavek, se dodajo novi sedmi od deveti odstavek, ki se glasijo:

»Na spletni javni dražbi lahko sodeluje tisti, ki se v roku 24 ur pred začetkom spletne dražbe prijavi. Po prijavi pridobi enolični znak, pod katerim anonimno sodeluje na dražbi.

Spletna dražba traja najmanj tri in največ osem dni.

Podrobnejša pravila v zvezi s spletno javno dražbo predpiše minister, pristojen za pravosodje.«.

Dosedanji šesti odstavek postane deseti odstavek.

34. člen

Za 93. členom se doda nov 93.a člen, ki se glasi:

»93.a člen (Spletni iskalnik javnih dražb)

Vrhovno sodišče Republike Slovenije za namen vodenja spletnih javnih dražb premičnin vzpostavi, upravlja in vzdržuje spletni iskalnik javnih dražb, s katerim lahko zainteresirani kupci iščejo stvari, ki so predmet javne dražbe, po naslednjih kriterijih:

- vrsta stvari (npr. nakit, računalniki, avdio in video naprave, bela tehnika, avtomobili, umetnine);
- čas in kraj dražbe oziroma spletni naslov, na katerem poteka spletna javna dražba;
- pristojno sodišče.

Ko izvršitelj strankam posreduje obvestilo iz drugega odstavka 93. člena tega zakona, mora v iskalnik javnih dražb vpisati podatke o premičnini. Predmet spletne javne dražbe mora biti v iskalniku javnih dražb skupaj s fotografijo predmeta objavljen najmanj osem dni pred začetkom spletne javne dražbe.«.

35. člen

V drugem odstavku 96. člena se v drugem stavku črta besedilo: »zahteva od pristojnega organa, ki vodi register, da«.

36. člen

V 101. členu se 14. točka spremeni tako, da se glasi:

»14. denarna sredstva, ki jih izplača Javni štipendijski, razvojni, invalidski in prežिवninski sklad Republike Slovenije po zakonu, ki ureja Javni štipendijski, razvojni, invalidski in prežिवninski sklad Republike Slovenije, razen nagrade za preseganje kvote po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov.«.

37. člen

V tretjem odstavku 102. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 50 % minimalne plače, če dolžnik prežिवlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora prežिवljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživorja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.«.

38. člen

V tretjem odstavku 133.a člena se v drugem stavku za besedo »prejema« doda beseda »rubljivih«.

39. člen

V petem odstavku 141. člena se v drugem stavku pred besedo »promet« vstavi beseda »plačilni«.

V desetem odstavku se besedilo »podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »elektronsko podpisana«.

40. člen

Za drugim odstavkom 145. člena se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»V izvršilnih zadevah, v katerih kot dolžnik nastopa banka ali hranilnica, ki ima pri Banki Slovenije odprt poravnalni račun za opravljanje plačilnih storitev, je ne glede na vrstni red organizacij za plačilni promet v sklepu o izvršbi, primarna organizacija za plačilni promet Banka Slovenije.«.

41. člen

V drugem odstavku 163.b člena se za 2. točko doda nova 3. točka, ki se glasi:

»3. pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev;«.

Dosedanja 3. točka postane 4. točka.

42. člen

V tretjem odstavku 163.c člena se besedilo »sodišče pooblasti pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, da« nadomesti z besedilom »pooblaščenec trga vrednostnih papirjev«.

43. člen

V 169. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi:

»(Izvršba na druga sredstva ali na drugo nepremičnino)«.

Za šestim odstavkom se dodajo novi sedmi, osmi in deveti in odstavek, ki se glasijo:

»Če je predlagana izvršba na stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki je dolžnikov dom, za poplačilo dolga, ki je nesorazmeren glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine, sodišče obvesti o tem pristojni center za socialno delo, dolžnik lahko tudi po poteku roka iz prvega odstavka tega člena predlaga, naj sodišče dovoli drugo sredstvo izvršbe ali naj opravi izvršbo na drugi nepremičnini, sodišče pa po uradni dolžnosti določi drugo sredstvo izvršbe ali drugo nepremičnino, če tekom postopka iz evidenc, do katerih ima elektronski dostop ter na podlagi drugih poizvedb ugotovi, da ima dolžnik drugo premoženje, ki zadošča za poplačilo upnikove terjatve.

Sedmi odstavek tega člena se ne uporablja v primeru, če je predlagana izvršba za poplačilo terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, ter v primeru poplačila terjatve iz naslova posojila, vzetega za izgradnjo oziroma nakup družinske stanovanjske hiše ali stanovanja, ali zaradi izterjave zemljiškega dolga oziroma terjatve, ki je bila zavarovana s pogodbeno zastavno pravico (hipoteko) na tej hiši oziroma stanovanju, ali zaradi izvršitve terjatve za izključitev etažnega lastnika s prodajo posameznega dela zgradbe v etažni lastnini.

V primeru, da sodišče ugotovi predlogu dolžnika iz sedmega odstavka tega člena ali samo določi drugo sredstvo oziroma predmet izvršbe, je stroške, ki so nastali v postopku izvršbe na nepremičnino, dolžan povrniti dolžnik.«.

44. člen

Prvi odstavek 174. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Stvarne služnosti na nepremičnini z njeno prodajo ne ugasnejo:

- če so bile vpisane v zemljiško knjigo pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo ter upnika zemljiškega dolga ali,
- če so bile vpisane v zemljiško knjigo za pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo ter upnika zemljiškega dolga in so bile ustanovljene na podlagi pravnega posla in njihovem obstoju do izdaje odredbe o prodaji ne nasprotujejo zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga ali,
- če so bile ustanovljene na podlagi sodne ali upravne odločbe.«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Služnosti v javno korist ne ugasnejo.«.

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

45. člen

V četrtem odstavku 178. člena se beseda »osem« nadomesti z besedo »dvajset«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Sodišče predlog in mnenje sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine vroči strankam in osebam iz drugega odstavka 179. člena tega zakona, če novega mnenja sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine ne objavi na spletnih straneh sodišča.«.

Za petim odstavkom, ki postane šesti odstavek, se dodata nova sedmi in osmi odstavek, ki se glasita:

»Sodišče na predlog stranke za ugotovitev tržne vrednosti nepremičnine ne postavi sodnega cenilca, če stranka predloži cenitev iz drugega sodnega postopka, ki ni starejša od dveh let in ponovne cenitve na svoje stroške ne zahtevajo stranke ali osebe iz drugega odstavka 179. člena tega zakona.

Predlog iz prejšnjega odstavka se vroči strankam in osebam iz drugega odstavka 179. člena tega zakona v izjavo.«.

46. člen

V drugem odstavku 180. člena se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Sodišče vroči predlog v izjavo strankam ali osebam iz drugega odstavka 179. člena tega zakona.«.

47. člen

Četrti odstavek 181. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Odredbo o prodaji razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način, odredbo za prodajo kmetijskega zemljišča pa sodišče posreduje upravni enoti, kjer nepremičnina leži, da jo upravna enota razglasi na svoji oglasni deski. Na spletu se poleg odredbe o prodaji objavi tudi cenitveno poročilo brez objave osebnih in drugih varovanih podatkov.«.

V šestem odstavku se črta besedilo »na sodni deski«.

48. člen

Za 181. členom se doda nov 181.a člen, ki se glasi:

»181.a člen (Spletni iskalnik prodaj nepremičnin)

Vrhovno sodišče Republike Slovenije za namen vodenja spletnih javnih dražb nepremičnin vzpostavi, upravlja in vzdržuje spletni iskalnik prodaj nepremičnin, s katerim lahko zainteresirani kupci iščejo nepremičnine, ki so predmet prodaje, po naslednjih kriterijih:

- vrsta rabe nepremičnine (stanovanje, hiša, poslovni prostor, zemljišče);
- čas in kraj dražbe oziroma spletni naslov, na katerem poteka spletna javna dražba;
- pristojno sodišče.«.

49. člen

Za prvim odstavkom 182. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Če je bila nepremičnina prodana na podlagi spletne javne dražbe, sodišče pozove predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, ki se je pravočasno prijavil k spletni javni dražbi, da v določenem roku kupi nepremičnino pod enakimi pogoji kot ponudnik, ki je uspel v postopku spletne javne dražbe.«.

Dosedanji drugi do četrti odstavek postanejo tretji do peti odstavek.

50. člen

Drugi odstavek 183. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Javna dražba se praviloma opravi kot spletna javna dražba, lahko pa sodišče odloči, da se opravi narok za prodajo nepremičnine na javni dražbi. Ta se opravi v sodnem poslopiju, če sodišče ne odloči drugače.«.

51. člen

Za 188. členom se doda nov 188.a člen, ki se glasi:

»188.a člen (Spletna javna dražb)

Če se nepremičnina prodaja na spletni javni dražbi, se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o javnih dražbah, razen drugega odstavka 186. člena tega zakona in če ni v tem členu drugače določeno.

Spletne javne dražbe se sme udeležiti le tisti, ki se prijavi najpozneje tri delovne dni pred začetkom dražbe.

Po prijavi in plačilu varščine pridobi enolični znak, pod katerim anonimno sodeluje na dražbi.

Ko sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za spletno javno dražbo, na spletni strani odredi, da se ta začne. Spletna javna dražba traja 48 ur. Po izteku 48 ur se spletna javna dražba konča, če v roku 2 minut noben ponudnik ne ponudi višje cene.

Podrobnejša pravila v zvezi s spletno javno dražbo predpiše minister, pristojen za pravosodje.«.

52. člen

V prvem odstavku 192. členu se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Sodišče lahko v sklepu o izročitvi nepremičnine kupcu na predlog osebe, ki je namesto kupca položila kupnino, in je do izdaje sklepa o

izročitvi nepremičnine kupcu sodišču predložila listino, sposobno za vknjižbo hipoteke v svojo korist, določi, da se po pravnomočnosti tega sklepa vknjiži hipoteka v korist te osebe.«.

53. člen

V prvem odstavku 226. členu se doda nov drugi stavek, ki se glasi: »Šteje se, da je dolжник izpolnil svojo obveznost, če namesto nedenarne terjatve izpolni denarno terjatev, ki jo je predlagal upnik v predlogu za izvršbo, še preden poteče rok za izpolnitev obveznosti.«.

54. člen

V drugem odstavku 248. člena se besedilo »na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o zavarovanju organ, ki vodi ta register« nadomesti z besedilom »sodišče na podlagi sklepa o zavarovanju«.

55. člen

V prvem odstavku 258. člena se na koncu 6. točke pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 7. točka, ki se glasi:

»7. na sodbo, izdano v postopku v sporu majhne vrednosti, zoper katero je vložena pritožba.«.

V drugem odstavku se besedilo »4. in 5.« nadomesti z besedilom »4. do 7.«.

56. člen

V tretjem odstavku 260. člena se besedilo »na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o predhodni odredbi organ, ki vodi ta register« nadomesti z besedilom »sodišče na podlagi sklepa o predhodni odredbi«.

57. člen

Tretji odstavek 271. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Prepoved iz 1. točke prvega odstavka tega člena vpiše sodišče na podlagi sklepa o začasni odredbi.«.

58. člen

Tretji odstavek 273. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Prepoved iz 1. točke prvega odstavka tega člena vpiše sodišče na podlagi sklepa o začasni odredbi.«.

59. člen

Za 279. členom se dodajo novo petindvajseto a) poglavje in členi 279.a do 279.f, ki se glasijo:

»Petindvajseto a) poglavje Čezmejna zamrznitev bančnih računov

279.a člen

(Uporaba določb postopka o začasnih odredbah)

Glede postopka za evropski nalog za zamrznitev po Uredbi 655/2014/EU se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o začasnih odredbah, če ni v Uredbi 655/2014/EU ali v tem poglavju drugače določeno.

279.b člen

(Pristojnost za izdajo naloga za zamrznitev na podlagi izdane odločbe, poravnave ali javne listine)

Kadar je bila upniku že vročena sodna odločba, sodna poravnava ali javna listina, je za izdajo naloga za zamrznitev glede zahtevka, navedenega v sodni odločbi, sodni poravnavi ali javni listini, pristojno sodišče, ki je izdalo sodno odločbo oziroma pred katerim je bila sklenjena sodna poravnava, oziroma okrajno sodišče, na območju katerega je bila sestavljena javna listina.

V postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine je za izdajo naloga po prejšnjem odstavku krajevno pristojno tisto sodišče, ki je krajevno pristojno glede na dovoljena sredstva izvršbe.

279.c člen

(Pridobivanje informacij o bančnem računu)

Za pridobivanje informacij o dolžnikovem bančnem računu, ki jih je v skladu s 14. členom Uredbe 655/2014/EU treba posredovati sodišču druge države članice, je pristojna Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

279.č člen

(Preklic naloga za zamrznitev ali ustavitev njegovega izvrševanja)

Če je upnik vložil predlog za izdajo naloga za zamrznitev pred začetkom postopka o glavni stvari in sodišče v roku iz prvega odstavka 10. člena Uredbe 655/2014/EU ne prejme dokazila o začetku postopka, sodišče ustavi postopek in, če se zavarovanje opravlja v Republiki Sloveniji, razveljavi opravljena dejanja.

Pristojno sodišče, na katerega pošlje tuje sodišče v skladu s tretjim pododstavkom drugega odstavka 10. člena Uredbe 655/2014/EU preklic ali ustavitev naloga za zamrznitev, je okrajno sodišče, na območju katerega se zavarovanje z zamrznitvijo opravlja ali bi se moralo opraviti. Okrajno sodišče po prejemu preklica ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja.

279.d člen

(Pristojnost za izvršitev tujega naloga za zamrznitev)

Za izvršitev naloga za zamrznitev, ki ga je izdalo sodišče druge države članice, je krajevno pristojno Okrajno sodišče v Mariboru.

279.e člen

(Izvršitev naloga za zamrznitev)

Nalog za zamrznitev, ki ga je izdalo slovensko sodišče, se vroči upniku ter banki, če se nahaja v Sloveniji, dolžniku pa šele, ko razpolaga z listinami iz prvega odstavka 28. člena Uredbe 655/2014. Če

je bila upniku že vročena sodna odločba, sodna poravnava ali javna listina, sodišče s sklepom odredi dejanje iz 4. točke prvega odstavka 260. člena tega zakona, sicer pa dejanje iz 4. točke prvega odstavka 271. člena tega zakona.

Nalog za zamrznitev, ki ga je izdalo sodišče druge države članice, se izvrši tako, da sodišče s sklepom odredi dejanje iz 4. točke prvega odstavka 271. člena tega zakona. Sklep se vroči upniku in organizaciji za plačilni promet. Sklep, s katerim se izvršitev naloga popolnoma ali deloma zavrne, mora biti obrazložen.

279.f člen (Pravna sredstva)

Sodišče, ki izvrši nalog za zamrznitev, je pristojno za odločitev o pravnih sredstvih in predlogih po 34., 35., 38. in po točki b. tretjega odstavka 39. člena Uredbe 655/2014/EU.«.

60. člen

V prvem odstavku 287. člena se v prvem stavku za besedo »razrešitvi« doda vejica in besedilo »oziroma z dnem, določenem v odločbi o razrešitvi,«. V drugem stavku se besedilo »Ko izvršitelj prejme odločbo o razrešitvi« nadomesti z besedilom »Z dnem, določenem v odločbi o razrešitvi«.

V tretjem odstavku se beseda »določi« nadomesti z besedilom »v osmih dneh od prejema odločbe o razrešitvi izvršitelja z odredbo določi«.

Za četrtim odstavkom se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Zbornica odredbo predsednika zbornice izvršiteljev o določitvi izvršitelja za prevzemnika pošlje sodiščem v izvršilnih zadevah, v katerih je bil razrešeni izvršitelj določen kot izvršitelj, in ministrstvu, pristojnemu za pravosodje. Sodišče o navedenem obvesti upnike in jih pozove, da v določenem roku sporočijo, ali soglašajo z izvršiteljem, ki ga je določil predsednik zbornice izvršiteljev ali predlagajo drugega izvršitelja. Sodišče tega ne stori v primeru, ko so upniki že predhodno obvestili sodišče o imenu drugega izvršitelja. Če upnik v danem roku ne odgovori oziroma ne sporoči imena novega izvršitelja, sodišče s sklepom določi kot novega izvršitelja tistega, ki ga je določil predsednik zbornice. Če upnik sporoči ime drugega izvršitelja v danem roku ali že pred tem, sodišče s sklepom določi tega izvršitelja kot novega izvršitelja.«.

Za dosedanjim petim odstavkom, ki postane šesti odstavek, se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»V primeru smrti izvršitelja zbornica izvršiteljev v roku 15 dni od dne, ko izve za smrt izvršitelja, prevzame vso dokumentacijo in predmete, ki jih je izvršitelj pridobil v zvezi z opravljanjem službe izvršitelja. Predsednik zbornice izvršiteljev v 15 dneh od dne, ko izve za smrt izvršitelja, z odredbo določi drugega izvršitelja oziroma izvršitelje kot prevzemnike. Smiselno se uporabijo drugi, četrti in peti odstavek tega člena. Dokumentacija in predmeti, ki jih je izvršitelj pridobil v zvezi z opravljanjem službe izvršitelja, ne spadajo v izvršiteljevo zapuščino. Če je prevzem zbornici na kakršen koli način onemogočen, odredi na predlog zbornice sodišče, na območju katerega je imel izvršitelj svoj sedež, da se dokumentacija in predmeti, ki jih je izvršitelj pridobil v zvezi z opravljanjem službe izvršitelja, zavarujejo in izročijo zbornici. Na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev se objavijo podatki o osebnem imenu, sedežu in datumu smrti izvršitelja.«.

61. člen

Za prvim odstavkom 294.b člena se dodata novi drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»Pomočnik izvršitelja ne sme biti oseba, ki je obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen.

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, po uradni dolžnosti pridobiva podatke iz kazenske evidence o pomočnikih izvršiteljev zaradi izvajanja nadzora in za potrebe disciplinskega postopka zoper izvršitelja, ki zaposli ali ima zaposleno osebo, ki ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka.«.

Dosedanji drugi odstavek, ki postane četrti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»Pri svojem delu mora imeti pomočnik izkaznico, s katero izkazuje vpis v evidenco iz 295. člena tega zakona. Izkaznica vsebuje osebno ime pomočnika, rojstni datum, ime izvršitelja, pri katerem je zaposlen, trajanje pogodbe o zaposlitvi, zaporedno številko v evidenci izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev ter ostale potrebne podatke. Natančnejšo obliko in vsebino izkaznice določi minister, pristojen za pravosodje.«.

Dosedanja tretji in četrti odstavek postaneta peti in šesti odstavek.

62. člen

V četrtem odstavku 295. člena se v prvem stavku pika nadomesti z vejico in doda besedilo »in podatke o številu pomočnikov izvršitelja, njihovem osebnem imenu in datumu sklenitve in prenehanja pogodbe o zaposlitvi.«.

63. člen

V drugem odstavku 295.a člena se na koncu druge alineje črta podpičje in doda besedilo »ter osebno ime in sedež izvršitelja, katerega pomočnik je; «.

64. člen

V 298.č členu se v 15. točki pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 16. točka, ki se glasi: »16. če zaposli ali ima zaposleno osebo, ki je obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

65. člen

V petem odstavku 28. člena Zakona o Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 78/06 – uradno prečiščeno besedilo, 106/12 in 39/16) se beseda »stroškov« nadomesti z besedo »taks«.

66. člen

V Zakonu o sodnih taksah (Uradni list RS, št. 37/08, 97/10, 63/13, 58/14 – odl. US, 19/15 – odl. US, 30/16 in 10/17 – ZPP-E) se v tabeli 4 v tarifni številki 4012 za besedo »zavarovanje« doda besedilo »postopek o predlogu za vpis hipoteke na podlagi sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu«.

67. člen

Postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo ali predlog za zavarovanje vložen pred uveljavitvijo tega zakona, se nadaljujejo in končajo po določbah tega zakona.

Po določbah tega zakona se izvršujejo tudi sklepi o izvršbi, ki so jih izvrševalci sklepov o izvršbi že prejeli v izvršitev.

Če je v izvršbi na nepremičnino do uveljavitve tega zakona že bila izdana odredba o prodaji, se postopek dokonča po določbah do sedaj veljavnega zakona.

V postopku izvršbe na nematerializirane vrednostne papirje, v katerem je bil do uveljavitve tega zakona že izdan sklep o izvršbi, ni pa še bil izdan sklep po tretjem odstavku 163.c člena dosedaj veljavnega zakona, sodišče v roku 60 dni od uveljavitve tega zakona pozove upnika, da predlaga pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev za prodajo vrednostnih papirjev. Sodišče s sklepom pooblasti za prodajo tistega pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga je predlagal upnik.

4., 6., 8. in 9. točka novega sedmega odstavka spremenjenega 31. člena, spremenjeni prvi odstavek, nov tretji odstavek ter novi sedmi do deveti odstavek 93. člena, novi 93.a člen, novi 181.a člen, novi drugi odstavek 182. člena, spremenjeni drugi odstavek 183. člena in novi 188.a člen se začnejo uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njihovo izvajanje. Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev izda sklep, v katerem določi datum, od katerega se uporabljajo navedene določbe. Sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Spremembe tretjega, četrtega in petega odstavka 81. člena ter novi šesti in sedmi odstavek 81. člena, spremembe 96. člena, 248. člena, 260. člena, 271. člena in 273. člena zakona, se začnejo uporabljati 1. 1. 2019.

Vlada Republike Slovenije uskladi Uredbo o registru neposestnih zastavnih pravic (Uradni list RS, št. 23/04, 66/06, 16/08, 62/11 in 87/15) z določbami tega zakona enem letu po njegovi uveljavitvi.

Do spremembe Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom (Uradni list RS, št. 18/03 in 35/13) izvršitelju pripada plačilo za dejanja iz šestnajstega odstavka 31. člena zakona plačilo v stalnem znesku v vrednosti 50 točk.

Minister, pristojen za pravosodje, izda podzakonski predpis iz devetega odstavka 93. člena zakona in petega odstavka 188.a člena zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Minister, pristojen za pravosodje, uskladi Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06, 59/11 in 35/16) z določbami tega zakona v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

Minister, pristojen za pravosodje, uskladi Pravilnik o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka (Uradni list RS, št. 104/11, 88/14 in 44/16) z določbami tega zakona v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

68. člen

Ta zakon začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Določba spremenjenega petega odstavka 40. člena zakona, spremenjenega drugega odstavka 41. člena zakona, novega 44.b člena tega zakona, spremenjenega 45. člena zakona, spremenjenega 163.b in spremenjenega 63.c člena zakona se začnejo uporabljati eno leto po uveljavitvi zakona, spremenjeni 10. člen zakona pa se začne uporabljati 14. 9. 2017.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (nov 1.a člen):

V skladu s 3a. členom Ustave Republike Slovenije se v Republiki Sloveniji uredbe EU uporabljajo neposredno, vendar pa je treba v določenih primerih slovensko zakonodajo dopolniti, ker se sicer uredbe ne bi mogle izvajati, oziroma če to zahteva uredba. S predlogom se Zakon o izvršbi in zavarovanju dopolnjuje z navedbo uredb EU, za izvajanje katerih se v zakonu določa pristojnost in postopek v primerih, ko je Republika Slovenija država izvora ali država izvršbe. Država izvora je država, v kateri je bil izdan izvršilni naslov (sodna odločba, sodna poravnava ali javna listina), država izvršbe pa je država, v kateri se tuj izvršilni naslov izvrši.

Veljavni zakon, ki se v tem delu tudi spreminja in dopolnjuje, ureja:

- izvršitev tujih sodnih odločb, sodnih poravnav in tujih javnih listin (13. člen),
- pristojnost za izdajo, popravo in razveljavitev potrdila o izvršljivosti sodne odločbe, sodne poravnave oziroma javne listine na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno (prvi odstavek 42.a člena in prvi in drugi odstavek 42.c člena),
- pristojnost za izdajo in popravo potrdila o izvršljivosti odločb in aktov institucij Evropske unije in nekaterih v okviru Evropske unije ustanovljenih organov na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno (drugi in tretji odstavek 42.a člena in tretji odstavek 42.c člena),
- pristojnost za priznanje in izvršitev tuje sodne odločbe oziroma tuje javne listine oziroma sodne poravnave v Republiki Sloveniji po določbah pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno (42.b člen).

S predlogom zakona se na novo ureja:

- pristojnost in postopek o predlogu za zavrnitev priznanja, predlogu za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja in predlogu za zavrnitev izvršitve, kadar za izvršitev tuje sodne odločbe oziroma tuje javne listine oziroma sodne poravnave v Republiki Sloveniji po določbah pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, ni potrebno izvesti postopka priznanja in izvršitve (42.b člen),
- pristojnost in postopek v zvezi z evropskim nalogom za zamrznitev (25.a poglavje).

Uredba 1215/2012/EU sicer razveljavlja Uredbo 44/2001/ES, kot to določa 80. člen Uredbe 1215/2012/EU, vendar pa se Uredba 44/2001/ES še naprej uporablja za tiste sodne postopke, ki so bili začeti do 10. 1. 2015 (66. člen Uredbe 1215/2012/EU) in posledično tudi za sodne odločbe, izdane v teh postopkih. Zato sta v predlogu zakona navedeni obe uredbi.

K 2. členu (6. člen):

S predlogom se ureditev v četrti alineji petega odstavka 6. člena, ki ureja odločanje o pritožbah zoper sklepe v postopkih zavarovanja, usklajuje z ureditvijo v prvi alineji petega odstavka, ki ureja odločanje o pritožbah zoper sklepe v postopkih izvršbe, saj je razlikovanje med stroškovnim delom izvršilnih sklepov in stroškovnim delom sklepov o zavarovanju nesmiselno.

K 3. členu (9. člen):

S predlagano spremembo četrtega odstavka 9. člena se določa pravilo, da je treba pritožbo, ki se ne zavrže (tj. pravočasno in dovoljeno pritožbo) vročiti v odgovor nasprotni stranki, če ji je bil vročen tudi sklep sodišča prve stopnje, zoper katerega je bila vložena pritožba. S tem se krepi pravica do izjave v postopku in reformatična pooblastila sodišča druge stopnje, ki ne sme spremeniti sklepa sodišča prve stopnje, če se o pritožbi ni mogla izjaviti nasprotna stranka.

Ustavno sodišče RS je v odločbi št. U-I-55/04-10, Up-90/04-15 z dne 6. 4. 2006 izpostavilo, da je pravica do izjave v postopku eden bistvenih elementov pravice do enakega varstva pravic (22. člen Ustave). Bistven predpogoj za uresničevanje pravice do izjave v postopku je pravica do informacije; stranka pravice do izjave v postopku ne more uresničiti, če ni zagotovljeno, da bo predhodno izvedela za procesna dejanja, glede katerih se ima pravico izjaviti. Zaradi tega je treba zagotoviti kontradiktornost tudi v postopku s pravnimi sredstvi. Pravica do izjave v postopku torej narekuje dvostranskost pravnih sredstev (tj. ureditev, da se pravno sredstvo pred odločitvijo instančnega sodišča vroči nasprotni stranki, ki lahko nanj odgovori). Načelo ekonomičnosti in pospešitve postopka ne more biti ustavno dopusten razlog za to, da se v postopku s pritožbo zoper sklep popolnoma izključi uporaba določb, ki stranki omogočajo odgovor na pritožbo. Taka izključitev je še zlasti nesprejemljiva pri sklepih, s katerimi sodišče meritorno odloči o zadevi, pa tudi pri pomembnejših procesnih odločitvah. Ustavno sodišče RS je v številnih drugih odločbah ponovilo svoje stališče o nujnosti, da so pravna sredstva dvostranska.⁵⁹ To je potrdilo tudi ESČP.⁶⁰ Predvsem je nujna dvostranskost pravnih sredstev v zadevah, ko sodišče pravnemu sredstvu ugotovi in odločbo sodišča prve stopnje spremeni.⁶¹ Zato je treba spremeniti četrty odstavek 9. člena ZIZ in tudi na ta način omogočiti, da bo lahko sodišče druge stopnje spremenilo odločbo sodišča prve stopnje in bo sodna odločba postala pravnomočna na drugi stopnji (krepitev reformatičnih pooblastil sodišča druge stopnje).

Ureditev pravnih sredstev se z novim osmim odstavkom spreminja tako, da ima sodišče prve stopnje po vzoru Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP; 128. člen) možnost, da po vloženi pritožbi samo popravi lastno odločitev, če ugotovi, da je odločitev napačna. Če sodišče prve stopnje ugotovi, da je pravočasna in dovoljena pritožba utemeljena, lahko z novim sklepom razveljavi ali nadomesti sklep, ki se izpodbija s pritožbo, če se s sklepom odloči o vlogi, ki se pred izdajo sklepa ne vroči drugi stranki ali udeležencu. O pritožbi zoper sklep, s katerim o pritožbi odloči sodišče prve stopnje, odloča višje sodišče. Nadomestni sklep izda sodnik. Taka rešitev bo razbremenila pritožbeno sodišče in hkrati omogočila hitrejše reševanje zadev na prvi stopnji, saj bo sodišču prve stopnje dana možnost, da popravi lastno napako. Višje sodišče bi bilo s tem razbremenjeno odločanja v velikem številu bagatelnih napak, na primer ko sodniški pomočnik napačno odloči o umiku predloga za izvršbo (umik je vложен v napačen spis ali pa je le delni umik predloga za izvršbo), popravljanje napačnih odločitev v ugovornih in pritožbenih postopkih, ko se štejeta ugovor ali pritožba za umaknjena zaradi neplačila sodne takse, pa se ob pritožbi izkaže, da je bila sodna taksa plačana, ali ko sodniški pomočnik ali strokovni sodelavec napačno odmeri stroške postopka.

K 4. členu (10. člen):

Po veljavni ureditvi zoper pravnomočno odločbo, izdano v postopku izvršbe in zavarovanja ni dovoljena revizija. S predlogom se določa, da je zoper pravnomočen sklep, izdan na drugi stopnji, s

⁵⁹ To npr. izhaja iz odločb Ustavnega sodišča RS št. Up-969/13-23 z dne 17. 9. 2015, Up-653/15-9 z dne 5. 11. 2015.

⁶⁰ Glej sodbo ESČP z dne 1. marca 2016 v zadevi Perak Marko proti Sloveniji (pritožba št. 37903/09).

⁶¹ Tak je bil primer v zadevah U-I-55/04-10, Up-90/04-15 z dne 6. 4. 2006, Up-969/13-23 z dne 17. 9. 2015, Up-90/04-15 z dne 6. 4. 2006 in Up-653/15-9 z dne 5. 11. 2015.

katerim se predlog za izvršbo zavrže ali zavrne, dovoljena revizija pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja pravdni postopek. S sklicem na ZPP se bo na podlagi zadnje novele Zakona o pravdnem postopku (novela ZPP-E), ki predvideva zgolj dopuščeno revizijo, tudi v izvršilnem postopku uvedla dopuščena revizija, ki jo poznajo na Hrvaškem (12. člen hrvaškega Ovršnog zakona – OZ). Sodišče dopusti revizijo, če je od odločitve vrhovnega sodišča mogoče pričakovati odločitev o pravnem vprašanju, ki je pomembno za zagotovitev pravne varnosti, enotne uporabe prava ali za razvoj prava preko sodne prakse (267.a člen ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ).

K 5. členu (13. člen):

S predlogom zakona se redakcijsko spreminja 13. člen ZIZ. Dopolnjuje se naslov člena, ki se je prej glasil »Izvršitev tujih odločb in tujih javnih listin«, tako, da so v naslovu člena omenjene tudi tuje poravnave, ki jih je na primer možno izvršiti v Republiki Sloveniji na podlagi uredb EU s področja civilnega procesnega prava (npr. po Uredbi 44/2001/ES, Uredbi 805/2004/ES itd.).

Predlagatelj je hkrati prvi odstavek 13. člena ZIZ oblikoval tako, da se jasno razlikuje zadeve, ko je treba priznati in izvršiti tujo sodno odločbo, sodno poravnavo in javno listino po zakonu (praviloma gre za uporabo Zakona o mednarodnem zasebnem pravu in postopku⁶² - ZMZPP) ali ratificirani in objavljeni mednarodni pogodbi, od zadev, ko se priznanje in izvršitev tuje sodne odločbe, sodne poravnave in javne listine izvede na podlagi pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno. Medtem, ko gre v prvem primeru za izvršitev izvršilnih naslovov iz tretjih držav, tj. držav, ki niso članice EU, se drug primer nanaša na izvršitev izvršilnih naslovov iz držav članic EU v zadevah, ko je pred dovolitvijo in opravo izvršbe treba izvesti postopek priznanja in izvršitve (ti. eksekvatura ali razglasitev izvršljivosti; angl. *declaration of enforceability*, nem. *Vollstreckbarerklärungsverfahren* ali *Exequaturverfahren*), in sicer po uredbah 44/2001/ES, 2201/2003/ES (razen glede stikov in ugrabitve otrok, glej 40.-45. člen uredbe 2201/2003/ES), 4/2009/ES (glede odločb iz držav članic EU, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, glej 17. – 22. člen uredbe 4/2009/ES), 2016/1103/EU in 2016/1104/EU. Razlikovanje teh primerov je potrebno, ker so predpostavke za izvršbo različne. Medtem ko se postopek priznanja in izvršitve v prvem primeru praviloma izpelje po pravilih mednarodnih pogodb in ZMZPP (glej 108. do 111. člen ZMZPP), kjer eksekvatura ni pogoj za izvršbo, ker lahko o priznanju in izvršitvi odloči izvršilno sodišče kot o predhodnem vprašanju s sklepom o izvršbi (incidenter priznanje, glej 108. člen ZMZPP), veljajo pri uredbah 44/2001/ES, 2201/2003/ES in 4/2009/ES drugačna pravila. Pri izvršitvi tuje sodne odločbe, sodne poravnave in javne listine na podlagi teh uredb je podelitev (razglasitev) izvršljivosti (tj. eksekvatura) v posebnem delibacijskem postopku priznanja in izvršitve, ki se izvede pred okrožnim sodiščem, predpogoj, da lahko izvršilno (tj. okrajno) sodišče s sklepom dovoli in opravi izvršbo (glej npr. 38. člen Uredbe 44/2001/ES). Dosedanji prvi odstavek 13. člena ZIZ teh primerov ni ločeval, zato se predlaga sprememba prvega odstavka 13. člena ZIZ.

Predlagatelj je v drugem odstavku 13. člena ZIZ besedo »dovolitve« zamenjal z besedilom »postopka priznanja in izvršitve«, besedilo »sme opraviti« z besedilom »sme dovoliti in opraviti« ter izrecno predvidel možnost izvršitve tuje sodne poravnave na podlagi pravnih aktov EU. Dosedanja dikcija drugega odstavka 13. člena ZIZ je bila netočna in zavajajoča. To pravilo se je namreč nanašalo na uredbe EU, pri katerih eksekvatura (tj. izveden postopek priznanja in izvršitve) ni pogoj za dovolitev in opravo izvršbe, in sicer je to možno pri uredbah 6/2002/ES, 2201/2003/ES (glede stikov in ugrabitve otrok), 805/2004/ES, 1896/2006/ES, 861/2007/ES, 4/2009/ES (glede odločb iz držav, ki jih zavezuje Haaški protokol iz leta 2007), 207/2009/ES, 1215/2012/ES, 606/2013/EU in 655/2014/EU. Napačna je sedanja dikcija drugega odstavka 13. člena ZIZ, da pri uporabi teh uredb izvršilno sodišče ne dovoli

⁶² Uradni list RS, št. 56/99 in 45/08 – Zarbit.

izvršbe (tj. ne izda sklepa o izvršbi). Sklep o dovolitvi izvršbe na podlagi izvršilnih naslovov iz področja uporabe teh uredb je še vedno potreben, saj gre za dovolitev prisilnih ukrepov proti dolžniku za izpolnitev upnikove terjatve. Za razliko od Uredbe 44/2001/ES se pri uporabi teh uredb pred dovolitvijo izvršbe (tj. pred izdajo sklepa o izvršbi) ne izvede postopek eksekvatur, temveč je mogoče izvršbo na podlagi upnikovega predloga s sklepom o izvršbi dovoliti zgolj na podlagi tujega izvršilnega naslova, ki mu je priloženo predpisano potrdilo o izvršljivosti, ki ga izda tuje sodišča ali drug pristojen organ.

K 6. členu (16. člen)

10. točka prvega odstavka 16. člena ZIZ opredeljuje organizacijo za plačilni promet.

Na predlog Banke Slovenije se definicija organizacije za plačilni promet dopolnjuje tako, da so zajete vse organizacije za plačilni promet, ki vodijo različne oblike računov, s tem pa se zagotovi večje varstvo upnikov in učinkovitejša izvršba. V zvezi s tem se v besedilo določbe dodaja Banka Slovenije ter poravnalni računi, ki so predmet poročanja v register transakcijskih računov.

Zakon se dopolnjuje tudi z opredelitvijo pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev. To je član klirinško depotne družbe, ki ima dovoljenje za trgovanje na organiziranem trgu ter vodi imetnikov račun vrednostnih papirjev, razen če upnik predlaga drugače.

K 7. členu (29. člen)

Z uveljavitvijo Uredbe (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014, str. 73 so določila Zakona o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZEPT in 46/14; v nadaljevanju: ZEPEP), ki se nanašajo na elektronski podpis, postala obsoletna.

S predlagano spremembo se v četrtem odstavku 29. člena besedilo »podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom« nadomesti z besedilom »podpisana z elektronskim podpisom, enakovrednim lastnoročnemu podpisu«. V desetem odstavku se besedilo »jih podpisati s svojim varnim elektronskim podpisom« nadomesti z besedilom »elektronsko podpisati vlogu, h kateri jih prilaga«.

Pogoji, pod katerimi je elektronski podpis enakovreden lastnoročnemu podpisu, določajo predpisi, ki urejajo elektronski podpis in so podrobneje urejeni tudi v pravilniku, ki ureja elektronsko poslovanje v civilnih sodnih postopkih.

Sprememba je povezana z zadnjo novelo Zakona o pravnem postopku (novela ZPP-E), ki v 105.a členu določa način podpisovanja elektronskih vlog.

K 8. členu (31. člen):

Če upnik verjetno izkaže, da s predlaganimi sredstvi izvršbe ne bo mogel biti v celoti poplačan, lahko po veljavni ureditvi predlaga, da dolžnik predloži seznam o stanju vsega svojega premoženja z vsemi dokazili. Po veljavni ureditvi je dolžni dolžan kadarkoli med izvršilnim postopkom predložiti seznam svojega premoženja tudi po oceni sodišča.

Na podlagi predloženega seznama lahko upnik predlaga druga sredstva izvršbe in s tem doseže poplačilo svoje terjatve. Seznam dolžnikovega premoženja je namreč izvršilno sredstvo v širšem pomenu.⁶³

Če dolžnik seznama ne predloži v roku, ali če tako zahteva upnik, sodišče razpiše narok, namenjen ugotavljanju dolžnikovega premoženja. Če dolžnik ne pride na narok, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo (31. člen ZIZ). Sodišče mora dolžnika, ki ne poda seznama svojega premoženja ali ne pride na narok za seznam premoženja, najprej denarno kaznovati, podrejeno pa lahko odredi zaporno kazen (uklonilni zapor)⁶⁴. O skladnosti uklonilnega zapora v izvršbi je ustavno sodišče že odločalo in ugotovilo, da ne gre za nedopusten poseg človekove pravice⁶⁵. Enako je ugotovilo tudi Evropsko sodišče za človekove pravice⁶⁶.

S predlogom se določa, da sodišče dolžniku in upniku pošlje vnaprej izpolnjeno izjavo o seznamu premoženja (informativni seznam), ki vsebuje podatke o dolžnikovem premoženju iz sodišču elektronsko dosegljivih evidenc, in dolžnika pozove, naj informativni seznam dopolni ali spremeni, lahko pa označi tudi, da nima drugega premoženja. Informativni seznam vsebuje tudi opozorilo, da se bo v primeru, če dolžnik seznama ne bo dopolnil ali spremenil, štelo, da so podatki o premoženju, ki izhajajo iz informativnega seznama, resnični, in da je kriva izpovedba kaznivo dejanje.

V primeru, če dolžnik dopolni ali popravi informativni seznam, se informativni seznam vroči upniku, ki lahko predlaga izvedbo naroka za ugotavljanje dolžnikovega premoženja.

Za pridobivanje podatkov iz zemljiške knjige se za potrebe tega zakona omogoči računalniška povezava z zemljiško knjigo in se za ta namen ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja zemljiško knjigo, ki urejajo posredovanje podatkov informatizirane glavne knjige.

V primeru izvršbe na podlagi verodostojne listine upniku podatke iz sedmega odstavka tega člena po pravnomočnosti sklepa o izvršbi posreduje sodišče, ki je krajevno pristojno za odločanje glede na dovoljena sredstva izvršbe.

Dosedanji enajsti odstavek 31. člena ZIZ je dajal izvršitelju možnost, da je lahko neposredno na kraju rubeža ali drugega izvršilnega dejanja pozval dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela njegovega premoženja. Izvršiteljev poziv torej ni bil obvezen, izvršitelji pa se v praksi možnosti, da na podlagi enajstega odstavka 31. člena ZIZ pozovejo dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela svojega premoženja, niso posluževali, in je ostala mrtva črka na papirju. Zaradi tega je smotrna določitev obveznega izvršiteljevega poziva dolžniku, da poda izjavo o stanju vsega ali dela njegovega premoženja. S predlagano spremembo se določa, da mora izvršitelj neposredno na kraju rubeža ali drugega izvršilnega dejanja pozvati dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela njegovega premoženja, in na podlagi dolžnikove izjave sestavi zapisnik o seznamu dolžnikovega premoženja. Če ima izvršitelj, ki je zasebnik z javnimi pooblastili in oseba javnega zaupanja, v primeru neuspešnega rubeža možnost govoriti z dolžnikom, je smiselno, da ga takoj pozove k predložitvi seznama premoženja, še posebej z ozirom na to, da mora izvršitelj o kraju in času razpisanega rubeža obvestiti upnika, ki ima pri rubežu možnost sodelovati. S tem je zagotovljena tudi kontradiktornost postopka. Na ta način bodo sodišča v precejšnji meri razbremenjena izdajanja pisnih odredb o seznamu dolžnikovega premoženja in razpisovanja narokov za seznam dolžnikovega premoženja. Kajti, če

⁶³ 10. točka odločbe Ustavnega sodišča RS U-I-344/06-11 z dne 20. 11. 2008.

⁶⁴ Ustavno sodišče RS je sicer v prekrškovnih zadevah inštitut uklonilnega zapora razveljavilo (odločba opr. št. U-I-12/12-22 z dne 11. 12. 2014).

⁶⁵ Odločba U-I-344/06 z dne 20. novembra 2008.

⁶⁶ Göthlin proti Švedski, št. 8307/11, 16. oktober 2014.

dolžnik izjavo o seznamu svojega premoženja poda izvršitelju, upnik nima več pravnega interesa predlagati, da sodišče dolžnika ponovno pozove na predložitev seznama premoženja, razen če so se okoliščine primera spremenile in obstaja verjetnost, da je dolžnik pridobil novo premoženje (glej deseti odstavek 31. člena ZIZ). Če pravni interes ni podan, je treba poznejši upnikov predlog sodišču, naj dolžnika pozove na predložitev seznama premoženja, zavreči.⁶⁷ Če dolžnik noče podati izjave o stanju vsega ali dela svojega premoženja, izvršitelj o tem obvesti sodišče. Sodišče bo lahko v tem primeru dolžnika kaznovalo, ali pa bo razpisalo narok za ugotavljanje dolžnikovega premoženja.

Tudi v Avstriji velja podobna ureditev, saj nalog (odredba) sodnemu izvršitelju, da zarubi dolžnikove premoženjske, vsebuje tudi nalog za pridobitev seznama dolžnikovega premoženja (drugi odstavek § 249 EO).

Po veljavni ureditvi Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom je v plačilu za rubež zajeta tudi cenitev zarubljenih stvari, sestava potrebne dokumentacije, vročitev sklepa o izvršbi oziroma sklepa o določitvi izvršitelja ter vsa druga opravila, ki jih mora opraviti izvršitelj v zvezi z rubežem in niso posebej ovrednotena v tem pravilniku. S predlogom zakona se v prehodni določbi zaradi stimulacije izvršiteljev določa, da je do spremembe Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom izvršitelj upravičen do plačila za dejanja, ki jih ureja predlagani spremenjeni enajsti odstavek 31. člena zakona.

K 9. členu (33. člen):

Besedilo zakona se tudi redakcijsko usklajuje z določbami Zakona o uvedbi eura.⁶⁸

K 10. členu (38.c člen):

S predlagano spremembo se ureja vprašanje stroškov postopka o zahtevi, da o obračunu plačila za delo in stroškov izvršitelja odloči sodišče. Gre za postopek, ki teče med izvršiteljem in upnikom in v katerem dolžnik ni neposredno udeležen, saj ga stroški, ki jih mora upnik na podlagi dokončnega obračuna ali sklepa sodišča plačati izvršitelju, zadevajo le, če jih upnik pravočasno priglasi in zahteva, da jih sodišče naloži v plačilo dolžniku (peti odstavek 38. člena ZIZ). Ker gre torej za razmerje med upnikom in izvršiteljem, je treba tudi stroškovne posledice urejati v razmerju teh dveh strank, česar pa sedanja ureditev ne dopušča.

Če je zahteva upnika utemeljena, mora upnikove stroške (sodna taksa, nagrada za sestavo vloge) kriti izvršitelj. Če pa na primer izvršitelj v pritožbenem postopku uspe, in je sklep sodišča prve stopnje spremenjen v korist izvršitelja, bi bilo prav, da mu mora upnik povrniti potrebne stroške.

K 11. členu (40. člen):

Po veljavni zakonski ureditvi morajo biti v predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova navedeni upnik in dolžnik z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena zakona, izvršilni naslov, dolžnikova obveznost, sredstvo ali predmet izvršbe, ter drugi podatki, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se izvršba lahko opravi. V primeru, ko upnik predlaga izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, po veljavni ureditvi v predlogu za izvršbo ni dolžan navesti podatkov o nematerializiranih vrednostnih papirjih, katerih imetnik je dolžnik, saj o tem opravi poizvedbe sodišče.

⁶⁷ Andrej Ekart, Seznam dolžnikovega premoženja, Pravosodni bilten 2/2016, str. 256.

⁶⁸ Uradni list RS, št. [114/06](#).

Po veljavni ureditvi nadalje pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev sodišče ne določi že v sklepu o izvršbi, temveč šele pozneje, po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (tretji odstavek 163.c člena ZIZ). Takšna ureditev bi v okolju T2S pomenila, da morebitnega izplačila dividend iz vrednostnih papirjev, ki ga opravlja izdajatelj, v času od njihovega rubeža do pravnomočnosti sklepa o izvršbi ne bi bilo mogoče izvesti v korist upnika, ker ne bi bil določen pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev preko katerega kogentno poteka poplačilo zastavnega upnika. Zaradi tega po predlaganem novem 44.b členu v sklepu, s katerim dovoli izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, sodišče določi tudi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, kar pa pomeni, da je po določbi 40. člena zakona, ki se s predlogom zakona sicer ne spreminja, kot drug podatek, ki je glede na predmet izvršbe potreben, da se izvršba opravi, tudi podatek o pooblaščenem udeležencu trga vrednostnih papirjev, ki ga bo moral v predlogu navesti upnik. Enako velja tudi v primeru predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine (41. člen zakona).

Peti odstavek 40. člena določa, da upniku izvršilnega naslova, na podlagi katerega zahteva izvršbo, predlogu za izvršbo ni treba priložiti, temveč ga mora le določno označiti in navesti, da je bilo izdano potrdilo o izvršljivosti, za tuji izvršilni naslov pa, da so izpolnjeni pogoji iz 13. člena zakona.

S predlogom zakona se peti odstavek 40. člena zakona spreminja tako, da mora predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova upnik priložiti izvršilni naslov in potrdilo o izvršljivosti v izvorniku ali prepisu, za tuji izvršilni naslov pa listine, iz katerih izhaja izpolnjevanje pogojev iz 13. člena ZIZ, razen če gre za izterjavo terjatve, ki je nižja od 2.000 evrov. Pri izterjavi denarne terjatve, ki je nižja od 2.000 evrov, mora upnik le določno označiti izvršilni naslov in navesti, da je bilo izdano potrdilo o izvršljivosti, za tuji izvršilni naslov pa, da so izpolnjeni pogoji iz 13. člena tega zakona. Meja 2.000 evrov je enaka kot v postopku v sporih majhne vrednosti, kjer veljajo določene poenostavitve v skladu z načelom ekonomičnosti in pospešitve postopka, pri tako določenem znesku pa obstaja tudi manjša nevarnost zlorabe.

V izvršilnem postopku velja načelo stroge formalne legalitete, v skladu s katerim mora izvršilno sodišče upniku prisoditi le isto, kar izhaja iz izvršilnega naslova, prav tako pa tudi ne more presojudati pravilnosti in zakonitosti izvršilnega naslova ter vanj posegati. Izvršilno sodišče mora zato preveriti skladnost predloga za izvršbo z izvršilnim naslovom,⁶⁹ to pa lahko stori le, če ima izvršilni naslov pred seboj. Uvedba pravila je predlagana zaradi preprečitve zlorab.

Podobno ureditev poznajo v Avstriji (glej § 54b EO, kjer je mogoče izvršbo dovoliti brez predložitve izvršilnega naslova, če se izterjuje znesek, nižji od 50.000 evrov, in če upniku ni potrebno predložiti dodatnih listin (npr. listin, s katerimi izkazuje pravno nasledstvo ali nastop pogoja).

V Avstriji velja, da je v določenih primerih mogoče dovoliti izvršbo tudi brez predložitve izvršilnega naslova in potrdila in izvršljivosti (poenostavljena dovolitev izvršbe). Zoper sklep o izvršbi, izdan v poenostavljenem postopku dovolitve izvršbe, lahko dolжник v roku 14 dni vloži ugovor (Einspruch) iz naslednjih taksativno naštetih razlogov, in sicer: da ne obstaja izvršilni naslov s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; da ne obstaja potrdilo o izvršljivosti, na katero se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik; in da predlog za izvršbo ni skladen z izvršilnim naslovom s potrdilom o izvršljivosti, na katerega se v predlogu za izvršbo sklicuje upnik (§ 54c EO). Po vložitvi ugovora sodišče upnika pozove da predloži izvršilni naslov s klavzulo o izvršljivosti (§ 54d EO). Če sodišče ugovoru ugodi, izvršbo ustavi (§ 54e EO), upnik pa je dolžan dolžniku povrniti stroške

⁶⁹ Andrej Ekart, Razlogi za zavrnitev izvršilnega predloga na podlagi notarskega zapisa, Zbornik 1. dnevi nepravdnega in izvršilnega prava, GV Založba, Ljubljana 2012, str. 53-56.

izvršbe in nastalo škodo, o kateri po prostem preudarku odloči izvršilno sodišče (§ 54f EO). Izvršilno sodišče upnika tudi denarno kaznuje s kaznijo najmanj 100,00 evrov, če je zlorabil inštitut poenostavljene dovolitve izvršbe (§54g EO).

Tudi v nemškem pravu se predložitev izvršilnega naslova pri elektronskih predlogih ne zahteva, če upnikova terjatev s pripadki ne presega 5.000 evrov („§ 754a nZPO).

K 12. členu (40.c. člen):

Okrajno sodišče v Ljubljani je opozorilo na zastoje, zaplete in težave, ki jih ima z izdajanjem evropskega naloga za izvršbo (EIN). Takoj, ko se ugotovi pravnomočnost sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine, se namreč zadeva prenese na pristojno matično sodišče, ki v nadaljevanju odloča o vseh vprašanjih, tudi o vseh predlogih za razveljavitev klavzule pravnomočnosti sklepa o izvršbi. Ob sedANJI ureditvi, ko o izdaji EIN odloča COVL (čeprav se zadeva lahko že več let odvija na matičnem sodišču), je tveganje odločanja, prav tako pa tudi velik zastoj v postopku, breme za upnika. S predlogom zakona se zato določa hitrejša, in učinkovitejša ureditev zaradi specifičnosti postopka oziroma prenosa zadev, da tudi o tem vprašanju (izdaja evropskega naloga za izvršbo) odločajo matična sodišča, ki imajo izvršilno zadevo v obravnavi.

K 13. členu (41. člen):

Uredba 805/2004/ES o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov v 16. členu kot pogoj, da se slovenska zamudna sodba ali plačilni nalog (npr. prva točka sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine) lahko potrdi kot evropski izvršilni naslov zahteva, da mora listina o začetku postopka ali enakovredna listina med drugim vsebovati utemeljitev zahtevka. Zaradi tega predlagatelj ustrezno spreminja drugi odstavek 41. člena ZIZ.

Čeprav prejme toženec (dolžnik) nepravnomočen sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine (ki v prvi točki izreka predstavlja plačilni nalog) skupaj s predlogom za izvršbo, ki običajno skupaj obsegata približno pet do šest strani, navedeno pisanje o začetku postopka nikjer ne vsebuje utemeljitve zahtevka. Še najbližje temu je rubrika v obrazcu predloga za izvršbo „oznaka zahtevka – oznaka verodostojne listine“, kjer npr. piše zgolj kat. št. 1-8 (kar pomeni kataloška številka)⁷⁰ in oznaka verodostojne listine, npr.: “izpisek odprtih postavk št., račun št.... ipd.). To ne ustreza standardu utemeljitve zahtevka, zaradi česar obstoječa ureditev plačilnega naloga, ki ga v prvi točki izreka vsebuje sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ne izpolnjuje pogojev iz 16. člena Uredbe 805/2004/ES.⁷¹

Utemeljitev zahtevka⁷² oziroma označba temelja zahtevka (nem. Bezeichnung des Forderungsgrundes, angl. a statement of the reason for the claim) se v pravni teoriji sicer ne razlaga široko. Ni namreč treba celovito opisati dejanskega stanja, zadostuje že dovolj določna označba

⁷⁰ V skladu z Navodili za izpolnjevanje obrazca za predlog za izvršbo (na podlagi verodostojne listine, ki so priloga 7 Pravilnika o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka, Ur.l. RS, št. 104/2011, so kataloške številke (kat. št.) verodostojnih listin naslednje: 1 za fakturo; 2 za menico in ček s protestom in povratnim računom; 3 za javno listino; 4 za izpisek iz poslovnih knjig, overjen s strani odgovorne osebe; 5 za po zakonu overjeno zasebno listino in listino, ki ima po posebnih predpisih naravo javne listine; 6 za obracun pogodbenih obresti; 7 za obracun zamudnih obresti; in 8 za verodostojno listino po drugih zakonih

⁷¹ Podrobneje Andrej Ekart, Skladnost sklepov o izvršbi COVL z minimalnimi standardi Uredbe o evropskem izvršilnem naslovu, PP 29-30/2012, str. 6.

⁷² Kar je uradni prevod v slovenski jezik.

terjatve iz določenega pravnega razmerja.⁷³ Poenostavitev te zahteve je bila vnesena v besedilo Uredbe 805/2004/ES šele med zakonodajnim postopkom z namenom, da bi uredba *rationes materiae* zajemala tudi opominjevalne postopke (nem. Mahnverfahren), kjer se zahteva le določna označba temelja (izvora) zahtevka (npr. plačilo elektrike za mesec ... na podlagi pogodbe št. ... z dne ...).⁷⁴ Kljub tej poenostavitvi primeri iz prakse kažejo, da slovenski predlogi za izdajo sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine pogosto ne vsebujejo dovolj določne utemeljitve zahtevka oziroma označbe temelja zahtevka, še posebej z obzirom na to, da toženec (dolžnik) ob vročitvi sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine ne prejme obenem tudi verodostojne listine.⁷⁵

Zaradi predlagane spremembe bo potrebno v obrazcu predloga za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki ga ureja Pravilnik o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka, v rubriki oznaka zahtevka – obstoječe poje »oznaka« preimenoovati v »opredelitev temelja zahtevka in oznaka« ter ga nekoliko povečati.

K 14. členu (42. člen):

42. člen ureja potrdilo o izvršljivosti. Določba se po sodni praksi uporablja tudi za potrdilo o pravnomočnosti⁷⁶. Po 42. členu ZIZ velja, da potrdilo o izvršljivosti izda sodišče oziroma organ, ki je odločal o terjatvi na prvi stopnji. Neutemeljeno potrdilo o izvršljivosti razveljavi na predlog ali po uradni dolžnosti s sklepom sodišče ali organ, ki ga je izdal.

V izvršilnem postopku se sodišča pogosto srečujejo z zahtevami strank po razveljavitvi potrdila o pravnomočnosti in izvršljivosti sklepa o izvršbi, tako v primerih, ko je ta izdan na podlagi verodostojne listine in v naložitvenem delu predstavlja izvršilni naslov, kot v primerih, ko je sklep o izvršbi izdan na podlagi izvršilnega naslova. V praksi tako prihaja do primerov, ko je sklep o izvršbi dolžniku vročen s fikcijo vročitve na naslovu, ki ga v predlogu navede upnik (povratnica se na sodišče vrne z oznako »ni dvignil«), dolžnik pa v ugovornem roku ne ugovarja, zaradi česar sklep o izvršbi postane pravnomočen. Postopek nato teče dalje, v okviru postopka se izdajajo nadaljnji sklepi (npr. o stroških, o novih izvršilnih sredstvih, o delnih ustavitvah), sklep o izvršbi pa se izvršuje s posegi na dolžnikova sredstva na TRR, na dolžnikovo plačo, premičnine, nepremičnine itd. Kljub temu da prejem nekaterih sklepov dolžnik potrdi s podpisom povratnice in zoper njih ne vloži pravnega sredstva ali celo aktivno sodeluje v postopku in je torej nedvomno seznanjen s tekom postopka, šele pozneje (na primer pred dražbo nepremičnine) vloži zahtevo za razveljavev potrdila o pravnomočnosti sklepa o izvršbi, v kateri navaja, da mu sklep o izvršbi sploh ni bil pravilno vročen, saj na naslovu, kamor se je vročal, dolžnik ni (več) dejansko prebival. Če se izkaže, da je njegova trditev pravilna, mora sodišče razveljaviti potrdilo o pravnomočnosti in izvršljivosti sklepa o izvršbi in dolžniku sklep ponovno pravilno vročiti, dolžnik pa lahko zoper sklep vloži ugovor. Če gre za izvršbo na podlagi verodostojne listine in dolžnik vloži obrazložen ugovor, to pomeni, da mora izvršilno sodišče (ki ugovora vsebinsko ne presoja) tudi potem, ko je postopek ob vednosti dolžnika tekel že več let, sklep o izvršbi v dovolitvenem delu razveljaviti in prav tako razveljaviti vsa opravljena izvršilna dejanja, o zahtevku in stroških pa se pred pravnim sodiščem odloča po pravilih postopka o plačilnem nalogu.

⁷³ T. Rauscher, Der Europäische Vollstreckungstitel für unbestrittene Forderungen, Sellier, European Law Publishers in Verlag Recht und Wirtschaft, München in Heidelberg 2004, str. 56; J. Höllwerth v A. Burgstaller, M. Neumayr (ur.), Internationales Zivilverfahrensrecht (2006), 16. člen UEIN, str. 26.

⁷⁴ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu o skupnem stališču Sveta glede izdaje Uredbe o evropskem izvršilnem naslovu za nesporne zahtevke, COM (2004) 90 končno, str. 5; T. Rauscher/S. Pabst v T. Rauscher (ur.), nav. delo (2006), str. 1536-1537.

⁷⁵ Aleš Galič v Aleš Galič, Nina Betteto, Evropsko civilno procesno pravo, GV Založba, Ljubljana, 2011, str. 146.

⁷⁶ Glej npr. VSL sklep III Ip 4073/2015.

Veljavna ureditev se s predlagano spremembo dopolnjuje za primere razveljavitve potrdila na predlog strank. Določa se primerno dolg subjektivni rok, v katerem mora stranka predlagati razveljavitev potrdila. Na ta način je namreč mogoče preprečiti zlorabe, ko dolžniki v izvršilnem postopku zahtevo za razveljavitev potrdila o pravnomočnosti in izvršljivosti uporabljajo z namenom zavlačevanja postopka.

K 15. členu (42.a člen):

Številne uredbe EU, ki urejajo priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, predvidevajo izdajo potrdil o izvršljivosti v državah izvora, na primer Uredba 2201/2003/ES, Uredba 805/2004/ES, Uredba 1896/2006/ES, Uredba 861/2007/ES, Uredba 4/2009/ES, Uredba 1215/2012/EU ter Uredba 606/2013/EU.

Država izvora je država članica EU, v kateri je bila izdana sodna odločba, potrjena ali sklenjena sodna poravnava oziroma formalno sestavljena ali registrirana javna listina (glej npr. točko d. 2. člena Uredbe 1215/2012/EU). Sodišče izvora je sodišče, ki je izdalo sodno odločbo, katere priznanje ali izvršitev se zahteva (glej npr. točko f. 2. člena Uredbe 1215/2012/EU).

Potrdila o izvršljivosti morajo praviloma izdajati sodišča oziroma tiste inštitucije ali notarji, ki so javno listino ali sodno odločbo izdali. V veljavnem prvem odstavku 42.a člena ZIZ ni izrecno določeno, da to listino izda notar, poleg tega pa tudi niso izrecno omenjene sodne poravnave, ki se tudi lahko potrdijo za izvršljive po pravnih aktih EU (npr. po uredbah št. 44/2001/ES, 805/2004/ES, 861/2007/ES, 4/2009/ES, 1215/2012/EU). Predlagana sprememba prvega odstavka 42.a člena je predvsem redakcijske narave.

Drugi odstavek veljavnega 42.a člena ZIZ ureja izdajanje potrdila o verodostojnosti tuje odločbe oziroma tuje javne listine na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v RS uporablja neposredno.

Predlagana sprememba drugega odstavka 42.a člena upošteva, da določbe aktov Evropske unije, ki predstavljajo podlago tej določbi, dejansko ne terjajo potrditve ali overitve verodostojnosti odločb oziroma aktov, ampak terjajo potrditev izvršljivosti, pri čemer je edini test, ki ga organ izvede pred potrditvijo izvršljivosti, test verodostojnosti oziroma avtentičnosti (pristnosti) odločbe ali drugega akta. Predlagana sprememba upošteva tudi, da se potrdilo dejansko ne izdaja za (tuje) sodne odločbe in (tuje) javne listine, ampak za akte institucij EU in nekaterih v okviru EU ustanovljenih organov.

K 16. členu (42. b člen):

Predlagatelj je spremenil veljavni 42.b člen in ga razdelil na dva dela (42.b člen in a42.b člen).

Veljavni 42.b člen zakona določa, da je v primeru, ko je za izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine po določbah zakona, ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe ali pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno treba izvesti postopek priznanja in izvršitve tuje odločbe, za izvedbo postopka pristojno okrožno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno oziroma začasno prebivališče.

Predlagatelj je v spremenjenem 42.b členu uredil pristojnost in postopek za priznanje in izvršitev tuje odločbe, poravnave ali javne listine po določbah pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, v primerih, ko je pred dovolitvijo in opravo izvršbe na podlagi tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine treba izvesti postopek priznanja in izvršitve (tj.

eksekvaturu). Spremenjena določba 42.b člena se uporablja za postopek eksekvatur po uredbah 44/2001/ES, 2201/2003/ES (razen glede stikov in ugrabitve otrok, 40.-45. člen Uredbe 2201/2003/ES), 4/2009/ES (glede odločb iz držav, ki jih ne zavezuje Haaški protokol iz leta 2007, 2016/1103/EU in 2016/1104/EU).

Uredba 44/2001/ES v 39. členu določa, da se zahteva za razglasitev izvršljivosti vloži pri sodišču ali pri pristojnemu organu iz seznama v Prilogi II, krajevna pristojnost za razglasitev izvršljivosti pa se določi glede na stalno prebivališče dolžnika ali po kraju izvršitve. Pristojni organ iz seznama v Prilogi II je v Sloveniji okrožno sodišče.

Enako ureditev vsebuje tudi Uredba 2201/2003/ES za postopke, v katerih eksekvatura ni odpravljena. 29. člen Uredbe 2201/2003/ES določa, da se zahteva za razglasitev izvršljivosti vloži pri sodišču iz seznama, o katerem vsaka država članica uradno obvesti Komisijo (to je v Sloveniji okrožno sodišče), krajevna pristojnost pa se določi po kraju običajnega prebivališča osebe, proti kateri se zahteva izvršitev ali po običajnem prebivališču katerega koli otroka, na katerega se zahteva nanaša. Kadar v državi članici, kjer se zahteva izvršitev, ni mogoče najti nobenega od navedenih krajev, se krajevna pristojnost določi po kraju izvršitve.

Tudi Uredba 4/2009/ES za sodne odločbe, izdane v državi članici, ki je Haaški protokol ne zavezuje, določa postopek razglasitve izvršljivosti. Po 23. členu Uredbe 4/2009 se zahteva za razglasitev izvršljivosti vloži pri sodišču ali pristojnem organu države članice izvršitve, katerega ime ta država članica sporoči Komisiji. V Sloveniji je to okrožno sodišče. Uredba 4/2009/ES nadalje določa, da se krajevna pristojnost določi glede na običajno prebivališče stranke, zoper katero se zahteva izvršitev, ali glede na kraj izvršitve.

Veljavni 42.b člen torej ni usklajen z določbami uredb EU, po katerih se lahko krajevna pristojnost sodišča določi tudi po kraju oprave izvršbe. Glede na to, da krajevno pristojnost določajo že uredbe EU, ki sicer v primeru kolizije z določbami ZIZ prevladajo, se s predlogom zakona določa le, da je za izvedbo postopka eksekvatur stvarno pristojno okrožno sodišče (kot po dosedanjih predpisih), krajevne pristojnosti pa predlagatelj ni urejal, ker je že določena v zgoraj navedenih uredbah EU.

Uredba 44/2001/ES se poleg sodnih odločb in javnih listin nanaša tudi na sodne poravnave (58. člen), enako tudi Uredba 4/2009 (48. člen), zato se naslov in besedilo 42.b člena ustrezno dopolnjuje z omembo poravnav.

Nadalje predlagatelj v 42.b členu podrobneje ureja postopek eksekvatur.

Že same uredbe 44/2001/ES, 2201/2003/ES in 4/2009/ES predvidevajo, da je postopek eksekvatur v prvi fazi enostranski (ex parte). Če sodišče predlogu ugodi, sklep o razglasitvi izvršljivosti tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine vroči obema strankama, tj. stranki, ki je vložila predlog, in stranki, zoper katero se zahteva izvršitev. S tem postane postopek kontradiktoren, saj ima nasprotna stranka (dolžnik) zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti (sklep o eksekvaturi) možnost vložiti ugovor. Rok za ugovor je določen v petem odstavku 43. člena Uredbe 44/2001/ES, petem odstavku 33. člena Uredbe 2201/2003/ES in petem odstavku 32. člena Uredbe 4/2009/ES in znaša vsaj 30 dni.

Uredba 44/2001/ES v 43. členu določa, da lahko obe stranki vložita pravno sredstvo zoper odločbo v zvezi z razglasitvijo izvršljivosti pri sodišču iz seznama v Prilogi III. V Sloveniji je to okrožno sodišče. Uredba nadalje določa, da je treba pravno sredstvo vložiti v enem mesecu oziroma v dveh mesecih (če dolžnik nima stalnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost) po vročitvi in se obravnava v kontradiktornem postopku (v Sloveniji v ugovornem postopku). 44. člen Uredbe 44/2001/ES določa, da se odločitev, izdana v zvezi s pravnim sredstvom, lahko izpodbija

samo s pravnim sredstvom iz Priloge IV. Slovenija je izjavila, da je to pravno sredstvo na Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

Uredba 2201/2003/ES v33. členu določa, da lahko obe stranki vložita pravno sredstvo zoper odločbo v zvezi z razglasitvijo izvršljivosti pri sodišču iz seznama, o katerem vsaka država članica uradno obvesti Komisijo. V Sloveniji je to okrožno sodišče. Pravno sredstvo je treba vložiti v enem mesecu oziroma v dveh mesecih (če stranka, proti kateri se zahteva izvršitev nima običajnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost) po vročitvi in se obravnava v kontradiktornem postopku. 34. člen Uredbe 2201/2003/ES določa, da se odločitev, izdana v zvezi s pravnim sredstvom, lahko izpodbija samo s pravnim sredstvom iz seznama, o katerem vsaka država članica uradno obvesti Komisijo. Slovenija je izjavila, da je pravno sredstvo po 34. členu 2201/2003/ES pritožba pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije.

Tudi Uredba 4/2009/ES vsebuje podobno ureditev. 32. člen Uredbe določa, da lahko obe stranki zoper razglasitev izvršljivosti vložita pravno sredstvo. Pravno sredstvo se vloži pri sodišču, katerega ime zadevna država članica sporoči Komisiji v skladu s členom 71. Slovenija je sporočila, da je to sodišče, ki je razglasilo sodno odločbo za izvršljivo (tj. okrožno sodišče). Uredba 4/2009/ES nadalje določa, da se pravno sredstvo obravnava v kontradiktornem postopku. Če se stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, ne spusti v postopek pred sodiščem, ki odloča o pravnem sredstvu, ki ga je vložil vlagatelj, se uporabijo določbe člena 11, tudi če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima običajnega prebivališča v nobeni od držav članic. Pravno sredstvo zoper razglasitev izvršljivosti se vloži v 30 dneh po njeni vročitvi. Če stranka, zoper katero se zahteva izvršitev, nima običajnega prebivališča v državi članici, v kateri je bila razglašena izvršljivost, temveč v drugi državi članici, je rok za vložitev pravnega sredstva 45 dni, teči pa začne z dnem vročitve tej stranki osebno ali na njenem stalnem prebivališču. Ta rok se ne sme podaljšati zaradi velike razdalje. Uredba v 33. členu določa, da se odločba, izdana v zvezi s pravnim sredstvom, lahko izpodbija samo po postopku, o katerem je država članica obvestila Komisijo v skladu s členom 71. Slovenija je obvestila Komisijo, da gre za pritožbo na Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

Kontradiktornost je vzpostavljena v drugi fazi postopka eksekvatur, tj. v postopku odločanja o dolžnikovem ugovoru zoper sklep o eksekvaturi. Po analogni uporabi ZMZPP, ki določa, da je proti sklepu o priznanju tuje sodne odločbe mogoče vložiti ugovor, za katerega je pristojno sodišče, ki je izdalo sklep o priznanju (torej okrožno sodišče) v senatu treh sodnikov (tretji in četrti odstavek 109. člena ZMZPP) je v predlogu zakona določeno, da je za odločanje o pravnem sredstvu (ugovoru) zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti tuje sodne odločbe v Republiki Sloveniji pristojno sodišče, ki je izdalo sklep o razglasitvi izvršljivosti (to je okrožno sodišče), ki odloča v senatu treh sodnikov. Uredbe 44/2001/ES, 2201/2003/ES in 4/2009/ES roka za odgovor na ugovor ne določajo, zato je predlagatelj določil, da znaša ta rok 30 dni od vročitve ugovora. Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem naroku.

Tretjo fazo postopka eksekvatur predstavlja postopek s pritožbo zoper sklep, s katerim okrožno sodišče odloči o ugovoru. Predlagano je, da se pritožba vloži v 30 dneh. Rok za odgovor na pritožbo znaša prav tako 30 dni. O pritožbi odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.

V notifikaciji k Uredbi 44/2001/ES je Slovenija izjavila, da je pravno sredstvo po 44. členu navedene uredbe možno vložiti na Vrhovno sodišče Republike Slovenije, pri čemer pa ni sporočila vrste pravnega sredstva. V zvezi z ureditvijo tega vprašanja po 44/2001/ES iz sodne prakse slovenskih sodišč in delno iz pravne teorije izhajajo, da je »pravno sredstvo na Vrhovno sodišče Republike Slovenije« pritožba, ki se vloži v roku 15 dni (tretji odstavek 31. člena ZNP). Vrhovno sodišče odloča o

pritožbi na nejavni seji v senatu treh sodnikov (analogno 38. člen ZPP). Pritožba na sklep, s katerim sodišče odloči o pravnem sredstvu, se vloži pri prvostopenjskem sodišču, to je okrožnem sodišču (342. člen ZPP), ki jo posreduje Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije (345. člen ZPP). Pritožba se vroči nasprotnemu udeležencu, ki lahko nanjo odgovori v osmih dneh (četrti odstavek 31. člena ZNP). Glede na to, da je dosednji rok 15 dni – ki sicer, kot opisano zgoraj, velja ob ustrezni uporabi določb slovenskega prava – v zadevah z mednarodnim elementom zelo kratek, je predlagan rok 30 dni, ki je po mnenju predlagatelja v teh zadevah ustrežnejši.

Glede postopka eksekviture se smiselno uporabljajo določbe ZMZPP o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb (tj. 108. do 111. člen ZMZPP), če ni v pravnem aktu Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, ali 42.b členu ZIZ drugače določeno. To pomeni, da se postopek eksekviture začne na predlog. O predlogu odloča sodnik posameznik okrožnega sodišča (108. člen ZMZPP v zvezi s 42.b členom ZMZPP). Zoper sklep o pritožbi, o kateri je odločilo Vrhovno sodišče, ni revizije (34. člen ZNP v zvezi s 111. členom ZMZPP in 42.b členom ZIZ). Poleg tega je treba uporabiti 110. člen ZMZPP, ki določa, da o stroških postopka odloči sodišče po pravilih, ki bi se uporabljala v primeru, če bi o zadevi odločalo sodišče ali drug organ Republike Slovenije. To pravilo sodna praksa razlaga tako, da je odločitev o stroških priznanja in izvršitve tuje sodne odločbe odvisna od tega, v kakšnem postopku bi o zadevi, o kateri je odločeno s tujo sodno odločbo, odločalo slovensko sodišče. Če bi slovensko sodišče o tej zadevi odločalo po pravilih pravnega postopka, potem je glede stroškov treba uporabiti določbe 151. do 173.a ZPP.⁷⁷ Če bi slovensko sodišče o tej zadevi odločalo po pravilih nepravdnega postopka, potem je glede stroškov treba uporabiti določbe ZNP o stroških postopka, predvsem 35. člen ZNP. Nadalje, smiselna uporaba določb ZMZPP o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb ima tudi za posledico, da se v postopku priznanja tujih sodnih odločb smiselno uporabljajo določbe Zakona o nepravdnem postopku⁷⁸ - ZNP (111. člen ZMZPP). Postopek za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb je poseben nepravdni postopek, v katerem sodišče izdaja odločbe v obliki sklepov. Sklep, s katerim se odloči o predlogu za priznanje in izvršitev, je treba obrazložiti (29. člen ZNP v zvezi s 111. členom ZMZPP).

K 17. členu (a42. b člen):

Predlagatelj je v novem a42.b členu ZIZ uredil delibacijski postopek priznanja in izvršitve po uredbah 1215/2012 in 606/2013, kjer podelitev eksekviture (tj. razglasitev izvršljivosti) sicer ni pogoj za dovolitev in opravo izvršbe na podlagi tujega izvršilnega naslova (tj. sodne odločbe, sodne poravnave ali tuje javne listine), vendar ima dolžnik oziroma zainteresirana stranka v državi izvršbe pravico vložiti predlog za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine.

Uredba 1215/2012/EU v 39. členu določa, da je sodna odločba, ki je izdana v državi članici in je izvršljiva v tej državi članici, izvršljiva tudi v drugih državah članicah, ne da bi bilo treba razglasiti za izvršljivo. Četrti odstavek 45. člena in prvi odstavek 47. člena Uredbe 1215/2012/EU predvidevata, da se lahko zavrnitev priznanja tuje sodne odločbe oziroma zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine zahteva pri pristojnem sodišču države izvršbe, če obstaja eden od razlogov za zavrnitev priznanja iz prvega odstavka 45. člena uredbe. Uredba v drugem odstavku 36. člena določa, da lahko vsaka zainteresirana stranka v skladu s postopkom, ki je določen za zavrnitev izvršitve tujih sodnih odločb (46. do 51. člen uredbe) predlaga izdajo sklepa, da ni razlogov za zavrnitev priznanja iz 45. člena te uredbe.

⁷⁷ Glej npr. sklep Cpg 3/2013 z dne 10.9.2013; sklep Cpg 1/2012 z dne 17.4.2012; VSK sklep Cpg 428/2015 z dne 25.2.2016.

⁷⁸ Uradni list SRS, št. 30/86, 20/88 – popr., Uradni list RS, št. 87/02 – SPZ, 131/03 – odl. US in 77/08 – ZDZdr.

Uredba 606/2013/EU v 4. členu določa, da se zaščitni ukrep, ki se odredi v državi članici, v drugih državah članicah prizna brez kakršnega koli posebnega postopka in je izvršljiv brez razglasitve izvršljivosti. Po 13. členu te uredbe se lahko priznanje in izvršitev zaščitnega ukrepa zavrneta, kolikor je tako priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v zaproseni državi članici ali je nezdržljivo s sodbo, izdano ali priznано v zaproseni državi članici.

Določba a42.b člena ZIZ se torej ne bo uporabljala:

- a) za postopke, kjer je pred dovolitvijo in opravo izvršbe treba izvesti postopek eksekvatur (te primere ureja spremenjeni 42.b člen ZIZ),
- b) za postopke, kjer pred dovolitvijo in opravo izvršbe sicer ni treba izvesti postopka eksekvatur, a v državi izvršbe tudi ni mogoče ugovarjati priznanju tuje sodne odločbe (npr. iz razloga kršitve javnega reda – ordre public). Za takšne primere gre pri uredbah 6/2002/ES, 2201/2003/ES (glede stikov in ugrabitve otrok), 805/2004/ES, 1896/2006/ES, 861/2007/ES, 4/2009/ES (glede odločb iz držav, ki jih zavezuje Haški protokol iz leta 2007) in 207/2009/ES. Glede teh uredb se uporabljajo določbe ZIZ, še posebej pravila, da je treba ugovor nezdržljivosti sodnih odločb (glej npr. 21. člen Uredbe 805/2004/ES) uveljavljati v ugovoru zoper sklep o izvršbi v roku 8 dni (tretji odstavek 9. člena in 53. člen ZIZ), da je postopek v primeru obrazloženega ugovora kontradiktoren (58. člen ZIZ), in da je zoper sklep o ugovoru (58. člen ZIZ) dovoljena pritožba v roku 8 dni (tretji in peti odstavek 9. člena ZIZ), ki se vroči v odgovor nasprotni stranki (četrti odstavek 9. člena ZIZ) in o kateri odloča višje sodišče (četrti odstavek 6. člena ZIZ),
- c) in niti za postopke po Uredbi 655/2014/EU, saj je to predmet urejanja posebnega poglavja ZIZ.

Za delibacijski postopek odločanja o predlogu za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje odločbe, poravnave ali javne listine (glej 46. in 47. člen Uredbe 1215/2012/EU in 13. člen Uredbe 606/2013/EU), je pristojno okrožno sodišče. Predlagatelj je ob naslonitvi na četrti odstavek 4. člena ZMZPP določil, da je krajevno pristojno vsako stvarno pristojno sodišče.

V predlogu mora stranka navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje in predložiti dokaze, sicer predlog šteje kot neutemeljen.

Za razliko od delibacijskega postopka po uredbah 44/2001/ES, 2201/2003/ES in 4/2009/ES je delibacijski postopek po uredbah 1215/2012/EU in 606/2013/EU že od samega začetka kontradiktoren, ker sodišče o predlogu za zavrnitev izvršitve tuje odločbe, poravnave ali javne listine praviloma ne odloča na podlagi kvalificiranih listin (za takšen primer gre pri uredbah 44/2001/ES, 2201/2003/ES in 4/2009/ES, kjer mora predlagatelj predložiti tuj izvršilni naslov in potrdilo o izvršljivosti), temveč na podlagi dejstev in dokazov, ki jih navede predlagatelj. Če bo predlagatelj uveljavljal ugovor javnega reda, bo lahko svoj ugovor dokazoval z vsemi dokaznimi sredstvi. Predlagatelj predlog se zato pred izdajo sklepa vroči nasprotni stranki, da nanj odgovori v roku 30 dni. O predlogu odloča sodišče v senatu treh sodnikov. Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem naroku. Zoper sklep sodišča je dovoljena pritožba, o kateri odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Pritožba se vložijo v 30 dneh od vročitve sklepa. Rok za odgovor na pritožbo je 30 dni od vročitve pritožbe.

Glede delibacijskega postopka po uredbah 1215/2012/EU in 606/2013/EU se smiselno uporabljajo določbe ZMZPP o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb (tj. 108. do 111. člen ZMZPP), če ni v pravnem aktu Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, ali a42.b členu ZIZ drugače določeno. To npr. pomeni, da zoper sklep o pritožbi, o kateri je odločilo Vrhovno sodišče, ni revizije (34. člen ZNP v zvezi s 111. členom ZMZPP). Nadalje, o stroških tega delibacijskega postopka odloči sodišče po pravilih, ki bi se uporabljala v primeru, če bi o zadevi odločalo sodišče ali

drug organ Republike Slovenije (110. člen ZMZPP v zvezi z a42.b členom ZIZ). To pravilo sodna praksa razlaga tako, da je odločitev o stroških priznanja in izvršitve tuje sodne odločbe odvisna od tega, v kakšnem postopku bi o zadevi, o kateri je odločeno s tujo sodno odločbo, odločalo slovensko sodišče. Če bi slovensko sodišče o tej zadevi odločalo po pravilih pravnega postopka, potem je glede stroškov treba uporabiti določbe 151. do 173.a ZPP.⁷⁹ Če bi slovensko sodišče o tej zadevi odločalo po pravilih nepravdnega postopka, potem je glede stroškov treba uporabiti določbe ZNP o stroških postopka, predvsem 35. člen ZNP.

K 18. členu (42.c člen):

Veljavni 42.c člen se navezuje na potrdilo iz prvega odstavka 42.a člena ter na potrdilo iz drugega odstavka 42.a člena, ki ga izda minister, pristojen za pravosodje.

Predlagano črtanje potrdila o verodostojnosti v naslovu 42.c člena je posledica predlagane spremembe drugega odstavka 42.b člena zakona, ki po predlagani spremembi prav tako kot prvi odstavek tega člena ureja potrdilo o izvršljivosti.

Obstoječa ureditev, ki ureja popravek in razveljavitev potrdila iz prvega odstavka 42.a člena tega zakona, je neustrezna, saj predvideva, da je za popravilo in razveljavitev potrdil o evropskem izvršilnem naslovu po uredbi št. 805/2004/ES in potrdil o izvršljivosti po Uredbi 44/2001/ES, Uredbi 4/2009/ES in Uredbi 1215/2012/EU v zvezi z notarskimi zapisi pristojen notar, ki je potrdilo o evropskem izvršilnem naslovu ali potrdilo o izvršljivosti izdal. Glede na to da tretji odstavek 42.c člena določa, da je treba o popravilu in razveljavitvi odločiti s sklepom, je jasno, da notar o popravilu in razveljavitvi v skladu tretjim odstavkom 42.c člena ne more odločati. Notar namreč ne odloča v obliki odločb, temveč zgolj sestavlja javne listine oziroma sestavlja notarskem zapisnike o dejstvih, ki jih je sam zaznal. Zato je primerneje po nemškem zgledu za popravilo in razveljavitev potrdila o evropskem izvršilnem naslovu določiti pristojnost okrajnega sodišča, na območju katerega ima notar, ki je potrdilo izdal, svoj sedež. Predlagana ureditev omogoča, da bi bilo zoper sklep o popravilu ali razveljavitvi potrdila o evropskem izvršilnem naslovu mogoče tudi vložiti pritožbo, s čemer bi bila odločitev sodišča o popravilu in razveljavitvi potrdila o evropskem izvršilnem naslovu ali potrdila o izvršljivosti tudi predmet instančne presoje.

S predlagano spremembo se jasneje določa, da popravek potrdila iz drugega odstavka 42.a člena tega zakona, torej potrdila, ki ga izda minister, pristojen za pravosodje, popravi minister za pravosodje, ter da o tem ne izda sklepa.

K 19. členu (43. člen):

S predlogom se določba 43. člena zakona dopolnjuje tako, da se določa, da lahko upnik z dolžnikovo privolitvijo predlog za izvršbo v celoti ali delno umakne tudi tako, da predlaga, da se ustavijo nadaljnja izvršilna dejanja, ostane pa pridobljeno zavarovanje (zastavna pravica na nepremičninah, poslovnem deležu, vrednostnih papirjih, premičninah). Po veljavni ureditvi lahko takšen učinek upnik doseže preko instituta odloga, ki je predlagan za več kot eno leto (74. člen ZIZ). Zaradi spremembe 43. člena, ki omogoča, da upnik obdrži zavarovanje v primeru umika, se s predlogom zakona spreminja 76. člen zakona tako, da ni več možno obdržati zavarovanja v primeru odloga.

K 20. členu (44. člen):

⁷⁹ Glej npr. sklep Cpg 3/2013 z dne 10.9.2013; sklep Cpg 1/2012 z dne 17.4.2012; VSK sklep Cpg 428/2015 z dne 25.2.2016.

Dopolnitev drugega odstavka 44. člena je potrebna zaradi spremembe petega odstavka 40. člena zakona.

K 21. členu (nov 44.b člen):

Po veljavni ureditvi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev sodišče ne določi že v sklepu o izvršbi, temveč šele pozneje, po pravnomočnosti sklepa o izvršbi (tretji odstavek 163.c člena ZIZ). Takšna ureditev bi v okolju T2S pomenila, da morebitnega izplačila dividend iz vrednostnih papirjev, ki ga opravlja izdajatelj, v času od njihovega rubeža do pravnomočnosti sklepa o izvršbi ne bi bilo mogoče izvesti v korist upnika, ker ne bi bil določen pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev preko katerega kogentno poteka poplačilo izvršilnega upnika. Zaradi tega po predlaganem novem 44.b členu v sklepu, s katerim dovoli izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, sodišče določi tudi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga je v predlogu za izvršbo predlagal upnik. Če upnik v predlogu za izvršbo ne navede pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, sodišče ravna s predlogom za izvršbo kot z nepopolno vlogo. Prehodna določba tudi predvideva, da v postopkih izvršbe na nematerializirane vrednostne papirje, v katerih je bil do uveljavitve zakona že izdan sklep o izvršbi, ni pa še bil izdan sklep po tretjem odstavku 163.c člena, sodišče v roku 60 dni od uveljavitve novele ZIZ-L upnika pozove, naj v določenem roku predlaga pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga za prodajo vrednostnih papirjev nato s sklepom določi sodišče.

K 22. členu (45. člen):

S predlagano spremembo tretjega in petega odstavka se določa, da se sklep o izvršbi vroči tudi pooblaščenemu udeležencu trga vrednostnih papirjev, saj le-ta opravi prodajo nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi, oziroma na podlagi izvršiteljeve prodaje nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ne kotirajo na borzi, opravi prepis imetništva nematerializiranih vrednostnih papirjev iz dolžnika na kupca.

S predlagano spremembo četrtega odstavka se določa, da se o pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova obvesti tudi pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev.

K 23. členu (56.a člen)

Veljavni 56. a člen ureja ugovor novega dolžnika in določa, da lahko v primeru, ko pride do spremembe dolžnika po vložitvi predloga za izvršbo (četrti odstavek 24. člena zakona), dolžnik izpodbija sklep o izvršbi le z ugovorom iz razloga po 12. točki 55. člena zakona, torej da obveznost ni prešla na dolžnika.

Predlagatelj je v 56.a členu naslov spremenil tako, da se po novem glasi: Ugovor zoper pravno nasledstvo, določba pa po novem ureja dve situaciji:

- vstop novega dolžnika v postopek – pravno sredstvo novega dolžnika (npr. dediča), ki mu sodišče vroči sklep o izvršbi (prvi odstavek 56.a člena ZIZ);
- vstop novega upnika v postopek – pravno sredstvo dolžnika ali predhodnega upnika zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novim upnikom (nov drugi odstavek 56.a člena ZIZ).

S predlagano dopolnitvijo se ureja primer, na katerega se nanaša tretji odstavek 24. člena ZIZ, ko pride do spremembe upnika po vložitvi predloga za izvršbo. Predlagano je, da lahko tudi v tem primeru

proti sklepu o vstopu novega upnika dolžnik in predhodni upnik vložita ugovor iz razloga po 12. točki prvega odstavka 55. člena tega zakona.

Kontradiktornosti postopka pred izdajo sklepa o nadaljevanju izvršbe z novim upnikom ni treba zagotavljati, saj se dolžniku ali predhodnemu upniku pravica do izjave omogoča v ugovornem postopku. To pomeni, da je treba dolžniku ali predhodnemu upniku skupaj s sklepom o nadaljevanju izvršbe z novim upnikom vročiti tudi predlog, s katerim nov upnik predlaga svoj vstop v izvršbo namesto prvotnega upnika in javno ali po zakonu overjeno listino, s katero dokazuje, da je bila terjatev prenesena ali je na drug način prešla nanj.

S to spremembo bi odpravili težave v praksi, ko sodišča z željo po pospešitvi postopka predloga novega upnika ne vročijo dolžniku v izjavo, temveč o tem takoj odločijo, dolžnik pa ima nato pritožbo, v kateri praviloma uspe s pritožbenim razlogom iz 8. točke drugega odstavka 339. člena ZPP in se sklep razveljavi ter zadeva vrne sodišču prve stopnje v nov postopek. To po nepotrebnem zavleče postopek, ki je v tej fazi praviloma enostaven.

K 24. členu (62. člen):

Predlagatelj je v prvem stavku drugega odstavka 62. člena ZIZ, ki ureja postopek pri ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, črtal besedilo »v delu, v katerem je dovolilo izvršbo in določilo izvršitelja, in opravljena izvršilna dejanja«. To pomeni, da se bo prvi stavek drugega odstavka 62. člena ZIZ odslej glasil: »Če dolžnik sklep o izvršbi izpodbija v celoti ali samo v delu, v katerem mu je bilo naloženo, naj terjatev plača, sodišče razveljavi sklep o izvršbi.« To pomeni, da izvršilno sodišče ne bo razveljavilo sklepa o izvršbi le v delu, v katerem je dovolilo izvršbo in določilo izvršitelja (dovolitveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine), temveč tudi v delu, v katerem je dolžniku naloženo, naj plača upnikovo terjatev (naložitveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine – plačilni nalog). Sodišče nato nadaljuje postopek kot pri ugovoru zoper plačilni nalog (drugi stavek drugega odstavka 62. člena ZIZ).

Predlagana sprememba sledi noveli ZPP-E glede plačilnega naloga, ki je v 436. členu ZPP za prvim odstavkom dodala nov drugi odstavek, ki se določa: »Če toženec vloži obrazložen ugovor, sodišče s sklepom razveljavi plačilni nalog in začne po pravnomočnosti tega sklepa z obravnavanjem glavne stvari.«

Po veljavni ureditvi je bil sistem odločanja v zvezi s plačilnim nalogom naslednji:

1. stranka je v mandatni tožbi postavila tožbeni zahtevek (prvi odstavek 431. člena ZPP) oziroma upnik je predlagal izdajo sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine (41. člen ZIZ);
2. sodišče je nato izdalo plačilni nalog, če so bile izpolnjene predpostavke za izdajo plačilnega naloga (tretji odstavek 431. člena ZPP) oziroma sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, s katerim je naložilo dolžniku, da v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po vročitvi sklepa, plača terjatev skupaj z odmerjenimi stroški ter dovoli izvršbo (tretji odstavek 44. člena ZIZ);
3. po utemeljenem oziroma obrazloženem ugovoru (glej peti odstavek 62. člena ZIZ) se je postopek vodil kot pravdni postopek (drugi odstavek 437. člena ZPP, drugi stavek drugega odstavka 62. člena ZIZ), ne da bi sodišče že v tej fazi postopka plačilni nalog razveljavilo. Pri izvršbi na podlagi verodostojne listine je sodišče vsled obrazloženega ugovora razveljavilo sklep o izvršbi le v delu, v katerem je dovolilo izvršbo in določilo izvršitelja (dovolitveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine), ne pa v delu, v katerem je dolžniku naloženo, naj plača upnikovo terjatev (naložitveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine – plačilni nalog).
4. v odločbi o glavni stvari je pravno sodišče odločilo, ali ostane plačilni nalog v celoti ali deloma v veljavi ali se razveljavi (dosedanji tretji odstavek 436. člena ZPP).

Obstoječe določbe ZPP in ZIZ glede plačilnih nalogov vodijo do sorazmerno zapletenih izrekov že, če je tožeča stranka uveljavljala le en sam dajatveni zahtevek. Toliko bolj zapleten je položaj, če je na primer tožena stranka vložila procesni ugovor pobota. Sodna praksa si je včasih iz zadrege pomagala z razveljavitvijo plačilnega naloga in je potem odločala o tožbenem zahtevku kot pri vsaki drugi pravdi. Če zaradi pritožbe višje sodišče spremeni izrek sodbe sodišča prve stopnje, ima pogosto težave z oblikovanjem izreka, in sicer, v kolikšni meri se plačilni nalog razveljavi. V takih primerih so torej izreki sodišč druge stopnje pogosto zelo zapleteni ter stranke in sodišča porabijo veliko časa, da ugotovijo, v kolikšnem obsegu je bil plačilni nalog razveljavljen. Po novem v primeru obrazloženega ugovora zoper plačilni nalog (tj. naložitveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine) izvršilno sodišče s sklepom razveljavi ne le dovolitev izvršbe, temveč tudi plačilni nalog. Po pravnomočnosti tega sklepa se o upnikovem zahtevku, odloča v pravnem postopku, saj se upnikov predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki je bil podlaga za izdajo razveljavljenega sklepa o izvršbi, obravnava kot tožba v pravnem postopku (četrti stavek drugega odstavka 62. člena ZIZ).

Gre za ukrep racionalizacije in poenostavitve postopka. Zaradi poenostavitve postopka predlagatelj uvaja rešitev iz nemškega in avstrijskega prava, da se zaradi ugovora plačilni nalog razveljavi (v Avstriji in Nemčiji sicer izgubi učinke, ampak posledica je ista), sodišče pa nadaljuje z odločanjem o glavni stvari, tj. o tožbenem zahtevku, ki je vsebovan v mandatni tožbi (četrti stavek drugega odstavka 62. člena ZIZ). S tem se olajšuje delo sodišč, prav tako pa bodo stranke in izvrševalci sklepov o izvršbi lažje razbrali, v kolikšnem obsegu je treba opraviti izvršbo.

K 25. členu (65. člen):

Predlagatelj ocenjuje, da veljavna določba prvega odstavka 65. člena ZIZ, po kateri sodišče, če ugovoru tretjega ugodí, v celoti ali delno razveljavi sklep o izvršbi in ustavi izvršbo, ni ustrezna. Razveljavitev sklepa o izvršbi v tem primeru ni primerna, saj je ta že pravnomočen. Poleg tega se sklep o izvršbi pogosto glasi na nedoločene predmete izvršbe (dolžnikove premičnine, kjer koli se nahajajo; denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet) in ni konkretiziran na določeno stvar ali pravico (to velja praviloma le za nepremičninsko izvršbo ter izvršbo na poslovne deleže in nematerializirane vrednostne papirje). Pri izvršbi na premičnine predmet izvršbe v sklepu pogosto niti ni določen, ampak se šele ob rubežu ugotovi, kateri predmeti bodo zarubljeni. V tem primeru sklepa o izvršbi sploh ni mogoče razveljaviti glede spornega predmeta, saj ta v njem ni naveden. Veljavna ureditev se spreminja tako, da se izvršba na predmet, glede katerega je izvršba nedopustna, ustavi, in da se na podlagi 76. člena ZIZ razveljavijo opravljena izvršilna dejanja (npr. rubež premičnine, zastavna pravica na nepremičnini). Predlagatelj meni, da je s tem v celoti dosežen namen, ki ga z ugovorom zasleduje tretji.

V zvezi s spremembo tretjega odstavka 65. člena predlagatelj pojasnjuje, da morajo tretji po veljavni ureditvi ob vložitvi ugovora tretjega za verjetno izkazati, da imajo na predmetu izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo (prvi odstavek 64. člena ZIZ). Če ugovor ni obrazložen ali če pravica ni verjetno izkazana, se šteje, da je ugovor neutemeljen in ga sodišče sploh ne vroča v odgovor upniku (peti odstavek 64. člena ZIZ), temveč ga takoj zavrne (64. člen ZIZ, glej npr. VSM sklep I lp 116/2016 z dne 9.5.2016). Odgovor na ugovor je namreč smiselno le, če lahko vpliva na vsebinsko drugačno odločitev, za kar pa v primeru, ko tretji vloži neobrazložen ugovor, ne gre. Odgovor ne bi v ničemer izboljšal položaja upnika v postopku, saj je zavrnitev ugovora posledica neustrezne aktivnosti tretjega (glej npr. VSM sklep I lp 116/2016 z dne 9.5.2016; sklep VSL II lp 730/2015 z dne 25.5.2015).

Glede na to, da lahko tretji pravdo za ugotovitev, da izvršba ni dopustna, začne šele potem ko upnik izjavi, da obrazloženemu ugovoru tretjega nasprotuje in sodišče ugovor zavrne (65. člen), je vložitev

neobrazloženega ugovora za tretjega usodna, saj mu je onemogočeno vložiti izločitveno tožbo. V praksi ugovore tretjih pogosto vlagajo laične stranke potem, ko izvršitelj zarubi premičnine, ki naj bi bile njihove. V takih laičnih ugovorih tretji pogosto zgolj zatrjujejo, da je izvršitelj zarubil premičnino, ki je njihova last, ker so prava neuki, pa za to trditev ne predlagajo nobenih dokazov, vsled česar je njihov ugovor neobrazložen. Kajti ugovor tretjega je obrazložen le, če tretji v njem navaja dejstva, s katerim ga utemeljuje, in predlaga dokaze, s katerimi se ugotavljajo dejstva, ki jih navaja v ugovoru (analogna uporaba drugega odstavka 53. člena in drugega odstavka 61. člena ZIZ). Glede na to, da je obstoječa ureditev možnosti vložitve izločitvene tožbe zelo stroga (še posebej do prava neukih strank), se ureditev spreminja tako, da je vložitev izločitvene tožbe vezana na pravnomočnosti sklepa o zavrnitvi ugovora, ne glede na to, ali je tretji vložil obrazložen ugovor, ki mu je upnik nasprotoval, ali je tretji vložil neobrazložen ugovor.

To pomeni, da bo lahko v primeru neobrazloženega ugovora tretji učinkovito zavaroval svoje pravice na zarubljenem predmetu v pravdi.

Iz istega razloga kot prvi odstavek 65. člena se spreminja tudi peti odstavek 65. člena zakona.

K 26. členu (71. člen):

S predlagano dopolnitvijo prvega odstavka 71. člena se razlogi za odlog na predlog dolžnika dopolnjujejo z novim razlogom – če je dolžnik vložil predlog za neizvršitev tuje sodne odločbe na podlagi pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, ki ne zahteva priznanja in izvršitve tuje sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine kot pogoja za izvršitev tuje sodne odločbe. Postopek za zavrnitev izvršitve tuje sodne odločbe po Uredbi 1215/2012/EU je postopek, ki ga lahko primerjamo z neke vrste izrednim pravnim sredstvom proti izvršljivemu tujemu izvršilnemu naslovu. Zato je smiselno, da je vložitev takega pravnega sredstva lahko razlog za omejitev izvršbe oziroma odlog izvršbe v skladu s prvim odstavkom 44. člena Uredbe 1215/2012/EU. Tujo sodno odločbo je treba obravnavati, kot da je bila izdana v državi izvršbe, torej kot da gre za domač izvršilni naslov, zato naj se za odlog izvršbe, ki se je začela na podlagi tuje sodne odločbe uporabijo iste predpostavke, ki so določene v prvem odstavku 71. člena ZIZ. Te so, da po eni strani dolžnik vloži pravno sredstvo zoper tujo sodno odločbo (tj. pravno sredstvo po prvem odstavku 47. člena Uredbe 1215/2012/EU) in obenem izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo utrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku.

S predlagano spremembo tretjega odstavka 71. člena predlagatelj pri odlogu izvršbe na predlog dolžnika odpravlja dolžnikovo položitev varščine in uvaja upnikovo položitev varščine. Ob upnikovi položitvi varščine je mogoče nadaljevati z izvršbo le, če je dolžnik predlagal odlog po prvem odstavku 71. člena ZIZ, kjer se za odlog izvršbe zahteva, da dolžnik vloži proti izvršilnemu naslovu, potrdilo o izvršljivosti ali predlogu za izvršbo ustrezno pravno sredstvo. Nadaljevanje izvršbe kljub upnikovi položitvi varščine torej ni možno, ko dolžnik predlaga po drugem odstavku 71. člena ZIZ, tj. v drugih primerih, ko so za to podani posebno upravičeni razlogi, vendar najdlje za tri mesece in le enkrat. To pomeni, da bo v primerih, ko dolžnik predlaga odlog izvršbe zaradi posebno upravičenih razlogov (gre predvsem za socialne razloge, npr. izredno slabo zdravstveno stanje, ki bi ga takojšnja izselitev lahko poslabšala, glej VSL sklep III Ip 441/2012 z dne 28.3.2012), izvršbe na predlog dolžnika ni mogoče zavrniti, četudi bi upnik položil varščino.

Določba predlaganega novega četrtega odstavka 71. člena zakona je namenjena varstvu dolžnikov, da ne bi prišlo do prodaje nepremičnine zaradi izterjave terjatev praviloma nizke vrednosti, ki bi jih bili dolžniki ob podpori socialne mreže (sorodnikov, prijateljev, sosedov) ter ob podpori humanitarnih

organizacij sposobni poravnati. Gre za ukrep, ki dopolnjuje spremenjeni 169. člen ZIZ. Po predlagani spremembi sme izvršilno sodišče, kadar dovoli izvršbo na stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki predstavlja dolžnikov dom, zaradi izterjave denarne terjatve, ki je nesorazmerna glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine, na predlog dolžnika ali centra za socialno delo, če predložita obrazloženo mnenje centra za socialno delo, ki upravičuje odložitev izvršbe, ne glede na siceršnje omejitve odloga (drugi odstavek 71. člena zakona – odlog ob posebno upravičenih razlogih za tri mesece in le enkrat) odložiti izvršbo na nepremičnino za najdlje za šest mesecev in le enkrat. Sodišče to lahko stori, če predlog poda dolžnik oziroma neposredno center za socialno delo. Po predlaganem novem petem odstavku lahko sodišče ob izpolnitvi zgoraj opisanih pogojev odloži izvršbo tudi, če ne prejme mnenja centra za socialno delo, vendar največ za tri mesece in le enkrat.

Tudi v nemškem pravu poznajo pri nepremičninski izvršbi dodatne razloge za odlog izvršbe. Dolžnik lahko po vročitvi sklepa o odreditvi javne dražbe predlaga odlog nepremičninske izvršbe za 6 mesecev, če izkaže, da bo v navedenem obdobju lahko dolg poravnal ali če to glede na premoženjske in osebne razmere dolžnika ustreza pravičnosti (§ 30a ZVG). Tak odlog je možen največ dvakrat (§ 30c ZVG).

K 27. členu (72. člen)

V primeru, ko je odlog na predlog upnika predlagan pri izvršitelju, sodišče ne izda sklepa o odlogu, ampak izvršitelj odlog le evidentira v svojem spisu in vpisniku in o tem obvesti sodišče. V praksi sodišča včasih dobijo obvestilo, da je izvršba v odlogu šele na podlagi poizvedb, zato se s predlagano spremembo zavezuje izvršitelj, da o odlogu nemudoma obvestijo sodišče.

K 28. členu (74. člen):

Predlagatelj je tretji odstavek 74. člena spremeni tako, da se po novem glasi: »Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče oziroma izvršitelj odloži za toliko časa, za kolikor je upnik predlagal, vendar največ za eno leto. Upnik lahko predlaga odlog izvršbe le enkrat, lahko pa pred iztekom roka večkrat predlaga podaljšanje odloga, vendar odlog skupno ne sme trajati dlje od enega leta od izdaje prvega sklepa o dovolitvi odloga.«

S tem je predlagatelj odgovoril na težave, ki so se pojavljale v sodni praksi glede vprašanj:

- ali lahko upnik predlaga odlog izvršbe znotraj obdobja enega leta enkrat ali večkrat,
- ali lahko upnik predlaga podaljšanje odlog izvršbe znotraj obdobja enega leta enkrat ali večkrat,
- ali mora sodišče v primeru, ko je upnik že predlagal odlog izvršbe za obdobje krajše od enega leta, nato pa predlaga ponovni odlog daljši od enega leta od prvega sklepa o dovolitvi odloga, izvršbo ustaviti, ali le zavrniti odlog izvršbe za tisto obdobje, ki presega eno leto.

Po novem bo torej upnik lahko predlagal odlog izvršbe le enkrat in največ za obdobje enega leta. Če bo upnik predlagal daljše obdobje, bo sodišče dovolilo odlog izvršbe le za eno leto, v preostalem bo upnik predlog za odlog izvršbe zavrnilo. Če bo upnik želel ustavitev izvršbe, s tem da obdrži zastavno pravico na premičnini, nepremičnini ali poslovnem deležu, mu to sedaj omogoča nov drugi odstavek 43. člena ZIZ, ki določa, da lahko upnik med postopkom z dolžnikovo privolitvijo v celoti ali delno umakne predlog za izvršbo, tako da upnik obdrži zastavno pravico na predmetu izvršbe, sodišče pa ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin.

V primeru, ko je odlog predlagan pri izvršitelju, sodišče ne izda sklepa o odlogu, ampak izvršitelj odlog le evidentira v svojem spisu in vpisniku in o tem obvesti sodišče (četrty odstavek 72. člena ZIZ. S predlagano spremembo se zato določa začetek odloga v tem primeru.

K 29. členu (76. člen):

Predlagatelj je v 76. členu za prvim odstavkom dodal nov drugi odstavek, ki se glasi: »Sodišče ustavi izvršbo tudi v primeru, ko dolžnikov dolžnik obvesti sodišče, da je terjatev poplačana, upnik pa kljub obvestilu dolžnikovega dolžnika predloga za izvršbo ne umakne.«.

Na ta način je jasno urejena situacija, ko dolžnikov dolžnik obvesti sodišča, da je terjatev poplačana, upnik pa predloga za izvršbo ne umakne, ker je na primer neaktiven, ali ker se z obvestilom dolžnikovega dolžnika, da je terjatev poplačana, ne strinja. V takih primerih je izdaja sklepa o ustavitvi izvršbe koristna, saj bi lahko ostali dolžnikovi dolžniki še naprej izvrševali sklep o izvršbi, s sklepom o ustavitvi izvršbe pa se odredi ostalim izvrševalcem, da ustavijo opravo izvršbe.

K 30. členu (80. člen):

S predlagano dopolnitvijo 80. člena se omejitve izvršbe na premočnine razširjajo tudi za zasebnike. Ni videti razloga, da tudi za zdravnika, notarja, odvetnika ali drugo fizično osebo, ki ni kmet in ki kot poklic opravlja določeno dejavnost, ne bi veljala omejitev izvršbe iz 80. člena ZIZ, ki velja za podjetnike in pravne osebe. Za kmeta so izvetja iz izvršbe že določena v 3. točki prvega odstavka 79. člena ZIZ.

Glede na to, da je izvršba na premočnine pravnih oseb, podjetnikov in zasebnikov omejena, kolikor so te stvari nujno potrebne dolžniku za opravljanje njegove dejavnosti, je jasno, da ni dovoljeno zarubiti niti pritikin teh stvari, če so te stvari glavna stvar (stroji, orodji in druge delovne priprave, vozila plovila ipd.). Zaradi tega je omejena tudi izvršba na rešilni čoln (pritiklina) ribiške ladje (glavna stvar), če dolžnik ribiško ladjo nujno potrebuje za opravljanje svoje dejavnosti, saj ribiške ladje brez rešilnega čolna ni mogoče redno uporabljati. Pritiklina je premočnina, ki je v skladu s splošnim prepričanjem namenjena gospodarski rabi glavne stvari (prvi odstavek 17. člena SPZ). Smisel omejitve izvršbe na pritikline glavne stvari je v ohranitvi gospodarske funkcije glavne stvari. Po drugi strani je dovoljena izvršba na vse tiste pritikline, ki niso nujno potrebne za dolžnikovo opravljanje dejavnosti (npr. dovoljena je izvršba na strešni kovček avtomobila, če-ta ni nujno potreben za dolžnikovo opravljanje dejavnosti taksista).

K 31. členu (81. člen):

S predlaganimi spremembami tretjega, četrtega in petega odstavka ter z novim petim, šestim in sedmim odstavkom 81. člena se vzpostavlja zakonska podlaga za vzpostavitev novega registra, ki bo po prenovi omogočal razvoj in uporabo moderne in za uporabnike prijazne spletne aplikacije, s katero bo mogoče ob uporabi varnega elektronskega podpisa opraviti vpis podatkov v register tudi z oddaljenim dostopom (prostorov izvršitelja, notarja, sodišča, davčnega organa, upravitelja). Vzpostavljena bo neposredna povezava med registrom (aplikacijo za vpis v register), centralnim registrom prebivalstva, PRS in davčnim registrom, ki bo omogočala avtomatski prevzem podatkov v register v času vnosa in kasnejše samodejno ažuriranje sprememb, s čimer se bo zagotovila sprotna točnost podatkov o udeležencih (upnikih, dolžnikih, zastaviteljih). Vzpostavljena bo neposredna povezava z drugimi evidencami in registri premočnin, da bo v času vnosa mogoče samodejno preveriti obstoj v register vpisanega identifikatorja premočnine ter prenesti podatke o premočnini v register, po opravljenem vpisu pa posredovati povratno informacijo, da se to dejstvo čim prej vpiše v matično evidenco. Zato se z vidika ustavne pravice posameznikov do varstva osebnih podatkov, na zakonski ravni ureja povezljivost registra z drugimi registri in evidencami v katerih so podatki o posameznikih

(CRP). Ureja se tudi posredovanje podatkov registra zaradi vpisa v njem vpisanih podatkov o zarubljeni premočini v področnih registrih (npr. register motornih vozil). S predlogom se funkcija AJPes omejuje na upravljalca registra, vpise vanj pa bodo zagotavljali upravičenci sami (glej tudi predlog za spremembo 96., 271. in 273. člena zakona). Gre za osebe iz vrst ustrezno kvalificiranih strokovnih oseb (izvršitelji in sodišča), pri čemer jim bo delo olajšano s sprotnim prevzemom podatkov iz uradnih evidenc v času vnosa. Z izjemo enoznačnih identifikacijskih števil, bodo podatki v registru javni. Po predlagani spremembi bodo vpisi izvedeni brez prilaganj potrebnih listin, saj so le-te tudi del spisa pri upravičencu vpisa ali sodnega spisa ali spisa davčnega organa (notar, izvršitelj, izvršilni postopek, davčni postopek). Podrobnejša pravila bodo urejena v Uredbi. Prenovljeni register bo predvidoma začel delovati 1. 1. 2019, po sprejetju ustreznih izvedbenih pravil.

S predlaganim novim osmim odstavkom se jasno določa, da se rubež plovil in zrakoplovov, ki se vpisujejo v posebne registre, opravi z vpisom sklepa o izvršbi v ta register. S tem se pridobi zastavna pravica na premočini. Pomorski zakonik⁸⁰ (PZ) v 207. členu določa, da se vodi slovenski ladijski register, ki je javna knjiga, sestavljena iz vpisnikov ladij, čolnov in plavajočih naprav. Za vodenje tega registra je pristojna Uprava Republike Slovenije za pomorstvo, ki je organ v sestavi Ministrstva za infrastrukturo. Na podlagi Zakona o letalstvu Zakon o letalstvu⁸¹ (ZLet) se v register zrakoplovov Republike Slovenije vpisujejo letala (glej 22. in naslednje člene ZLet). Register vodi Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije. Uprava Republike Slovenije za pomorstvo ali Javna agencija za civilno letalstvo bo zastavno pravico na plovilih ali zrakoplovih vpisala na podlagi sklepa o izvršbi in rubežnega zapisnika.

S predlaganim novim devetim odstavkom se določa, da se zarubljeno motorno ali priklopno vozilo do prenehanja veljavnosti rubeža ne sme registrirati oziroma zanj podaljšati prometno dovoljenje brez dovoljenja upnika. Ureditev se s tem usklajuje z ureditvijo v 186. členu ZDavP-2. Upnikova izjava mora biti overjena, pri čemer zadostuje upravna overitev.

K 32. členu (88. člen):

Pri premočinski izvršbi nastajajo stroški izvršitelja, ki jih sprva krije upnik (na izvršiteljev poziv založi varščino), po opravljenih izvršilnih dejanjih pa bremenijo dolžnika, če jih je upnik na sodišču pravočasno prijavil in če so bili potrebni za izvršbo (38. člen ZIZ).

Če je bil v izvršilnem postopku, ki teče na predlog kateregakoli upnika, proti dolžniku v zadnjem letu dni opravljen neuspešen rubež (tj. če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe) obstaja velika verjetnost, da bo ponoven rubež neuspešen. Treba je upoštevati interese dolžnika in preprečiti, da bi mu nastajali izvršilni stroški brez njegove krivde, o čemer lahko govorimo takrat, ko izvršitelj pri njem vedno znova ne more najti ručljivih predmetov iz razloga, ker jih (pošten) dolžnik ne poseduje. Zato je predlagatelj v prvem odstavku 88. člena omejil upnikovo možnost predlagati ponovni rubež, če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe.

V Avstriji velja, da sodni izvršitelj opravlja rubeže tako dolgo, dokler je za pričakovati uspeh, še posebej v primeru, ko je za pričakovati delno plačilo upnikove terjatve (§ 252c. EO). Vendar če je bil poskus rubeža neuspešen, velja omejitev, da se pred lahko pred potekom 6 mesecev ponovni rubež opravi le, če upnik izkaže za verjetno, da je dolžnik pridobil nove premočine ali če predlaga drug kraj oprave izvršbe (§ 252e. EO).

⁸⁰ Uradni list RS, št. 62/16 – uradno prečiščeno besedilo.

⁸¹ Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo in 46/16.

Če gre za primere, ko zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, ali za neizveden rubež, ostaja ureditev takšna kot doslej, kar pomeni, da lahko upnik v treh mesecih od dneva njegovega poskusa rubeža izvršitelju neomejeno krat predlaga, da opravi ponovni rubež (nov tretji odstavek 88. člena ZIZ). Podobna je ureditev v Avstriji, kjer je po neizvedenem rubežu mogoče še dvakrat predlagati opravo rubeža (§ 252b. EO).

K 33. členu (93. člen):

Po veljavni ureditvi se prodaja premičnin lahko opravi na javni dražbi, z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem, ali prek osebe, ki opravlja komisijske posle.

Po avstrijskem in nemškem zgledu (glej npr. 272a. EO), se s predlogom zakona določa pravna podlaga za nov način prodaje premičnin, in sicer s spletno javno dražbo.⁸² Ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji za začetek izvajanja spletne dražbe, bo minister, pristojen za pravosodje, izdal sklep o začetku uporabe predmetne določbe.

Način prodaje bo kot do sedaj izbral izvršitelj, pri čemer bo upošteval, da se prodaja na dražbi opravi, če gre za stvari večje vrednosti in je mogoče pričakovati, da bodo prodane po ceni, večji od ocenjene vrednosti. Če izvršitelj določi, da se stvari prodajo na javni dražbi, razglasi javno dražbo z oklicem na sodni deski in na spletni strani sodišča najmanj sedem dni pred začetkom javne dražbe. Na spletni javni dražbi lahko sodeluje tisti, ki se v roku 24 ur pred začetkom spletne dražbe prijavi. Po prijavi pridobi enolični znak, pod katerim anonimno sodeluje na dražbi. Spletna dražba traja najmanj tri in največ osem dni.

Podrobnejša pravila v zvezi s spletno javno dražbo predpiše minister, pristojen za pravosodje.

Na podlagi prvega odstavka 93. člena v zvezi s četrtim odstavkom 163.c člena ZIZ izvršitelj proda nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, na javni dražbi ali z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem, oziroma prek osebe, ki opravlja komisijske posle.

Prenos imetništva vrednostnih papirjev je treba vpisati v register nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ga vodi Klirinško depotna družba (KDD). Le-ta ne more neposredno na podlagi zapisnika o javni dražbi ali na podlagi neposredne pogodbe med kupcem in izvršiteljem realizirati oziroma vpisati kupca kot novega imetnika nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki ne kotirajo na borzi, temveč mora predlog za vpis novega imetnika podati pooblaščenec udeleženec trga vrednostnih papirjev. Zato je predlagatelj iz pedagoških namenov spremenil četrti odstavek 93. člena ZIZ in ga uskladi s prvim odstavkom 99. člena Pravilnika o opravljanju službe izvršitelja.

K 34. členu (novi 93.a člen):

Predlog zakona uvaja spletni iskalnik javnih dražb, s katerim s katerim lahko zainteresirani kupci iščejo stvari, ki so predmet javne dražbe. Možno bo iskanje glede na vrsto stvari npr. nakit, računalniki, avdio in video naprave; bela tehnika, avtomobili, umetnine itd.); glede na čas in kraj dražbe oziroma spletni naslov, na katerem poteka spletna javna dražba ali glede na pristojno sodišče. Iskalnik javnih dražb za namen vodenja spletnih javnih dražb premičnin vzpostavi, upravlja in vzdržuje Vrhovno sodišče. Potrebne podatke bo v iskalnik javnih dražb vnesel izvršitelj, kar bo storil ob posredovanju obvestila o načinu in datumu prodaje stvari strankam. Izvršitelj mora po predlagani ureditvi v iskalnik javnih dražb

⁸² Glej spletni strani <https://www.justiz-auktion.de/> in www.justiz-auktion.at (vpogled dne 22.7.2016).

vpisati podatke o premičnini. Predmet spletne javne dražbe mora biti v spletnem iskalniku javnih dražb skupaj s fotografijo predmeta objavljen najmanj osem dni pred začetkom spletne javne dražbe. Ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji za začetek izvajanja spletne dražbe, bo minister, pristojen za pravosodje, izdal sklep o začetku uporabe predmetne določbe.

K 35. členu (96. člen):

V zvezi s spremembo drugega odstavka 96. člena glej obrazložitev k spremembi 81. člena zakona.

K 36. členu (101. člen):

Predlog pomeni usklajitev z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije⁸³. S tem zakonom se je naslov Zakona o Javnem jamstvenem, preživninskem in invalidskem skladu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 78/06 – uradno prečiščeno besedilo in 106/12) spremenil v Zakon o Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije. Z zakonom se je tako opravila statusna sprememba, to je pripojitev Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije k Javnemu jamstvenemu, preživninskemu in invalidskemu skladu Republike Slovenije. Predlagana ureditev hkrati sledi ureditvi v 14. točki 159. členu ZDavP-2, s katero so iz davčne izvršbe izvzeti navedeni prejemki.

K 37. členu (102. člen):

S predlagano dopolnitvijo tretjega odstavka 102. člena zakona se pri omejitvi izvršbe na prejemke vojnih invalidov in vojnih veteranov izrecno določa, da mora vojnemu invalidu oz. vojnemu veteranu iz naslova vseh prejemkov, ki jih prejema, ostati najmanj znesek v višini 50% minimalne plače, če dolжник preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi ustrezni znesek v višini višje omejitve. Na podlagi sedanje ureditve bi bilo mogoče sklepati, da je mogoče na prejemke vojnih invalidov in vojnih veteranov za izterjavo preživninskih terjatev in terjatev iz naslova odškodnine za izgubljeno preživnino, v vsakem primeru poseči do 1/2 prejemkov, navedenih v tretjem odstavku 102. člena ZIZ. Če vojni veterani prejemajo samo prejemke iz naslova veteranskega dodatka in je 1/2 teh prejemkov nižja od 50% minimalne plače, so ob taki razlagi tretjega odstavka 102. člena ZIZ v slabšem položaju od oseb, ki nimajo statusa vojnega veterana, čeprav je vojnemu veteranu že po Ustavi zagotovljen poseben položaj. Po predlagani dopolnitvi se izrecno določa tudi, da se upošteva preživljanje drugega družinskega člana oziroma druge osebe.

K 38. členu (133.a člen):

Z novelo ZIZ-J⁸⁴ je bila določena obvezna ustavitev izvršbe na plačo in druge stalne prejemke, če izvršba ni uspešna oziroma ni izgledov za njen uspeh. Če dolжник eno leto ne prejema rubljivih prejemkov, se izvršba ustavi. Ta ureditev je sledila ureditvi izvršbe na sredstva na računih pri organizacijah za plačilni promet (141. člen zakona).

Predlagana sprememba je redakcijske narave. V tretjem odstavku 133a. člena je izostala beseda »rubljivih«.

K 39. členu (141. člen):

⁸³ Ur. l. RS, št. 39/16.

⁸⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvršbi in zavarovanju (Ur.l. RS, št. 53/14).

Predlagana sprememba je redakcijske narave. V petem odstavku 141. člena je izostala beseda »plačilni«.

V zvezi s spremembo desetega odstavka 141. člena glej obrazložitev k spremembi 29. člena zakona.

K 40. členu (145. člen):

145. člen zakona ureja primere izvršbe na več dolžnikovih računov.

S predlaganim novim tretjim odstavkom se zaradi učinkovitejšega izvajanja izvršilnih postopkov, v katerih kot dolžnik nastopa banka ali hranilnica, ki ima pri Banki Slovenije odprt poravnalni račun za opravljanje plačilnih storitev, določa, da je v teh zadevah ne glede na vrstni red organizacij za plačilni promet v sklepu o izvršbi, primarna organizacija za plačilni promet Banka Slovenije.

K 41. členu (163.b člen):

Predlagana dopolnitev 163.b člena zakona, ki ureja vpis sklepa o izvršbi, s katerim je sodišče dovolilo izvršbo oziroma zavarovanje na nematerializirane vrednostne papirje v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev, je potrebna zaradi vzpostavitve sistema T2S.

K 42. členu (163.c člen):

Glede na to, da po predlaganih spremembah zakona sodišče imenuje pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev že samem v sklepu o izvršbi (novi 44.b člen), ki mu sklep o izvršbi tudi vroči in ga obvesti o pravnomočnosti sklepa o izvršbi (45. člen), sodišče več ne imenuje pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev s posebnim sklepom. To pomeni, da pooblaščen udeleženec trga vrednostnih papirjev opravi prodajo vrednostnih papirjev, ki so predmet izvršbe, ko prejme obvestilo o pravnomočnosti sklepa o izvršbi (spremenjen tretji odstavek 163.c člena).

K 43. členu (169. člen):

Izvršba na nepremičnine predstavlja velik poseg v dolžnikovo sfero. Pri tem je treba upoštevati, da do posega v dolžnikovo sfero pride zaradi upnikove ustavne pravice do sodnega varstva. Kadar dolžnik svoje obveznosti, ki mu je naložena s pravnomočno sodno odločbo, ne izpolni prostovoljno, je izvršilni postopek in prek njega poseg v dolžnikovo lastnino upnikova edina možnost, da pride do poplačila svoje terjatve. Veljavna ureditev v ZIZ daje dolžniku precej možnosti, s katerimi lahko prepreči prodajo nepremičnine, zlasti še v primeru poplačila nesorazmerno nizke terjatve v primerjavi z vrednostjo nepremičnine, in omogoča, da je prodaja dolžnikove nepremičnine, v kateri le-ta biva, tudi v drugih primerih le skrajna možnost. Dolžnik ima možnost predlagati, da se namesto izvršbe na nepremičnine dovoli drugo sredstvo izvršbe, če izkaže za verjetno, da bo terjatev na ta način poplačana, na kar je posebej opozorjen (169. člen ZIZ).

S predlagano spremembo se želi v prvi meri preprečiti t.i. socialne izvršbe na nepremičnine, katerih temeljna značilnost je, da je dolg nizek in tako njegovo poplačilo s strani dolžnik realno oziroma obvladljivo. S predlaganimi dopolnitvami 169. člena zakona se sodiščem daje obveznost, da bodo morala tekom postopka izvršbe na nepremičnino, ki predstavlja dolžnikovo stanovanje ali stanovanjsko hišo, v kateri dolžnik živi in gre za poplačilo dolga, ki je nesorazmeren glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine, obvestiti Center za socialno delo, ki bo skupaj s humanitarnimi organizacijami dolžnikom nudil finančno, čustveno in svetovalno podporo, ki bi se kazala v pripravi

načrta odplačila dolga (ob pomoči sorodnikov, sosedov in humanitarnih organizacij ipd.), vzpostavitvi stikov z upnikom, da se doseže dogovor o obročnem odplačilu oziroma delnem odpisu dolgov in odlogu izvršbe. Sodišče bo lahko ugotovilo, da gre za izvršbo na dolžnikovo stanovanje ali stanovanjsko hišo, v kateri dolžnik živi, če bo nepremičnina, na katero bo izvršba dovoljena, na naslovu, na katerem dolžnik prebiva. Na ta način bo mogoče preprečiti prodaje stanovanj in stanovanjskih hiš v primerih, ko so dolžnikovi dolgovi relativno nizki in torej obvladljivi, ob predpostavki, da bodo dolžnik, Center za socialno delo in humanitarne organizacije začeli težave reševati dovolj hitro (tj. takrat, ko se še kaj rešiti da, ne pa šele po izdaji sklepa o domiku). Država bo lahko na sorazmerno poceni in enostaven način prispevala k zaščiti dolžnikovega doma in varstvu družin v socialni stiski, ki bi sicer lahko ostale brez strehe nad glavo.

V zvezi z odločitvijo Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Vaskrsić proti Sloveniji, se predlaga dodatna varovalka in sicer v primerih, ko je predlagana izvršba na stanovanje ali stanovanjsko hišo, ki je dolžnikov dom, dolg dolžnika pa je nesorazmeren glede na ugotovljeno vrednost nepremičnine, omogočiti, da dolžnik lahko tudi po poteku roka osmih dni od vročitve sklepa o izvršbi predlaga, naj sodišče dovoli drugo sredstvo izvršbe ali naj opravi izvršbo na drugi nepremičnini, oziroma, da sodišče pa po uradni dolžnosti določi drugo sredstvo izvršbe ali drugo nepremičnino, če tekom postopka iz evidenc, do katerih ima elektronski dostop ter na podlagi drugih poizvedb ugotovi, da ima dolžnik drugo premoženje, ki zadošča za poplačilo upnikove terjatve.

Na ta način bo lahko sodišče v primerih, ko bi bila izvršba na nepremičnino nepravilna, saj gre za poplačilo nesorazmerno majhne terjatve, dolžnik pa ima drugo premoženje, s katerim bi lahko poplačal terjatev, tudi v primerih, ki jih veljavni zakon ni urejal – torej v primerih, ko je dolžnik neaktiven in ne poda predloga za izvršbo na drugo sredstvo ali drugo nepremičnino, določilo drugo sredstvo izvršbe.

V primerih, ko dolžnik ne more predlagati drugega sredstva izvršbe pod pogoji iz 169. člena ZIZ, pa bi vendarle lahko izvršbo na nepremičnino, ki je dolžnikov dom, preprečil, saj bi bilo v primeru izterjave relativno nizke terjatve le-to možno ob pomoči sorodnikov, sosedov in humanitarnih organizacij poplačati je s predlogom zakona določen dodaten odlog izvršbe (71. člen zakona).

K 44. členu (174. člen):

Po veljavni ureditvi stvarne služnosti na nepremičnini z njeno prodajo ne ugasnejo. S prodajo nepremičnine tudi ne ugasnejo osebne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice, ki so bile vpisane v zemljiški knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo ter upniki zemljiškega dolga. Druge osebne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice s prodajo nepremičnine ugasnejo, razen če se imetniki teh pravic s kupcem kako drugače dogovorijo.

Predlagana sprememba prvega odstavka 174. člena zakona, po kateri stvarne služnosti na nepremičnini z njeno prodajo ne ugasnejo le, če so bile vpisane v zemljiško knjigo pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo ter upnika zemljiškega dolga oziroma, če so bile vpisane v zemljiško knjigo za pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo in so bile ustanovljene na podlagi pravnega posla in njihovem obstoju do izdaje odredbe o prodaji ne nasprotujejo zastavni upniki oziroma upniki zemljiškega dolga, ali če so bile ustanovljene na podlagi sodne ali upravne odločbe, predstavlja ukrep varstva (zastavnih in izvršilnih) upnikov, da ne bil lastnik nepremičnine po ustanovitvi hipoteke s svojimi razpolaganji zmanjševal vrednost nepremičnine.

Pri novem tretjem odstavku, ki določa, da služnosti v javno korist ne ugasnejo, gre za prevzem pravila iz 150/(1a) EO. Namen tega pravila je, da lahko energijska podjetja, ki so za svojo položitev vodov pridobila služnostne pravice po vknjižbi hipoteke ali zemljiškega dolga na nepremičnini, svojo služnostno pravico še naprej koristijo.⁸⁵ Služnosti v javno korist so opredeljene v 110. členu Zakona o urejanju prostora (ZUreP-1)⁸⁶. Upravno odločbo je treba omeniti, ker po določbi 68. člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (ZKZ)⁸⁷, služnosti in lastninske omejitve, ki po razdelitvi komasacijskega sklada udeležencu niso več potrebne, prenehajo, ustanovijo pa se nove, če je to potrebno glede na novo razdelitev zemljišč iz komasacijskega sklada. Nove služnosti se ustanovijo z odločbo o novi razdelitvi zemljišč iz komasacijskega sklada.

Služnost v javno korist je sicer oblika neprave stvarne služnosti, ki se štejejo za osebno služnost po drugem odstavku 174. člena ZIZ, in bi morala glede na to določbo ugasniti. Zato je predlagatelj uvedel specialno pravilo, da služnosti v javno korist ne ugasnejo.

K 45. členu (178. člen):

Po veljavni ureditvi sodišče s sklepom ugotovi vrednost nepremičnine na podlagi cenitve sodnih cenilcev. Glede na to, da je zoper sklep možna pritožba, je glede ugotovitve vrednosti nepremičnine zagotovljena kontradiktornost. Vendar pa lahko na predlog stranke, ki mora biti vložen najpozneje osem dni pred prodajnim narokom, sodišče na prodajnem naroku ponovno ugotovi vrednost nepremičnine, če stranka s predložitvijo mnenja sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine verjetno izkaže, da se je vrednost nepremičnine od prejšnje ugotovitve vrednosti do dneva prodaje precej spremenila. Sodišče ponovno ugotovi vrednost nepremičnine z odredbo, zoper katero pa ni predvideno pravno sredstvo (9. člen). Določba 178. člena predstavlja izjemo od določanja tržne vrednosti nepremičnine, ki se sicer določi v kontradiktornem postopku. Predlagatelj ocenjuje, da je bila določba pomembna predvsem v času visoke inflacije, glede na to, da so sedaj tržne razmere bolj stabilne, pa je treba dati pravomočnemu sklepu o tržni vrednosti prednost.

Po predlagani spremembi četrtega odstavka 178. člena se spreminja čas, v katerem mora biti vložen predlog za ponovno ugotovitev vrednosti. Tak predlog mora biti po novem vložen dvajset dni pred prodajnim narokom, predlog pa mora biti tudi vročen strankam postopka in osebam iz drugega odstavka 179. člena zakona (osebe, ki imajo pravico biti poplačane iz zneska dobljenega s prodajo), s čimer se zagotavlja kontradiktornost in preprečujejo zlorabe pri ugotavljanju tržne vrednosti nepremičnine.

Predlagani novi šesti odstavek omogoča, da sodišče na predlog stranke za ugotovitev tržne vrednosti nepremičnine ne postavi sodnega cenilca, temveč uporabi cenitev iz drugega sodnega postopka, ki ni starejša od dveh let, ki jo predloži stranka. To je mogoče, če (ponovne) cenitve na svoje stroške ne zahtevajo stranke ali osebe iz drugega odstavka 174. člena tega zakona. Predlagana ureditev, je povzeta po § 142 EO. Gre za ukrep pospešitve, pocenitve in poenostavitve izvršilnega postopka. Takšne rešitve se v praksi poslužujejo na mnogih izvršilnih sodiščih in na Hrvaškem (glej tretji in četrti odstavek 92. člena hrOZ).

K 46. členu (180. člen):

⁸⁵ Podobno stališče že po sedanjí ureditvi zastopa prof. dr. Vrenčur, čeprav brez izrecne pravne podlage.

⁸⁶ Uradni list RS, št. 110/02, 8/03 – popr., 58/03 – ZZK-1, 33/07 – ZPNačrt, 108/09 – ZGO-1C in 80/10 – ZUPUDPP.

⁸⁷ Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12 in 27/16.

Pri izvršbi na nepremičnine velja kritno načelo. Tisti, ki ima pravico do poplačila iz zneska, dobljenega s prodajo nepremičnine, pa je po vrstnem redu pred upnikom, ki je predlagal izvršbo lahko predlaga, naj sodišče ustavi izvršbo, če ugotovljena vrednost nepremičnine niti delno ne krije terjatve upnika, ki je predlagal izvršbo. S predlagano dopolnitvijo se z namenom zagotavljanja pravice do izjave v postopku določa, da sodišče vroči predlog za ustavitev izvršbe v izjavo strankam ali osebam iz drugega odstavka 179. člena tega zakona.

K 47. členu (181. člen):

Odredbo o prodaji po veljavni ureditvi razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani.

Glede na to, da sodišče odredbo za prodajo kmetijskega zemljišča samo ne more razglasiti na oglasni deski oziroma spletni strani upravne enote, temveč v praksi upravni enoti le posreduje odredbo o prodaji z dopisom, da jo upravna enota razglasi na svoji oglasni deski, se veljavna ureditev v tem delu ustrezno spreminja.

S predlagano dopolnitvijo se določa, da se na spletu poleg odredbe o prodaji objavi tudi cenitveno poročilo, s čimer bodo potencialni kupci pridobili več informacij o nepremičnini in si tudi lahko ogledali fotografije nepremičnin.

Za primere, ko cenilec v samem cenilnem poročilu navede tudi osebne podatke tretjih oseb, ki z vidika seznanitve interesentov za nakup nepremičnine niti niso relevantni, bi pa ob javni objavi poročila in posledično javni objavi teh podatkov, predstavljali poseg v informacijsko zasebnost teh posameznikov, se določa, da se cenilno poročilo objavi brez navedbe teh podatkov.

Po veljavni ureditvi mora od razglasitve odredbe o prodaji na sodni deski do dneva prodaje preteči najmanj trideset dni, po predlagani spremembi pa bo navedeni rok začel teči od zadnje razglasitve odredbe o prodaji (tj. bodisi na spletu bodisi na sodni deski).

K 48. členu (novi 181.a člen):

Z novim 181. a členom se vzpostavlja pravna podlaga za spletni iskalnik prodaj nepremičnin.

Spletni iskalnik prodaj nepremičnin za namen vodenja spletnih javnih dražb nepremičnin vzpostavi, upravlja in vzdržuje Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Z njim bodo lahko zainteresirani kupci iskali nepremičnine, ki so predmet vseh vrst prodaje (spletna javna dražba, javna dražba, zbiranje zavezujočih pisnih ponudb) na uporabnikom prijazen način, torej glede na vrsto rabe nepremičnine (stanovanje, hiša, poslovni prostor, zemljišče), čas in kraj dražbe oziroma spletni naslov, na katerem poteka spletna javna dražba ter glede na pristojno sodišče.

Ko bodo zagotovljeni tehnični pogoji za začetek izvajanja spletne dražbe, bo minister, pristojen za pravosodje, izdal sklep o začetku uporabe predmetne določbe.

K 49. členu (182. člen):

Spremembe ureditve predkupne in odkupne pravice so potrebne zaradi uvedbe nove možnosti prodaje na spletni javni dražbi.

K 50. členu (183. člen):

Po veljavni ureditvi se nepremičnine prodajo praviloma na javni dražbi, možen pa je sporazum o prodaji z zavezujočim zbiranjem ponudb ali z neposredno pogodbo (prvi, tretji in četrti odstavek 183. člena zakona). Narok za prodajo nepremičnine na javni dražbi se opravi v sodnem poslopju, če sodišče ne odloči drugače.

S predlagano spremembo se določa, da se v primeru, ko se nepremičnina prodaja na javni dražbi, javna dražba praviloma opravi kot spletna javna dražba, lahko pa sodišče odloči, da se opravi narok za prodajo nepremičnine na javni dražbi. Ta se opravi v sodnem poslopju, če sodišče ne odloči drugače.

S spletno javno dražbo se zmanjšuje tveganje dogovarjanja in izsiljevanj med dražitelji ter se večja verjetnost oprave uspešne javne dražbe.

K 51. členu (188.a člen):

Če se nepremičnina prodaja na spletni javni dražbi, se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o javnih dražbah (v sodnem poslopju), razen drugega odstavka 186. člena ZIZ in če ni v 188.a členu drugače določeno. Spletne javne dražbe se sme udeležiti le tisti, ki se prijavi najpozneje tri delovne dni pred dražbo. Po prijavi in plačilu varščine pridobi enolični znak, pod katerim anonimno sodeluje na dražbi.

Ko sodišče ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za spletno javno dražbo, na spletni strani odredi, da se ta začne. Spletna javna dražba traja 48 ur. Po izteku 48 ur se spletna javna dražba konča, če v roku 2 minut noben ponudnik ne ponudi višje cene. To pomeni, da lahko po preteku 48 ur vsak ponudnik ceno viša v roku naslednjih 2 minut od zadnje najvišje ponudbe. Omejitve višanja ponudb ni, kar pomeni, da bodo po preteku 48 ur ponudniki lahko višali ponudbe tako dolgo, dokler v roku 2 minut od zadnje najvišje ponudbe noben ponudnik ne ponudi višje cene.

Podrobnejša pravila v zvezi s spletno javno dražbo predpiše minister pristojen za pravosodje.

K 52. členu (192. člen):

Glede na to, da pridobi kupec lastninsko pravico s trenutkom pravnomočnosti sklepa o izročitvi nepremičnine, se v praksi pojavljajo težave v primeru, ko želi kupec za poplačilo kupnine najeti hipotekarni kredit.

S predlaganim novim odstavkom se rešuje situacija, ko banke odobravajo kredite kupcem, ki bi želeli kupiti nepremičnino v izvršilnem postopku, za zavarovanje pa bi banki ponudili isto nepremičnino. Obstoječa ureditev zahteva plačilo kupnine preden sodišče izda sklep o izročitvi nepremičnine kupcu, na podlagi katerega zemljiška knjiga vpis lastninske pravice po uradni dolžnosti tudi izvede. V praksi to pomeni, da vpis hipoteke pri nepremičnini, ki jo kupec kupuje, še ni mogoč, saj kupec še ne razpolaga z listino, ki bi mu omogočila vpis v zemljiško knjigo; banka bi mu kredit odobrila, vendar ne brez zavarovanja, notar pa zavarovanja ne more izvesti, če kupec še ni lastnik (notar mora v primeru sestave sporazuma o zavarovanju denarne terjatve po tretjem odstavku 142. člena SPZ vknjižbo hipoteke predlagati nemudoma po sklenitvi pravnega posla in ne šele potem, ko bo kupec vknjižen kot lastnik). S tem so kupci in banke v začaranem krogu.

S predlagano ureditvijo se omogoča pridobitev stvarnopravnega zavarovanja bank ali tretjih oseb, ki kupcu financirajo nakup nepremičnine, ki se prodaja v izvršilnem postopku. Po predlagani ureditvi bo oseba, ki bo namesto kupca položila kupnino (ali del kupnine) in sodišču predložila listino sposobno za

vpis hipoteke v svojo korist (praviloma bo to neposredno izvršljiv notarski zapis), lahko od izvršilnega sodišča zahtevala, da v sklepu o izročitvi nepremičnine kupcu določi, da poleg tega, da se lastninska pravica na nepremičnini vknjiži v korist novega kupca (in izbrišejo vpisana bremena) določi, da se v korist te osebe vknjiži hipoteka (v višini kot izhaja iz predložene listine). Za takšen predlog za vpis hipoteke na podlagi sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu in listine, ki je sposobna za vpis hipoteke s strani izvršilnega sodišča, bo oseba (hipotekarni upnik) morala plačati sodno takso, in sicer v višini 55 EUR, kot izhaja iz predhodnih določb novele ZIZ-L. Bankam in osebam, ki financirajo nakup nepremičnine v izvršilnem postopku, se tako po hrvaškem zgledu (glej 109. člen hrOZ) nudi enostavna možnost zavarovanja njihovega položaja, saj bodo na takšen način preprečile, da bi novi kupec še pred vpisom hipoteke v njihovo korist z nepremičnino razpolagal. Predlagatelj meni, da bo takšen ukrep povzročil, da se bo izvršilnih postopkov udeleževal večji krog zainteresiranih subjektov, kar bo omogočilo boljše unovčenje in doseg višje prodajne cene prisilno prodanih nepremičnin in s tem večje poplačilo upnikov.

K 53. členu (226. člen):

Prvi odstavek 226. člena se dopolnjuje z novim drugim stavkom, v skladu s katerim se šteje, da je dolжник izpolnil svojo obveznost, če namesto nedenarne terjatve izpolni denarno terjatev, ki jo je predlagal upnik v predlogu za izvršbo, še preden poteče rok za izpolnitev obveznosti.

Sedemnajsto poglavje ZIZ, kamor spada 226. člen ZIZ, ureja primere izvršbe, ko mora dolжник po izvršilnem naslovu nekaj storiti, dopustiti, da kdo drug nekaj stori, ali se česa vzdržati. Kadar lahko dejanje opravi kdo drug, se izvršba opravi tako, da sodišče pooblasti upnika, da na dolžnikove stroške zaupa nekomu drugemu, ali da to stori sam. Če more dejanje opraviti le dolжник, mu sodišče določi rok za izpolnitev obveznosti in denarno kazen za primer neizpolnitve.

Po 312. členu ZPP v primeru, ko je tožeča stranka v tožbi zahtevala, naj se ji prisodi določena dajatev, hkrati pa je v tožbi ali do konca glavne obravnave izjavila, da je pripravljena namesto te dajatve sprejeti drugo dajatev, izreče sodišče v sodbi, s katero ugotovi tožbenemu zahtevku, da toženi stranki ni treba izpolniti prve dajatve, če izpolni drugo. Gre za *facultas alternativa*⁸⁸. Izvršitev takšne sodbe ureja 28. člen ZIZ (fakultativna pravica dolžnika), ki določa: »Dolжник, ki je po izvršilnem naslovu dolžan izpolniti neko obveznost s pravico, da je njene izpolnitve prost, če izpolni drugo obveznost, določeno v izvršilnem naslovu, lahko drugo obveznost izpolni vse dotlej, dokler upnik ni vsaj deloma prejel izpolnitve obveznosti.«

S predlaganim novim prvim odstavkom 226. člena se fakultativna pravica dolžnika širi iz pravnega v izvršilni postopek, da bi bilo mogoče izvršilni postopek končati čim prej. Dolжник ima pravico izpolniti alternativno denarno izpolnitev, ki jo je predlagal upnik v predlogu za izvršbo, vse do poteka paricijskega roka, ki ga sodišče določi v predlogu za izvršbo.

K 54. členu (248. člen):

V zvezi s spremembo drugega odstavka 248. člena glej obrazložitev k spremembi 81. člena zakona.

K 55. členu (258. člen):

⁸⁸ Ude, Komentar ZPP, 3. knjiga, Ljubljana 2009, sr. 54.

Predlagatelj z dopolnitvijo prvega odstavka 258. člena ZIZ širi domnevo nevarnosti v smislu 257. člena ZIZ tudi na sodbo, izdano v sporu majhne vrednosti, zoper katero je vložena pritožba. Domneva nevarnosti iz 258. člena je neizpodbojna⁸⁹. Smisel širitve domneve nevarnosti je v tem, da so pritožbeni razlogi zoper sodbo, izdano v sporu majhne vrednosti, omejeni. Ni je mogoče izpodbijati zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, vsled česar obstaja manjša verjetnost, da bi bila pritožba uspešna. Nadalje podatki Vrhovnega sodišča za obdobje od leta 2011 do leta 2015 kažejo, da je v gospodarskih sporih majhne vrednosti (Pg zadeve) pritožba vložena le v okoli 1/3 vseh sporov, ki so se končali s sodbo (brez upoštevanja sodb na podlagi pripoznave in odpovedi). Od te 1/3 vloženih pritožb zoper sodbe je bilo razveljavljenih okoli 13,7 odstotka sodb, 8,3 odstotka jih je bilo spremenjenih, ostale so bile potrjene (tj. okoli 78 odstotkov). To pomeni, da je bilo uspešno izpodbityh (tj. razveljavljenih ali spremenjenih) le okoli 7 odstotkov sodb, izdanih v gospodarskih sporih majhne vrednosti, ostale sodbe pa so postale pravnomočne (bodisi zato, ker pritožbe ni bilo, bodisi zato, ker je bil pritožnik neuspešen). Podobni so bili rezultati glede uspešnosti pritožb v sporih majhne vrednosti v P zadevah.

Glede na spremembo prvega odstavka je bilo treba spremeniti tudi drugi odstavek 258. člena, ki omogoča varstvo dolžnika. Sodišče bo na dolžnikov predlog določilo za zavarovanje s predhodno odredbo pogoj, da upnik položi varščino za škodo, ki jo utegne zaradi predhodne odredbe utrpeti dolžnik, ne le, če je bila predhodna odredba izdana na podlagi sodbe na podlagi pripoznave, sodne poravnave (dosedanja ureditev), temveč tudi, če je bila predhodna odredba izdana na podlagi neposredno izvršljivega notarskega zapisa, in sodbe, izdane v sporu majhne vrednosti (nova ureditev). Na ta način poskuša predlagatelj uravnotežiti interese upnika in dolžnika.

Predhodne odredbe so oblika predčasne izvršljivosti sodb, saj omogočajo opravo izvršbe na pol poti (možen je zgolj rubež predmeta izvršbe, ne pa njegova prodaja). Tudi v Avstriji in Nemčiji so zamudne sodbe podlaga za začasno izvršljivost. V Avstriji je zamudna sodba podlaga za izdajo predhodne odredbe (glej § 371 EO), v Nemčiji pa je takšna sodba izvršljiva pred pravnomočnostjo (§ 708 in naslednji nZPO).

K 56. členu (260. člen):

V zvezi s spremembo tretjega odstavka 260. člena glej obrazložitev k spremembi 81. člena zakona.

K 57. členu (271. člen):

Glede spremembe tretjega odstavka 271. člena glej obrazložitev k spremembam 81. člena zakona.

K 58. členu (273. člen):

Glede spremembe tretjega odstavka 273. člena glej obrazložitev k spremembam 81. člena zakona.

K 59. členu (novi 279.a do 279.e člen):

Predlagatelj je dodal novo petindvajseto a) poglavje z naslovom čezmejna zamrznitev bančnih računov in nove 279.a do 279.f člene, s katerimi se zaradi učinkovitega izvajanja Uredbe (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in

⁸⁹ Triva, Belajec, Dika, Sudsko izvršno pravo, Informator, Zagreb 1980, str. 332.

gospodarskih zadevah⁹⁰ (v nadaljevanju uredba 655/2014/EU) dopolnjuje notranja zakonodaja države članice.

K 279.a členu:

Uredba (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah (UL L 189, 27.6.2014) se je v državah članicah EU (z izjemo Združenega kraljestva in Danske) začela uporabljati dne 18. januarja 2017. Gre za obliko začasnega ukrepa (odredbe), s katero se zavaruje upnikova terjatev tako, da se dolžniku začasno onemogoči razpolaganje z denarnimi sredstvi na bančnem računu.

V skladu s 5. členom Uredbe 655/2014/EU lahko upnik predlaga izdajo naloga za zamrznitev še preden začne postopek v glavni stvari zoper dolžnika, v kateri koli fazi takega postopka, vse do izdaje sodne odločbe ali potrditve ali sklenitve sodne poravnave, ali po pridobitvi izvršilnega naslova.

Prvi odstavek 6. člena Uredbe 655/2014/EU določa mednarodno pristojnost za izdajo naloga za zamrznitev, ne pa stvarne in krajeve pristojnosti sodišč. In sicer so v primeru, ko upnik še ni pridobil sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine, za izdajo naloga za zamrznitev mednarodno pristojna sodišča države članice, ki so v skladu z ustreznimi pravili o pristojnosti, ki se uporabljajo, pristojna za odločanje o glavni stvari.

V novem 279.a členu se po avstrijskem zgledu določa, da se glede evropskega naloga za zamrznitev smiselno uporabljajo določbe tega zakona o začasnih odredbah, če ni v Uredbi 655/2014/EU ali v tem poglavju drugače določeno. Zato se za določitev krajeve pristojnosti za izdajo naloga za zamrznitev smiselno uporabljajo določbe ZIZ o začasnih odredbah.

To pomeni, da je v primeru, ko ni uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, za odločitev o predlogu za zavarovanje z nalogom za zamrznitev in za samo zavarovanje krajevno pristojno sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova (prvi odstavek 266. člena v zvezi z 279.a členom ZIZ). Krajevna pristojnost okrajnega sodišča (5. člen ZIZ) se v takem primeru določi na podlagi 100. v zvezi z 239. členom ZIZ. To pomeni, da je za odločitev o predlogu za zavarovanje na denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima dolžnik, ki je fizična oseba, stalno prebivališče ali kjer ima dolžnik, ki je pravna oseba, svoj sedež. Če dolžnik nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, je pristojno sodišče, na območju katerega ima začasno prebivališče. Če dolžnik v Republiki Sloveniji nima niti stalnega niti začasnega prebivališča oziroma sedeža, je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče njegov dolžnik. To pomeni, da se v skrajnem primeru krajevna pristojnost za izdajo sklepa o izdaji odredbe za zamrznitev določi po sedežu organizacije za plačilni promet, pri kateri ima dolžnik denarna sredstva.

Če je uveden pravdni ali kakšen drug sodni postopek, je za to odločitev o predlogu za zavarovanje z nalogom za zamrznitev pristojno sodišče, pred katerim teče postopek (četrti odstavek 266. člena v zvezi z 279.a členom ZIZ).

Proti sklepu o izdaji naloga za zamrznitev je dovoljeno vložiti ugovor v roku 8 dni (53. člen v zvezi z 239. členom ZIZ). Pri tem je treba paziti na to, da se nalog za zamrznitev, ki ga je izdalo slovensko

⁹⁰ UL L 189, 27.6.2014.

sodišče, vroči le upniku ter banki, če se nahaja v Sloveniji, dolžniku pa šele, ko sodišče razpolaga z vsemi listinami, ki so navedene v prvem odstavku 28. člena Uredbe 655/2014.

Sklep o izdaji naloga za zamrznitev, s katerim je predlogu za zavarovanje ugodeno, lahko dolžnik izpodbija z ugovorom, razen če izpodbija samo odločitev o stroških. Ugovor mora biti obrazložen. V ugovoru mora dolžnik navesti dejstva, s katerim ga utemeljuje in predložiti dokaze, sicer se ugovor šteje kot neutemeljen. Neobrazloženega ugovor se ne vroča v odgovor upniku (53. v zvezi z 239. in 279.a členom ZIZ).

O ugovoru odloča sodišče, ki je izdalo sklep o nalogu za zamrznitev (54. v zvezi z 239. in 279.a členom ZIZ).

Izvod obrazloženega, pravočasnega, popolnega in dovoljenega ugovora vroči sodišče upniku, in ga opozori na pravne posledice iz prvega in tretjega odstavka 58. člena ZIZ. Rok za odgovor na ugovor je osem dni (57. v zvezi z 239. in 279.a členom ZIZ).

Če upnik v roku ne odgovori na ugovor, sodišče odloči o ugovoru. Pri tem šteje, da so dolžnikove navedbe v ugovoru resnične. Če upnik v odgovoru na ugovor ugovoru nasprotuje, sodišče glede na okoliščine primera razpiše narok za obravnavo ugovora ali pa izda sklep o ugovoru brez naroka. V odgovoru na ugovor mora upnik navesti dejstva in predložiti dokaze, na katere je opiral predlog za izdajo naloga za zamrznitev, sicer se šteje, da so dolžnikove navedbe v ugovoru resnične. S sklepom, ki ga izda o ugovoru, sodišče ugovoru ugotovi ali ga zavrne ali pa zavrne kot prepozna, nepopolna ali nedovoljena (58. v zvezi z 239. in 279.a členom ZIZ).

Zoper sklep, izdan o ugovoru, je dovoljena pritožba. Pritožbo je treba vložiti v osmih dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje. Pritožba se vroči v odgovor nasprotni stranki. Odločba o pritožbi je pravnomočna (9. v zvezi z 239. in 279.a členom ZIZ).

Ob vložitvi predloga za zavarovanje z nalogom za zamrznitev mora biti plačana sodna taksa (prvi odstavek 29.b člena v zvezi z 239. in 279.a členom ZIZ). Sodna taksa v primeru, ko je nalog za zamrznitev izdalo slovensko sodišče in se banka nahaja v Sloveniji, sodišče pa skupaj z izdajo naloga izda tudi sklep, s katerim banki odredi dejanja iz 4. točke prvega odstavka 260. člena ali iz 4. točke prvega odstavka 271. člena ZIZ (prvi odstavek 279.e člena), vključuje tudi izdajo omenjenega sklepa, saj ga sodišče dejansko izda v postopku izdaje naloga za zamrznitev (tj. v postopku o predlogu za zavarovanje). V primeru, ko pa nalog za zamrznitev izda tuje sodišče in ga slovensko sodišče prejme v izvršitev, ker se banka nahaja v Sloveniji, pa se sklep, s katerim sodišče banki odredi dejanja iz 4. točke prvega odstavka 271. člena ZIZ (drugi odstavek 279.e člena) izda v postopku, ki se začne na podlagi prejetega naloga za zamrznitev. Izhajajoč iz 24. člena Uredbe se v tem primeru sodna taksa ne plača, saj sklepa ne moremo šteti za sklep o začasni odredbi oziroma postopka, v katerem se izda ta sklep, ne moremo šteti za postopek za zavarovanje, temveč gre za sklep, s katerim da sodišče banki navodila za izvršitev naloga, izdanega v tujini (glej prvi odstavek 24. člena Uredbe).

Uredba 655/2014/EU določa, da pravno sredstvo zoper nalog za zamrznitev ne zadrži postopka.

K 279.b členu:

Tretji odstavek 6. člena Uredbe 655/2014/EU določa, da so v primeru, ko je upnik že pridobil sodno odločbo ali sodno poravnavo, za izdajo naloga za zamrznitev glede zahtevka, navedenega v sodni odločbi ali sodni poravnavi, mednarodno pristojna sodišča države članice, v kateri je bila izdana sodna odločba ali potrjena ali sklenjena sodna poravnava. S predlogom zakona se podrobneje ureja stvarna

in krajevna pristojnost slovenskih sodišč, in sicer je v takem primeru za izdajo naloga pristojno tisto sodišče, ki je izdalo sodno odločbo oziroma pred katerim je bila sklenjena sodna poravnava. To je lahko bodisi okrožno bodisi okrajno sodišče, odvisno od vrednosti spornega predmeta.

Uredba v zvezi s pristojnostjo nadalje določa, da so v primeru, ko je upnik že pridobil javno listino, za izdajo naloga za zamrznitev pristojna sodišča, ki so v ta namen določena v državi članici, v kateri je bila listina sestavljena (četrty odstavek 6. člena uredbe 655/2014). Glede na to, da gre v tem primeru za situacijo, ko notar sestavi javno listino (neposredno izvršljiv notarski zapis), kar je primerljivo s 257. in 258. členom ZIZ, ko sodišče izda predhodno odredbo (rubež dolžnikovih denarnih sredstev pri organizaciji za plačilni promet) na podlagi notarskega zapisa, je primerno, da so za izdajo nalogov za zamrznitev v tem primeru pristojna zgolj okrajna sodišča. Krajevno pristojno je sodišče, na območju katerega je bila sestavljena javna listina.

Nepravnomočnega sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine ne gre šteti za sodno odločbo, ki je lahko podlaga za izdajo naloga. Upoštevati je treba specifiko postopka izvršbe na podlagi verodostojne listine, saj v tej fazi še ne gre za kontradiktorni postopek niti za preverjanje utemeljenosti zahtevka. Predlog zakona določa, da je v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine za izdajo naloga krajevno pristojno tisto sodišče, ki je krajevno pristojno glede na dovoljena sredstva izvršbe. To pomeni, da v postopkih na podlagi verodostojne listine, v katerih COVL izda sklep o izvršbi, za odločanje o nalogu za zamrznitev po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, ko se pristojnost prenese na matično sodišče, ni pristojen COVL, temveč je pristojno matično sodišče.

K 279.c členu:

S predlaganim novim 279.c členom se določa t.i. informacijski organ, ki je pristojen za pridobivanje informacij o dolžnikovem bančnem računu, ki jih je v skladu s 14. členom Uredbe 655/2014 treba posredovati sodišču druge države članice.

Predlagano je, da je informacijski organ upravljelec registra transakcijskih računov, kar je najbolj smotrna rešitev.

K 279.č členu:

V skladu s 5. členom Uredbe 655/2014/EU lahko upnik predlaga izdajo odredbe za zamrznitev še preden začne postopek v glavni stvari zoper dolžnika, v kateri koli fazi takega postopka, vse do izdaje sodne odločbe ali potrditve ali sklenitve sodne poravnave, ali po pridobitvi izvršilnega naslova. Na podlagi prvega odstavka 10. člena Uredbe 655/2014/EU mora upnik, ki je vložil predlog za izdajo naloga za zamrznitev pred začetkom postopka o glavni stvari, začeti ta postopek in v 30 dneh od datuma, ko je vložil vlogo, bodisi v 14 dneh od datuma izdaje naloga, kar je pozneje, sodišču predložiti dokazilo o začetku postopka.

Drugi odstavek 10. člena Uredbe 655/2014/EU določa, da sodišče, ki je izdalo nalog o zamrznitvi, tega prekliče ali ustavi njegovo izvršitev in o tem obvesti stranki. Kadar je sodišče, ki je izdalo nalog, v državi članici izvršitve, se preklic naloga ali ustavitev njegove izvršitve v tej državi članici obravnava v skladu s pravom te države članice. Kadar je treba preklic ali ustavitev izvesti v državi članici, ki ni država članica izvora, sodišče prekliče nalog za zamrznitev z uporabo obrazca za preklic, in obrazec za preklic posreduje pristojnemu organu države članice izvršitve, ki stori potrebno, da doseže izvedbo preklica ali ustavitve.

Evropski zakonodajalec je torej dal nacionalnemu zakonodajalcu dve možnosti za implementacijo drugega odstavka 10. člena v slovenski pravni red, in sicer: sodišče izvora lahko nalog za zamrznitev bodisi prekliče (tj. razveljavi) ali ustavi njegovo izvrševanje. Predlagatelj se je odločil za slednjo možnost in s tem sledil rešitvi iz prvega odstavka 278. člena ZIZ, ki ureja podobno situacijo in določa: *»Če upnik v določenem roku ne vloži tožbe, oziroma ne začne kakšnega drugega postopka za opravičilo začasne odredbe, če sodišču ne predloži dokazila iz drugega odstavka prejšnjega člena, ali če je čas, za katerega je bila začasna odredba izdana, potekel, sodišče ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja.«* Poudariti je namreč treba, da gre tako pri začasnih odredbah po slovenskem pravu kakor tudi pri odredbi za zamrznitev bančnih računov po Uredbi 655/2014/EU za začasna ukrepa, ki sta namenjena zavarovanju in ki ju je mogoče izdati pred začetkom postopka o glavni stvari, med postopkom ali celo po koncu (praviloma pravnega) postopka (primerjaj 5. člen Uredbe 655/2014/EU ter 267. člen ZIZ). Zaradi tega je v prvem odstavku 279.č člena kot sankcija za nevrožitev tožbe povzeta rešitev iz prvega odstavka 278. člena ZIZ, v skladu s katero sodišče, ki je začasen ukrep izdalo, ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja zavarovanja.

Prvi pododstavek drugega odstavka 279.č člena se nanaša na primere, ko je sodišče izvora (tj. sodišče, ki je nalog za zamrznitev izdalo) v Republiki Sloveniji, bančni račun pa bodisi v Sloveniji bodisi v tujini. Če je dolžnikov bančni račun v Sloveniji, sodišče izvora ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja, opravljena na slovenskem ozemlju (76. člen ZIZ). Glede na to, da slovensko sodišče z nalogom za zamrznitev odredi bodisi ukrep iz 4. točke prvega odstavka 260. člena ZIZ bodisi ukrep iz 4. točke prvega odstavka 271. člena ZIZ (glej prvi odstavek 279.e člena) bo sodišče ob ustavitvi postopka razveljavilo:

- bodisi rubež denarnega zneska na dolžnikovem računu pri organizaciji za plačilni promet,
- bodisi nalog organizaciji za plačilni promet, da mora dolžniku ali komu drugemu po dolžnikovem nalogu odreči izplačilo denarnega zneska z dolžnikovega računa.

Če je sodišče izvora v Sloveniji, dolžnikov bančni račun pa se nahaja v tujini, sodišče na podlagi prvega pododstavka drugega odstavka 279.č člena zgolj ustavi postopek zavarovanja z nalogom za zamrznitev ter izpolni obrazec iz priloge III (preklic naloga za zamrznitev ali ustavitev njegove izvršitve) v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2016/1823 z dne 10. oktobra 2016 o določitvi obrazcev iz Uredbe (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah.⁹¹

Drugi odstavek 279.č člena ureja situacije, na katere se nanaša drugi pododstavek drugega odstavka 10. člena Uredbe 655/2014/EU. In sicer gre za primere, ko je sodišče izvora v tujini, bančni račun pa se nahaja v Sloveniji. Glede na to, da je za izvršitev naloga za zamrznitev, ki ga je izdalo sodišče druge države članice, pristojno sodišče, ki bi bilo pristojno za izvršbo na dolžnikova denarna sredstva pri organizacijah za plačilni promet (279.d člen), je to sodišče pristojno tudi za ustavitev izvrševanja tujega naloga za zamrznitev v Sloveniji. Ko prejme slovensko izvršilno sodišče na standardnem obrazcu iz priloge III (preklic naloga za zamrznitev ali ustavitev njegove izvršitve) ustavi postopek zamrznitve ter razveljavi opravljena dejanja, tj. razveljavi nalog organizaciji za plačilni promet, da mora dolžniku ali komu drugemu po dolžnikovem nalogu odreči izplačilo denarnega zneska z dolžnikovega računa (glej drugi odstavek 279.e člena).

K 279.d členu:

⁹¹ C/2016/6339, UL L 283, 19.10.2016.

V skladu s točko (f) prvega odstavka 50. člena Uredbe 655/2014/EU so morale države članice Evropski komisiji sporočiti, kateri organ je pristojen za izvršitev naloga za zamrznitev v skladu s 3. poglavjem Uredbe 655/2014/EU. Izvršitev naloga je treba ločevati od izvajanja naloga za zamrznitev, kar opravljajo banke na podlagi 24. člena uredbe 655/2014/EU. Slovenija je Evropski komisiji sporočila, da je pristojni organ okrajno sodišče (5. člen ZIZ). S predlogom zakona se kot krajevno pristojno določa Okrajno sodišče v Mariboru.

Glede na to, da Uredba 655/2014/EU uvaja nove institute, je smiselna dodelitev zadeve enemu sodišču, ki se bo specializiralo za izvršitev naloga za zamrznitev bančnih računov, ki ga je izdalo sodišče druge države članice. Okrajno sodišče v Mariboru ima vrhunsko usposobljene kadre za področje izvršbe, prav tako pa na področju izvršbe na ravni države dosega zelo dobre rezultate, zaradi česar menimo, da bi z dodelitvijo pristojnosti Okrajnemu sodišču v Mariboru zagotovila strokovna in učinkovita obravnava.

K 279.e členu:

Predlagana določba 279.e člena je potrebna zaradi učinkovitega izvajanja 23. člena Uredbe 655/2014/EU. Če v 3. poglavju Uredbe 655/2014/EU ni določeno drugače, se nalog za zamrznitev izvrši v skladu s postopki, ki se uporabljajo za izvrševanje enakovrednih nacionalnih nalogov v državi članici izvršitve (uporaba lex fori zaradi uporabe prisilnih sredstev – načelo suverenosti, prvi odstavek 23. člena Uredbe 655/2014/EU). To pomeni, da je nacionalnemu pravu prepuščeno, kakšni so učinki naloga za zamrznitev. Ta vprašanja ureja predlagatelj v 279.e členu.

Če je bil nalog za zamrznitev izdan v državi članici, ki ni država članica izvršitve, je treba pristojnemu organu države članice izvršitve v skladu s 29. členom Uredbe 655/2014/EU posredovati del A naloga, kot je določen v členu 19(2), in prazen standardni obrazec za izjavo v skladu s 25. členom uredbe. To stori bodisi sodišče, ki je nalog izdalo, bodisi upnik, odvisno od tega, kdo je po pravu države članice izvora odgovoren za začetek postopka izvršitve (tretji odstavek 23. člena Uredbe 655/2014/EU). V slovenskem pravu velja ureditev, da se izvršba ali zavarovanje civilnopravnih obveznosti začne zgolj na upnikov predlog (prvi odstavek 2. člena ZIZ), ne po uradni dolžnosti. Zaradi tega bo slovensko sodišče, ki bo izdalo nalog za zamrznitev, ki ga je treba izvršiti v tujini, nalog za zamrznitev vročilo upniku, ki bo lahko pri pristojnem organu druge države članice lahko predlagal njegovo izvršitev.

Nalog za zamrznitev, ki ga je izdalo slovensko sodišče, se vroči upniku ter banki, če se nahaja v Sloveniji, dolžniku pa šele, ko so izpolnjeni pogoji iz 28. člena Uredbe 655/2014/EU (ne glede na to, ali se bančni račun nahaja v Sloveniji ali v tujini), da se zagotovi učinek presenečenja. Nalog za zamrznitev ima (enako kot začasna odredba) učinek sklepa o izvršbi in posebna dovolitev izvršbe ni potrebna, temveč banka na podlagi naloga zamrzne dolžnikova sredstva.

Če je upnik že pridobil sodno odločbo, sodno poravnavo ali javno listino, in se bančni račun nahaja v Sloveniji, slovensko sodišče z nalogom za zamrznitev odredi dejanje iz 4. točke prvega odstavka 260. člena tega zakona, kar pomeni, da pridobi v takem primeru upnik z rubežem zastavno pravico na zarubljenih denarnih sredstvih. Prav nasprotno pa v primeru, ko upnik še ni pridobil sodne odločbe, sodne poravnave ali javne listine, in se bančni račun nahaja v Sloveniji, slovensko sodišče z nalogom za zamrznitev odredi dejanje iz 4. točke prvega odstavka 271. člena ZIZ, kar pomeni, da sodišče izda nalog organizaciji za plačilni promet, da mora dolžniku ali komu drugemu po dolžnikovem nalogu odreči izplačilo denarnega zneska, za katerega je izdalo začasno odredbo, z dolžnikovega računa (279.a člen v zvezi z 271. členom ZIZ).

V drugem odstavku 279.e člena je določeno, kako se v Sloveniji izvrši tuj nalog za zamrznitev. Izvršitev naloga, ki ga je izdalo sodišče druge države članice, se dovoli in opravi tako, da izvršilno sodišče (okrajno sodišče) s sklepom odredi dejanje iz 4. točke prvega odstavka 271. člena tega zakona. Sklep se vroči upniku in organizaciji za plačilni promet, ne pa dolžniku (zaradi učinka presenečenja je to mogoče storiti šele, ko sodišče izvora dolžniku v skladu z 28. členom uredbe 655/2014 vroči nalog za zamrznitev). Sklep, s katerim se izvršitev naloga popolnoma ali deloma zavrne, mora biti obrazložen.

To pomeni, da če prejme slovensko okrajno sodišče tuj nalog za zamrznitev, bo s sklepom odredilo ukrep zavarovanja (iz 4. točke prvega odstavka 271. člena ZIZ), takoj ko so izpolnjene vse formalnosti. Ne spušča se v ugotavljanje predpostavka za izdajo začasne odredbe. Glede na to, da slovensko sodišče prejme zgolj del A naloga za zamrznitev, iz katerega ni razvidno ali je bil tuj nalog izdan še preden je tuje sodišče izdalo sodbo, se določa le en ukrep zavarovanja, in sicer iz 4. točke prvega odstavka 271. člena ZIZ.

22. člen uredbe 655/2014/EU določa, da se nalog za zamrznitev, izdan v eni državi članici v skladu s to uredbo, prizna v drugih državah članicah, ne da bi bil za to potreben kakršen koli poseben postopek, in je izvršljiv v drugih državah članicah, ne da bi bila za to potrebna izjava o izvršljivosti (tj. ekskvatura oz. razglasitev izvršljivosti, angl. declaration of enforceability). Zamenjevanje pojma priznanje in izvršitev s pojmom dovolitve izvršbi ni ustrezno. Če ni potrebno priznanje oz. razglasitev izvršljivosti tuje sodne odločbe, to ne pomeni, da dovolitve prisilnega ukrepa s strani izvršilnega sodišča ni. Res pa je, da slovensko sodišče ponovno ne presoja pravilnosti in zakonitosti tujega naloga (že zaradi načela formalne legalitete ne), temveč zgolj odredi prisilen ukrep (tj. določi učinek naloga v skladu z nacionalnim pravom).

Smiselno je, da slovensko izvršilno sodišče izda sklep, s katerim odredi, da se na podlagi tujega naloga v Sloveniji zamrznejo dolžnikova denarna sredstva. Kajti posledično je na voljo ves inštrumentarij ZIZ, kako ravnati v nadaljevanju postopka in odločati o pravnih sredstvih. Tako lahko npr. dolžnik po zamrznitvi pri izvršilnem sodišču vloži zahtevo za odpravo nepravilnosti, če je bilo zarubljenih preveč sredstev ali sredstva, ki so izvzeta iz izvršbe (glej točko a prvega odstavka 34. člena uredbe in peti odstavek 102. člena ZIZ) ipd.

K 279.f členu:

Predlagatelj v 279.f členu ureja pristojnost za odločitev o pravnih sredstvih in predlogih po 34., in 35., 38. in po točki b. tretjega odstavka 39. člena Uredbe 655/2014/EU. Gre za primere, ko je Slovenija država izvršitve. Določeno je, da je za odločanje o pravnih sredstvih pristojno sodišče, ki izvrši nalog za zamrznitev. Tako lahko npr. dolžnik razloge iz točke (a) prvega odstavka 34. člena uredbe 655/2014 (upravičenost do izvzetja iz izvršbe ali do višje omejitve izvršbe) uveljavlja z zahtevo za odpravo nepravilnosti (glej peti odstavek 102. člena ZIZ). Nadalje lahko dolžnik lahko zoper sklep o zavarovanju vloži ugovor (lahko je reden ugovor ali ugovor po izteku roka), s katerim lahko uveljavlja razloge iz točke a prvega odstavka 34. člena ali ugovor javnega reda iz drugega odstavka 34. člena uredbe. Res pa je, da slovensko sodišče sklepa o zavarovanju ne sme vročiti dolžniku preden mu s strani sodišča izvora ni vročen nalog.

Pravno sredstvo (ugovor javnega reda) po členu 34 (2) uredbe se v skladu s petim odstavkom 108. členom ZMZPP vloži pri okrajnem sodišču. Navedena norma namreč določa, da je za izvršitev tuje sodne odločbe krajeno pristojno okrajno sodišče, na območju katerega je treba opraviti izvršbo. Glede na to, da to sodišče izda sklep, s katerim odredi, da se na podlagi tujega naloga v Sloveniji zamrznejo dolžnikova denarna sredstva, to sodišče tudi odloča o ugovoru javnega reda, ki ga lahko

dolžnik uveljavlja v ugovoru zoper sklep o izvršbi. O tem ugovoru bo sodišče odločalo v isti zadevi, v kateri je na podlagi tujega naloga za zamrznitev odredilo rubež dolžnikovih sredstev na bančnem računu v Sloveniji.

K 60. členu (287. člen):

Po veljavni ureditvi se izvršitelj razreši, če se ugotovi, da ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje za izvršitelja, če da pisno izjavo ministru, pristojnemu za pravosodje, in zbornici izvršiteljev, da ne želi opravljati nalog izvršitelja, če sprejme državno funkcijo, poslovodsko ali nadzorstveno funkcijo v gospodarski družbi ali javnem zavodu, plačano službo ali začne opravljati pridobitno dejavnost, detektivski poklic ali postane notar ali odvetnik, če mu je s pravnomočno odločbo izrečen disciplinski ukrep odvzema pravice opravljati dejanja izvršbe in zavarovanja, ko dopolni starost 70 let, če je pravnomočno obsojen za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zavora šest mesecev ali na hujšo kazen, nadalje če mu je izrečen pravnomočen varnostni ukrep prepovedi opravljanja službe izvršitelja, če opravlja posle, ki po svoji naravi niso združljivi z opravljanjem dejanj izvršbe in zavarovanja ter ugledom in neoporečnostjo službe izvršitelja, če ne dosega meril za ugotavljanje učinkovitosti dela izvršitelja ali če iz ocene dela izvršitelja izhaja, da službe izvršitelja ne opravlja vestno in nazadnje, če ne opravi rednega preizkusa znanja po določbah tega zakona in podzakonskega akta.

V skladu s prvim odstavkom 287. člena že z dnem vročitve odločbe o razrešitvi izvršitelj ne sme več opravljati dejanj izvršbe, kar pa ni ustrezno za vse različne razloge za razrešitev izvršitelja po 286. a členu ZIZ, zato se s predlogom zakona ureditev ustrezno spreminja. Pri krivdni razrešitvi bo moral izvršitelj prenehati z opravljanjem dejanj takoj po prejemu odločbe, sicer pa na določen dan.

Določitev izvršitelja je v skladu z veljavnim 44.a členom ZIZ v izključni domeni upnika. Sodišče v sklepu o izvršbi določi tistega izvršitelja, ki ga je upnik predlagal v predlogu za izvršbo.

Če izvršitelj v posamezni izvršilni zadevi ne opravlja neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja v rokih, ki jih določa ta zakon in podzakonski predpisi, ga sodišče na predlog upnika s sklepom odstavi. Upnik mora v predlogu za odstavitev navesti tudi novega izvršitelja, ki naj ga sodišče določi namesto odstavljenega izvršitelja.

V primeru, ko pride do razrešitve izvršitelja, predsednik zbornice izvršiteljev določi prevzemnika poslov razrešenega izvršitelja (tretji odstavek 287. člena ZIZ). S predlagano dopolnitvijo se jasneje določa, da predsednik zbornice izvršiteljev določi drugega izvršitelja z odredbo, določa pa se tudi rok. Predlagana dopolnitev upošteva, da odločba zbornice izvršiteljev glede na zakonsko vlogo upnika pri določanju osebe izvršitelja ne more nadomestiti volje upnika in zato jasno določa, da mora sodišče v primeru, ko upnik v konkretni zadevi ne upošteva odločbe zbornice in predlaga določitev druge osebe kot novega izvršitelja, slediti upnikovemu predlogu.

Po veljavni ureditvi smrt izvršitelja ni razlog za odstavitev izvršitelja (44.a člen ZIZ), prav tako smrt izvršitelja ni razlog za njegovo razrešitev po 286a. členu ZIZ, vendarle pa je treba v zakonu urediti prevzem poslov umrlega izvršitelja.

K 61. členu (294.b. člen):

S predlagano dopolnitvijo se določa, da pomočnik izvršitelja ne sme biti oseba, ki je obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zavora šest mesecev ali na hujšo kazen. Ministrstvo, pristojno za pravosodje, po uradni dolžnosti pridobiva podatke iz kazenske

evidence o pomočnikih izvršiteljev zaradi izvajanja nadzora in za potrebe disciplinskega postopka zoper izvršitelja, ki zaposli ali ima zaposleno osebo, ki teh pogojev ne izpolnjuje.

Izrecno je tudi določeno, da natančnejšo obliko in vsebino izkaznice pomočnika izvršitelja določi minister, pristojen za pravosodje, ter da se v izkaznico pomočnika izvršitelja poleg podatkov, ki so že navedeni v zakonu, vpišejo tudi ostali potrebni podatki (npr. datum izdaje izkaznice).

K 62. členu (295. člen):

Ministrstvo za pravosodje vodi evidenco izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev, v katero vpisuje tudi podatke o pomočnikih izvršitelja pri posameznem izvršitelju. Evidenca je v določenem delu javna. S predlagano dopolnitvijo se javni del evidence širi še na podatke o pomočnikih izvršitelja in sicer na število pomočnikov izvršitelja, osebno ime, datumu sklenitve in datum prenehanja pogodbe o zaposlitvi.

K 63. členu (295.a. člen):

Z novelo ZIZ-J je bilo določeno, da mora imeti pomočnik izvršitelja pri svojem delu izkaznico (294.b člen). Po veljavni ureditvi 295.a člena se v evidenco izkaznic, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, vpisuje osebno ime in evidenčna številka pomočnika izvršitelja. Po predlagani dopolnitvi se bo v evidenco izkaznic pomočnika izvršitelja poleg tega vpisovalo še osebno ime in sedež izvršitelja, pri katerem je pomočnik zaposlen.

K 64. členu (298.č člen)

Izvršitelj je disciplinsko odgovoren, če pri opravljanju svoje službe krši določbe tega zakona oziroma drugih predpisov, ali če s katerim koli svojim ravnanjem krni ugled službe izvršitelja. Disciplinske kršitve se delijo na hujše disciplinske kršitve, ki so urejene v 298.č členu zakona, in kršitve ugleda izvršiteljev, ki jih določa statut Zbornice izvršiteljev Slovenije. S predlagano dopolnitvijo 298.č člena se kot hujša disciplinska kršitev določa ravnanje izvršitelja, ki zaposli ali ima zaposleno osebo, ki je obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šest mesecev ali na hujšo kazen.

K 65. členu

Projektna skupina Izvršba – posebni programi (IPP), ki deluje na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije, je bila s strani okrajnih sodišč obveščena o praksi Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS (v nadaljevanju Sklad) kot upnika v izvršilnih postopkih zoper zavezanca za plačilo nadomestila preživnine otrokom, ki negativno vpliva na njihovo poslovanje.

Gre za vztrajanje Sklada pri izvršbi na dolžnikove premočnine ter pri predlogih sklada za nove rubeže premočnin, kljub očitnemu dejstvu, da bodo neuspešni. Na tak način nastajajo visoki stroški izvršiteljev, ki jih iz svojih proračunskih sredstev v prvi fazi krije sodišče. Sklad je namreč na podlagi 5. odstavka 28. člena Zakon o Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu Republike Slovenije⁹² (ZJSRS) oproščen plačila vseh sodnih stroškov in ob tem neomejeno ter pogosto predlaga izvršitelju opravljanje novih poizkusov rubeža, čeprav so bili vsi predhodni neuspešni, sodišče pa na ravnanje sklada ne more vplivati.

⁹² Uradni list RS, št. 78/06 – uradno prečiščeno besedilo, 106/12 in 39/16.

V zvezi z navedenim so na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije organizirali sestanek s predstavniki Sklada, ki so pojasnili, da je Sklad dolžan na podlagi ZJSRS uporabiti vsa izvršilna sredstva, da se dolg izterja in da so take tudi usmeritve MDDSZEM, ki ocenjuje učinkovitost vodenja postopkov v okviru odločanja o odpisu dolga. Zato mora vztrajati pri izvršbah oziroma predlagati ponovne rubeže premičnin tudi v primeru neuspešnosti prejšnjih, saj mora izkazati, da so bile v postopku izčrpane vse možnosti in da je dolg dejansko neizterljiv.

Sklad torej zaradi aktualne zakonodaje (s področja revizije) vztraja z vlaganjem izvršbe na premičnine in s predlogi za nove rubeže premičnin, čeprav so ti večinoma neuspešni, hkrati pa ni zavezanec za povrnitev stroškov, ki nastanejo z neuspešnimi rubeži (stroški izvršiteljev). Sodišča (kot proračunski uporabniki) namreč te stroške krijejo iz svojih sredstev; ker pa v večini primerov ne pride niti do uspešnega rubeža, nastalih stroškov ne dobijo povrnjenih⁹³.

Predlagatelj se strinja s stališčem Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, da bi bilo treba smotnost vodenja izvršilnih postopkov presojati celovito in pri tem upoštevati tudi stroške, ki zaradi neracionalne izterjave bremenijo sodišča ter v tem smislu prilagoditi politiko sklada. Vendar očitno – glede na sestanek med predstavniki VS RS in Sklada – ob veljavni zakonodaji sprememba politike Sklada glede načina izterjave, ki z ustvarjanjem visokih stroškov po nepotrebnem bremeni proračun (v letu 2014 je bilo plačanih, a nepovrnjenih sredstev višini 229.292,00 EUR), ni mogoča. Zato je predlagana sprememba petega odstavka 28. člena ZJSRS.

V vsakem primeru je treba strošek izterjave preživnin, ki preidejo na Sklad, kriti iz javnih sredstev. Po veljavni ureditvi to počnejo sodišča iz svojih proračunskih sredstev, zaradi česar se Sklad po oceni predlagatelja obnaša neodgovorno in neracionalno in predlaga premičninske izvršbe, ki so drage, tudi v tistih primerih, ko ni možnosti za uspeh.

Po predlagani ureditvi bo Sklad še vedno oproščen plačila sodnih taks, sam pa bo moral zalagati stroške postopka (kot npr. Republika Slovenija, ki jo zastopa državno pravobranilstvo, ali občine). Sklad bo ob takšni ureditvi vlagal predloge za izvršbo na premičnine bolj premišljeno, kot to počne sedaj, predvsem pa ne bi tako pogosto predlagal izvršitelju opravljanje novih poizkusov rubeža, čeprav so bili vsi predhodni neuspešni.

K 66. členu:

S predlogom se določa plačilo sodne takse za postopek o predlogu za vpis hipoteke na podlagi sklepa o izročitvi nepremičnine kupcu (spremenjeni 192. člen).

K 67. členu:

Postopki, v katerih je bil predlog za izvršbo ali predlog za zavarovanje vložen pred uveljavitvijo tega zakona, se praviloma nadaljujejo in končajo po določbah tega zakona. Po določbah tega zakona se izvršujejo tudi sklepi o izvršbi, ki so jih izvrševalci sklepov o izvršbi že prejeli v izvršitev. Če je v izvršbi na nepremičnino do uveljavitve tega zakona že bila izdana odredba o prodaji, se postopek dokonča po določbah do sedaj veljavnega zakona.

⁹³ Skladno s pridobljenimi podatki so sodišča v letu 2014 poravnala 235.988 EUR za stroške izvršiteljev v postopkih, kjer je bil upnik Sklad, od tega pa je bilo v istem proračunskem letu vrnjenih na postavko 6.696 EUR (2,84 % od celotnih stroškov). Neto strošek sodišč za delo izvršiteljev v zadevah sklada je tako znašal 229.292 EUR.

Predlagano je, da v postopku izvršbe na nematerializirane vrednostne papirje, v katerem je bil do uveljavitve tega zakona že izdan sklep o izvršbi, ni pa še bil izdan sklep po tretjem odstavku 163.c člena dosedanjega zakona, sodišče pozove upnika, da predlaga pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev za prodajo vrednostnih papirjev. Sodišče s sklepom pooblasti za prodajo tistega pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga je predlagal upnik.

Predlaga se, da se določbe, ki urejajo informativni seznam dolžnikovega premoženja (novi sedmi odstavek 31. člena) in sicer podatke o drugih finančnih instrumentih, nepremičninah, glede katerih ima dolжник premoženjske pravice, podatke iz registra plovil in letal ter podatke iz drugih evidenc premičnega premoženja, do katerih sodišče trenutno že nima elektronskega dostopa, začnejo uporabljati, ko so zagotovljeni tehnični pogoji za njihovo izvajanje. Enako velja glede določb, ki urejajo elektronsko dražbo premičnin in nepremičnin (spremenjeni prvi odstavek, nov tretji odstavek ter novi sedmi do deveti odstavek 93. člena, novi 93.a člen, novi 181.a člen, novi drugi odstavek 182. člena, spremenjeni drugi odstavek 183. člena in novi 188.a člen). Minister, pristojen za pravosodje, ob tehnični izpolnitvi pogojev izda sklep, v katerem določi datum, od katerega se uporabljajo navedene določbe. Sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Minister, pristojen za pravosodje izda podzakonski predpis, ki ureja spletno javno dražbo premičnin in nepremičnin v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Vlada Republike Slovenije uskladi Uredbo o registru neposestnih zastavnih pravic (Uradni list RS, št. 23/04, 66/06, 16/08, 62/11 in 87/15) z določbami tega zakona v enem letu po njegovi uveljavitvi.

Spremembe tretjega, četrtega in petega odstavka 81. člena, novi šesti in sedmi osmi odstavek 81. člena, spremembe 96. člena, 248. člena, 260. člena, 271. člena in 273. člena zakona, se začnejo uporabljati 1. 1. 2019.

Do spremembe Pravilnika o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom izvršitelju pripada za plačilo za poziv dolžniku, da poda izjavo o stanju svojega premoženja.

Minister, pristojen za pravosodje, uskladi Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja (Uradni list RS, št. 18/03, 83/06, 59/11 in 35/16) z določbami tega zakona v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

Uskladitev Pravilnika o obrazcih, vrstah izvršb in poteku avtomatiziranega izvršilnega postopka je potrebna zaradi obvezne določitve pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev v predlogu za izvršbo in zaradi obvezne označbe temelja zahtevka (41. člen zakona).

K 68. členu:

Predlagano je, da začne zakon veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. V tem času bodo lahko prilagojeni obrazci, ki jih verificira Vrhovno sodišče RS.

Določbe zakona, pri katerih je potrebna nadgradnja informacijskega sistema izvršba, se začnejo uporabljati eno leto po uveljavitvi zakona.

Spremenjeni 10. člen zakona, ki ureja revizijo, se začne uporabljati 14. 9. 2017, hkrati z začetkom uporabe sprememb Zakona o pravnem postopku.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO

ZAKON O IZVRŠBI IN ZAVAROVANJU

6. člen (Sestava sodišča)

Izvršilni postopek na prvi stopnji vodi in izdaja odločbe sodnik posameznik.

Strokovni sodelavci in sodniški pomočniki lahko:

- vodijo izvršilni postopek in odločajo o predlogu za izvršbo za izterjavo denarnih terjatev, o predlogu za izterjavo denarnih terjatev z drugimi ali dodatnimi izvršilnimi sredstvi ali predmeti,
- izdajajo sklepe in odredbe o predujmih, varščinah, stroških postopka, o sodnih taksah, o ustavitvah postopka in druge vmesne procesne sklepe,
- opravljajo posamezna dejanja zunaj naroka in
- po odredbi sodnika odločajo tudi o ugovorih zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine.

Strokovni sodelavci lahko v izvršilnih postopkih na podlagi verodostojne listine in izvršilnega naslova odločajo o:

- ugovorih po izteku roka,
- ugovorih tretjega,
- ugovorih zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novim upnikom ali dolžnikom,
- ugovorih zoper sklep o nadaljevanju izvršbe z novimi sredstvi in predmeti izvršbe,
- predlogih za odlog izvršbe,
- razveljavitvah potrdil pravnomočnosti in izvršljivosti,
- zahtevah za odpravo nepravilnosti pri opravljanju izvršbe,
- predlogih za vrnitev v prejšnje stanje,
- zahtevi za obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja in
- zahtevi za obračun terjatve in delitvi kupnine iz prodanih stvari upnikom.

Strokovni sodelavci lahko po pisni odredbi sodnika vodijo naroke, razen narokov za javne dražbe.

O pritožbah odloča višje sodišče po sodniku posamezniku. V senatu treh sodnikov višje sodišče odloča o pritožbah:

- zoper sklepe v izvršilnem postopku, ki so izvršilni naslov, razen sklepov o stroških,
- zoper sklepe, s katerimi sodišče odloči o ugovoru v postopku na podlagi verodostojne listine, o ugovoru v izvršbi na nepremičnine ali na stavbno pravico ali na delež družbenika, v izvršbi za izterjavo nadenarnih terjatev,
- zoper sklepe o določitvi sodnih penalov in
- zoper sklepe v postopkih zavarovanja.

Ne glede na prejšnji odstavek lahko sodnik posameznik s sklepom odstopi zadevo v odločitev senatu, če oceni, da gre za zapleteno zadevo glede pravnih ali dejanskih vprašanj, ali če je od odločitve o pritožbi mogoče pričakovati rešitev pomembnega pravnega vprašanja, zlasti če gre za pravno vprašanje, glede katerega sodne prakse ni ali ni enotna.

9. člen (Pravna sredstva)

Zoper sklep, izdan na prvi stopnji, je dovoljena pritožba, razen če zakon določa drugače.

Pravno sredstvo dolžnika zoper sklep o izvršbi, s katerim je predlogu ugodeno, je ugovor.

Pritožbo in ugovor je treba vložiti v osmih dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje, če ni v zakonu drugače določeno.

Pritožba se vroči v odgovor nasprotni stranki, če je vložena zoper sklep iz drugega stavka četrtega odstavka 6. člena tega zakona in sklep, izdan o ugovoru.

Zoper sklep, izdan o ugovoru, je dovoljena pritožba.

Pritožba in ugovor ne zadržita postopka, če ni v zakonu drugače določeno.

Odločba o pritožbi je pravnomočna.

Zoper odredbo ni pravnega sredstva.

10. člen **(Revizija in obnova postopka)**

Zoper pravnomočno odločbo, izdano v postopku izvršbe in zavarovanja, ni dovoljena revizija.

Obnova postopka ni dovoljena, razen če zakon določa drugače.

13. člen **(Izvršitev tujih odločb in tujih javnih listin)**

Izvršitev odločbe tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter izvršitev javne listine tujega upravnega in drugega organa se sme dovoliti in opraviti v Republiki Sloveniji, če odločba ali javna listina izpolnjuje z zakonom, ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo ali s pravnim aktom Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, predpisane pogoje za priznanje.

Če zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali pravni akt Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, predpisuje, da se odločba tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter javna listina tujega upravnega in drugega organa izvrši brez dovolitve, se izvršitev odločbe tujega sodišča, tujega upravnega in drugega organa ter izvršitev javne listine tujega upravnega in drugega organa sme opraviti v Republiki Sloveniji, če odločba ali javna listina izpolnjuje z zakonom, ratificirano in objavljeno mednarodno pogodbo ali s pravnim aktom Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, predpisane pogoje.

26. člen **(Pogojna in vzajemna obveznost)**

Izvršbo, ki je odvisna od poprejšnje izpolnitve kakšne upnikove obveznosti ali od nastopa kakšnega pogoja, dovoli sodišče, če upnik v predlogu za izvršbo določno označi javno ali po zakonu overjeno listino, s katero lahko dokaže, da je obveznost izpolnil, oziroma da je pogoj nastopil.

Če upnik tega ne more dokazati na način, ki je določen v prvem odstavku tega člena, se izpolnitev obveznosti oziroma nastop pogoja dokazuje s pravnomočno odločbo, izdano v pravnem postopku.

Če je dolжник po izvršilnem naslovu dolžan izpolniti obveznost pod pogojem, da upnik hkrati izpolni obveznost proti njemu, dovoli sodišče izvršbo, če upnik v predlogu za izvršbo opiše dokaz, da je zagotovil izpolnitev svoje obveznosti.

Šteje se, da je upnik zagotovil izpolnitev svoje obveznosti v smislu tretjega odstavka tega člena, če je predmet obveznosti položil pri sodišču ali v ta namen ravnal na drug primeren način.

29. člen **(Vloge)**

V izvršilnem postopku postopa sodišče na podlagi vlog in drugih pisanj.

Minister, pristojen za pravosodje, predpiše vrste izvršb, v katerih se predlogi za izvršbo in druge vloge pošiljajo na obrazcih, in vsebino teh obrazcev, vrste izvršb, v katerih se predlogi za izvršbo in druge vloge vlagajo po elektronski poti in obdelujejo v informacijskem sistemu avtomatizirano, ter potek takega postopka.

Če je v zakonu ali predpisu iz prejšnjega odstavka določeno, da se vloge vlagajo samo v predpisani obliki ali na predpisanem obrazcu ali s predpisano vsebino obrazca, sodišče ravna z vlogo, ki ni vložena v predpisani obliki, na predpisanem obrazcu ali s predpisano vsebino, kot z nepopolno vlogo, če zakon ne določa drugače.

Za vloge in druga pisanja v elektronski obliki se šteje, da jih je podpisala oseba, ki je na vlogi in drugem pisanju podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom, ali ki je na vlogi in drugem pisanju navedena kot podpisnik in izpolnjuje tehnične pogoje, ki jih določa pravilnik iz petega odstavka tega člena, za vlaganje večjega števila vlog prek spletnega servisa, ali ki je na vlogi in drugem pisanju navedena kot podpisnik.

Minister, pristojen za pravosodje, določi seznam vlog in drugih pisanj, ki se lahko pošiljajo po elektronski poti podpisane na načine iz prejšnjega odstavka, ali seznam strank, ki lahko pošiljajo vloge in druga pisanja po elektronski poti, podpisane na načine iz prejšnjega odstavka, in način identifikacije strank v teh primerih.

Vloga v elektronski obliki se šteje za vloženo z dnem, ko informacijski sistem samodejno potrdi prejem vložniku, če zakon ne določa drugače.

Pri avtomatizirani obdelavi vlog v informacijskem sistemu se sklepi in odredbe opremijo s strojnim odtisom sodnega pečata; podpis ni potreben.

Odvetnik, notar, izvršitelj in Državno pravobranilstvo lahko vse vloge in druga pisanja, razen predloga za izvršbo na podlagi priložene menice, vložijo v elektronski obliki.

Osebam iz prejšnjega odstavka ni treba predložiti pooblastila.

Če morajo biti listine predložene v izvirniku in se vloga vlaga po elektronski poti, mora vlagatelj pretvoriti listine v elektronsko obliko in jih podpisati s svojim varnim elektronskim podpisom ter priložiti vlogi.

31. člen

(Seznam dolžnikovega premoženja)

Če upnik verjetno izkaže, da s predlaganimi sredstvi izvršbe ne bo mogel biti v celoti poplačan, je dolžnik na predlog upnika ali po oceni sodišča dolžan kadarkoli med izvršilnim postopkom predložiti seznam o stanju vsega svojega premoženja z dokazili o lastninski in drugih stvarnih pravicah na tem premoženju in za svoje terjatve navesti dokazna sredstva.

Seznam iz prejšnjega odstavka mora vsebovati zlasti:

1. če je dolžnik podjetnik ali zasebnik, ločeno navedeno tisto premoženje, ki se izkazuje v njegovih poslovnih knjigah;
2. podatke o dolžnikovih transakcijskih računih, ki morajo za vsak transakcijski račun vključevati podatke o njegovi številki in organizaciji za plačilni promet, ki ga vodi, ter stanje in promet na teh računih;
3. podatke o ostalih denarnih in drugih depozitih pri banki, borznoposredniški družbi ali drugi osebi;
4. podatke o skupnem mesečnem znesku plače, pokojnine ali drugih rednih prejemkov ter o njihovih izplačevalcih;
5. podatke o terjativah iz pogodbe o delu ali druge pogodbe, na podlagi katere dobiva dohodek;
6. številke računov vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov ter stanje in promet na teh računih;
7. podatke o življenjskih in premoženjskih zavarovanjih;
8. podatke o delnicah in deležih v gospodarskih družbah ali drugi udeležbi v pravni osebi;
9. podatke o lastninski in drugih stvarnih pravicah na nepremičninah in premičninah;
10. podatke o pokojninskem in zdravstvenem zavarovanju;
11. podatke o premoženju, ki ga ima dolžnik v tujini;
12. podatke o katerihkoli drugih premoženjskih pravicah.

Seznam iz prejšnjega odstavka mora vsebovati tudi podatke iz 19. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona.

Višino dohodkov in stanje na računih mora dolžnik izkazati s predložitvijo plačilne liste in bančnih izpiskov.

O obveznosti dolžnika po prvem odstavku tega člena odloči sodišče z odredbo.

Seznam iz prvega odstavka tega člena oziroma zapisnik iz enajstega odstavka tega člena se vroči upniku, ki lahko v 15 dneh od vročitve sodišču predlaga izvedbo naroka za ugotavljanje dolžnikovega premoženja. Sodišče razpiše narok tudi, če dolžnik ne predloži seznama premoženja v roku, ki ga določi sodišče.

Na naroku sodišče zasliši dolžnika o dejstvih iz prvega odstavka tega člena. Za pridobitev potrebnih podatkov o premoženju lahko sodišče na predlog upnika zasliši tudi druge osebe kot priče ali od drugih oseb in organov zahteva posredovanje podatkov. Sodišče opozori dolžnika na posledice krive izpovedbe.

Če dolžnik ne pride na narok, na katerega je bil v redu vabljen, ali če na naroku oziroma v seznamu iz prvega odstavka tega člena ne navede popolnih in resničnih podatkov o svojem premoženju, ga sodišče kaznuje z denarno kaznijo po 33. členu tega zakona.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko sodišče ponovno odredi, da je dolžnik dolžan predložiti seznam svojega premoženja in če dolžnik tega ne stori, ravna sodišče po šestem, sedmem in osmem odstavku tega člena.

Dolžniku, ki je že predložil ali na sodišču podal izjavo o svojem premoženju, lahko sodišče naloži, da ponovno predloži ali poda izjavo o svojem premoženju, če je upnik izkazal za verjetno, da je dolžnik pridobil novo premoženje.

Izvršitelj lahko neposredno na kraju rubeža ali drugega izvršilnega dejanja pozove dolžnika, da poda izjavo o stanju vsega ali dela njegovega premoženja, predvsem pa, da poda izjavo o pravnih poslih iz 19. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona. Na podlagi dolžnikove izjave izvršitelj sestavi zapisnik o seznamu dolžnikovega premoženja.

33. člen

(Denarna kazen)

Sodišče lahko izreče denarno kazen dolžniku:

- če v nasprotju z odločitvijo sodišča skriva, poškoduje ali uničuje svoje premoženje;
- če v nasprotju z odločitvijo sodišča opravlja dejanja, ki lahko upniku povzročijo nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo;
- če izvršitelja ovira pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe ali zavarovanja;
- če ravna v nasprotju s sklepom o zavarovanju;
- če ovira izvedenca pri njegovem delu ali organizacijo za plačilni promet, delodajalca oziroma drugega izvrševalca sklepa o izvršbi pri opravi izvršbe;
- če ne dovoli ali ovira ogled nepremičnine ali njeno cenitev.

V primerih iz prejšnjega odstavka lahko sodišče izreče denarno kazen fizični osebi do 10.000 evrov, pravni osebi in podjetniku pa do 100.000 evrov.

Če sodišče denarno kaznuje dolžnika, ki je pravna oseba, hkrati izreče denarno kazen v višini do 5.000 evrov tudi odgovorni osebi pravne osebe.

Sodišče izreče denarno kazen s sklepom. V sklepu določi rok, v katerem mora dolžnik kazen plačati. Rok za plačilo kazni ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od treh mesecev.

Če dolžnik, ki je fizična oseba ali podjetnik ne plača izrečene kazni v roku, ki ga določi sodišče, se kazen izterja po uradni dolžnosti, če to ni možno, pa izvrši tako, da se za vsakih začetih 100 evrov denarne kazni določi en dan zavora, pri čemer zavora za fizično osebo ne sme biti daljši od 30 dni, za podjetnika pa ne daljši kot 100 dni. Kazen zavora se izvrši po določbah zakona, ki ureja izvrševanje zaporne kazni.

O spremembi denarne kazni po prejšnjem odstavku odloči sodišče s posebnim sklepom.

Če dolžnik, ki je pravna oseba, ne plača denarne kazni v roku, ki ga določi sodišče, izterja sodišče denarno kazen, povečano za 50%, po uradni dolžnosti. Sklep o tako določeni denarni kazni je izvršilni naslov.

Če ta zakon ne določa drugače, se določbe tega člena uporabljajo tudi v drugih primerih, ko sodišče dolžniku izreče denarno kazen.

Sodišče lahko izreče denarno kazen iz drugega odstavka tega člena upniku, ki je pridobil sklep o izvršbi na podlagi predloga za izvršbo, ki ga je vložil z namenom škodovati drugemu ali s ciljem, ki je v nasprotju z dobrimi običaji, vestnostjo in poštenjem. Sodišče pri odmeri denarne kazni upošteva vse okoliščine zadeve, zlasti pa višino zneska, na katerega se glasi sklep o izvršbi.

V postopku iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo četrti, peti, šesti in sedmi odstavek tega člena.

Če dolžnik po denarni kazni, izrečeni na podlagi osmega odstavka 31. člena tega zakona, poravna obveznost ali posreduje podatke, ki omogočajo opravo izvršbe, sodišče s sklepom odloči, da se dolžnik ne kaznuje ali da se kazen zniža. O tem sodišče pouči dolžnika v sklepu o denarni kazni.

38.c člen **(Obračun plačila za delo in stroškov izvršitelja)**

Po opravi neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja mora izvršitelj upniku osebno vročiti obračun plačila za delo in stroškov, z obvestilom o pravici in pravnih posledicah iz drugega odstavka tega člena. Izvod obračuna izvršitelj vroči sodišču.

Če upnik ne soglaša z obračunom, lahko v osmih dneh od prejema obračuna pri izvršitelju vloži zahtevo, da o obračunu odloči sodišče. Izvršitelj zahtevo takoj posreduje sodišču, ki mora o njej odločiti v osmih dneh od prejema. Če upnik ne vloži zahteve, da o obračunu odloči sodišče, velja obračun za dokončnega. Dokončni obračun je izvršilni naslov.

Na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča se izvršitelj poplača iz izterjanega denarnega zneska. O poplačilu obvesti sodišče in varščino nemudoma vrne upniku.

Če se izvršitelj ne more poplačati iz izterjanega denarnega zneska, se na podlagi dokončnega obračuna oziroma sklepa sodišča ne glede na drugi odstavek 285.a člena tega zakona poplača iz položene varščine, hkrati pa morebitni presežek varščine vrne upniku.

Če ni bilo varščine ali če ta ne zadošča za popolno plačilo, izvršitelj pozove upnika, naj mu v osmih dneh plača znesek, ki ga dolguje po dokončnem obračunu oziroma sklepu sodišča. Po preteku tega roka lahko izvršitelj dolgovani znesek prisilno izterja.

40. člen **(Vsebina predloga za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova)**

V predlogu za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova morajo biti navedeni:

- upnik in dolžnik z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena tega zakona,
- izvršilni naslov,
- dolžnikova obveznost,
- sredstvo ali predmet izvršbe,

- drugi podatki, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se izvršba lahko opravi.

Če upnik predlaga izpolnitev denarne obveznosti, mora navesti svoj transakcijski račun, na katerega naj se plačilo opravi.

Če upnik predlaga izvršbo na premičnine, mu jih v predlogu za izvršbo ni treba natančno označiti, če ima dolžnik stalno prebivališče ali sedež v Republiki Sloveniji.

Če upnik predlaga izvršbo na dolžnikova sredstva pri organizacijah za plačilni promet, na nematerializirane vrednostne papirje oziroma na plačo, v predlogu za izvršbo ni dolžan navesti podatkov o organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima dolžnik denarna sredstva, in številke računa, podatkov o nematerializiranih vrednostnih papirjih, katerih imetnik je dolžnik, oziroma dolžnikove zaposlitve. V tem primeru sodišče pred izdajo sklepa po uradni dolžnosti opravi poizvedbe o teh podatkih v elektronsko dosegljivih evidencah. Če iz elektronsko dosegljivih evidenc izhaja, da viri za predlagana izvršilna sredstva ne obstajajo in upnik ni predlagal drugih izvršilnih sredstev, ravna sodišče s takšnim predlogom za izvršbo kot z nepopolno vlogo.

Upniku izvršilnega naslova, na podlagi katerega zahteva izvršbo, predlogu za izvršbo ni treba priložiti, temveč ga mora le določno označiti in navesti, da je bilo izdano potrdilo o izvršljivosti, za tuji izvršilni naslov pa, da so izpolnjeni pogoji iz 13. člena tega zakona.

Če upnik vloži predlog za izvršbo po pooblaščenju, pooblastila ni treba predložiti, ampak se v predlogu za izvršbo navede, da je bilo pooblastilo dano in v kakšnem obsegu.

Ne glede na določbi petega in šestega odstavka tega člena je upnik dolžan listine, na katere se je skliceval v predlogu za izvršbo, takoj predložiti sodišču, če se pojavi upravičen dvom o njihovi verodostojnosti, sicer se šteje, da je predlog za izvršbo umaknil.

V predlogu za izvršbo, pri kateri je treba opraviti neposredna dejanja izvršbe in zavarovanja, mora upnik navesti izvršitelja, ki naj ga sodišče določi za opravo teh dejanj, sicer sodišče s predlogom ravna kot z nepopolno vlogo.

Če upnik zahteva izvršbo s sredstvi ali predmeti izvršbe, pri katerih se v času vložitve predloga za izvršbo ne ve, ali bo treba določiti izvršitelja, upnik izvršitelja navede v določenem roku med postopkom po pozivu sodišča, v katerem ga sodišče opozori, da bo sklep o izvršbi v celoti ali delno s sklepom razveljavilo ali ne bo opravilo posameznega dejanja izvršbe, če v določenem roku ne bo navedel izvršitelja. Zoper sklep, s katerim se sklep o izvršbi v celoti ali delno razveljavi, ali se odloči, da se posamezno dejanje izvršbe ne opravi, ni pritožbe.

40.c člen

(Pristojnost za izvršbo na podlagi verodostojne listine)

V postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine je do ugotovitve pravnomočnosti sklepa o izvršbi izključno krajevno pristojno Okrajno sodišče v Ljubljani, razen če zakon določa drugače.

Po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine je Okrajno sodišče v Ljubljani pristojno tudi za opravo poizvedb o sredstvih izvršbe iz elektronsko dosegljivih evidenc zaradi vročitve sklepa v skladu s četrnim ali petim odstavkom 45. člena tega zakona.

V postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi je za vodenje in odločanje v izvršilnem postopku na prvi stopnji krajevno pristojno tisto sodišče, ki je krajevno pristojno za odločanje glede na dovoljena sredstva izvršbe. To sodišče je pristojno tudi za odločanje v postopku nasprotne izvršbe, v postopku obnove postopka, v postopku za vrnitev v prejšnje stanje in ne glede na drugi odstavek 42.c člena tega zakona tudi v postopku razveljavitve potrdila o pravnomočnosti oziroma izvršljivosti sklepa o izvršbi.

V postopku izvršbe na podlagi priložene menice kot verodostojne listine po 41.a členu tega zakona je za vodenje in odločanje v izvršilnem postopku na prvi stopnji krajevno pristojno sodišče po splošnih pravilih o krajevni pristojnosti.

41. člen

(Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine)

Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine v elektronski obliki je vložen, ko je sodna taksa plačana.

V predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine morajo biti navedeni:

- upnik in dolжник z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena,
- verodostojna listina,
- dolžnikova obveznost,
- sredstvo ali predmet izvršbe,
- drugi podatki, ki so glede na predmet izvršbe potrebni, da se izvršba lahko opravi, in
- zahteva, naj sodišče naloži dolžniku, da v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po vročitvi sklepa, plača terjatev skupaj z odmerjenimi stroški.

Če upnik ne razpolaga z identifikacijskim podatkom iz 2. točke prvega odstavka 16.a člena tega zakona, mu ga v predlogu za izvršbo ni treba navesti, če sodišče ob preverjanju v elektronsko dosegljivih evidencah lahko dolžnika nedvoumno identificira na podlagi ostalih identifikacijskih podatkov iz prvega odstavka 16.a člena tega zakona, ki so v predlogu za izvršbo.

Če upnik predlaga izvršbo na dolžnikova sredstva pri organizacijah za plačilni promet, na nematerializirane vrednostne papirje oziroma na plačo, v predlogu za izvršbo ni dolžan navesti podatkov o organizaciji za plačilni promet, pri kateri ima dolжник denarna sredstva in številke računa, podatkov o nematerializiranih vrednostnih papirjih, katerih imetnik je dolжник, oziroma dolžnikove zaposlitve. V tem primeru sodišče po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine po uradni dolžnosti opravi poizvedbe o teh podatkih v elektronsko dosegljivih evidencah.

Verodostojne listine, na podlagi katere zahteva izvršbo, upniku predlogu za izvršbo ni treba priložiti, temveč jo mora le določno označiti in navesti datum zapadlosti terjatve.

Za predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine se smiselno uporabljajo določbe drugega, tretjega, šestega, osmega in devetega odstavka 40. člena tega zakona.

Če sta stranki glede terjatve, zaradi katere upnik zahteva izvršbo na podlagi verodostojne listine, sklenili sporazum o krajevni pristojnosti, lahko upnik v predlogu za izvršbo predlaga, naj se v primeru dolžnikovega ugovora postopek nadaljuje pred sodiščem, pristojnim po tem sporazumu. V tem primeru mora upnik v predlogu za izvršbo določno označiti tudi listino o sporazumu o krajevni pristojnosti.

Če sta stranki glede terjatve, zaradi katere upnik zahteva izvršbo na podlagi verodostojne listine, sklenili arbitražni sporazum, lahko upnik v predlogu za izvršbo predlaga, naj se v primeru dolžnikovega ugovora sodni postopek ustavi, sodišče izreče za nepristojno, razveljavi v postopku opravljena dejanja in zavrže predlog za izvršbo.

Če dolžnikova obveznost izhaja iz pisnega obračuna prejemkov iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, upnik ne more zahtevati izvršbe za obveznost, ki se nanaša na plačilo davkov in prispevkov.

42. člen **(Potrdilo o izvršljivosti)**

Potrdilo o izvršljivosti da sodišče oziroma organ, ki je odločal o terjatvi na prvi stopnji.

Neutemeljeno potrdilo o izvršljivosti iz prejšnjega odstavka razveljavi na predlog ali po uradni dolžnosti s sklepom sodišče oziroma organ, ki ga je izdal.

42.a člen **(Potrdilo o izvršljivosti oziroma verodostojnosti na podlagi pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno)**

Potrdilo o izvršljivosti odločbe oziroma javne listine na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, izda na zahtevo stranke organ, ki je odločal o terjatvi na prvi stopnji oziroma je sestavil javno listino.

Potrdilo o verodostojnosti tuje odločbe oziroma tuje javne listine na podlagi določb pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, izda na zahtevo stranke minister, pristojen za pravosodje.

Minister, pristojen za pravosodje, s podzakonskim predpisom predpiše postopek za izdajo potrdila iz prejšnjega odstavka.

42.b člen **(Priznanje in izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine)**

Če je za izvršitev tuje odločbe oziroma tuje javne listine v Republiki Sloveniji po določbah zakona, ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe ali pravnega akta Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, treba izvesti postopek priznanja in izvršitve tuje odločbe oziroma tuje javne listine, je za izvedbo postopka pristojno okrožno sodišče, na območju katerega ima dolžnik stalno ali začasno prebivališče.

42.c člen **(Popravek in razveljavitev potrdila o izvršljivosti oziroma verodostojnosti)**

Za popravo potrdila iz prvega in drugega odstavka 42.a člena tega zakona je pristojen organ, ki je po prvem oziroma drugem odstavku 42.a člena tega zakona potrdilo izdal.

Za razveljavitev potrdila iz prvega odstavka 42.a člena tega zakona je pristojno sodišče oziroma organ, ki ga je izdal.

Pristojni organ na zahtevo stranke popravi ali razveljavi potrdilo s sklepom.

43. člen **(Umik in omejitev predloga)**

Upnik lahko med postopkom brez dolžnikove privolitve v celoti ali delno umakne predlog za izvršbo.

V primeru umika sodišče ustavi postopek.

Upnik lahko po umiku predloga vloži nov predlog za izvršbo.

44. člen **(Sklep o izvršbi)**

V sklepu o izvršbi, s katerim sodišče dovoli izvršbo, so navedeni: upnik in dolжник z identifikacijskimi podatki iz 16.a člena tega zakona, izvršilni naslov oziroma verodostojna listina, dolžnikova obveznost, sredstvo in predmet izvršbe ter drugi podatki, ki so potrebni, da se izvršba lahko opravi.

V sklepu o izvršbi sodišče navede, da je bil ta sklep izdan na podlagi podatkov, ki jih je posredoval upnik v predlogu za izvršbo, in da sodišče resničnosti njihove vsebine ni preverilo, razen v primeru iz sedmega odstavka 40. člena ter prvega stavka tretjega odstavka 46. člena tega zakona in četrtega odstavka 46. člena tega zakona. Sodišče v sklepu o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova hkrati opozori upnika, da bo moral v primeru dolžnikovega ugovora listine, na katere se je skliceval v predlogu za izvršbo, sodišču predložiti v izvirniku ali overjenem prepisu najkasneje v odgovoru na ugovor.

S sklepom o izvršbi na podlagi verodostojne listine sodišče naloži dolžniku, da v osmih dneh, v meničnih in čekovnih sporih pa v treh dneh po vročitvi sklepa, plača terjatev skupaj z odmerjenimi stroški ter dovoli izvršbo.

V sklepu iz prejšnjega odstavka sodišče navede krajevno pristojno sodišče, ki bo izvršilni postopek vodilo in v njem odločalo po pravnomočnosti sklepa o izvršbi, razen če gre za sklep na podlagi predloga iz 41.a člena tega zakona, in dolžnika pouči o pravici do vložitve ugovora zoper ta sklep, o obveznosti obrazložitve ugovora in o pravnih posledicah neobrazloženega ugovora.

Sklep o izvršbi, s katerim sodišče predlog za izvršbo popolnoma ali delno zavrne, mora biti obrazložen.

45. člen **(Vročitev sklepa o izvršbi)**

Sklep o izvršbi, s katerim dovoli izvršbo, vroči sodišče upniku in dolžniku, sklep o izvršbi, s katerim zavrne predlog za izvršbo, pa samo upniku. Sklep o izvršbi, s katerim je določen izvršitelj, oziroma sklep o določitvi izvršitelja vroči sodišče izvršitelju, skupaj s priloženim prepisom vseh listin, ki so potrebne za opravo izvršbe.

Sklepu o izvršbi, ki se vroči dolžniku, je priložena tudi kopija predloga za izvršbo.

Sklep o izvršbi za izterjavo denarne terjatve, izdan na podlagi izvršilnega naslova, vroči sodišče tudi dolžnikovemu dolžniku, klirinško depotni družbi in sodišču, ki mora opraviti zaznambo sklepa v javni knjigi, sklep o izvršbi na denarna sredstva dolžnika pa tudi organizaciji za plačilni promet, pri kateri so ta sredstva.

Ko postane sklep o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova pravnomočen, sodišče o tem obvesti izvršitelja, dolžnikovega dolžnika in organizacijo za plačilni promet.

Če po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine iz elektronsko dosegljivih evidenc izhaja, da viri za predlagana izvršilna sredstva obstajajo, Okrajno sodišče v Ljubljani vroči sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine dolžnikovemu dolžniku, klirinško depotni družbi in sodišču, ki mora opraviti zaznambo sklepa v javni knjigi, izvršitelju, če je določen, sklep o izvršbi na denarna sredstva dolžnika pa tudi organizaciji za plačilni promet, pri kateri so ta sredstva, in odstopi zadevo sodišču, ki je po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine pristojno za vodenje in odločanje v izvršilnem postopku.

Če po pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine iz elektronsko dosegljivih evidenc izhaja, da viri za predlagana izvršilna sredstva ne obstajajo, Okrajno sodišče v Ljubljani odstopi zadevo sodišču, ki je po ugotovitvi pravnomočnosti sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine pristojno za vodenje in odločanje v izvršilnem postopku, ki upnika pozove, da v 15 dneh predlaga novo sredstvo ali predmet izvršbe ali da predlaga predložitev seznama iz 31. člena tega zakona. Če upnik tega ne stori v roku, sodišče izvršbo ustavi. Sodišče upnika v pozivu opozori na posledice zamude roka.

Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov se sklep, izdan na podlagi predloga iz 41.a člena tega zakona, vroči organizaciji za plačilni promet takoj po izdaji. ([razveljavljen](#))

Sklep o izvršbi na premične stvari in sklep o določitvi izvršitelja vroči dolžniku izvršitelj ob prvem izvršilnem dejanju, če ni v tem zakonu drugače določeno.

Če je predlagana izvršba na podlagi pisnega obračuna prejemkov iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, se pravnomočni sklep o izvršbi pošlje tudi Davčni upravi Republike Slovenije pisno ali po elektronski poti v strukturirani obliki.

56.a člen **(Ugovor novega dolžnika)**

Dolžnik iz četrtega odstavka 24. člena tega zakona lahko izpodbija sklep o izvršbi z ugovorom iz razloga po 12. točki prvega odstavka 55. člena tega zakona.

62. člen **(Postopek pri ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine)**

Če dolžnik v ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine, ne izjavi, v katerem delu izpodbija sklep, se šteje, da ga izpodbija v celoti.

Če dolžnik sklep o izvršbi izpodbija v celoti ali samo v delu, v katerem mu je bilo naloženo, naj terjatev plača, sodišče razveljavi sklep o izvršbi v delu, v katerem je dovolilo izvršbo in določilo izvršitelja, in opravljena izvršilna dejanja. Sodišče nato nadaljuje postopek kot pri ugovoru zoper plačilni nalog, če za to ni pristojno, pa se izreče za nepristojno in zadevo odstopi pristojnemu sodišču. Pri tem upošteva

sporazum o krajevni pristojnosti, če ga je upnik uveljavljal in določno označil v predlogu za izvršbo oziroma če ga je dolžnik uveljavljal v ugovoru zoper sklep o izvršbi in mu ga priložil. Predlog za izvršbo na podlagi verodostojne listine, ki je bil podlaga za izdajo razveljavljenega sklepa o izvršbi, se obravnava kot tožba v pravnem postopku.

Če dolžnik izpodbija sklep o izvršbi samo v delu, v katerem je sodišče dovolilo izvršbo, se postopek nadaljuje kot postopek o ugovoru zoper sklep o izvršbi na podlagi izvršilnega naslova.

Če sodišče ugovoru iz tretjega odstavka ugotovi, je del sklepa o izvršbi, s katerim je dolžniku naloženo, naj poravna terjatev, izvršilni naslov, na podlagi katerega lahko upnik ponovno zahteva izvršbo.

Sodišče ne ravna po prejšnjih odstavkih tega člena, če ugovor ni obrazložen oziroma je prepozen, nepopoln ali nedovoljen. V teh primerih sodišče ugovor v skladu z zakonom s sklepom zavrne ali zavrže.

Če izpodbija dolžnik sklep o izvršbi po prejšnjem odstavku samo zaradi krajevne nepristojnosti sodišča, se sodišče, če spozna, da ni krajevno pristojno, izreče za krajevno nepristojno in po pravnomočnosti sklepa odstopi zadevo pristojnemu sodišču, da izvede postopek izvršbe.

65. člen (Sklep o ugovoru)

Če upnik v roku ne odgovori na ugovor, ali če izjavi, da ugovoru ne nasprotuje, sodišče glede na okoliščine primera v celoti ali delno razveljavi sklep o izvršbi in ustavi izvršbo.

Če upnik v danem roku izjavi, da ugovoru nasprotuje, sodišče ugovor zavrne.

Vložnik ugovora lahko v roku trideset dni od pravnomočnosti sklepa iz prejšnjega odstavka začne pravdo za ugotovitev, da izvršba na ta predmet ni dopustna

Dolžnik, ki izpodbija pravico tretji osebi, je lahko zajet s tožbo iz tretjega odstavka tega člena za ugotovitev te pravice.

Če sodišče s pravnomočno odločbo ugotovi, da izvršba, ki še ni končana oziroma je bila odložena (73. člen), na določen predmet ni dopustna, sodišče glede tega predmeta ustavi izvršbo in razveljavi sklep o izvršbi.

V postopku, ki ga začne vložnik po tretjem odstavku tega člena, se smiselno uporabljajo določbe drugega odstavka 59. in 60. člena.

71. člen (Na predlog dolžnika)

Sodišče lahko na dolžnikov predlog popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če dolžnik izkaže za verjetno, da bi s takojšnjo izvršbo pretrpel nenadomestljivo ali težko nadomestljivo škodo in da je ta škoda večja od tiste, ki zaradi odloga lahko nastane upniku, v naslednjih primerih:

1. če je zoper odločbo, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba, vložil izredno pravno sredstvo;
2. če je vložil predlog za vrnitev v prejšnje stanje v postopku, v katerem je bila izdana odločba, ki je bila podlaga za dovolitev izvršbe;

3. če je vložena tožba za razveljavitev arbitražne odločbe, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba;
4. če je vložena tožba za razveljavitev poravnave, na podlagi katere je bila dovoljena izvršba;
5. če je vložena tožba na neveljavnost pravnega posla iz neposredno izvršljivega notarskega zapisa, na podlagi katerega je bila dovoljena izvršba;
6. če je dolžnik zoper sklep o izvršbi vložil ugovor;
7. če je dolžnik vložil predlog za razveljavitev potrdila o izvršljivosti;
8. če je izvršba odvisna od sočasne izpolnitve kakšne upnikove obveznosti, dolžnik pa je odrekel izpolnitev svoje obveznosti zaradi tega, ker upnik svoje ni izpolnil in tudi ni pokazal pripravljenosti, da jo sočasno izpolni;
9. če je dolžnik ali udeleženec v postopku zahteval odpravo nepravilnosti, ki so bile storjene pri opravljanju izvršbe,
10. če je dolžnik začel pravdo ali drug postopek zaradi nedopustnosti izvršbe (59. in 60. člen).

Ne glede na prejšnji odstavek sme sodišče na predlog dolžnika odložiti izvršbo tudi v drugih primerih, ko so za to podani posebno upravičeni razlogi, vendar najdlje za tri mesece in le enkrat.

Sodišče postavi na upnikov predlog za odlog izvršbe pogoj, da dolžnik zagotovi varščino, razen če bi s tem bilo ogroženo njegovo preživljanje ali preživljanje njegovih družinskih članov. Če dolžnik ne zagotovi varščine v roku, ki ga določi sodišče in ki ne sme biti daljši od 15 dni, se šteje, da je predlog za odlog umaknil.

72. člen

(Na predlog upnika)

Na predlog upnika sodišče popolnoma ali deloma odloži izvršbo, če se izvršba še ni začela.

Če se je izvršba že začela, sodišče odloži izvršbo, če upnik, ki predlaga odlog, predloži listino, iz katere izhaja soglasje dolžnika z odlogom.

Če teče izvršba na nepremičnino in je upnik predlagal odlog izvršbe s tem izvršilnim sredstvom, mora upnik predložiti tudi pisno soglasje ostalih upnikov, na predlog katerih je bila dovoljena izvršba na nepremičnino.

Če gre za izvršbo na premičnine, na nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, ali na izpraznitev in izročitev nepremičnin, izvršitelj pa je zadevo že prevzel, mora upnik predlog za odlog izvršbe vložiti pri izvršitelju in priložiti listino, iz katere izhaja soglasje dolžnika z odlogom. Izvršitelj v spisu in vpisniku evidentira čas odloga in o tem obvesti sodišče.

Če zakon določa, da je treba izvršbo zahtevati v določenem roku, lahko upnik predlaga odlog v tem roku.

74. člen

(Čas, za katerega se izvršba odlaga)

Če je izvršba odložena zato, ker je dolžnik ali tretji vložil kakšno pravno sredstvo (71. in 73. člen tega zakona, 20. člen Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 – ZODPol, 47/13 – ZDU-1G in 48/13 – ZSKZDČEU-1)), traja odlog do konca postopka o pravnem sredstvu.

Če sodišče odloži izvršbo na dolžnikov predlog iz kakšnega drugega razloga, določi čas odloga glede na okoliščine primera.

Če je predlagal odlog izvršbe upnik, jo sodišče oziroma izvršitelj odloži za toliko časa, za kolikor je upnik predlagal, vendar največ za eno leto. Upnik lahko predlaga podaljšanje odloga, vendar odlog skupno ne sme trajati dlje od enega leta od izdaje prvega sklepa o dovolitvi odloga. Če upnik predlaga odlog za več kot eno leto, se izvršba ustavi, upnik obdrži zastavno pravico na predmetu izvršbe, sodišče pa ne razveljavi zaznambe sklepa o izvršbi v zemljiški knjigi ali sodnem registru oziroma že opravljenega rubeža premičnin.

Če je upnik predlagal odlog izvršbe v primeru, v katerem je treba izvršbo zahtevati v določenem roku, sodišče ne sme odložiti izvršbe za daljši čas.

76. člen

Poleg drugih primerov, ki so določeni v tem zakonu, sodišče ustavi izvršbo po uradni dolžnosti, tudi če je izvršilni naslov pravnomočno odpravljen, spremenjen, razveljavljen ali izrečen za neveljavnega, oziroma če je razveljavljeno potrdilo o izvršljivosti.

Kadar sodišče ustavi izvršbo, s tem razveljavi, če zakon ne določa drugače, tudi opravljena izvršilna dejanja, kolikor s tem niso prizadete pridobljene pravice drugih oseb.

80. člen

(Omejitve izvršbe proti pravnim osebam in podjetniku)

Izvršbe proti pravni osebi, ki opravlja gospodarsko dejavnost in proti podjetniku, ni mogoče dovoliti na stroje, orodje in druge delovne priprave, kolikor so te stvari nujno potrebne dolžniku za opravljanje njegove dejavnosti, ter na surovine, polizdelke, namenjene za predelavo, in pogonsko gorivo, kolikor ne presegajo količine, potrebne za enotedensko povprečno proizvodnjo.

Predmeti iz prvega odstavka tega člena niso izvzeti iz izvršbe, če se vodi izvršba zaradi poplačila terjatve iz naslova posojila, s katerim je bil predmet kupljen, oziroma posojila, danega za razvoj dejavnosti, za katero je bil predmet kupljen, ter v primeru, kadar se vodi izvršba zaradi poplačila terjatve, ki je bila zavarovana s pogodbeno zastavno pravico na tem predmetu.

Proti pravni osebi, ki ni zajeta v prvem odstavku tega člena, sme sodišče dovoliti izvršbo samo na tiste stvari, ki ji niso potrebne za opravljanje njene dejavnosti oziroma nalog.

Če se stranki ne moreta sporazumeti, kateri predmeti so glede na določbo prvega in tretjega odstavka tega člena izvzeti iz izvršbe, ali če se to sicer pokaže za potrebno, odloči o tem sodišče.

81. člen

(Izvršilna dejanja)

Izvršba na premičnine se opravi z rubežem in cenitvijo stvari, s prodajo stvari in s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo.

V predlogu za izvršbo lahko upnik zahteva le rubež in cenitev, vendar mora v tem primeru v treh mesecih od rubeža in cenitve predlagati prodajo stvari, sicer sodišče ustavi izvršbo.

Rubež premičnin, ki se vpisujejo v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin, se opravi z vpisom sklepa o izvršbi v ta register. Organ, ki vodi register, vpiše rubež in prepoved razpolaganja na zahtevo izvršitelja. Če je v zahtevi izvršitelja naveden enolični identifikacijski znak premičnine, se vpis opravi na podlagi sklepa o izvršbi, sicer pa na podlagi sklepa o izvršbi in rubežnega zapisnika.

Organ, pristojen za vodenje registra iz prejšnjega odstavka, po uradni dolžnosti pošlje podatke o rubežu in prepovedi razpolaganja organom, ki vodijo uradne evidence, v katerih je premičnina vpisana, da jih vpišejo v te evidence in v listine, s katerimi se dokazuje lastništvo premičnine. Dolжник je dolžan predložiti listine za vpis v treh dneh po prejemu zahteve od organa, ki vodi takšno uradno evidenco, sicer organ obvesti izvršitelja, ki dolžniku odvzame listino in registrske označbe za premičnino ter jih izroči temu organu.

V register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin se poleg identifikacije premičnine, rubeža in prepovedi razpolaganja vpišejo podatki o izvršilni zadevi, poteku postopka ter o dolžniku in upniku (osebno ime, prebivališče, rojstni datum in enotno matično številko fizične osebe ali firmo, sedež, matično in davčno številko pravne osebe). Organ, pristojen za vodenje tega registra, lahko pridobiva te podatke tudi iz obstoječih uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije. Podatki iz registra so javni.

Vlada Republike Slovenije z uredbo določi vrste premičnin, za katere se vzpostavi register iz tretjega odstavka tega člena, vrsto enoličnega identifikacijskega znaka za premičnine, postopek in vsebino vpisov v uradne evidence in listine, način vodenja, povezovanja in iskanja podatkov po registru ter tarifo za vpise v register.

88. člen **(Neuspešen poskus rubeža)**

Če se pri rubežu ne najdejo stvari, ki so lahko predmet izvršbe, oziroma zarubljene stvari ne zadoščajo za poplačilo upnikove terjatve, ali če izvršitelj rubeža ne more opraviti, ker dolжник ni navzoč, ali prostora noče odpreti, lahko upnik v treh mesecih od dneva prvega rubeža oziroma njegovega poskusa izvršitelju neomejenokrat predlaga, da opravi ponovni rubež.

Če upnik v tem roku ne predlaga ponovnega rubeža ali če rubež, predlagan do poteka tega roka, ni uspešen, sodišče ustavi izvršbo.

93. člen **(Način prodaje)**

Stvari se prodajo na javni dražbi ali z neposredno pogodbo med kupcem in izvršiteljem, oziroma prek osebe, ki opravlja komisijske posle.

Način in datum prodaje stvari določi in zabeleži v rubežnem zapisniku izvršitelj takoj po opravljenem rubežu, pri tem pa pazi, da se doseže najugodnejše unovčenje. V primeru iz drugega odstavka 81. člena tega zakona način in datum prodaje stvari določi in zabeleži v rubežnem zapisniku izvršitelj takoj po prejemu sklepa o prodaji stvari. Izvršitelj obvesti stranke o načinu in datumu prodaje stvari s posebnim obvestilom.

Prodaja na dražbi se opravi, če gre za stvari večje vrednosti in je mogoče pričakovati, da bodo prodane po ceni, večji od ocenjene vrednosti.

Vrednostni papirji, ki ne kotirajo na borzi, se prodajo prek pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, ki ga določi izvršitelj.

Upniku in dolžniku sporoči izvršitelj kraj, dan in uro prodaje.

Minister, pristojen za pravosodje s podzakonskim predpisom predpiše način opravljanja javne dražbe.

96. člen

(Obveznosti in pravice kupca in izvršitelja)

Kupec mora položiti kupnino in prevzeti stvari takoj po koncu dražbe oziroma ob prodaji z neposredno pogodbo, v primeru iz 200.a člena tega zakona pa mora dati tudi izjavo, ali je z upnikom povezana oseba po določbi 200.b člena tega zakona.

Izvršitelj je dolžan kupcu izdati dokument, iz katerega morajo biti razvidni podatki o opravljeni prodaji, za premičnine, za katere se vodi register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, pa tudi podatki iz tega registra. Izvršitelj na podlagi tega dokumenta zahteva od pristojnega organa, ki vodi register, da opravi izbris vseh bremen in prepovedi na prodani premičnini, ter vpis novega lastnika, če se lastninska pravica vpisuje v register.

Vsebino dokumenta iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za pravosodje s podzakonskim aktom.

Izjavo iz prvega odstavka tega člena izvršitelj osebno vroči dolžniku in upniku, ki ji lahko nasprotujeta v osmih dneh od dneva prejema. Izjava o nasprotovanju se pošlje sodišču in v vednost izvršitelju.

Če kupec ne da izjave iz prvega odstavka tega člena, izvršitelj proda stvari naslednjemu najboljšemu ponudniku, ki je dal izjavo iz prvega odstavka tega člena.

Izvršitelj lahko izroči stvari kupcu, čeprav ni položil kupnine, če v to na svojo nevarnost privoli upnik v mejah zneska, ki bi mu šel iz dosežene kupnine. Če kupec ne položi kupnine, pa upnik ne privoli v izročitev stvari, lahko izvršitelj proda stvari naslednjemu najboljšemu ponudniku.

Kupec pridobi stvar prosto vseh bremen in postane lastnik stvari tudi v primeru, ko dolžnik ni bil njen lastnik.

Kupec nima pravic iz jamčevanja za napake stvari.

101. člen

(Prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe)

Iz izvršbe so izvzeti:

1. prejemki iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal;
2. prejemki iz naslova odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju;
3. prejemki iz naslova denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke;
4. prejemki iz naslova starševskega dodatka, pomoči ob rojstvu otroka, otroškega dodatka, dodatka za veliko družino in dodatka za nego otroka po zakonu, ki ureja družinske prejemke;

5. prejemki iz naslova štipendije in pomoči učencem in študentom ter plačilo za opravljeno obvezno praktično delo v vzgojno izobraževalnem procesu;
6. nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
7. sredstva za nego in pomoč, ki se v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ne upoštevajo kot dodatek pri prejemniku tega prejemka;
8. prejemki od občasnega dela invalidov, ki niso v delovnem razmerju in so vključeni v programe po predpisih, ki urejajo socialno varstvo, in po predpisih, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov;
9. denarna sredstva pomoči potrebnim, ki jih zagotavljajo humanitarne organizacije, ki imajo tak status po zakonu, ki ureja humanitarne organizacije;
10. oskrbnine in enkratni prejemki ob prvi namestitvi otroka v rejniško družino po zakonu, ki ureja izvajanje rejniške dejavnosti;
11. sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, veterine ali fitosanitarnem področju na podlagi predpisov, ki urejajo nesreče ali škode;
12. nepovratna denarna sredstva in denarna sredstva, pridobljena na podlagi ugodnih posojil ali poslov z jamstvi, ki se štejejo kot oblike državnih pomoči po zakonu, ki ureja pomoč družbam v težavah, razen kadar so sredstva pridobljena v zvezi z opravljanjem dejavnosti, kakor je določena v 46. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odločba US in 50/14), ali v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kakor je določena v 69. členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11 – ZUKD-1, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odločba US in 50/14);
13. denarna sredstva, prejeta iz naslova aktivne politike zaposlovanja, vključevanja v storitvi za trg dela in zaradi iskanja zaposlitve po zakonu, ki ureja trg dela;
14. denarna sredstva, ki jih izplača Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije po zakonu, ki ureja Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije.

102. člen **(Omejitve izvršbe)**

Na dolžnikove denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, ter na odškodnino iz naslova izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti je mogoče seči:

1. za denarne terjatve, razen za terjatve, navedene v 2. točki tega odstavka, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči;
2. za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, do dveh tretjin prejemkov, na katere se seže z izvršbo, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 50 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Če dolžnik, ki je podjetnik ali zasebnik, ne prejema nobenega od prejemkov iz prejšnjega odstavka, mu mora pri izvršbi na denarna sredstva pri organizaciji za plačilni promet od skupne vsote mesečnih prilivov ostati:

1. znesek najmanj v višini 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči;
2. za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, pa najmanj znesek v višini 50 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Na prejemke vojnih invalidov iz naslova invalidnine, dodatka za posebno invalidnost in invalidskega dodatka ter na prejemke vojnih veteranov iz naslova veteranskega dodatka je mogoče seči z izvršbo samo za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, in sicer do polovice teh prejemkov.

Na prejemke iz pogodbe o dosmrtnem preživljanju in dosmrtni renti ter na prejemke iz pogodbe o življenjskem zavarovanju je mogoče seči z izvršbo le toliko, da dolžniku ostane:

1. najmanj znesek v višini 76 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči;
2. za terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal, pa najmanj znesek v višini 50 % minimalne plače, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Upravičenost do višje omejitve iz naslova preživljanja družinskega člana ali druge osebe, ki jo je dolžan preživljati po zakonu, izkazuje dolžnik z javno listino pri izvrševalcu sklepa o izvršbi, kadar to ni mogoče, pa pred sodiščem z zahtevo za odpravo nepravilnosti pri opravljanju izvršbe, ki je prosta plačila sodne takse.

Na dolžnikove denarne prejemke se lahko poseže upošteva omejitve za tekoči mesec. Če dolžnik v tekočem mesecu prejme prejemke za več preteklih mesecev, mora izvrševalec sklepa o izvršbi upoštevati omejitve za vsak posamezen mesec.

133.a člen (Ustavitev izvršbe)

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, dolžnik ne prejema rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov in tudi najmanj eno leto pred prejemom sklepa o izvršbi dolžnik ni prejemal rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov, delodajalec oziroma dolžnikov dolžnik takoj po prejemu sklepa o tem obvesti sodišče.

Če v enem letu po prejemu sklepa o izvršbi dolžnik ni prejel rubljivih prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov, delodajalec oziroma dolžnikov dolžnik o tem obvesti sodišče.

Po prejemu obvestila iz prvega in drugega odstavka tega člena sodišče vpogleda v evidence zaposlitev oziroma zdravstvenega zavarovanja ali zahteva podatke iz matične evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in vroči sklep o izvršbi morebitnemu drugemu delodajalcu oziroma dolžnikovem dolžniku ter o tem obvesti upnika. Če sodišče ugotovi, da dolžnik ne prejema prejemkov iz naslova plače ali drugih stalnih prejemkov, ustavi izvršbo.

Če upnik v 15 dneh od vročitve sklepa o ustavitvi izvršbe sodišču posreduje podatke o novem dolžnikovem delodajalcu oziroma dolžnikovem dolžniku, sodišče razveljavi sklep o ustavitvi izvršbe in sklep o izvršbi vroči novemu delodajalcu oziroma dolžnikovem dolžniku.

141. člen **(Način poplačila terjatev)**

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev, ali če dolžnik zaradi vezave s sredstvi na računu ne more razpolagati, obdrži organizacija za plačilni promet sklep v evidenci in opravi na njegovi podlagi poplačilo, ko rubljiva sredstva prispejo na račun oziroma ko dolžnik dobi pravico z njimi razpolagati.

Če takrat, ko prejme sklep o izvršbi, na dolžnikovem računu ni rubljivih sredstev in tudi najmanj eno leto pred prejemom sklepa na dolžnikovem računu ni bilo nobenega priliva rubljivih sredstev oziroma sredstev v vezavi, organizacija za plačilni promet takoj po prejemu sklepa o tem obvesti sodišče.

Če v enem letu po prejemu sklepa o izvršbi na dolžnikovem računu ni nobenega priliva rubljivih sredstev, organizacija za plačilni promet o tem obvesti sodišče.

Pred obvestilom iz drugega in tretjega odstavka tega člena organizacija za plačilni promet preveri v evidencah, katerih vsebino lahko po zakonu uporablja, ali ima dolžnik sredstva pri kateri drugi organizaciji za plačilni promet in pošlje sklep o izvršbi novi organizaciji za plačilni promet oziroma več novim organizacijam za plačilni promet ter o odstopu sklepa obvesti sodišče in upnika.

Po prejemu obvestila iz drugega in tretjega odstavka sodišče samo ponovno vpogleda v register transakcijskih računov in vroči sklep o izvršbi novi organizaciji za plačilni promet ter o tem obvesti upnika. Če sodišče z vpogledom v evidence ugotovi, da dolžnik nima odprtega drugega računa pri organizaciji za promet, ustavi izvršbo.

Če upnik v 15 dneh od vročitve sklepa o ustavitvi izvršbe sodišču posreduje podatke o računu in organizaciji za plačilni promet, pri kateri dolžnik ima sredstva, sodišče razveljavi sklep o ustavitvi izvršbe in sklep o izvršbi vroči novi organizaciji za plačilni promet.

Organizacija za plačilni promet vodi posebno evidenco o vrstnem redu, po katerem je prejela sklepe o izvršbi. Upniku izda na njegovo zahtevo potrdilo, na katerem mestu je njegova terjatev.

Organizacija za plačilni promet ne sme izvršiti dolžnikovega naloga, dokler ni plačana terjatev po sklepu o izvršbi, razen če zakon določa drugače.

Če je izvršba odložena na predlog dolžnika, je treba izločiti ustrezen znesek sredstev za ohranitev vrstnega reda pri poplačilu terjatev.

Organizacija za plačilni promet pošilja obvestila iz tega člena sodišču v elektronski obliki, podpisana z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom. Minister, pristojen za pravosodje, predpiše podrobnejša pravila o pošiljanju obvestil organizacij za plačilni promet.

145. člen **(Izvršba na več dolžnikovih računov)**

Če upnik navede ali če sodišče na upnikov predlog ugotovi, da ima dolžnik več računov pri različnih organizacijah za plačilni promet, in je izvršba dovoljena na vsa denarna sredstva, sodišče pošlje sklep o izvršbi vsem organizacijam za plačilni promet, ki morajo dolžnikova denarna sredstva zarubiti do višine obveznosti iz sklepa o izvršbi ter jih takoj prenesti na račun dolžnika pri organizaciji za plačilni promet, ki je v sklepu o izvršbi prva navedena (primarna organizacija za plačilni promet). Organizacije za plačilni promet pri tem ravnajo smiselno po določbah prejšnjih členov tega poglavja.

Primarna organizacija za plačilni promet po izvršenem prenosu sredstev iz drugih organizacij za plačilni promet ohrani rubež denarnih sredstev do višine obveznosti iz sklepa o izvršbi in o tem obvešča upnika in sodišče. Ko zarubljena sredstva zadoščajo za poplačilo v sklepu navedene obveznosti, primarna organizacija za plačilni promet o tem takoj obvesti upnika, sodišče in ostale organizacije za plačilni promet, da prenehajo z rubeži in prenosi.

163.b člen **(Vpis sklepa o izvršbi)**

Sodišče vroči sklep o izvršbi, s katerim je dovolilo izvršbo oziroma zavarovanje na nematerializirane vrednostne papirje, tudi klirinško depotna družbi.

Klirinško depotna družba na podlagi sklepa iz prejšnjega odstavka pri nematerializiranih vrednostnih papirjih, na katere se nanaša sklep, vpiše sklep o izvršbi z vpisom naslednjih podatkov:

1. sodišče, ki je sklep izdalo;
2. opravilna številka sklepa;
3. datum izdaje sklepa.

Z vrednostnimi papirji iz prejšnjega odstavka imetnik ne more več razpolagati.

Prepoved razpolaganja iz prejšnjega odstavka vpiše klirinško depotna družba hkrati z vpisom sklepa o izvršbi. Glede učinka vpisa prepovedi razpolaganja iz prejšnjega stavka se smiselno uporabljajo določbe zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih o učinkih prepovedi razpolaganja.

163.c člen **(Izvršba za izterjavo denarne terjatve)**

Izvršba na nematerializirane vrednostne papirje, ki kotirajo na borzi, za izterjavo denarne terjatve se opravi z rubežem in prodajo nematerializiranih vrednostnih papirjev ter s poplačilom upnika iz zneska, dobljenega s prodajo. Rubež je opravljen z dnem, ko je sklep o izvršbi vpisan v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev.

Kadar teče izvršba za izterjavo oziroma zavarovanje upnikove denarne terjatve, pridobi upnik z vpisom sklepa o izvršbi zastavno pravico na vrednostnih papirjih, ki so predmet izvršbe. Zastavno pravico vpiše klirinško depotna družba hkrati z vpisom sklepa o izvršbi.

Po pravnomočnosti sklepa o izvršbi sodišče pooblasti pooblaščenega udeleženca trga vrednostnih papirjev, da opravi prodajo vrednostnih papirjev, ki so predmet izvršbe. Za prenos prodanih vrednostnih papirjev na račun kupca se smiselno uporabljajo določbe zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih o izbrisu zastavne pravice pri prodaji zastavljenega nematerializiranega vrednostnega papirja.

Za izvršbo na nematerializirane vrednostne papirje, ki ne kotirajo na borzi, za izterjavo denarne terjatve se smiselno uporablja 93. člen tega zakona.

169. člen

(Predlog dolžnika, naj sodišče dovoli izvršbo na druga sredstva ali na drugo nepremičnino)

Dolžnik lahko v osmih dneh od vročitve sklepa o izvršbi predlaga, naj sodišče dovoli drugo sredstvo izvršbe, ali naj opravi izvršbo na drugi nepremičnini, na kar sodišče opozori dolžnika v sklepu o izvršbi. Sodišče v sklepu o izvršbi dolžnika opozori tudi na določbe četrtega do šestega odstavka tega člena.

Sodišče vroči predlog upniku, ki se lahko o njem izjavi v osmih dneh od vročitve.

Ko se upnik izjavi ali ko izteče rok za izjavo, izda sodišče sklep o predlogu. Zoper ta sklep ni pritožbe.

Sodišče ugotovi predlogu, če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poplačana z drugim izvršilnim sredstvom ali s prodajo druge nepremičnine.

Če predlaga dolžnik kot drugo izvršilno sredstvo izvršbo na plačo, pokojnino, invalidnino ali na druge stalne denarne prejemke, ugotovi sodišče predlogu, samo če dolžnik izkaže za verjetno, da bo terjatev poravnana v enem letu od izdaje sklepa o dolžnikovem predlogu.

Če dovoli sodišče za izvršbo drugo sredstvo, ostane zaznamba sklepa o izvršbi na nepremičnino v veljavi, dokler upnikova terjatev ni poplačana.

174. člen

(Služnosti, stavbne pravice in stvarna bremena)

Stvarne služnosti na nepremičnini z njeno prodajo ne ugasnejo.

S prodajo nepremičnine tudi ne ugasnejo osebne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice, ki so bile vpisane v zemljiški knjigi pred pravicami zastavnih upnikov oziroma upnika, na čigar predlog je sodišče dovolilo izvršbo ter upniki zemljiškega dolga.

Druge osebne služnosti, stvarna bremena in stavbne pravice s prodajo nepremičnine ugasnejo, razen če se imetniki teh pravic s kupcem kako drugače dogovorijo.

178. člen

(Način ugotovitve vrednosti)

Vrednost nepremičnine lahko ugotovi sodišče še pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi.

Vrednost nepremičnine ugotovi sodišče na podlagi cenitve sodnih cenilcev po tržni ceni na dan cenitve.

Pri ugotavljanju vrednosti se upošteva morebitno zmanjšanje vrednosti zaradi tega, ker ostanejo na njej tudi po prodaji določene pravice.

Na predlog, ki mora biti vložen najpozneje osem dni pred prodajnim narokom, sodišče na prodajnem naroku z odredbo ponovno ugotovi vrednost nepremičnine, če stranka s predložitvijo mnenja sodnega cenilca o tržni vrednosti nepremičnine verjetno izkaže, da se je vrednost nepremičnine od prejšnje ugotovitve vrednosti do dneva prodaje precej spremenila.

Če se pri cenitvi pokaže, da je s prodajo nepremičnine po delih ali po skupinah delov možno doseči višjo ceno ali hitrejše poplačilo, se za določitev načina in pogojev prodaje upošteva najugodnejša tako ugotovljena vrednost.

180. člen **(Ustavitev izvršbe po predlogu)**

Vsak, ki ima pravico biti poplačan iz zneska, dobljenega s prodajo nepremičnine, pa je po vrstnem redu pred upnikom, ki je predlagal izvršbo, lahko predlaga, naj sodišče ustavi izvršbo, če ugotovljena vrednost nepremičnine niti delno ne krije terjatve upnika, ki je predlagal izvršbo.

Ustavitev izvršbe lahko predlaga v osmih dneh od vročitve odredbe o prodaji.

Sodišče presodi glede na okoliščine primera, ali je glede na verjetno višino delnega poplačila upnika, ki je predlagal izvršbo, prodaja smotna.

181. člen **(Odredba o prodaji)**

Po izdaji sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine izda sodišče odredbo o prodaji nepremičnine; v njej določi način in pogoje za prodajo ter čas in kraj prodaje, če naj bo nepremičnina prodana na dražbi.

Prodaja nepremičnine se opravi po pravnomočnosti sklepa o izvršbi in po pravnomočnosti sklepa o ugotovitvi vrednosti nepremičnine.

V odredbi o prodaji se posebej opozori na možnost, da se vrednost nepremičnine dokončno ugotovi na prodajnem naroku (četrti odstavek 178. člena).

Odredbo o prodaji razglasi sodišče na sodni deski in na svoji spletni strani, lahko pa tudi na drug krajevno običajen način, odredbo za prodajo kmetijskega zemljišča pa sodišče razglasi tudi na oglasni deski upravne enote, lahko pa tudi na spletni strani upravne enote, kjer nepremičnina leži.

Upnik lahko objavi odredbo o prodaji nepremičnine v sredstvih javnega obveščanja. Stroški objave bremenijo upnika.

Od razglasitve odredbe o prodaji na sodni deski do dneva prodaje mora preteči najmanj trideset dni.

Odredbo o prodaji vroči sodišče strankam, zastavnim upnikom, drugim udeležencem postopka, osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in pristojnemu upravnemu organu. Osebam, ki imajo vknjiženo predkupno oziroma odkupno pravico, in zastavnim upnikom se vroča na naslovu, ki je vpisan v zemljiški knjigi, ne glede na kraj njihovega dejanskega bivanja, razen če so ga posebej sporočili sodišču.

Če vročitve na način iz prejšnjega odstavka ni mogoče opraviti, se vročitev opravi po splošnih pravilih o osebnem vročanju.

182. člen **(Predkupna in odkupna pravica)**

Kdor ima zakonito ali vknjiženo pogodbeno predkupno oziroma odkupno pravico na nepremičnini, ki je predmet izvršbe, ima prednost pred najugodnejšim ponudnikom, če takoj po končani dražbi izjavi, da kupuje nepremičnino pod enakimi pogoji in če najpozneje tri delovne dni pred dražbo položi varščino.

Če je bila nepremičnina prodana na podlagi postopka zavezujočega zbiranja ponudb, pozove sodišče predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, če je bil postopek zbiranja ponudb uspešen, da v določenem roku kupi nepremičnino pod enakimi pogoji kot ponudnik, ki je uspel v postopku zavezujočega zbiranja ponudb.

Če je bila nepremičnina prodana z neposredno pogodbo, povabi sodišče predkupnega oziroma odkupnega upravičenca, naj izjavi na zapisnik pri sodišču, ali želi izkoristiti svojo pravico.

Če predkupni oziroma odkupni upravičenec izkoristi svojo pravico, ima najboljši ponudnik ali kupec pri neposredni pogodbi pravico takoj po končani dražbi ali po prejemu obvestila, da je predkupni upravičenec izjavil, da želi izkoristiti svojo pravico, ponuditi višjo ceno.

183. člen **(Način prodaje)**

Nepremičnina se proda na javni dražbi.

Narok za prodajo nepremičnine na javni dražbi se opravi v sodnem poslopu, če sodišče ne odloči drugače.

Upniki, zastavni upniki in upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, da se nepremičnina proda na podlagi prodaje z zavezujočim zbiranjem ponudb. Šteje se, da se osebe iz prejšnjega stavka strinjajo s prodajo z zavezujočim zbiranjem ponudb, če ena izmed njih poda takšen predlog, druge pa izrecno temu ne nasprotujejo v roku, ki jim ga postavi sodišče.

Stranke, zastavni upniki in upniki zemljiškega dolga se lahko ves čas izvršilnega postopka do izdaje odredbe o prodaji sporazumejo, da se nepremičnina v določenem roku proda z neposredno pogodbo.

Sporazum, da se nepremičnina proda z neposredno pogodbo, mora biti sklenjen v pisni obliki.

Sporazum o prodaji z neposredno pogodbo se pošlje pristojnemu davčnemu organu.

Pogodba o neposredni prodaji ima učinek od dneva, ko je sklep o domiku (190. člen) vročen kupcu.

192. člen
(Izročitev nepremičnine kupcu)

Po izdaji sklepa o domiku in po položitvi kupnine izda sodišče sklep, da se nepremičnina izroči kupcu in po pravnomočnosti sklepa v zemljiški knjigi vpiše nanj lastninska pravica na nepremičnini ter izbrišejo tiste pravice in bremena, za katere je to določeno s sklepom o domiku.

V sklepu sodišče tudi odloči, kdaj se je dolžnik dolžan izseliti iz družinske stanovanjske hiše ali stanovanja oziroma izprazniti poslovni prostor. Sklep je izvršilni naslov za izpraznitev in izročitev nepremičnine.

Sklep o izročitvi nepremičnine kupcu sodišče vroči vsem, katerim je vročilo odredbo o prodaji, udeležencem javne dražbe in udeležencem postopka zavezujočega zbiranja ponudb.

Nepremičnino izroči sodišče kupcu po pravnomočnosti sklepa o izročitvi.

226. člen
(Dejanje, ki ga more opraviti le dolžnik)

Če mora dolžnik po izvršilnem naslovu nekaj storiti, kar ne more namesto njega storiti nihče drug, mu določi sodišče s sklepom o izvršbi primeren rok za izpolnitev obveznosti.

S sklepom o izvršbi izreče sodišče tudi denarno kazen za primer, če dolžnik v določenem roku ne bo izpolnil obveznosti. Fizični osebi izreče sodišče denarno kazen največ do 10.000 eurov, pravni osebi in podjetniku pa do 500.000 eurov.

Če dolžnik ne izpolni obveznosti, opravi sodišče po uradni dolžnosti izvršbo na podlagi sklepa o izrečeni denarni kazni. Hkrati izda sodišče nov sklep, s katerim določi dolžniku nov rok za izpolnitev obveznosti in izreče novo denarno kazen, višjo kot v prejšnjem sklepu, za primer, če dolžnik niti v novem roku ne bo izpolnil obveznosti.

Zoper dolžnika, ki kljub drugi izrečeni kazni ne izpolni svoje obveznosti, postopa sodišče še naprej tako, kot je določeno v drugem in tretjem odstavku tega člena, vse dokler seštevek denarnih kazni iz posameznih sklepov ne doseže desetkratnega zneska iz drugega odstavka tega člena.

Sodišče pri odmerjanju denarne kazni v predpisanih mejah upošteva pomen dejanja, ki bi ga moral opraviti dolžnik, ter druge okoliščine primera.

248. člen
(Način pridobitve zastavne pravice na premičnini)

Na premičnini se pridobi zastavna pravica z rubežem, v primerih, ko se vodi register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, pa z vpisom rubeža v tem registru.

Kadar je predmet zavarovanja premičnina, ki se vpisuje v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona in je opredeljena s sklepom o zavarovanju z enoličnim identifikacijskim znakom premičnin, opravi rubež na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o zavarovanju organ, ki vodi ta register, z vpisom v register.

Glede hrambe zarubljenih stvari se smiselno uporabljajo določbe 85. člena tega zakona.

258. člen **(Domnevana nevarnost)**

Šteje se, da je podana nevarnost v smislu 257. člena tega zakona, če se predlog za zavarovanje s predhodno odredbo opira na katero od naslednjih odločb:

1. (razveljavljena)
2. na sodbo, izdano v kazenskem postopku, s katero je bilo ugodeno premoženjskopравnemu zahtevku oškodovanca, proti njej pa je vložen predlog za obnovo kazenskega postopka;
3. na odločbo, na podlagi katere bi bilo treba izvršbo opraviti v tujini, razen če naj bi se izvršba opravila v državi članici Evropske unije;
4. na sodbo na podlagi pripoznave, zoper katero je vložena pritožba;
5. na poravnavo, sklenjeno pred sodiščem ali upravnim organom, ki se izpodbija tako, kot določa zakon;
6. na notarski zapis, ki je izvršilni naslov, o denarni terjatvi, ki še ni zapadla.

V primerih iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena lahko sodišče na dolžnikov predlog določi za zavarovanje s predhodno odredbo pogoj, da upnik položi varščino za škodo, ki jo utegne zaradi predhodne odredbe utrpeti dolžnik.

260. člen **(Vrste predhodnih odredb)**

Sodišče odredi naslednje predhodne odredbe:

1. rubež premičnin in vpis rubeža v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, če se ta vodi;
2. rubež denarne terjatve ali terjatve, da se izročijo stvari;
3. rubež drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic;
4. rubež denarnega zneska na dolžnikovem računu pri organizaciji za plačilni promet;
5. vpis zastavne pravice v sodnem registru na deležu družbenika v družbi oziroma v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev na nematerializiranem vrednostnem papirju;
6. predznambo zastavne pravice na dolžnikovi nepremičnini ali na pravici, vknjiženi na nepremičnini.

Sodišče lahko na upnikov predlog glede na okoliščine primera odredi dve ali več predhodnih odredb, če je to potrebno.

Kadar je predmet zavarovanja premičnina, ki se vpisuje v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona in je opredeljena s sklepom o predhodni odredbi z enoličnim identifikacijskim znakom premičnin, opravi rubež na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o predhodni odredbi organ, ki vodi ta register, z vpisom v register.

271. člen
(Vrste začasnih odredb)

Sodišče sme za zavarovanje denarne terjatve izdati vsako začasno odredbo, s katero je mogoče doseči namen zavarovanja, zlasti pa:

1. prepoved, da dolžnik ne sme razpolagati s premičninami, in hrambo teh stvari ter vpis prepovedi v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, če se ta vodi;
2. prepoved, da dolžnik ne sme odtujiti ali obremeniti svoje nepremičnine ali stvarnih pravic, ki so v njegovo korist vknjižene na nepremičnini, z zaznambo te prepovedi v zemljiški knjigi;
3. prepoved dolžnikovemu dolžniku, da dolžniku ne sme izplačati terjatve ali mu izročiti stvari, ter prepoved dolžniku, da ne sme sprejeti stvari, izterjati terjatve ali razpolagati z njimi;
4. nalog organizaciji za plačilni promet, da mora dolžniku ali komu drugemu po dolžnikovem nalogu odreči izplačilo denarnega zneska, za katerega je izdalo začasno odredbo, z dolžnikovega računa.

Z začasno odredbo se ne pridobi zastavna pravica na predmetu zavarovanja.

Vpis prepovedi iz 1. točke prvega odstavka tega člena opravi na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o začasni odredbi organ, ki vodi register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona.

273. člen
(Vrste začasnih odredb)

Sodišče sme za zavarovanje nedenarne terjatve izdati vsako odredbo, s katero je mogoče doseči namen zavarovanja, zlasti pa:

1. prepoved odtujitve in obremenitve premičnin, na katere meri terjatev, ter hrambo teh stvari ter vpis prepovedi v register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona, če se ta vodi;
2. prepoved odtujitve in obremenitve nepremičnine, na katero meri terjatev z zaznambo prepovedi v zemljiški knjigi;
3. prepoved dolžniku, da ne sme storiti ničesar, kar bi lahko povzročilo škodo upniku, ter prepoved, da ne sme nič spremeniti na stvareh, na katere meri terjatev;
4. prepoved dolžnikovemu dolžniku, da ne sme izročiti dolžniku stvari, na katere meri terjatev;
5. plačevanje nadomestila plače delavcu, dokler traja spor o nezakonnosti odločbe o prenehanju delovnega razmerja, če je to potrebno za preživljanje delavca in oseb, ki jih je ta po zakonu dolžan preživljati.

V primeru iz 3. točke prvega odstavka tega člena določi sodišče s sklepom o začasni odredbi tudi denarno kazen za primer kršitve prepovedi v skladu z drugim odstavkom 226. člena tega zakona. V primeru kršitve prepovedi se smiselno uporablja določba tretjega odstavka 226. člena tega zakona.

Vpis prepovedi iz 1. točke prvega odstavka tega člena opravi na zahtevo sodišča na podlagi sklepa o začasni odredbi organ, ki vodi register iz tretjega odstavka 81. člena tega zakona.

287. člen

(Dejanja po razrešitvi izvršitelja)

Z dnem vročitve odločbe o razrešitvi izvršitelj ne sme več opravljati neposrednih dejanj izvršbe in zavarovanja, že razpisana dejanja pa mora preklicati. Ko izvršitelj prejme odločbo o razrešitvi, mora v roku, določenem v odločbi, izročiti zbornici izvršiteljev vse spise, skupaj s spisi zaključenih zadev, vpisnike, evidence in druge knjige, listine, denar, vrednostne papirje, registrske označbe, predmete v hrambi pri izvršitelju, identifikacijske znake iz prvega odstavka 286. člena tega zakona, ter vso drugo dokumentacijo in predmete, ki jih je pridobil v zvezi z opravljanjem službe izvršitelja, in sicer v stanju, v kakršnem je na dan prejema odločbe.

Dokumentacijo in predmete iz prejšnjega odstavka zapisniško prevzame tričlanska komisija, ki jo sestavljajo člani organov zbornice izvršiteljev. Zbornica izvršiteljev v osmih dneh od prevzema pošlje ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, identifikacijske znake in kopijo zapisnika iz prejšnjega stavka.

Predsednik zbornice izvršiteljev določi drugega izvršitelja oziroma izvršitelje kot prevzemnike, ki prevzamejo posle razrešenega izvršitelja, upoštevajoč njihovo obremenjenost in sedež, ki mora biti v kraju, v katerem je imel sedež razrešeni izvršitelj, če to ni mogoče, pa v kraju, ki je temu najbližje.

Zbornica izvršiteljev določi, katera dokumentacija in predmeti, ki so bili prevzeti v skladu z drugim odstavkom tega člena, se zaupajo v hrambo in poslovanje drugemu izvršitelju oziroma izvršiteljem kot prevzemnikom, ki prevzamejo posle razrešenega izvršitelja, oziroma se vložijo v arhiv zbornice izvršiteljev. Spisi zaključenih zadev pri razrešenem izvršitelju se vložijo v arhiv zbornice izvršiteljev in se jih obravnava v skladu s predpisi s področja varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivov.

Na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev se objavijo podatki o osebnem imenu, sedežu in datumu razrešitve izvršitelja ter podatek o tem, da izvršitelj ni predal identifikacijskih znakov, zaradi česar so bili preklicani.

294.b člen (Pomočnik izvršitelja)

Za pomoč pri opravljanju posameznih dejanj izvršbe in zavarovanja lahko izvršitelj zaposli največ pet oseb, s soglasjem ministra, pristojnega za pravosodje pa največ deset oseb (v nadaljevanju: pomočnik izvršitelja).

Pri svojem delu mora imeti pomočnik izkaznico, s katero izkazuje vpis v evidenco iz 295. člena tega zakona. Izkaznica vsebuje osebno ime pomočnika, rojstni datum, ime izvršitelja, pri katerem je zaposlen, trajanje pogodbe o zaposlitvi in zaporedno številko v evidenci izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev.

Pomočniki izvršitelja delujejo v imenu in za račun izvršitelja.

Izvršitelj je odgovoren za morebitno škodo, ki jo pri opravljanju posameznih dejanj povzročijo njegovi pomočniki.

295. člen (Evidenca izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev)

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, za namene vodenja in odločanja v postopkih po tem zakonu, zagotavljanja izvršitev ali zavarovanja upnikove terjatve in namene varstva ter pomoči strankam upravlja evidenco izvršiteljev in namestnikov izvršiteljev.

V evidenci iz prejšnjega odstavka se obdelujejo naslednji podatki:

- osebno ime, EMŠO, davčna številka, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, telefonska številka, naslov elektronske pošte in sedež izvršitelja ter osebno ime, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, telefonska številka, naslov elektronske pošte in davčna številka njegovega namestnika;
- datum imenovanja in datum nastopa službe izvršitelja oziroma namestnika datum prisega ter datum razrešitve;
- disciplinski ukrepi, ki so bili izrečeni izvršitelju oziroma namestniku;
- podatek o številki skrbniškega računa;
- podatek o zavarovanju izvršiteljeve odgovornosti iz 285. člena tega zakona;
- podatek o varnem elektronskem predalu;
- število pomočnikov izvršitelja, njihovo osebno ime, rojstni datum in datum sklenitve in prenehanja pogodbe o zaposlitvi.

Izvršitelji so dolžni v osmih dneh sporočiti vsako spremembo podatkov, o katerih se vodi evidenca.

Evidenca iz prvega odstavka tega člena je za namene zagotavljanja izvršitev ali zavarovanja upnikove terjatve in varstva strank glede izvrševanja pooblastil izvršiteljev javna v delu, ki se nanaša na podatke o osebnem imenu, sedežu, telefonski številki in naslovu elektronske pošte izvršitelja ter namestnika izvršitelja, datumu in številki odločbe o imenovanju, datumu nastopa službe izvršitelja ter datumu in številki odločbe o razrešitvi, številki skrbniškega računa ter podatke o zavarovanju izvršiteljeve odgovornosti iz 285. člena tega zakona. Za učinkovito izvrševanje namenov iz prejšnjega stavka se evidenca v delu, ki je javna, objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje, Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in zbornice izvršiteljev.

295.a člen **(Evidenca izkaznic, priponk in pečatov)**

Ministrstvo, pristojno za pravosodje, za namene varnosti pravnega prometa ter preverjanja istovetnosti izvršiteljev, namestnikov izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev pri opravljanju njihove službe upravlja evidenco izkaznic, priponk in pečatov izvršiteljev, namestnikov izvršiteljev in pomočnikov izvršiteljev.

V evidenci izkaznic se obdelujejo naslednji podatki:

- tekoča številka izkaznice;
- osebno ime, sedež in evidenčna številka izvršitelja oziroma osebno ime in evidenčna številka namestnika izvršitelja ter osebno ime in sedež izvršitelja, katerega namestnik je, oziroma osebno ime in evidenčna številka pomočnika izvršitelja;
- datum naročila izkaznice in datum izdaje izkaznice izvršitelju, namestniku izvršitelja in pomočniku izvršitelja;
- datum, ko je bila izkaznica vzeta iz uporabe, kratko navedbo razloga, datum uničenja oziroma datum, ko je ministrstvo prejelo obvestilo o izgubi izkaznice.

V evidenci priponk se obdelujejo naslednji podatki:

- tekoča številka priponke;

- osebno ime in sedež ter evidenčna številka izvršitelja, ki priponko uporablja oziroma osebno ime in evidenčna številka namestnika izvršitelja ter osebno ime in sedež izvršitelja, katerega namestnik je;
- datum naročila priponke in datum izdaje priponke izvršitelja oziroma namestnika izvršitelja;
- matrica priponke;
- datum, ko je priponka vzeta iz uporabe s kratko navedbo razloga, datum uničenja oziroma datum, ko je ministrstvo prejelo obvestilo o izgubi priponke.

V evidenci pečatov se obdelujejo naslednji podatki:

- tekoča številka pečata (evidenčna številka);
- datum naročila pečata in datum izdaje pečata izvršitelju;
- odtis pečata;
- osebno ime in sedež izvršitelja, ki pečat uporablja;
- datum, ko je pečat vzet iz uporabe s kratko navedbo razloga in datum uničenja pečata.

298.č člen **(Hujše disciplinske kršitve)**

Dejanja izvršitelja, ki pomenijo hujše disciplinske kršitve, so:

1. če izvršitelj krši pravilo vrstnega reda izvršilnih zadev;
2. če izvršitelj pri opravi dejanj izvršbe oziroma zavarovanja ne upošteva osebnega dostojanstva strank in udeležencev postopka ali se neprimerno obnaša;
3. če izvršitelj pri opravi dejanj izvršbe in zavarovanja krši določbe tega zakona in pravila podzakonskih aktov;
4. če izvršitelj z dolžnikovim premoženjem ne ravna v skladu z določili zakona in po pravilih podzakonskih aktov;
5. če izvršitelj ne začne z opravo izvršilnih dejanj takoj oziroma najkasneje v tridesetih dneh po prejemu dokazila o plačilu varščine oziroma po vročitvi sklepa, s katerim je določen za izvršitelja, ali če takoj po opravljenih dejanjih izvršbe in zavarovanja ne sestavi poročila in obračuna;
6. če izvršitelj zahteva višjo varščino, zaračuna višje plačilo za svoje delo ali večje stroške, kot mu dejansko pripadajo po tarifi;
7. če izvršitelj neupravičeno zavlačuje opravo dejanj izvršbe ali zavarovanja;
8. če izvršitelj ne predlaga izločitve, ko so za to podani zakonski razlogi;
9. če izvršitelj ne izpolnjuje obveznosti strokovnega izobraževanja;
10. če izvršitelj v roku ne predloži podatkov za evidence, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, ali če ne vodi evidence zadev, ki jih prejme v izvršitev;
11. če izvršitelj ne posreduje zahtevanih podatkov ali ne predloži zahtevanih listin ali ne predloži letnega poročila ali odkloni sodelovanje pri nadzoru opravljanja službe izvršitelja ali ne izvrši ukrepov, ki so bili pri nadzoru odrejeni po določbah tega zakona;
12. če izvršitelj ne opravi druge dražbe ali ponovne prodaje z neposredno pogodbo najpozneje v dveh mesecih po prejemu upnikovega obvestila;
13. če izvršitelj oglašuje svojo dejavnost;
14. če izvršitelj načina in datuma prodaje stvari ne določi in zabeleži v rubežnem zapisniku takoj po opravljenem rubežu oziroma po prejemu sklepa o prodaji stvari;
15. če redno ne plačuje članarine in drugih prispevkov zbornici.

ZAKON O JAVNEM ŠTIPENDIJSKEM, RAZVOJNEM, INVALIDSKEM IN PREŽIVNINSKEM SKLADU REPUBLIKE SLOVENIJE

28. člen

Terjatve upravičenca proti delodajalcu oziroma stečajnemu dolžniku in terjatve otroka proti preživninskemu zavezancu preidejo do višine pravic zagotovljenih po tem zakonu na sklad z dnem izvršitve odločbe o priznanju pravic po tem zakonu (subrogacija).

S preходом terjatve na sklad vstopi sklad v razmerju do delodajalca oziroma do stečajnega dolžnika v položaj delavca kot upnika do višine sredstev izplačanih na podlagi odločbe o priznanju pravic po tem zakonu.

S preходом terjatve na sklad vstopi sklad v razmerju do preživninskega zavezanca v položaj otroka kot upnika do višine sredstev izplačanih na podlagi odločbe o nadomestilu preživnine, povečanih za pripadajoče obresti in stroške postopkov.

O subrogaciji in vstopu sklada v položaj delavca ali otroka kot upnika mora sklad nemudoma obvestiti stečajnega upravitelja oziroma delodajalca ali pristojno sodišče in preživninskega zavezanca ter mu kot dokaz predložiti ustrezne listine. Upravičenci so dolžni skladu na njegovo zahtevo podati ustrezno pisno izjavo o prehodu terjatve zaradi potreb posameznih postopkov.

Sklad je v postopkih za poplačilo terjatev, ki preidejo nanj po tem členu, oproščen plačila sodnih stroškov.

Sredstva, pridobljena z izplačilom terjatev iz tega člena, so prihodek sklada.

Sklad je dolžan izterjati sredstva iz tretjega odstavka tega člena.